

Oldnordiske Sagaer

udgivne

i

Oversættelse

af

det Kongelige

Nordiske Oldskrifts-Selskab.

Udeds Ord

Kan ingen modsig.

Hjølsvinsmaal.

Lundblåkarafnt

Syvende Bind.

Norges Konge-Sagaer fra Magnus Barfod til
Magnus Erlingsen.

Kjøbenhavn.

Trykt i det Kønigste Officin.

1832.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 309

LECTURE 10

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

THE HUBBLE SPACE TELESCOPE

Norges Konge = Sagaer
fra Magnus Barfod til
Magnus Erlingsøn,

udgivne

i

Oversættelse

af

det Kongelige

Nordiske Oldskrift = Selskab.

Kjöbenhavn.

Trykt i det Brunnichske Officin.

1832.

Kong Magnus Barfods Saga.

Kong Olafs Søn Magnus blev i Vigen strax efter Faderens Død tagen til Konge over hele Norge. Men da Dplændingerne spurgte Kong Olafs Død, toge de Magnuses Søskendebarn, Hakon Thorerensfostre, til Konge. Derpaa drog Hakon og Thorer op til Throndhjem, og da de kom ud til Nideros, stævnedes de Dretthing, paa hvilket Hakon forlangte at erholde Kongenavn; dette blev ham tilstaaet, saa at Bønderne gavede ham Kongenavn over det halve Land, som hans Fader, Kong Magnus Haraldson, havde haft. Kong Hakon gav Thrønderne frie for Landøregjæld, og tilstod dem mange andre Kettebøder; han gav dem ogsaa frie for Tulegaver; alle Thrønder fattede da Hengivenhed for ham. Derpaa antog Kong Hakon sig en Hird, drog saa atter til Dplandene, og tilstod Dplændingerne de selvsamme Kettebøder, som Thrønderne; Dplændingerne vare ham da ogsaa aldeles hengivne. Da kvad man dette i Throndhjem:

Ung Hakon hid er kommen,
Af fødte Mænd den bedste;
Han i Steg-Thorerens Følge
Drog huldrig gjennem Landet.
Han bød det halve Norge
Til Magnus, Søn af Olaf,

Men denne, mild i Tale,
 Det hele kun attraåde.

2. Kong Magnus drog om Høsten op til Thron-
 hjem, og da han kom ind til Nideros, begav han sig til
 Kongsgaarden, hvor han tog Herberge; han forblev der
 i Begyndelsen af Vinteren. Syv Skibe lod han ligge i
 Mid udenfor Kongsgaarden i aabent Vand. Men saasnart
 Hakon spurgte, at hans Frænde Magnus var kommen fra
 Bigen, rejste han op til Kjøbstaden, og tog sig Herberge i
 Skules Gaard ovenfor Clemenskirke; det var den gamle
 Kongsgaard. Det mishagede Kong Magnus, at Kong
 Hakon, for at erhverve sig Bøndernes Hengivenhed, havde
 tilstaaet dem saa anseelige Gaver, thi ham tyktes, at det
 var hans Ejendom, der var bortgivet; han blev derfor
 meget fortørnet, og ansaae sig for at være forurettet af sin
 Frænde, da han nu havde langt ringere Indtægter, end
 hans Fader og Forsædre havde haft; og for alt dette gav
 han Thorer Skylden. Kong Hakon og Thorer mærkede
 dette; de bare megen Frygt for, hvad Kong Magnus vel
 vilde begynde paa, thi det forekom dem mistænkeligt, at
 han havde Langskibe liggende paa Vandet tjeldede og ud-
 rustede. En Aften meget silde lagde Kong Magnus med
 sine tjeldede Skibe ud under Hefring, og laae der for An-
 ker om Natten. De gjorde store Tilde oppe paa Landet.
 Da tænkte Hakon, og de Folk, som vare hos ham i Byen,
 at det var gjort for at svige dem; han lod da alle sine
 Tropper blæse sammen til Møde ude paa Dren, og did
 søgte alle Borgerne hen; de samlede Folk til sig om Nat-
 ten. Men om Morgenen, da det blev lyst, og Kong
 Magnus saae, at der var en heel Hær paa Dren, styrede
 han med sine Skibe ud af Fjorden, og sejlede sonder til

Gulethingslag. Kong Hakon lavede sig da ogsaa til sin Rejse, og agtede at tage Landvejen til Vigen. Han holdt først et Møde i Byen, holdt en Tale, og bad Mændene om deres Venstreb, samt forsikrede dem alle om sin Hyldest, og yttrede tillige sin Mistanke om, hvad hans Frænde Magnus vel egentlig havde i Sinde. Hakon sad paa sin Hest, og var rejsefærdig. Alle lovede ham deres oprigtige Hengivenhed og Hjælp, hvis han skulde behøve den, og den hele Almue fulgte ham ud under Steenbjerg; det var fort efter Kyndelmesse. Kong Hakon rejste da op til Dovresseld; men paa Vejen over Fjeldet red han en Dag længe efter en Rype, som fløj foran ham; han faldt da i en dødelig Sygdom, og døde der paa Fjeldet. Hans Lig blev ført op til Nideros, og ankom der en halv Maaned efter at han var tagen derfra. Hele Almuen gik hans Lig imøde, de fleste grædende, thi Almuen havde baaret inderlig Kjærlighed til ham. Kong Hakons Lig blev jordet i Kristkirke. Han var fem og tredive Aar gammel, da han døde. Han var den af hele Folket mest afholdte Høvding i Norge. Han havde gjort et Tog til Bjarmeland, paa hvilket han holdt et stort Slag, og vandt Sejer.

3. Kong Magnus drog om Vinteren øster til Vigen, men ved Baarens Nærmelse sejlede han med sin Flaade ned til Halland, og hærgede; han brændte det Sted, som hedder Biffedal og endnu flere Landstrækninger; han gjorde der meget Bytte, og vendte saa tilbage til sit Rige. Saa siger Bjorn hin Kæphænde i Magnuses Drape:

Vorsboers Drot paa Flugten

Tog hastig Krigerstærer;

Dg viede Halland hærgeb

Med Sværdet Horders Konning;
 Derefter Thorders Fyrste
 Af Bygder odelagde
 Heel mange; Flammen raste,
 Og Bisfvals Enker flygteb.

Her omtales det, at Kong Magnus øvede meget Hærværk i Halland.

4. En Mand hed Svend, dansk af Herkomst, en Søn af Harald, som førte Tilnavnet Fletter. Svend var en stor Viking, een af de djærveste Stridsmand, og havde en stor Slægt i sit Fædreland. Han havde været i stor Gunst hos Kong Hakon Magnusson. Men efter Kong Hakons Afgang, tvivlede Steg-Thorer om, at komme i Raade og Forlig med Kong Magnus; han og Svend oplagde da det Raad med hinanden, som siden fik Fremgang, nemlig at de vilde rejse et Parti imod Kong Magnus, hvilket især skulde skee ved Thorders Bistand og Mandstyrke; men efter som Thorer var gammel og svag tilfods, saa overtog Svend Befalingen og Hovdingenavn over Partiet. I dette Raad toge adskillige andre Hovdinger Deel, den berømteste af dem var Egil, en Søn af Astak fra Orland. Egil var Leensmand; han var gift med Ingeborg, en Datter af Dgmund Thorbergson og Søster til Skoyte paa Giske. Skjalg hed en rig Mand, som ogsaa forenede sig med dem. Derom taler Thorkel Hamarsskald i Magnuses Drape:

Fra mange Steder Thorer
 Har dristig Flokke sanket
 Med Egil; ej de Anslag
 Til ønsket Held dem bleve.
 For tung en Steen at løste

Skjalgs Benner, Leensmænd stolte,
 Forsøgte da, mod Helten,
 Ulykker sligt dem bragde.

Thorer og de andre Dphavsmænd rejste Partiet i Dplandene, og kom ned igjennem Romsdal til Søndmør; her forsynede de sig med Skibe, og drog derpaa op til Throndhjem. Sigurd Uldstreng hed en Leensmand; en Søn af Eodin Viggjessalle; han lod strax Fjære Krigspiil, saasnart han spurgte, at Thorer's Parti var kommen did, og stævnedes med al Krigsmagten til Viggje. Svend og Thorer begave sig ligeledes derhen, og holdt et Slag med Sigurd, fik Sejer og aurrettede et stort Nederlag. Sigurd flyede, og drog til Kong Magnus; men Thorer foer med sit Parti ind til Kjøbstaden, og opholdt sig der i Fjorden i nogen Tid, hvor da mange Folk forenede sig med dem.

5. Kong Magnus spurgte denne Tidende, og stævnedes strax Folk sammen, og forsynede sig med Skibe, hvorpaa han agtede sig nord til Throndhjem imod Thorer. Saa siger Gisl Illugesøn, som den Gang var hos Kong Magnus:

Ung erhverved
 Kongen Hæder,
 Da Krigsfolk
 Mod ham sig rejste;
 Fyrsten angreb
 Dyrøernes Skarer
 I blodig Færd
 Med blaa Klinge.

Kong Magnus drog sin Hær sammen i Oslo, og drog derfra, saasnart han var færdig. Saa siger Gisl:

Fra Dros Havn
 Forte Drotten
 Hær, for af Egil
 Land at kræve;
 Ham fra Syden
 Fulgte Ryger¹
 Dg tvende store
 Thinglavs Skarer.

Kongen sejlede nordpaa langsmed Landet, og fik god Wind heelt nord forbi Stad; han fremskyndte stærkt Rejsen; der blev strax roet, saasnart man ikke kunde sejle. Saa siger Gisl:

See man kunde
 Kongens Flaade,
 Krigerst stolt,
 Bant til Sejer,
 Da foran Vrije
 Kæmpers Mængde
 Knuged Karer
 I Havbrænding.

Kong Magnus lagde med hele Hæren til Land indenfor Drvehamar; der gik han op, og holdt Huusthing, og da Thinget var sat, stod Kongen op, og talte: „Det monne være eder vitterligt, at vore Undersaatter have rejst et Parti imod os her i Landet, og begyndt Krig i vort Rige, og have taget til Hovding en Mand, der saa lidet er født til Herredømme her i Riget, at han ikke en Gang har nogen Slægt her i Landet. Thi beder jeg eder, at I yde mig troligen Bistand, og understøtte hverandre til

¹) Rogelands Indbyggere.

at forjage disse Skarnsfolk. Hvad større Skam og Skjændsel kan man gjøre mod sin Konge, ham, som er ret født og baaren til Regjeringen, end at de, som skulde hedde vore Hovdinge og Leensmænd, have handlet saaledes imod mig, antaget en udenlandsk Mand, der ikke er kongebaaren til Riget, saadan en som denne Svend er, Harald Fletters Son, dansk i hele sin Æt og endda ringe af Fodsel? Der kunde dog tænkes nogen Grund, medens vor Frænde Halou levede, at de gave ham Deel i Regjeringen, thi han viste megen Gavmildhed og Velvillie imod sine Venner; vi lode ogsaa vort Samtykke dertil svæve i Uvisshed, thi han var anseet for ligesaa jævnbaaren til Regjeringen, som jeg; men dette, som nu er i Værk, er usømmeligt, og ikke fortjener jeg Navn af Konge, hvis jeg ikke odelægger denne oprørske Trop, og revser saadant Nidingskab, ellers er jeg ulig mine Frænder og Forældre. Dersom I dertil af al Formue yde mig Bistand, da vil det berømmes af alle brave og retsindige Mænd. Det er min Hensigt med alle de Mænd, som havde givet sig under Thorer's Parti, at vi skulle brænde deres Bygd, men dræbe dem selv, hvis vi kunne, og tage deres Gods som Bytte." Kongen sluttede sin Tale saaledes, at alle hans Mænd gave den Bisald. Saa siger Gisl Illugeson:

Huusthing ved Havet

Holdt vor Konge,

Det var indensfor

Drochannre;

Tapper Fyrste

Trued med Brand,

Men fra Stad

Flygted Bønder.

6. Thorer og hans Tilhængere laae ved Hefring, da de spurgte, at Kong Magnus med sin Hær var kommen til Indløbet af Fjorden; hans Parti var allerede færdigt til at styre ud ad Fjorden. De lagde da deres Skibe over ved Vagnvigstrand¹, flyede op paa Land fra Skibene, og kom ned til Therdal i Seljuhverf. Gisl omtaler dette, at Thorer's Parti flyede, saasnart de fik Efterretning om Kongen:

Egils halve
 Hær adsplittet
 Blev ved Kampen
 Udenfor Glade;
 For Habers² Fyrste
 Hædret i Riget
 Landet beherske
 Herfer ei kunde.

Thorer blev baaren paa en Bør over Fjeldet, thi han var saa skrøbelig tilfods, at han ikke kunde gaae. Men da de kom til Seljuhverf, skaffede de sig Skibe; Thorer havde et stort og godt Skib, som han havde ladet gjøre; de drog nordpaa til Helgeland. Men Kong Magnus satte efter dem, saasnart han blev færdig fra Throndhjem. Thorer drog med sit Parti heelt nordop til Bjarkø, hvorfra Jon og hans Søn Vidkunn reddede sig ved Flugten. Thorer's Folk ranebe alt Løsøre, men satte Ild paa Gaarden og et godt Langskib, som Vidkunn ejede. Den Gang sagde Thorer, da Sneffen brændte og hældte paa Bag-

¹) eller Vagnvig paa Strand, nuværende Vangvig og det nordensfor liggende Bygdslav Strand.

²) Hadelands Indvaaneres.

borgsiden : „Mere i Styrbord ! Bidkunn !” sagde han.
Da blev følgende digtet :

Nu midt paa Bjarke brænder
Den Gaard jeg yndigst kjendte,
(Af Thorer godt ej ventes),
Dg Flammen graadig tuber ;
Der Jon i Aftenstunden
Ej Ild og Røg kan mangle ;
Lys tærer Luen Haller,
Mod Skyen Røgen hvirvler.

Jon og Bidkunn rejste Dag og Nat, indtil de traf Kong Magnus. Ogsaa Svend og Thorer sejlede med deres Folk nordenfra, og plyndrede vide om paa Helgeland. Men da de laae i den Fjord, som hedder Harm, saae de Kong Magnus komme sejlende, og Thorer meente ikke at have Folk nok til at stride; de roede da bort og toge Flugten. Svend roede ud i aaben Sø, men nogle af deres Folk roede ind i Fjorden. Thorer og Egil roede til Hestutun, og troede at have naaet Fastlandet, men det var dog Vamsbarholm, en Ø, de vare komne til. Da de roede til Land, sagde Thorer's Mand: „Naar saae man saa smukt et Skib; det har ikke haft sin Mage, siden Ormen hin lange blev bygget; dette Skib er ogsaa besat med raske Dreuge, af hvem man kan vente sig et drabeligt Forsvar.”

7. Kong Magnus drejede af efter Thorer, og da Kongens Skib kom nær til Holmen, da bestode Thorer's Mand ilde i Proven, og løb fra ham. Da sagde Thorer: „J meente vel, at vort Skib var ikke slettere bemandet, end Ormen hin lange, men mig tykkes dog der er nogen Forskjel paa Skibene; jeg tænker, at der saldt flere, men her løbe flere.” Det gik ogsaa saaledes, at

Folkene saa aldeles flygtede fra Thorer, at kun han og Egil bleve ene to tilbage. Da sagde Thorer til Egil: „Fly du, Svoger! det var stor Skade, om du skulde sætte Livet til, saa brav Mand og rast Dreng som du er.” Egil svarede: „Her er ikke for mange hos dig, naar jeg er ganske ene.” Thorer sad i Forrummet paa sit Skib, da Kongens Skibe lob imod dem. Da raabte Sigurd Uldstreng paa Thorer, og sagde: „Er du karst, Thorer?” Han svarede: „Karst paa Hænder, men skrobelig paa Fodder.” Da blev følgende kvædet:

Da Skibe mod hinanden
 Haardt stødte, Klinger svanges,
 Udspurgte Uldstreng Thorer,
 Du karst han sig da solte;
 Hin svarte, som vi hørte,
 I Stenes Larm paa Snekken,
 At han var rast paa Hænder,
 Men svag til Fods var bleven.

Da bleve Thorer og Egil grebne, og Kongen lod dem føre op paa Bambarholm. Men den Gang de vare fangne, sagde Sigurd: „Fød er du end, Thorer! saa gammel du er.” „Det voldet Mad og Mundgaat,” svarede han. Den Gang de bleve førte op paa Land, da raabede Thorer paa Benene, hvor han havde sin Skrobelighed, og snublede forover. Da sagde Bidkaun: „Mere til Bagbord! Thorer!” Derpaa rejste de en Galge; men da Thorer saae det, sagde han:

I Fællesskab vi fire
 For vare, een ved Roret.

Og da Thorer blev ledt til Galgen, sagde han: „Alde gaae onde Raad.” Thorer var en meget stor Mand

baade før og høj. Derpaa blev han hængt; men da Galgevippet slog i Vejret, var Thorer saa tung, at Hovedet sledes af ham, og Kroppen faldt til Jorden. Dernæst blev Egil ledt til Galgen; da sagde han til Kongens Trælle, som skulde hænges ham: „Ikke skulle I handle saaledes med mig, at klynge mig op, at jo hver af eder fortjente mere at hænges, end jeg.” Saa siger Thorkel Hamarshald:

Jeg hørte, Fjønne Kvinde!
 At Egil, ret sandfærdig,
 Til Kongens fejge Trælle
 Har holdt en saadan Tale:
 „Vist meer end jeg forskylder
 Enhver af jer at hænges,
 Langt højere;” — den Kæmpe
 For meget Uheld prøved.

Da sagde Egil til Kongens Mænd: „Jeg tænker, I fornøje eder til at see, hvorledes jeg kan dandse i Dag.” De svarede: „Mener du ikke, du kan raade for, hvorledes du skal skikke dig i Døden?” „Det vil nu vise sig,” sagde han, „om det staaer i min Magt, nogenledes at raade derfor.” Dernæst blev en Bøjr lagt om hans Hals; men da han blev løftet op, satte han den ene Fod paa den anden Brist, og rørte sig ikke derved siden; han lod saaledes sit Liv, at alle, som vare tilstede, beklagede, at saa dygtig en Kæmpe skulde tage en saadan Ende. Kong Magnus sad hos, da han og Thorer bleve hængte, og var saa vred, at ingen af hans Mænd dristede sig til at turde bede om Naade for dem. Men da Egil hang, sagde Kongen: „Ild staae dine gjæve Frænder dig bi, Egil!” og viste derved, at han vilde have haft, man

skulde bedet Egil fri. Om Thorer's Henrettelse taler Bjorn hin Krep'hænde saaledes:

Sognboers Herfker rødned
 Paa Dyrørskloffe Sværdet;
 Paa Fjorden Harm blev Ulven
 Varm Brad i Mængde givet.
 For den Hærfører Toget
 Var let, thi hængt blev Thorer.
 Det høres kan, hvor Kongen
 Forræderst Udaad straffer.

8. Kong Magnus drog ned til Throndhjem, og hjemfogte de Mænd, som havde gjort sig skyldige i Landsforræderi imod ham, med svære Revselsler; han brændte deres Bygder, men dræbte nogle, som her siges:

I Kampen barst den Kjelke
 Har Thronder Skrækl indjaget,
 Thi deres brede Bygder
 De saae af Ilden trues;
 Jeg troer, at tvende Herfer
 Ved Livet flur han stulte,
 Til Hængte hasted Drnen,
 Sin Herfker lystred Folket.

Saa siger Gisl:

Ven sværmed,
 Haller svunde,
 Hætteber hærged
 Højest Flamme;
 See man der kunde
 Sale styrte
 For landsforræderist
 Thorer's Svende.

Thronderne fandt det da mest tjenligt, at give sig i Kongens Bold og bede om Naade; Kong Magnus sluttede Forlig med dem, som bade derom, saaledes som Gisl siger:

Derpaa forligtes
 Drabelig Fyrste
 Med sine Fjender,
 Forbedrede Sæder.
 Fordums Ret
 Rolige Bønder
 Blev af Kongen
 Atter givet.

Kong Magnus regjerede fra den Tid af med Myndighed, revsede haardt Ildgjerningsmænd og Ransmænd, og værnedede derved om Kjøbmænd og andre fredeligsinde Under-
 saatter. Saa siger Gisl:

Drotten udrydded
 Alle Tyve,
 Kjøbmænd fuldkommen
 Fred han gav;
 Saa i Elven
 At de kunde
 Herlige Skibe
 Havn berede.

Svend Haraldsøn flyede, som nys blev fortalt, først ud paa Havet, derpaa ned til Danmark; her blev han, indtil han siden fik sluttet Forlig med Kong Eisten Magnusson, hos hvem han opførte sig vel. Kong Eisten gjorde Svend til sin Skutelsvend, og viste ham megen Gunst og Hæder. Kong Magnus havde nu allene Regjeringen i Norge; han fredebe vel for Landet, og ødelagde alle

Vikinger og Stimmænd; han var stridbar og arbejdsom, og i hele sit Sindelag meget ligere sin Farsfader Harald, end sin Fader Kong Olaf.

A. En Mand, ved Navn Svenke Steinarson, boede øster ved Elven, en saare mægtig Mand; han havde opfostreret Hakon Magnussøn, førend Steg-Thorer tog imod ham. Svenke havde paa denne Tid endnu ikke underkastet sig Kong Magnus, thi han havde baaret en saa stor Kjærlighed til sin Fostersøn Kong Hakon, at han seent kunde glemme hans Død. Kong Magnus fordrede Sigurd Uldstreng til sig, og sagde, han vilde sende ham øster i Viglen, for at byde Svenke at rømme Landet og Kongens Leen og Ejendom: „han har endnu ikke undergivet sig os,” sagde Kongen, „eller viist os den skyldige Hæder, men det er min Villie, at alle Leensmænd i Landet skulde bøje sig under os, eller i andet Fald flye fra deres Ejendomme. Der ere andre vore Leensmænd i Viglen, nemlig Svend Bryggefod, Dag Eiliffson, Kolbeen Klakka, disse skulde mundtlig fremme vor Sag og yde dig Hjælp til retmæssig og lovlig Fremfærd.” Sigurd svarede: „Ikke kjender jeg den Leensmand i Norge, hos hvem der behøves tre Leensmænd, foruden os, til at udrette Kongens Værende.” Kongen sagde: „Du bemytter dig ikke af deres Understøttelse, hvis du ikke behøver den.” Sigurd gjorde sig rejssefærdig, og sejlede med eet Skib øster i Viglen. Han stævnedes Leensmændene sammen. Derpaa blev paabudet et Thing over Viglen, til hvilket ogsaa Elvegrimmene eller Indbyggerne øster ved Elven bleve tilfagte; der kom en stor Mængde Folk sammen, samt de forhen nævnte Leensmænd; disse sagde til Sigurd, at han i Svenke vilde finde en haard Hals, „thi han be-

sidder megen Magt og Indflydelse der øfter ved Elven," sagde de; „vi ville bede dig, at du i Forstningen farer sagtelig med ham, og fremfører dit Værende med Skaansel og ikke med Hæftighed, thi kun paa den Maade kan noget udrettes hos saa mægtig og uregjerlig en Mand." Sigurd svarede: „Megen Magt maa Svenke besidde, hvis I tre med min Understøttelse ikke for ham kan sætte Kongens retlige Tiltale igjennem; thi jeg agter ikke at fremføre andet, end hvad tilbortligt er, hvad enten de vredes derover eller ej." De lovede, at de visse skulde understøtte og styrke Kongens Sag, som nu ogsaa var deres, men sandt det dog uvisst, om det vilde have nogen god Fremgang.

10. Efterat Thinget var blevet sat, maatte man endnu bide efter Svenke en Stund; derpaa saae man dem komme; det var Folk, saa vel udrustede med Vaaben, som om man saae en noget ujævn men glindsende Isflade; Svenke kom med sit Følge hen paa Thinget, og de satte sig alle i en Kreds; de udgjorde fem hundrede Mand. Da stod Sigurd op, og talte højt: „Guds og sin Hilsen sender Kong Magnus Guds og sine Benner, i Særdeleshed alle Leensmænd og formuende Bønder, samt den hele Almue, og med sin Hilsen venlige Ord og Venffabs Løfte til alle dem; som efter hans Billie ville sig soje. I ville have spurgt, at Kongen har rensat sit Rige fra Voldsmand, som forhen øvede megen og svar Edelæggelse i dette Land; vilde Gud nu lade det have en Ende med deres Overmod, som begyndte paa den uhorste Driftighed og Nidingsskab, at tage en Mand til Hovding imod Kong Magnus, der ikke var sødt og baaren til at regjere i dette Land; med denne Sag gif

det, som man kunde vente og Ret var. Nu vil Kongen vise sig med al Blidhed og Fredsommelighed imod alle sine Mænd, saadanne, som ville være ham hørige og lydige; han lover at være et Bærn og en Bøjskjælmelse for alle Norges Indbyggere, store og smaae, rige og fattige; derimod kræver han af sine Undersaatter god Tjeneste og sømmelig Hjælp, og det er alles Gavn, at tage vel imod hans Bud, saa meget Godt, som han er i Stand til at yde eder, og dette viser han gjerne mod alle dem, som dertil gjøre sig værdige." Da rejste en Mand sig i Elvegrimmens Flok, høj af Vært og stærkbygget af Lemmer, iført en lodden Kappe, med en Landsje paa Skulderen, og en stor dansk Hat paa Hovedet; han sagde: „Her fattes det ikke paa Klang, sagde Ræven, den trak en Harpe paa Isen." Han talte ikke flere Ord, og satte sig ned. Kort efter stod Sigurd Udstræng atter op, og tog saaledes til Orde: „Kun liden Bøjskjælmelse og Villighed finde vi i eders Flok, I Elvegrimme, til at fremme Kongens Vrende, og der er Naade med det Venkskab, I vise mod os; men i Aligt viser hver, hvorlunde han er. For nu tydeligere at fremsætte Kongens Vrende, da forlanger han Landskyld af de rige Bønder, og Ledingsgjærd og anden kongelig Rettighed, som I ere pligtige at yde ham; hver ihukomme, hvorledes de det have opfyldt, hver betænke hvad ham tilkommer og hvad Kongen har Ret at fordre, hvis forhen noget er skortet, og erindre sig, hvorledes det gif dem, som for kort siden rejste sig imod ham." Sigurd satte sig ned. Den samme Mand, som før, rejste sig op i Elvegrimmens Flok, løstede lidet paa Hætten, og sagde: „Det seer ud til Snefog, sagde Finnerne, de salbede Skier." Sigurd holdt da Samtale

med Leensmændene, og sagde, at nu maatte man ikke længer lægge Skjul paa Kongens Vrende, men udrette det med Fynd og Klem. De bade ham endyde tale skaaende, og sagde, han vilde finde, hvilken haard Hals Svenke var, hvilket man ogsaa nok kunde mærke af hans Ord og Udtryk. Sigurd sagde, at han nu ikke længer kunde finde sig i, at bruge Dmsvøb og estergivende Ord. Han var iført en rød Skarlagens Kjortel, og havde derved en blaa Dverkjortel. Sigurd stod op, var vred i Hu, kastede Dverkjortlen, og sagde: „Nu er det kommet saa vidt, at hver maa vogte sig, og det er ikke længere Tid at stille dette under Stol, eller at holde andre for Gjæk; det see vi nu, hvad vi holdes for værd, og det er til at fordrage, men langt værre er det, at der haanligen svares paa Kongens Vrende; giver dog hver derved tilkjende, hvilken Mand han er. En Mand hedder Svenke, og er en Søn af Steinar, boer øster ved Elven, og har i lang Tid siddet inde med Kongens Ejendomme, og teer sig med meget Dvermod og Stolthed, men mig tykkes dog rimeligt, at Kongen vil være stærkere, end han; Kongen fordrer af ham, som af andre sine Underdane, den ham tilkommende Skyld og rette Ejendom, eller byder ham rømme hans Lande; og det nytter ikke her at trække sig tilbage eller svare med drillende Ord, thi der vil vel findes en anden, saa værdig som han, hvis han tager foragtelig mod vort Budskab, og det er ham bedre nu, end siden, at give efter med Vre, og ej vente Beskæmmelse for sin Stivhed og Halsstarrighed.” Derpaa satte Sigurd sig ned, men Svenke stod op, og kastede sin Hætte tilbage, og sagde: „Pyt! Pyt! Skam saae Hundene!

Rævene fæde i Bondens Brønd! Hør en Gang, hvilket Under! Du, en Mand med Klædning uden Ormer og Baggstykker, byder du mig at rømme Landet? Tilforn bleve sendte to Mænd for det samme, nær i Slægt med dig, Sigurd Ulbbaand! den ene hed Gille Bagrist, den anden havde et endnu værre Navn, de vare en Nat paa hvert Sted, og stjæl, hvor de kom; hvad! byder du os at rømme Landet? Mindre var din Praten, medens Kong Hakon, min Fosterson, levede, da du var saa ræd naar du kom paa hans Vej, som Muus i Pøse, du blev skjult under Klæder, som Hund paa Skib, du blev stoppet i en Bælg, som Korn i Sæk, du blev jagen fra din Ddel, som gildet Plovøg fra et Stutteri; du havde ikke mere Rum til at drage Lande, end Dder i en Fælde; vil du byde mig at rømme Landet? Du kan takke for god Behandling, hvis du slipper herfra med Livet! og lad os nu alle staae op og anfælde dem!" Da sprang alle hans Mænd op, og gjorde et stort Vaabenbrag. Svend Bryggfod og de andre Leensmænd saae da ingen anden Udvej, end at faae Sigurd paa en Hest, og han red det hurtigste han kunde bort til Skoven; saaledes endte dette Thing, at Svenke drog hjem til sine Gaarde, men Sigurd tog selvanden landvejs nordpaa til Thronds hjem, og kom med saa slet forrettet Sag til Kong Magnus, og sagde ham, hvorledes det var løbet af.

11. Kongen sagde: „Trængte du nu ikke til hine Leensmænds Understøttelse?" Sigurd var misfornøjet over sin Rejse, og sagde, han vilde for alting have Hævn, og ophidsede Kongen meget dertil. Kongen svarede: „Altfor meget hæve Leensmændene sig, naar de ikke ville iagttage, at yde deres Konge den skyldige Lydighed; det har heller

aldrig lykkes godt for dem i dette Land : først i Kong Olaf den Helliges Dage i den Sag, der var imellem ham og Erling Skjalgson; saa og med Einar Thambestjælver, som i Magt vilde kappes med vor Frænde, Kong Harald; saa gif det ogsaa nu med Steg-Thorer og Egil; det tilhører Kongeværdigheden, at ydmyge sine Undermænds overdrevne Fremstridt og Dvermod, naar de ikke formaae at sætte ret Priis paa sig selv; vistnok er Svenke en mægtig Mand, men maaskee han dog agter sig selv vel højt, hvis han vil trætte mod mig." Kong Magnus lod da fem Skibe udruste, og sejlede strax, da han var færdig sydpaa langsmed Landet, og saa øster til Viglen, hvor han tog paa Gjæsteri hos sine Mænd. Kongen sagde dem, at han vilde tale med Svenke; „thi," sagde han, „jeg vil lade eder vide, at jeg agter ene at være Konge over Norge, saalænge ingen anden er ved Fødselen lige berettiget til dette Rige; saa vilde jeg ogsaa, at Leensmændene ikke ere saa overmodige, at selve mine om min Person værende Hovdinge skulle behandles saa usfelt og foragtelig, som Sigurd Udstreng nu er blevet det af Svenke." De sagde til Kongen, at Svenke var baade en mægtig og trodsig Mand, og at der manglede ham hverken paa Mandskab eller Vaaben.

12. Kong Magnus drog fra Viglen med følgende Leensmænd : Svend Bryggessod, Dag Elliffson og Kolbeen Klakka. Da de kom udenfor Svenkes Gaard, bade Leensmændene om at de først maatte gaae i Land og spejde; „thi vi frygte for," sagde de, „at Svenke har en Trop paa Benene, og ligeledes nogle omkring i Skovene." Kongen bad dem raade; „men værer dog forsikrede om,"

sagde han, „at jeg er beredt paa at lade Bonderne bestaae en haard Dyft, hvis de ikke selv holde sig i Tonne.” Da de kom op paa Landet, saae de, at Svenke var kommen paa Bejen fra sin Gaard med en anseelig Troep, alle veltrufede Mænd. Leensmændene satte et hvidt Skjold op, og da Svenke saae det, standsede han sine Folk, og de mødtes. Da sagde Kolbeen: „Kong Magnus sender dig, Svenke, Hilsen, samt at han beder dig betænke din Skyldighed og Kongens Værdighed, og ikke at begynde paa nogen Ufred, eller tænke paa at stride med Kongen; vi byde os til at bringe Fredsbud imellem eder; du er altsfor forstandig en Mand til at du under saa mislige Omstændigheder skulde prøve Styrke med din retmæssige og til dette Land ætbaarne Konge; hidtil har det ikke gaaet vel for nogen.” Svenke svarede: „Ikke agter jeg først at hybe Ufred mod Kongen; kun for den Sags Skyld gif vi eder imøde, at vi ikke vilde have, I skulde nedtræde vore Aagre eller tilføje os anden Skade. Nu ville vi bie her, hvis I ville gaae til Kongen.” De vendte da tilbage til Kongen, og sagde ham ikke andet end hvad roligt og fredeligt var om Svenke; „han vil,” sagde de, „overgive hele sin Sag i eders Vold og Dom.” „Snart er min Dom affagt,” sagde Kongen; „han skal flye fra Landet, og aldrig mere komme tilbage, saalænge mit Herredømme varer i Norge; saa skal han og miste alt sit Gods.” Kolbeen svarede: „Vil ikke det være eder til større Hæder, Herre, og for andre Hjarere at høre, at I forvise ham fra Landet med saa meget Gods, at han andensheds kan leve anstændig med mægtige Mænd, men han skal aldrig komme her tilbage, saalænge vi have hans Landejendomme inde; I handler i saa Fald dog

ædelmodigen; betænk og agt paa eder selv og eders Værdighed, og gjør ogsaa noget for vor Forbøns Skyld, om eder saa behager." Kongen sagde: "Han skal strax fare bort." De gik til Svenke og bragte ham mild Hilsen fra Kongen, og derhos, sagde de, forlangte han, "at du for din Forseelse skulde vise ham den Hæder, at drage bort fra Landet med saa meget Guds, som du anstændig kan leve af; dette er, som du selv kan indsee, til Ære for eder begge." Svenke sagde: "Da har det taget en heel Forandring, hvis Kongen taler vel og fredsommelig til mig, men hvorfor skulde jeg flye fra mine Landejendomme og Besiddelser? Hvilket Under! Bedre tykkes det mig at falde paa mit Guds, end at flye fra min Ddel og mine Ejendomme; forkyuder saa Kongen, at Svenke vil ikke flye saa meget som et Pileskud." Kolbeen svarede: "Det er ikke afgjort, min Ven, at det er det bedste, thi det er bedre, at give noget efter til Ære for den bedste Hovding, end at staae imod, sig selv til stor Waande. En brav Mand gaaer det vel, hvor han lever; du bliver mest agtet der, hvor de ypperste Mænd ere tilstede, allerhelst du nu har staaet dig saa brav imod sliig en Hovding. Tag nu vort langvarige Fostbrødreleg og fuldkomne Venskab i Betragtning, og afflaa, for vor Begjeringss Skyld, ikke dette Kongens Budskab, og befri derved mange brave Mænd fra mange Farer; og hvis du gjør, som vi bede, saa ville vi tilbyde os at forestaae og troligen bevare dine Ejendomme; samt, hvis du, som vi haabe, kommer tilbage til dine Besiddelser, da skal du aldrig betale Skat, uden det skeer med din egen gode Villie; vi skulle derpaa vove Guds og Liv, om det behøves, at faae dette udvirket hos Kongen." Svenke tav en Stund, og sva-

rede derpaa: „Visseligen have I underhandlet i denne Sag, men jeg har dog nogen Mistanke om, at I noget have forventet Kongens Vænde; ikke desmindre formedelst den store Velvillie, I have viist i denne Sag, vil jeg agte eders Ord saa, at jeg skal drage bort, og være borte fra Landet eet Aar om, hvis jeg da siden maa beholde mine Ejendomme i Fred. Forkynder saa Kongen, at jeg gjør dette for eders Ords Skyld, ikke for Kongens, thi jeg finder nu, som før, hos eder et oprigtigt Venkskab imod mig.” De drage nu hen til Kongen, og sige, at Svenke overgiver hele sin Sag til hans Dom, „og forlanger derfor Hæder af eder, Herre! han vil blive borte i tre Aar, og da komme tilbage, hvis det er eders begges Villie; bifald nu dette for eders Kongedømmes og vor Bøns Skyld; hans Sag beroer aldeles paa eders Dom; modtag dette Forslig af ham, men vi skulle gjøre alt hvad vi formaae, at han aldrig skal komme tilbage, uden med eders Villie.” Kongen svarede noget seent: „Bravt handle I, og for eders Skyld skal vi gjøre, hvad I forlange; forkynder ham saa!” De talte Kongen. De droge da hen til Svenke, og bragde ham Kongens milde Hilsen: „det vil være os en Glæde,” sagde de, „hvis I kunde forliges; Kongen forlangte, at eders Fraværelse skulde bestemmes til tre Aar, men vi vide dog, at han før den Tid vil finde, at han ej kan undvære dig her i Landet; det vil geraade dig selv til Tre, ikke at sige Nej dertil.” Svenke svarede: „Hvorfor skulde jeg da fortsørne Kongen ved min Nærværelse? Dvertag nu her, Kolbeen! Bestyrelsen af min Bo!” Svenke stod op, og vendte med sine Folk tilbage til Gaarden, og tog strax derpaa bort; thi han var allerede i Forvejen beløvet paa alt dette.

13. Kolbeen blev tilbage, og beredte et prægtigt Gjæstebud for Kongen, og lod som om Svenke havde forhen været betænkt derpaa. Svenke red op i Gotland med de Folk, han vilde have med sig; Kongen var til Gjæsteri paa Svenkes Gaard. Derpaa drog han nordop i Vigen, hvor Leensmændene anrettede Gjæsteri for ham, og han tovede der en Stund, og var vel tilfreds med det imellem ham og Svenke sluttede Forlig; Svenkes Besiddelser bleve da udgivne for at være Kongsejendomme, og Kolbeen skulde varetage dem; de forhen nævnte Leensmænd styrede alt dette til største Ære for Kongen, men bevarede tillige paa bedste Maade alt det, som Svenke ejede. Derpaa drog Kongen med sin Flaade nordpaa langsmed Landet heelt op til Thronbhjem; men da gave allehaande Skarns Pak og Mansmænd sig til at anfaldé Elvegriimmene, som nu ingen Hovding havde; Leensmændene sendte da Bud til Kongen, at Landet der østerpaa vilde ødes, dersom det længe var uden Hovding; „det synes os derfor tjeuligst, Herre!“ sagde de, „at I kalder Svenke tilbage til Landet, og under ham at bryde Strømmen for andre¹, thi ham vil det mindst mangle paa Mod og Kraft til at jage Ildgjerningsmænd bort og ødelægge Vikinger.“ Kongen saae, at dette var sandt, og efter sine Benneris Forestillinger sendte han to Gange Mand efter Svenke, men denne kom ikke, førend da Kong Magnus selv kom ned til Danmark; da mødtes han og Svenke, og forligtes aldeles; Svenke drog da til sine Ejendomme og Gaarde, og var siden Kong Magnuses

¹) nemlig med Landets Forsvar.

troeste-Ben og hans Riges Styrke der østerpaa ; dette deres Benskab vedvarede, saalænge de levede.

14. Efter Steg-Thorers og Egils Henrettelse, fortælles der, kom Hakon, en Søn af Povel Jarl Thorfinnson,ovre fra Sverrig til Norge til sin Frænde Kong Magnus. Hakon havde da længe været borte fra Drkenserne, hvor han ikke troede at kunne være formedelst den der herskende Uro. Kong Magnus tog vel imod ham. Der fik Hakon de Efterretninger fra Drkenserne, at hans Farbroder, Erlend Jarl, og dennes Sønner havde mest der at sige, og vare meget afholdte, men Hakons Fader, Povel Jarl, havde kun liden Deel i Regjeringen. Saa vidt han havde forstaaet af de Mænd, der kom til Norge fra Verne, og som med Dyrigtighed skildrede ham Tilstanden der, saa havde Indbyggerne paa Drkenserne heller ikke stor Længsel efter, at han skulde komme derover; nu levede de i Fred og Ro, men de frygtede for, hvis Hakon kom did fra Norge, skulde Strid og Splid atter begynde. Da Hakon overtænkte disse Omstændigheder hos sig selv, fandt han det rimeligt, at hans Frænder vilde forholde ham Regjeringen, og ikke unde ham et sikkert Opholdsted, hvis han med liden Mandstyrke kom did. Han forlangte derfor af sin Frænde, Kong Magnus, at han skulde styrke ham til, at gjenvinde det Rige paa Drkenserne, som han var født og baaren til, men Kongen viste ikke megen Beredvillighed dertil. Hakon var en forstandig Mand, og troede vel at kunne mærke af Kongens Uttringer, naar de talte saammen, at denne var herskesyg og begjerlig efter andre Høvdingers Herredømme. Hakon begyndte da at foresille Kongen, at det var et en stor Herre værdigt Foretagende, at opbyde Leding og

hærge paa Vesterhavet, og at underlægge sig Syderøerne, som Harald Haarfager havde gjort, og hvis han fik Herredømmet over Syderøerne, saa var det bekvemt derfra at hærge paa Irland og Skotland, men hvis han fik disse Lande i sin Magt, da vilde det være godt, understøttet af Nordmændene, at anfalte Engelftmændene, og hævne sin Farfader Kong Harald. Men da de talte herom, mærkedes det snart, at flige Taler fandt Kongens Bisfalb, og han svarede saa: „Dette er baade talt som det sømmer sig en brav Mand og Høvding, og stemmer tillige vel med mine egne Tanker, men du skal betænke, Hakon, at, hvis jeg af dig lader mig overtale til med en Hær at drage vestpaa, maa det ikke komme dig uventet, hvis jeg føler en stærk Drift til at bemægtige mig alle Riger i Vesterhavet, og i den Henseende stærer alle over een Kam.“ Men da Hakon hørte denne Afgjørelse, sagtnedes hans Iver, thi han kunde vel mærke, hvortil det sigtede. Han lod da være med at opmuntre Kongen til noget som helst Hærtog, hvilket da heller ikke var synderlig nødvendig, thi efter denne Samtale sendte Kongen Bud over hele sit Rige, for at opbyde Leding til næste Sommer; han bekendtgjorde for Folket, at han agtede med denne Hær at sejle til Vesterhavet, hvad mere Nytt der end siden vilde spørges om hans Foretagender. Man gjorde sig da fra hele Landet rede til dette Tog med Kongen.

15. Under Kong Magnuses Regjering kom der fra Island til Norge en Mand, ved Navn Gisli, en Søn af Illhug, Thorvalds Søn, Tinds Søn. Tind var Broder til Illhug Svarte. Gisli var sytten Aar gammel, da han rejste til Norge; han forholdt sig stille og var taus af sig. Han tog sig Ophold hos en mægtig Mand, som hed Ha-

Kon paa Forborde. Gisl skjottede mest sig selv, og var aldrig glad. En Gang sagde Hakon til ham: „Jeg har gjort mine Bemærkninger over dit Sindelag, og synes du altid gaaer i dybe Tanker, og eet af to maa være Tilfældet, enten at du ruger over store Planer, eller store Ting maae være dig gaaede imod. Siig mig nu, hvad det er, du pønser paa, og om du end har noget stort for, vil jeg dog kunne tie dermed; men hvis du ikke vil siige mig det, men dog herefter vover dig i noget stort Foretagende, saa vil det mishage mig.” Gisl svarede: „Du gjætter rigtig, og jeg skal siige dig Sandheden. En Mand hedder Gjavalb, og man har sagt mig, at han nu er Kongens Hirdmand. Gjavalb, tilligemed sin Svoger Thormod Kollesøn, var med at dræbe min Fader, og gav ham Banesaar, saa at jeg saae derpaa, ude paa Island. Nu er jeg kommen her til Landet, i den Hensigt, at hævne min Fader, eller lade mit Liv.” „Det er et vanskeligt Foretagende,” sagde Hakon, „thi Gjavalb opholder sig hos Kong Magnus og staaer i megen Yndest, og det vil ikke være let for en Ublænding at naae til ham, men jeg skal ikke nægte dig min Bistand.” Kong Magnus sad den Vinter i Nideros, og Gjavalb var hos ham vel anseet. Gisl rejste til Byen, og fandt efter sin Husbonde Hakons Raad paa det Paafund, at lade gyde varmt Bør paa sit Ansigt, og lod det størkne derpaa, saa at han derved kom til at see sygelig ud. Han oppassede Gjavalb, men fandt ingen bekvem Lejlighed til at anfælde ham.

16. Det var en Lørdag, at Gisl stod ved en Gade tidlig paa Dagen, og han hørte en stærk Dummel; han saae hvorledes Kong Magnus gik med et stort Følge, i hvilket han ogsaa saae Gjavalb. Da kom der en Kone

ud af en Gaard, med et Barn paa Armen; det var Gjalvalds Kone, Helga Thormods-datter, hun kaldte paa ham, og han gik hen til hende, men Kongen og hans Følge gik deres Vej videre frem. Derpaa gik Gjalvald op ad Gaden med en anden Mand. Da sprang Gisl imod ham, og hug til ham, og traf ham i Skulderen, Armen sank ned, men gik ikke af. Gjalvald vendte sig imod ham, Gisl hug ham da paa den anden Skulder, og bibragde ham et Saar, som det første; da faldt Gjalvald. Gisl løb ned paa Bryggen, hvor der laae en lille Baad ladet med Vindebrænde; den Mand, som ejede Baaden, hed Thorsteen, var en Islændder, liden af Vært. Gisl sprang i Baaden til Thorsteen, styrtede Brænden overbord, og roede over til Bakke; da de kom midt ud i Kaen, stod Gisl op, og raabte mod Bryggen: „De Saar, ” sagde han, „ som Gjalvald, Kong Magnuses Hirdmand, har faaet, hvis for Saar søges, men hans Drab, hvis for Drab søges, lyser jeg mig paa Haand, jeg hedder Vigfus i Morsgen, men i Aften tænker jeg, jeg hedder Ufeig.” Derpaa landede de ovenfor Bakke, og Gisl løb der op i Land. Da blev der blæst i Byen, og man drog ud for at opsoge Drabsmanden baade paa Skibene og paa Landjorden. Han blev funden i noget Krat, og ført til Byen. Kongens Mænd beskyldte Thorsteen for, at han havde ført Gisl over Kaen, gave ham Sag derfor, og sagde, han havde fortjent Døden. Da sagde Gisl: „Beskylder ikke denne Mand for det, som han ingen Skyld har i.” Gisl greb Thorsteen, som gik ved Siden af ham, han var saa liden, at han neppe naaede ham op under Armen. Gisl kastede ham op i Vejret med den ene Haand, og sagde: „Seer nu en Gang her, ” sagde han, „hvorledes skulde

denne Usling kunne forholde mig Baaden, naar jeg vilde have den, da jeg kan svinge ham, som et Barn; lader ham fare i Fred, thi han er uskyldig." De gjorde saa, og sagde, at Gisl talte som en brav Mand. Gisl blev sluttet i den Fjædder, som Kong Harald Sigurdson havde ladet gjøre, og som ingen hidtil havde kunnet komme ud af. Han blev sat i en Jordstue, som en Kone havde Raadighed over. Den Gang vare der mange Mennecker samlede i Byen; der vare tre Islandsfarere; for det ene af disse Skibe raadte Leit, Biskop Gissurs Søn; der var ogsaa den Gang Jon Dgmundson Præst, som siden blev Biskop; og der vare ikke færre, end tre hundrede Islænlændere i Byen. Kong Magnus var overordentlig vred, han sad paa Stævnemøde tilligemed Biskoppen der i Byen; Jon Præst, som var en Ven af Biskoppen, var ogsaa der tilstede. Kongen befalede, man skulde dræbe den Skyldige; i det samme slog Klokken Non¹. Kongen sagde: „Er det nu Non? Seer paa Solen!" Man gjorde saa, og Nonet var begyndt. Da sagde Biskoppen: „Helligdagsfreden maa komme Manden tilgode, skjont han har svarlig forbrudt sig." Kongen sagde: „Dette er eders Paafund, og I have oplagt Raad imod mig." „Jungelunde, Herre!" sagde Biskoppen, „men betænk selv, hvad sømmeligt er." Derpaa forsamlede Islænderne sig; der vare mange Frænder og Venner af Gisl, og de talte om, hvorledes de skulde bære sig ad. De syntes, at Sagen var meget vanskelig, og kunde ikke blive enige.

17. Nu kom Søndagen, da kom der Bud til Kongen, at Gjavalb ønskede, at tale med ham. Kongen gif til ham; da sagde Gjavalb: „Nu, Herre, vil jeg gjøre

¹) Non, Klokken tre om Eftermiddagen.

Anordning om mit Guds, thi jeg veed ikke, hvorlænge jeg faaer Frist dertil, men bede vil jeg, at I giver Gisl, Fred, thi mandhaftig har han hævnnet sin Fader." „Det lader sig ikke gjøre," sagde Kongen. Gjavald sagde: „Du veed, Konge! at jeg har længe fulgt dig, og stundum vovet mit Liv for dig, og været beredt til at udføre alt hvad du vilde paalægge mig, hvad enten det var godt eller ondt, men nu kan det hændes sig, at det er sidste Gang vi sees, jeg haver nu talt med Præsterne, og skriftet dem min Forsatning, og er blevet berettiget af dem, og de forkynde mig, at jeg vil blive en Frelsens Mand, hvis jeg nu tilgiver det, som er forbrudt imod mig. Nu haaber jeg, Herre! at du ikke faalunde vil tillukke mig Gimmerige, at denne skal være en Dødens Mand." „Du viser dig som en brav Mand," sagde Kongen; han gik bort, og Gjavald døde kort efter.

18. Tidlig om Mandagen holdt Islænderne et Stæv-
nemøde; da sagde Leit: „Her seer det kun slet ud med vor Sag, dersom vor Landsmand og agtværdige Fostbroder bliver dræbt, men vi alle kunne see, hvor vanskeligt det er at paatage sig denne Sag, og at enhver derved sætter sig selv og sit Guds i Bøve. Nu giver jeg det Raad, at vi overlade det til Kongens Dom, men hvis der er ingen Udvej til, at Manden kan beholde Livet, da skulle vi alle dræbes eller i andet Fald sætte vor Sag igjennem; den ville vi følge, som gjøres til Formand." De sagde alle, at de vilde have ham i Spidsen, og følge hans Beslutninger. Han svarede: „Saa maae I indsee, at I alle skulle sværge mig en Ed, hverken at spare eder selv eller eders Guds, for at fuldføre det, jeg beslutter i denne Sag." Dette gjorde de. Derpaa gik de i Bad, og i

det samme blev der blæst; Teit løb strax ud af Badet, han var i Skjorte og linnede Beenklæder, og havde et Guldbaand om Panden, men over sig en bredstribet¹, rød og bruun, Skarlagens Kappe, foret med Graasskind, og Skindet vendte udad. Da vare alle Islænderne komne der sammen; men det skeer just ikke lige paa een Gang, at der blæses, og Mænd komme sammen. Da sagde Teit: „Lad os nu begive os hen til Stuen, hvor Gisli er, og see at komme Kongens Mænd i Forkjøbet.“ De gik raft op ad Gaden, og det forarsagede megen Tummel; Konen havde anbragt en Blærerude² paa Stuen. Hun løb ud af Huset, og sagde til Gisli: „Stor Ulykke er det, at du kom herved, thi nu komme Kongens Mænd hid.“ Gisli svarede: „Lad det ikke fortryde os, Fostermoder!“ Han kvad da denne Vise:

Om Skjalden end maa dræbes,
 Jeg munter dog skal være;
 Ds skarpe Lænker skære
 Alt hedende til Benet.
 Enhver maa døe, o Kvinde!
 Dog kjæft er mandigt Hjerte,
 Gjøv end en Gang i Sangen
 Jeg daadfuldt Liv vil mindes.

Derpaa hug de Døren op, og den brast med et højt Bulder. Da allene saae man, at Gisli foer sammen, men dog kun lidet. Teit hug Fiædderen af ham, og tog ham ind i sin Klof; saaledes gik de til Mødet. Da gik fra den anden Side Gjæsternes Hovding Sone til Mødet, og havde da i

¹) eller: af to Farver, saaledes at Halsdelen af Kappen var rød, den anden bruun.   ²) Blærer brugtes til Ruder isteden for Glas.

Sinde at hente Manden. Han sagde: „Ikke have I nu været seendrægtige, I Islændere! Nu, tænker jeg, I tilegne eder Dommen over Manden, og ikke Kongen. Det er ogsaa godt, at de komme til at erindre hvad de have gjort denne Morgen; og fortørnet er Kong Magnus bleven over mindre Forføelser, end at hans Hirdmand er bleven dræbt af de Talsknegte¹.”

19. Men da Thinget var sat, stod Sigurd Udsireng op, og sagde: „Jeg tænker, de fleste monne vide, at vor Kamerad, Gjalvald, er dræbt; en Mand kom hid ude fra Island, og troede at have Sag imod ham, og bedrev den Udaad at give ham Banesaar strax, uden at underhandle om Bøder, som andre have for Skik; os Kongens Mænd maa det forekomme, at lidet er der i Vejen for at fornærme Kongens Hird, naar sliG Udaad skal taales, at man nehugger den; maaskee de da ej høre op, før de komme til Hovedet, og sfaane ikke Kongen selv mere end andre Mænd. SliGt er en uhørt Gjerning og fortjener svar Straf, og for sliGt kan ej raades Bød, om end ti af Islænderne bleve dræbte, saaledes som een af vore Mænd er dræbt, og man saaledes straffer deres Udædsfthed, at tage Mænd af Kongens Vold.” Derpaa tav han. Da stod Teit Biskoppens Søn op, og sagde: „Vil Kongen tillade mig at tale?” Kongen spurgte den Mand, der stod hos ham: „Hvo er den Mand?” Han svarede: „Herre! Det er Teit Biskopsøn.” Kongen sagde til Teit:

¹) efter Ordet: Talskjender (eller sliGt). Sandsynligst er dog Mörklöndunum oprindelig en Strivefejst (eller urigtig Angivelse) for Mörklöndunum, Talslænderne for Islænderne, da Nordmændene fordum tit gave disse dette Dgenavn.

„Paa ingen Maade vil jeg tillade dig at tale, thi hvert Ord, du siger, vil være meget fordærveligt, og det var bedre, din Tunge var udskaaen.“ Da stod Jon Dgmundson Præst op, og sagde: „Vil Kongen tillade mig at tale et Ord?“ Kongen spurgte: „Hvem taler nu?“ Hiin Mand svarede: „Det er den islandske Præst, Jon.“ Kongen sagde: „Tillade vil jeg dig at tale.“ Da begyndte Jon Præst saalunde sin Tale: „Gud maa man derfor takke, at Landene, Norge og Island, nu ere kristnede, thi tilforn rasede Menneſter og Djævole tilsammen i Hob, men nu lader Djævelen sig ikke saa hjærvelig tilſyne blandt Menneſtene; nu ſaaer han Mænd til at fremføre ſine Vren-der, ſom vi for nylig have haft Prøve paa, da Djævelen talede af den Mund, ſom nys tog til Orde; forſt blev een Mand dræbt, men ſiden higebe han eſter, at ti ſkulde dræbes; og det formener jeg, at ſlige Mænd i deres Lyſt til det Onde og ildeſindede Raad iſær lægge Vind paa at tilintetgjøre Retſædighed og Miſkundhed og andre Høvdin-gerneſ Dyder, og ophidſe og beſtyrke dem i Grumhed og Tyranni, og ſaalunde glæde Djævelen ved kristne Mænds Drab. Men ligefaa vel, Herre Konge! ere vi dine Underſaatter, ſom de, der boe her i Landet; det ſkulde I betænke, ſom ere ſatte her i Verden til Høvdinger og Dommere over Folket, at I have for Dje hiin Dommer, ſom ſkal komme ved den yderſte Dom at dømme hele Verden. Meget, Herre! maa det være eder magtpaaliggende, at I dømme rettelig, og ikke vrangt; thi til hvert Thing og Møde kommer ſelve den almægtige Gud og hans Helgene, gode Mænd gjeſter Gud og retſædige Domme; ſaa kommer ogſaa Djævelen og hans Udfendte at gjeſte onde Menneſters Gjæringer og uretſædige Domme; men uden

Tvivl skal den Dommer komme omsider, som rettelig skal domme alt. Betænk nu, Herre Konge! hvilken Ild der vel er hedest og langvarigst, den som er lagt i Egebjelken, der er stillet om Dvnen, eller den, som er optændt i tørre Grene. Hvis du nu, Konge! affiger vrangne Domme, da vil du fastes i den Ild, som er lagt i Egebjelken, men hvis du, efter dit bedste Skjønne, affiger retfærdige Domme, da har du dog Haab om at vorde renset i Skjærsliden, som gjort er af tørre Grene." Saaledes endte Son Præst sin Tale. Da sagde Kongen: „Skarpt har du talt, Præst!“ men man kunde dog ikke mærke paa ham, at han vrededes meget derover. Da stod Gisl op, og sagde: „Vil du tillade mig, Konge! en kort Yttring?“ Kongen spurgte, hvo der nu talte? Man sagde ham det. „Jeg vil ikke forbyde det,“ sagde Kongen. Gisl sagde: „Da begynder jeg med at omtale min Faders Drab; denne Gjerning øvede Gjalvald og Thormod, da var jeg ser Nar gammel, og min Broder Thorvald ni; vi vare begge nærværende, da min Fader blev dræbt. Da sagde Gjalvald, at man skulde dræbe begge os Brødre, men med Skam maa jeg tale om, Herre, at den Gang klynkede jeg og græd.“ Kongen sagde: „Mandigen har du udslettet Sporet af den Klynken.“ Gisl sagde: „Sandt at sige, Herre! har jeg længe i Vaaren oppasset Gjalvald, og to Gange, da jeg havde bedst Lejlighed til at udføre mit Forsæt, afholdtes jeg, den ene Gang af Urbødighed for Kirken, i hvis Nærhed det var, den anden Gang formedelsi Nonringningen, og derfor tænker jeg nu, at Nonringningen har frelst mit Liv; men jeg har digtet et Kvad om eder, og ønsker, I vilde høre det.“ Kongen sagde: „Kvad, om du vil!“ Han fremsagde Kvadet

fyndigen, men der var ikke meget Skaldskab i dette Digt. Derpaa sagde Gisl til Leit: „J har viist meget Udbelsind imod mig; dog vil jeg nu ikke længer udsætte eder for Fare, men overgive mig i Kong Magnuses Vold, og bringe ham mit Hoved.“ „Gjør nu, som du vil!“ sagde Leit. Gisl neblagde derpaa sine Vaaben, gif over Møde = Fjæl-lene, lagde sit Hoved paa Kongens Knæ, og sagde: „Gjør nu med mit Hoved, som eder synes, takke vil jeg, hvis J vil give mig det, og gjøre mig til en saadan Mand, som J selv finder for godt.“ Kongen svarede: „Raad selv for dit Hoved, og gaf ind tilbords i Gjalvalds Plads, tag der Spise og Drikke, og forestaa den Tjeneste, han tilforn har haft; dette gjør jeg især for min Ven Gjalvalds Bous Skyld. Nu maae dog otte Islændere gaae frem som Borgen; men for Gjalvalds Drab idømmer jeg serten Mark Guld; Halvdelen skal estergives for hans Brodes Skyld, men hver af eder Borgen betale sin Mark.“ De takkede Kongen, og indgif dette Forlig. Da sagde Kongen til Jon Præst: „Megen Priis sætter jeg paa din Forbøn, du har talt paa Guds Vegne; gjerne vil jeg indsluttes i dine Bønner, de monne meget formaae hos Gud, thi jeg troer at de saustemme, hans og din Billie.“ Han lovede Kongen sin Forbøn. Og en Dag da Jon Præst gif paa Gaden, sagde en Mand til ham: „Gaf ind i Herberget, Sigurd Udsireng ønsker at tale med dig.“ Han gjorde det. Sigurd sagde: „Jeg veed ikke, Præst! dine Ord maae have saaret mig; thi jeg er syg, og ønsker, du vil synge over mig.“ Han gjorde saa, og signede ham¹. Da sagde Sigurd: „Meget formaae dine

¹) gjorde Korsets Tegn (*signum*) over ham.

Drd, baade haarde og milde, thi nu har jeg det godt." Sigurd gav Jon Præst gode Gaver, og de skiltes ad som Venner. Denne Sigurd lod først oprette Klosteret paa Nidarholin, og gav store Landejendomme dertil. Derefter rejste Jon Præst og Teit Biskopssøn til Island; Teit blev en anseelig Mand, dog levede han ikke længe. Jon Præst blev Biskop til Holum, og er nu en sand Helgen.

20. Nu vende vi tilbage til vor Fortælling, som vi før forløbe, at Kong Magnus rustede sig til at drage fra Landet; han havde sin Søn Sigurd med sig. Gisl Illugesøn og mange andre anseelige Mænd rejste med Kongen; han havde baade meget og smukt Folk og en udvalgt Flaade; med denne Hær styrede Kong Magnus til Vesterhavet, først til Drkensørne. Han tog Jarlerne Povul og Erlend til Fange, og sendte dem begge over til Norge, men han lod sin Søn Sigurd blive tilbage som Høvding over Derne, og gav ham Raadgivere. Dette omtaler Thorkel Hamarskald, at Kong Magnus sejlede til Vesterhavet:

Mod Vesten styred Helten,
Da Fred ophøre skulde;
Havbrænding haardt saae brydes
Mod Stavne kjæflest Fyrste.

Kong Magnus førte med sig fra Drkensørne Erlend Jarls Søner, Magnus og Erling, og Hakon Povulssøn, og meget andet Krigsfolk; han sejlede med hele sin Hær til Sydersørne, og da han kom der, begyndte han strax at hæрге; de brændte Bygderne, dræbte Indbyggerne, og plyndrede, hvor de drog frem, men Beboerne flygtede langt bort, nogle op paa Skotland eller ind i Fjordene,

andre sydpaa til Satire¹ eller til Island; nogle gif Kong Magnus tilhaande, og sik Fred. Han indtog først Ljodhus², og brændte Bygden der, derpaa hærgebe han paa Tvist³, brændte der og ranede alt Guds. Saa siger Bjorn hin Krepænde:

Paa Ljodhus graadig Luen
 Sit Lys mod Himlen kasted,
 Fra Huse højt den spruded,
 Da fly'de hvo som kunde;
 Twist den Herre hærgebe
 Med Sværd og Ild, det's Bonder
 Saa Liv som Guld der misted,
 Dg rigt var Kongens Bytte.

Derpaa hærgebe han paa Skid⁴, og derefter indtog han Derne Tyrvis⁵ og Myl⁶, som Bjorn siger:

Paa Skid vel Grønlands' Hersker
 Rovfugles Hunger stillede;
 Paa Tyrvis tudeb Ulven
 Heel glad ved saldne Kroppe.
 Haardt Skotters Dørvinder
 Forfulgte mylske Skarer,
 Dg Syderøers Kvinder
 Ved Elstes Tab bedroved.

Kong Magnus kom med sin Flaade til Helge-Den⁷, og gav alle Indbyggerne der Fred og Sikkerhed, samt lod

¹) Halvoen Kantire. ²) Lewis. ³) Wist. ⁴) Sty.
⁵) Tyrvis. ⁶) Mulk. ⁷) Her menes uden Tvivl det i selve Norge liggende Grønland, ikke det mere nordlige, som da endnu var selvstændigt. ⁸) Den hellige D, Zonna, I-Kolmfisk.

dem beholde al deres Ejendom. Man fortæller, at Kong Magnus oplukte Kolumkilla-Kirken hin lille, og gik derind; men han lukte strax igjen Døren i Laas, og sagde, at ingen skulde driste sig til at gaae derind, og siden har denne Kirke aldrig været aabnet. Derpaa sejlede Magnus med sin Flaade til I¹, hvor han skjændte og brændte, og da han havde indtaget denne D, lagde han syb ned under Satire, og hærgede derfra paa begge Lande, Skotland og Irland, saa foer han med Hærskjold heelt syb ned til Man, og hærgede der, som andenstedes; saa siger Bjørn:

Med Hærskjold herlig Konning
 Til Sandøs Sletter stunded;
 Paa I det røg, da Huse
 Af Drottens Mænd opbrændtes.
 Satires Ungersvende
 Sig bøjed for hans Landse,
 Dg saa den sejerrige
 Lød manske Tropper falde.

21. Lagmand hed en Søn af Syderøernes Konge Gudrød. Han var sat til Landværn for Norderøerne. Men da Kong Magnus kom til Nerne, og hærgede, flyede Lagmand hid og did paa Nerne; men tilsidst fik Kong Magnuses Mænd ham taget til Fange tilligemed Besætningen paa et Skib, da han vilde flye ud til Irland; Kongen lod ham sætte i Jern og holde i Forvaring; som Bjørn siger:

Snart blev for Gudrøds Arving
 Hvert Tilflugtssted usikkert;

---

¹) Ita.

De Thrønders Konning Lagmand
 Af Lande der forviste.
 Ung Agbeboers Fyrste
 I Træsningen ved Kysten,
 Hvor tynde Klinger toned,
 Tog Krigeren til Fange.

Dgsaa Bisl Illugeson omtaler, at Kong Magnus drev Hær-
 værk paa Derne, tog Lagmand til Fange, og beholdt ham
 i sin Magt; han kvad:

Uden for Skid,
 Da Skotter fly'de,
 Herskeres Stræk
 Tog Herren af Tvist;
 Den Hærfører,
 Som frem haster,
 Fangne Kong Lagmand
 Førte med sig.

22. Deryaa sejlede Kong Magnus med sin Flaade
 til Bretland¹, og lagde sig i Engelsøfund². Der kom en
 stor Hær fra Bretland imod ham; over den befalede to
 Jarler, Huce hin Prude og Huce hin Digre; begge
 vælske³ af Wt. Saa siger Bisl:

Wfolks Slægters
 Fire Lande
 Havde den Wdling
 Undertvunget,
 Før frigsvant
 Hæres Ordner

¹) Wales.

²) Sundet imellem Wales og Anglesea.

³) franke.

Traf da de
 Bæffe Jarle.

Jarlerne lagde strax til Slag, og der holdtes en meget
 skarp Træfning; saa siger Gisl, og roser sig af, at han
 var med i dette Slag hos Kong Magnus:

Med Haralds Frænde
 Fægtning vi oved
 Ved Ongelsøs
 Indre Kyster,
 Da i Brede
 Rigers Stotter,
 Konge og Jarler
 Kæmped sammen.

Nordmændene gjorde strax i Begyndelsen et meget hæftigt
 Anfald med Skudvaaben. Huge hin Prude var rustet fra
 Top til Taa, saa der var ikke et bart Sted paa ham,
 uden Djnene allene. Kong Magnus skjød med Haandbue,
 og en anden Mand fra Helgeland, som stod ved Siden af
 ham. De skjøde begge paa een Gang mod Huge hin
 Prude, den ene Piiil traf Næsefjærmen af hans Hjelm,
 som derved bøjede sig omad paa den ene Side; saa siger
 Gisl:

Mangt et Skjold
 De som Magnus fulgte
 Med blank Ddb
 Splittet havde,
 Da Hertugens
 Kunstige Hjelur
 For Kongens Piiil
 Maatte briste.

Det andet Skud traf Jarlen i Djet; det sloj heelt igjennem Hovedet og ud igjennem Raffen, og dette blev af de fleste tilskrevet Kongen, saaledes som Bjørn siger:

Paa Dngulsø har Kæmpen
 Prud Huge skilt ved Livet,
 I hæftigt Slag sloj Pilen,
 Og rammed hvor den skulde;
 Nu alle Der hærget
 Har Tybers Dvervinder,
 Og fældet Fyrstes Lande
 Nu mægtig Konning hylde.

Det siger ogsaa Thorkel Hamarskald udtrykkelig, at Kong Magnus voldte Jarlens Død; skjønt Gisl ellers tykkes at angive dette fuldt saa tydelig i hans nysansorte Bise. Thorkel kvad:

Paa Brynjer regned Brodde,
 Heel kraftig skjød vor Fyrste,
 Vel Buen Agdes Hersker
 Da spændte, rødned Hjelme.
 Som Hagl sloj Piles Mængde
 Mod Skjoldene, de trufne
 Nedstyrtede i Slaget,
 Da Kongen Jarlen fældte.

Der faldt Huge Jarl hin Prude og en stor Mængde af Britterne, thi Kong Magnus skjød meget hæftig, og hans hele Hær stred paa det tapreste, som Gisl siger:

Med begge Hænder
 Hærføreren skjød;
 Al Drottens Hær
 Drabelig sægted,
 Og fra Kongens

Egen Bue,
 Før Høge saldt,
 Fløj da Pile.

Da flyede alle Britter, som endnu vare i Live, og Kong Magnus vandt en stor Sejer i dette Slag. Han bemægtigede sig derpaa Ongulss, som er det sydligste Rige de forrige norske Konger have bemægtiget sig. Ongulss er Tre-diedelen af Bretland.

23. Efter dette Slag vendte Kong Magnus tilbage med sin Flaade, og styrede først til Skotland. Da drog Underhandlere imellem ham og Skotternes Konge Melkolin, og de indgik Forlig med hinanden, paa det Vilkaar, at Kong Magnus skulde besidde alle de Der vestenfor Skotland, imellem hvilke og Fastlandet han kunde sejle med roerfast Skib. Kong Magnus lagde sit Skib ved den søndre Side af Satire. Da lod han en Skude trække over Satires=Eid eller Landtungen, som forbinder Satire med Fastlandet, og Roret lægge i Lag; Kongen selv satte sig i Lyftingen, og holdt paa Roerpinden, og tilegnede sig saaledes alt det Land, som laae paa Bagbord. Satire er et stort Land, bedre end den bedste D blandt Syderøerne, Man undtagen. Imellem det og Skotland er en smal Landtunge, saa at der er ofte trukket Skib over. Kong Magnus foer derfra til Syderøerne, men sendte sine Mænd til Skotlands Fjorde og lod dem roe ind langs med Landet paa den ene Side og ud paa den anden, og saaledes tilegnede han sig alle Der vestenfor Skotland, baade de beboede og ubeboede. Der vare den Gang mange Leensmænd fra Norge hos Kong Magnus, hvilke havde fulgt ham hjemmefra om Sommeren, Vidkun Jonson, Sigurd Ranefson, Serk fra Sogn, Dag Eiliffson, Skofte fra Gisle

og hans Sønner Dgmund, Finn og Thord, Sivind Albue, Kongens Staller, Kale Sæbjørnson fra Agde, en Søn af Thorleif hin Spage, som Halfred lemlæstede, og hans Søn Koll. Kale var en vís Mand, og digtede godt, han var afholbt af Kongen; han havde faaet mange Saar, som dog ikke saae ud til at være dødelige, i Slaget i Angulsø-sund.

24. Da Kong Magnus kom til Syberøerne om Høsten, bekendtgjorde han for Hæren, at han vilde blive der Vinteren over, men tillod dem at rejse hjem, som han tyktes mest havde det nødigt. Men da Krigsfolkene fik dette at vide, knurrede de svart over Fraværelsen fra Hjemmet, og bleve hjemlystne. Kongen holdt derpaa Samtale med sine Raadgivere, og efterfaae Mændenes Saar; han kom da ogsaa til Kale, og spurgte til hans Saar; han sagde, de lægedes kun lidet, og han vidste ikke, hvorledes det vilde gaae med dem. Kongen spurgte ogsaa ham til Raads. Kale sagde: „Forholder det sig ikke saa, Herre, at flere af eders Benner snige sig bort, end I har givet Orlov?” Kongen sagde, at det skulde han dog ikke troe. Kale bad ham holde Vaabenstævne, og mynstre sin Hær. Kongen gjorde det, og savnede da mange Mænd. Kale kvad da en Vise:

Hvorledes lønne dine
Leensmænd, paa Thinget store,
Dig kostelige Gaver?
Prøv os paa Vesthav, Konge!

Hvorpaa Kongen svarede:

Min Rigdom, som jeg muntre
Mænd rundelig har givet,

Ej vel anvendt jeg mærker

Nu, da jeg Hav maa pløje.

Derefter lod Kongen holde Bagt, at hans Mænd ikke skulde drage fra ham. Gisl omtaler, at de Mænd om Høsten sejlede til Norge, som Kongen havde givet Orlov til Hjemrejse:

Folk da havde
 Efter Fejdens Ende
 Af Hovedsmanden
 Orlov modtaget;
 Der saaes over
 Edel Hær
 Søstænkte Sejl
 Svæve fra Raaer.

Kong Magnus forlovede sin Søn Sigurd med Bjadimynja, en Datter af Myrjartal, en Søn af Kong Tjalfe af Kunnakt' paa Irland; Sigurd var den Gang ni Aar gammel, og Pigen fem. Den samme Vinter, som Kong Magnus laae over paa Syberserne, døde Kale Sæbjørnsøn af sine Saar.

25. Lidlig om Foraaret sejlede Kongen fra Syberserne, og først til Orkensøerne; der fik han Esterretning fra Norge om Jarlernes Død; Erlend Jarl var død i Midros og der begravet, men Povel i Bergen. Da giftede Kong Magnus Erlend Jarls Datter Gunhild med Koll Kalesøn som Faderbrøder, og hun fik i Medgift Besiddelserne paa Orkensøerne og en Gaard paa Paps. Ved sit Bryllup blev Koll Kong Magnuses Leensmand, som hans Fader havde været; derpaa drog han med Kongen til Norge, og

---

1) Connaught.

hjem til Agde med sin Kone, og bosatte sig paa sine Gaarde. Kong Magnus satte sin Søn Sigurd til Hovding over alle de Lande, han havde underlagt sig i Vesterhavet, og gav ham Kongenavn, men selv sejlede han med sin Hær om Sommeren til Norge; de fik paa Havet en stærk Storm og svær Sogang, saaledes som Gisl siger:

Havet opsvulmed,
Men hvinden Storm
Sammensvøbte
Seil og Taffel;
Herlig Drage
Under Danstes Ekraet
Brød de brede
Bølgers Rygge.

Her siges, at Kong Magnus havde et stort og fuldkommen udrustet Drageffib, da han sejlede vesterfra, og denne Færd var meget pragtfuld. Saa siger Gisl:

Zirlige Hals²
I Søen neddykked,
I gyldne Hoveders
Gav den indtrængte.
Fra Konge-Dragens
Knejsende Pander
Lyste Guldbets Blink,
Som Lyn fra Himlen.

Skofte Dgunmundson var en anseet Leensmand i Norge; han boede paa Giske paa Sundmør, og var gift med Gudrun, en Datter af Thord Folefod (Foleføn). Deres Børn vare

²) Dragernes forgyldte Hals, eller Stiberes dem foreskillende Gallioner.

Hgmund og Finn, Thord og Thora, som Uolf Skulesøn fik til Kone. Skoftes Sønner vare særdeles haabefulde og vennescelle Mænd. Alle disse, Faderen og hans Sønner, havde gjort Rejsen til Vesterhavet med Kong Magnus, og vare med ham atter vendte tilbage til Landet.

26, Den svenske Konge Steenkel døde omtrent paa samme Tid, som Haralderne faldt, og hans Søn Inge var Konge i Sverrig, da Magnus var Konge i Norge. Inge var en god og mægtig Konge, og en særdeles stor og stærk Mand. Kong Magnus paastod, at det havde fra gammel Tid været Landegrænsen, at Goteelven var Grændsefljeldet imellem den norske og svenske Konges Riger, og derpaa Søen Väner op til Värmland. I Følge heraf gjorde Kong Magnus Fordring paa den hele Bygd vestenfor Väneren, nemlig Sunddal og Norrdal, Ve og Vardynje, og alle dertil hørende Skovstrækninger; dette havde da i lang Tid ligget under den svenske Konges Rige og ffylbet til Vester-Gotland; og Skovbyggerne vilde da høre under Sverrig, som forhen. Kong Magnus red fra Vigen op paa Gotland; han havde en talrig og smuk Hær; da han kom til Skovbygden, hærgeede og brændte han, og drog saaledes igjennem alle Bygder. Alle Indbyggerne underkastede sig ham da, hvor han kom frem, og svore ham Lydighed; paa dette Tog underlagde han sig saaledes et stort Rige, som havde tilhørt Gøterne, og mange Herreder. Saa siger Gisl Illugesøn:

Dplandes Hersker
Hinsides Elven
Kæmped mod Sverrigs
Konge med Hæder;
Seierrig fra Gøter
Med Sværdet han

Hele femten
Herreder vandt.

Dette Krigstog omtaler Thorkel Hamarstald i Magnuses
Drape:

Mod Ost fra Elven tapper
Alherster vælske Klinger
Paa Skjoldet højt lod gjalde,
Dg Blod paa Marken rinde.
Hvor gavmild Konning fører
Sin Hær, der Fjender styrte;
Paa Gøters Dynger Drnen
Med gule Kloer hopped.

Men da Kong Magnus kom til Bæneren, var det allerede ud paa Hosten. Da begave de sig ud paa Kvabdingsø (Kvalbinsø¹⁾), opførte der en Borg af Tørv og Lommer, og grove en Grav deromkring; da de var færdige med denne Befæstning, førte de Spisevarer og andre Fornødenheder derhen, hvad de behøvede. Kongen lagde derind som Besætning tre hundrede Mand, hvis Hovdinge vare Fim Skopteson og Sigurd Uldstreng; de havde de mest udvalgte Folk, men Kongen vendte derpaa med en Deel af Hæren tilbage til Vigen. Da den svenske Konge spurgte dette, drog han en Hær sammen, og der gik Ord af, at han vilde gjøre et Tog ned mod de Norske, hvilket dog trak temmelig længe ud. Da loade Nordmandene følge:

Nedreisen nu forhaler
Den Tykkert, Inge, længe.

¹⁾ Källandsø i Bæneren.

Men da Søerne lagdes til med Is, red Kong Inge ned til Gøtland med omtrent tretusende Mand. Han sendte Bud til de Nordmænd, som vare i Borgen, samt befalede dem at drage bort, og at vende tilbage til Norge med alt det Bytte, de havde; men da Sendebudene bragde dette Kongens Budskab, svarede Sigurd Uldstreng, at Kong Inge maatte bære sig anderledes ad, end saaledes vise dem bort som en Hjord til en Græsgang, og sagde, han maatte først nærme sig dem noget mere. Sendebudene bragde denne Beseed tilbage til Kongen. Da red Kong Inge ud paa Den med hele sin Hær. Anden Gang sendte han nu Bud til Nordmændene, og bød dem fare bort, saaledes at de maatte tage deres Vaaben, Klæder og Heste med sig, men lade det øvrige ranebe Gods blive tilbage. De affloge det. Da gjorde Kongen Anfald paa dem, og de skjøde paa hinanden. Han lod Løv og Lømmer bære hen og Graven fylde; derpaa lod han tage et Anker, lod det binde fast til lange Stænger, og føre op paa Lømmervæggen, og denne saaledes drage isønder; der bleve ogsaa antændte store Baal, og skudt paa dem med luende Brande. Da bade Nordmændene om Fred. Kongen befalede dem at gaae ud uden Vaaben. Men da de gik ud, fik hver af dem et Slag af en Knippel, og saaledes droge de bort, og hjem til Norge. Alle Skovbyggerne søgte atter Forlig, og underkastede sig den svenske Konge. Nordmændene begave sig til Kong Magnus, og berettede ham, hvad der var foresaldet imellem dem og Kong Inge.

27. Estrax ved Vaarens Frembrud, saasnart Isen begyndte at gaae op, drog Kong Magnus med sin Hær øster til Elven, seilede op ad den østre Arm, og hærgede rundt om i den svenske Konges Rige. Men da han kom til

det Sted, som kaldes Forerne, gik de op i Land fra Skibene. Da de kom over en der værende Na, kom en Hær af Gøter dem imøde, og der holdtes et stort Slag; Nordmændene bleve overmandede, og toge Flugten, efterat have lidt et stort Nederlag. Kong Magnus og alle hans Mænd flyede; Gøterne forfulgte dem, og dræbte alle dem, de kunde naae. Kongen var let at kjende, han var meget høj af Væxt, og havde en rød Kofte over sin Brynje, hans Haar var blegguult som Silke, og hang ned paa hans Skuldre. Dgmund Skoptesøn red paa den ene Side af Kongen, han var ogsaa en meget høj og smuk Mand; han sagde: „Giv mig Koften, Konge!“ Kongen svarede: „Hvad vil du med den?“ „Jeg vil gjerne have den,“ sagde Dgmund, „du har for givet mig det, der var mere værd.“ Landet var paa dette Sted saaledes befaaffent, at der rundt om vare flette Marker, saa at Gøter og Nordmænd bestandig kunde see hverandre. Længer frem var noget Krat og nogle Bakker, saa at de tabte hverandre af Syn. Da gav Kongen Dgmund Koften, og han isørte sig den. Derpaa kom de frem paa aaben Mark; da tog Dgmund og hans Trog lige den modsatte Vej af den øvrige Hær. Men da Gøterne saae det, troede de, det var Kongen, og rede allesammen did efter ham. Kongen selv red sin Vej til Skibene, men Dgmund slap kun med Nød og neppe derfra, og kom dog uskadt ombord. Kong Magnus sejlede da ned ad Fløden, og derpaa nordefter til Vigen.

28. Der kom en Mand til Kong Magnus, imedens han opholdt sig i Vigen, ved Navn Giffard, som udgav sig for en dygtig Ridder. Kongen modtog ham vel. Giffard var vælsk af Æt og Tænkemaade. Da beredte Kong Magnus sig til et nyt Tog til Gotland, thi han

troede at burde betale dem den Lort, han havde lidt, da han havde maattet vige for dem om Vaaren. Denne Gang havde han en stor Hær. Vester-gøterne i de nordligste Bygder underkastede sig ham da. Derpaa lejrede de sig paa Landsgrændsen, boede i Telte, og agtede derfra at gjøre Indfald. Kong Inge spurgte det, samlede strax en Hær, og stævuede mod Kong Magnus. Men da denne fik Efterretning derom, vilde Hærens Anførere bevæge ham til at vende tilbage, men Kongen vilde paa ingen Maade, rykkede med sin Hær mod Kong Inge, og overfaldt ham usforvarendes ved Midnatstide. De mødtes paa det Sted, som hedder Foxerne. Men da Kong Magnus ordnede sin Hær til Angreb, spurgte han, hvor Giffard var, men han fandtes ikke der i Hæren. Da sagde Kongen:

Den falske, vælske Ridder

Ej nu os vil ledsage.

Da tilføjede en Skald, som var hos Kongen:

Hvad Giffard gjorde, spurgte

Vor Drot, mens Hæren kæmped;

I Blod vi Klinger dnypped

Men han ej did var kommen.

Hint Drog paa røde Ganger

Ej lysted frem at ride;

Den falske, vælske Ridder

Ej nu os vil ledsage.

Derpaa begyndte Slaget, og vendte sig strax imod de Svenske; thi Nordmændenes Anfald kom dem ganske uventet. Kong Magnus stred paa det tapreste, han hug med begge Hænder, og red igjennem de Svenskes Fyl-

finger, saa at intet kunde modstaae ham; som Gisl siger:

Folkets Dymuntrer
 Hoer igiennem
 Svenskes Hær,
 Sejer den misted;
 Da hans Fjenders
 Hoveder faldt,
 Bædebe Blodet
 Vore Klinger.

Alle Nordmænd strede meget mandigen, og der skede et stort Nederlag paa de Svenske; Kong Magnus var den første og fremmeste af alle sine Mænd. Saa siger Gisl:

Sigurds Fader lod
 Dødsfanen vaje,
 Sig ved Rovet
 Ravnens glæded;
 Hæderligst
 Den Helt jeg saae
 Med skarpt Sværd
 Sejer erhverve.

Gisl vidner, at han var med Kong Magnus i denne Træfning og vide andenstedes, han kvad:

Seg den tapre
 Fader til Eiflen
 Efter Formue
 Fulgte i Kamp;
 For Haralds Frænde
 Tit svang Værgen
 Seg, vant til Dndt,
 Naar Fægtning behøvedes.

29. Dette Slag endtes saaledes, at der blev en stor Mængde Svenske paa Balpladsen, men Kong Inge frelst sig ved Flugten; Kong Magnus vandt en stor Sejer. Da kom Giffard ridende ned oppe fra Landet, og der taltes ikke vel om, at han ej var med i Slaget at understøtte Kong Magnus, men han kom derfor i ondt Rygte og maatte høre megen Spot af Kongens Mænd; han rejste bort, og over til England med nogle Kjøbmænd. De havde en besværlig Dverfart paa Søen. Giffard var kun til liden Hjælp, han laae længe; medens de andre øste. Paa Skibet var der en Islænder, som havde sin Slægt i Husevig, og han var da nys kommen ude fra Miskesgaard; han hed Elbjarn. En Gang da han gik hen at øse, og saae, hvorledes Giffard laae, kvad han:

Hvi skulde vranten Hirdmand
 Det sømme nu, at dovne?
 Vær nu, haarprydet Ridder!
 Rast, om end Snekken knuges.
 Vist nok jeg Dsekarret
 Dig, Giffard! nu frembyder;
 For højt alt Havets Bænde
 Dmbord i Skibet stige.

De landede i England, og Giffard drog strax fra Skibet til den næste Borg; da han kom til den Greve, som forestod Borgen, bad han ham skaffe sig Ret over Nordmanden, som han sagde havde digtet Nidvise om ham. Greven var en ung Mand, og var nys kommen til Befalingen, men lovede dog at tage sig af hans Sag, saavidt som det stod i hans Magt. Der blev da bestemt et Møde, og Nordmanden stævnet did; og da Mødet var sat, blev Sa-

gen foredragen Greven. Elbjarn sagde, det var ikke sandt, at han havde digtet nogen Ridsviser om Giffard; „jeg vil kvæde det igjen,” sagde han, „hvis Greven befaler.” Denne svarede: „Jeg har hidtil kun dømt i saa Sager, men allermindst har jeg Forstand paa, hvad I kalde Digtekunst, dog kan vi jo sagtens høre det.” Elbjarn kvad:

Paa Flugt I Fienden dreve,
Da seig sig Hæren skjulte,
Dg Slaget, som jeg spurgte,
Blev hæftigst paa Forerne.
Krigshelteni stolt gif fremad,
Hvor I da stædte vare,
Dg Giffard kjeffe Gøter
Slog volbelig tilbøde.

Da sagde Greven: „Jeg forstaaer mig slet ikke paa Skaldskab, men saa meget kan jeg dog skjønne, at dette ikke er Rid, tværtimod, Giffard! er dette dig til Roes og Ære, og anden Dom kan jeg ikke affige derom.” Giffard fandt ikke noget at svare derpaa, thi han vidste med sig selv, hvorledes han havde det, og at dette var ham til Haan, og ikke til Roes, men han vilde paa ingen Maade gjøre bekjendt, hvorledes han havde baaret sig ad paa Forerne. De skilttes saaledes ad; Giffard var meget misfornøjet med dette Udfald af Sagen, og rejste bort.

30. Kong Magnus vendte efter Slaget med Kong Inge tilbage fra Gotland til Norge. Denne Ridsviser tillægger man Kong Magnus, at han nemlig skal have kvædet den om Keiserens Datter Mathilde:

Allene den Mathilde,
Der Krig i Syden vækker

Dg forer Kampens Fugle,
 Fra Fryd og Leg mig holder.
 Den lysebrune Kvinde,
 Som egne Lande værger
 Med Skjold, om Sværd end flere,
 Mig Sovnløshed nu volder.

Dg fremdeles kvad han:

Hvad er i Verden bedre
 Vel end den skønne Kvinde;
 Kun sjelden Skalden glædes,
 Af Savn hver Dag forlænges.
 Tung Sorg fra hver Forsamling
 Jeg bærer, thi min Pige
 Jeg aldrig meer skal møde;
 Modstandere det volde.

Kong Magnus havde spurgt de venlige Drd, Keiserens Datter havde sagt om ham, disse nemlig, at hende tyktes sammeligst en saadan Mand, som Kong Magnus var. Da kvad han dette:

Vist egne Drd (heel kjærlig
 Du Skalden lønlig talte,
 Dog bragde mig) ej lader
 Brunladen No' henvejres.
 Den herlige jeg elsker,
 Skjønt tit jeg seer ej hende;
 Jeg hendes Yndest agter
 Ret højt, det Følk maa vide!

31. Næste Sommer efter det Slag, som Kong Magnus og den svenske Konge Inge holdt, blev der bestemt et Kongestævne i Elven ved Kongehelle. Dertil kom

Kong Magnus fra Norge, de Svenskes Konge Inge, og Danekongen Erik Svendsøn; de gave hverandre Fred og Sikkerhed til dette Møde. Da Thinget var sat, gik Kongerne frem paa Marken fra de andre Mænd, talte en kort Tid sammen, og vendte derpaa tilbage til deres Folk; der sluttedes da Fred imellem dem: hver af dem skulde beholde det Rige, deres Fædre havde haft, men hver af disse Høvdinge skulde selv godtgjøre sine Undersaatter den lidte Skade paa Mænd og Gods. Kong Inge fæstede til Kong Magnus sin Datter Margrete, og hende skulde som Medgift følge de Landstrækninger i Götland, om hvilke de forhen havde tvistet. Hun kaldtes siden Fredskolle¹. Folk sagde, at man aldrig havde seet tre anseelige Høvdinge, end disse vare. Kong Inge var den ældste, største og føreste af dem, og han holdtes af alle for den, som indgjød størst Uresfrygt, men Kong Magnus for den myndigste og raskeste, og Kong Erik var den fagreste af dem, men alle vare de veltalende, anseelige og gjæve. Alle droge da hjem, hver til sit Rige, vel forligte.

32. Kong Magnus fik Dronning Margrete til Ægte; hun blev sendt fra Sverrig til Norge med et prægtigt Følgeskab. Kong Magnus havde forhen nogle Børn, som ere navngivne: En af hans Sønner hed Eisten, hvis Moder var af lav Stand; en anden hed Sigurd, og var et Aar yngre, hans Moder hed Thora; den tredie hed Olaf, og var endnu langt yngre, hans Moder var Sigrid Særedatter fra Big, hvis Fader var en anseet Mand i Throndhjem; hun var Kongens Frille. Man siger, at da Kong Magnus kom fra sin Vesterviking, optog han meget

¹) Fredsmæglerke.

af de Moder i Klædebragten, som vare i Brug i Vesterlandene¹⁾, ligeledes mange af hans Mænd, saa at de gif barbenede, med korte Kjørtler og med Dverkjoler; mange kaldte ham derfor Barbeen eller Barfod; nogle kaldte ham Magnus hin Høje, andre den frigeriske Magnus. Han var en overmaade stor og høj Mand. Der var gjort et Mærke paa hans Højde i Marielirken i Kjøbstaden Nideros, hvilken Kirke Kong Harald Sigurdson havde ladet bygge; der ved den nordre Dør vare i Steenmuren udhugne tre Kors, det ene betegner Kong Haralds Højde, det andet hans Søn Kong Olafs, det tredie Kong Magnuses; der er anmærket hvor hver af den bekvemt kunde naae at kysse; overst var Haralds Kors, lavest Magnuses, og Olafs Mærke midt imellem begge.

33. Skopte Dgmundson blev uenig med Kong Magnus, augaaende noget Dannefæ, som Skopte sad inde med, men som Kongen fordrede med saa stor Hæftighed, at det saae farligt ud imellem dem. Der bleve da holdte flere Stævnemoder, og da overlagde Skopte med sine Sønner, at de aldrig alle paa een Gang skulde begive sig i Kongens Bold, og meente, det vilde nok gaae godt, saalænge de iagttog dette. Skopte forestillede tillige Kongen, da han var hos ham, at der var nøje Slægtskab imellem Kongen og ham; „hvortil kommer,” sagde han, „at jeg har altid været afholdt baade af dig og af din Fader, saa der har aldrig været noget Brud paa vort Venfskab, saalænge han levede; derfor kan I vel indsee, Konge, at jeg vilde ikke trætte eder igjod i denne Sag, hvis jeg havde Uret; men

¹⁾ Britannien og hveliggende Der.

deri slægter jeg mine Forældre paa, at jeg staaer paa min Ret for alle og enhver uden nogen Persons Unseelse." Kongen forblev den samme, og lod sig ikke bevæge ved slige Forestillinger. Skopte rejste da hjem, men Finn¹ begav sig til Kongen, og bad ham lade hans Fader og ham ske deres Ret i denne Sag. Kongen svarede kort og vredt. Da sagde Finn: „Det havde jeg ikke ventet mig af eder, Konge, at I skulde nægte mig Ret og Skjel, den Gang jeg overtog Befalingen paa Kvalbinsø, da saa af dine andre Venner vilde, og sagde, som sandt var, at alle de vare solgte og forraadte, som der vare, dersom ikke Kong Inge havde viist sig som en ædelmodigere Høvding, end man efter din Foranstaltning kunde vente; og mange ville dog synes, at vi lede den Gang megen Skam og Vanære, hvis dette ellers fortjener at komme noget i Betragtning." Kongen forandrede heller ikke sit Sind ved denne Forestilling, og Finn drog hjem. Derpaa rejste Dgmund Skoptesøn, og da han kom for Kongen, tolkede han ogsaa sit Vrende, og bad Kongen tilstaae hans Fader og Brødre deres Ret. Kongen svarede: „Det er Ret, som jeg paa staaer, og du er overdreven dristig." Da sagde Dgmund: „Du kan vel, Konge, med den Magt, du har, sætte det igjennem, at forurette min Fader og os Brødre; her vil det sandes, som man siger, at maagen en lønner sit Livs Frelse ilde eller slet ikke; men det vil jeg da ogsaa tilføje, at jeg aldrig mere skal komme i din Tjeneste, ikke heller min Fader eller mine Brødre, hvis jeg maa raade." Dgmund drog hjem, og de saaes aldrig mere.

¹) Skoptes. Son.

Skopte Dgmundson beredte sig til at drage af Landet om Vaaren med fem Skibe, og alle disse vare vel udrustede; med ham fulgte hans Sønner Dgmund, Finn og Thord. De sejlede om Høsten til Flæmingeland¹, og bleve der om Vinteren. Lidlig paa næste Foraar sejlede de til Val: land², men om Sommeren ud til Njorvasund³, og derpaa øster til Romaborgsland⁴. Der døde Skopte; og alle hans Sønner døde ligeledes paa denne Rejse; Thord levede længst; han døde paa Sicilien. Det er et almindeligt Sagn, at Skopte var den første Nordmand, som sejlede igjennem Njorvasund, og denne Rejse blev meget berømt.

34. Kong Magnus beredte sig til et Tog udenlands; han havde en stor Hær. Han havde da været Konge over Norge i ni Aar. Han havde de smukkeste Krigsfolk med sig, som der vare i Norge. Ham fulgte ogsaa de mægtigste Mænd i Landet: Sigurd Ranefson, Bidkunn Jónson, Dag Eiliffson, Serk fra Sogn, Eivind Albue, Kongens Staller, Ulf Ranefson, en Broder til Sigurd, og mange andre af Landets Mægtige. Med denne hele Hær drog han til Vesterhavet. Da blev følgende kvædet om Kong Magnuses Sejlads:

Om Kongen Stormen suser,
 Af Brænding Snekken knuges,
 Havbølger hæve Karer,
 I Tongværk Blæsten gjalder.
 Selv Magnus styrer Flaaden,
 Som modig Dybet pløjer,

¹) Islandern.

²) Det nordlige Frankrig.

³) Stra-

det ved Sibrastar.

⁴) Italien.

Storsejlet, syvti-stribet¹,
Nu smalt af Vejret rystes².

De fik et haardt Vejr, og mange vilde da mindste Sejslene, og tage dem ind; men Kongen bad dem at sejle dristigen til, og ej frygte, hvorledes end Søen teede sig; saaledes som her siges:

Vor Drot, som aldrig skaante
Sit Liv, bad Mænd ej frygte,
Om Havet end sig teede
Med nok saa søle Lader.
Vist er det, Fyrsten ejer
Et medfødt, tappert Hjerter,
Saa gjennem Farer Flaaden
Kan Storm til Held ledsage.

Kong Magnus landede ved Orkenøerne med hele sin Flaade; derfra tog han Erlend Jarls Søn, Erling, med sig, samt mange andre Krigsfolk. Derpaa sejlede han til Syderøerne, og derfra atter med Flaaden til Irland, hvor han hærgede. Der forenede Kong Myrjartal af Kunnaktir³ sig med ham, og de indtog i Forening en stor Deel af Dublin og omliggende Landstrækning; om Vinteren var Kong Magnus oppe paa Kunnaktir hos Kong Myrjartal, men satte sine Mænd til at forsvare det Rige, han havde indtaget. Om Vaaren drog Kongerne med deres Hær vesterpaa til Uladstir⁴, og holdt der mange

¹) jiret med 70 Striber; kunde og oversættes: af 70 Alens Storrelse eller sammensat af 70 Bredder. ²) d. e. det ellers meget brede Seil er nu saa stærkt revet eller sammentrukket, at det er blevet ganske smalt. ³) Con-naught. ⁴) Ulster.

Feldtslag. Men efterat de havde indtaget en stor Deel af Uladstir, vendte Kong Myrjartal hjem til Kunnaktir, og Kong Magnus satte sine Skibe i Stand, og agtede sig til Norge.

35. Han laae ved Uladstir med hele Hæren, og de vare sejsfærdige. De troede at behøve noget Slagtekvæg til Skibsbehov, hvorfor Kong Magnus sendte sine Mænd til Kong Myrjartal, at han skulde sende dem saadant, og bestemte en Dag, da Sendebudene skulde være tilbage, hvis de ikke kom noget til, i det seneste før Bartholomæusmesse, men Aftenen før Helligdagen vare de endnu ikke komne. Paa selve Helligdagen¹⁾, da Solen stod op, gik Kongen paa Land med den største Deel af sin Hær, og vilde see efter sine Mænd og Slagtekvæget. Det var stille Vejr og Solskin; Vejen gik over nogle Moser og Moradser, hvorover vare slagne Broer af tilhugget Lømer, men paa begge Sider var Krattskov. Da de gik frem i Krattet, traf de paa en temmelig høj Bakke, hvorfra de saae vide om. De saae en stærk Støvsky oppe i Landet, og talte med hverandre om, om det vel var en Hær, eller det var deres Mænd, der kom med Kvæget; de bleve da staaende der. Da sagde Eivind Albue: „Herre!“ sagde han, „giv en god Anordning for Hæren!“ „Lad os fylke vor Hær,“ sagde Kongen, „og være beredte til Slag, hvis det er Fjender;“ der blev da fylket. Kongen og Eivind gik foran Fylkingen; Kong Magnus havde en gylden Hjelm paa Hovedet, et rødt Skjold, hvorpaa var malet en forgyldt Løve, og han var omgjordet

¹⁾ Heimskringlas Varianter ere fulgte her, som mere forstaaelige.

med Sværdet Leggbider¹, hvis Hjelte var af Tand², men Midten af Fæstet var omviklet med Guld; det var et af de skarpeste Sværd. I Haanden havde han et kort Spyd, og en rød Silkekofte over Brynjen, paa hvilken var udflyet en Love af guul Silke baade for og bag; og det var Folks Sagn, at aldrig havde man seet herligere eller anseeligere Mand under Vaaben. Eivind Staller havde ligeledes en rød Kofte paa, og var i det hele udrustet ligesom Kongen; han var en stor, smuk Mand, og meget krigerisk af Udseende. Men da Støvshyen kom dem nærmere, kunde de kjende, at det var deres egne Folk, der kom med meget Slagtelvæg, som Kongen af Kunnaktir havde sendt dem, og han holdt alle sine Løfter imod Kong Magnus.

36. De vendte da tilbage til Skibene, og det var i Midbagsstunden; men da de kom ud i Moserue, gik det kun langsomt for dem over de moradsige Steder. Da havde en fuldvæbnet Hær af Irer samlet sig, i saa stor Mængde, at en heel Skare styrtede dem imøde fra hver Kant af Skoven, og gave sig strax til at anfælde dem; men Nordmændene gik adspredte, og der faldt strax mange. Da sagde Eivind til Kongen: „Ulykkeligen gaae vore Folk, lad os nu fatte en rask og gavnlig Beslutning!“ Kongen sagde: „Lad Krigslurene gjalde, at hele Hæren kan samle sig under Fanen, men de Folk, som ere her, flyde en Skjoldborg³ for sig; lad os derpaa trække os tilbage over Moserne; siden har det ingen Rod, naar vi komme ud paa slet Mark.“ Eivind sagde: „Det er mit Raad, at I søger til Skibene, vi

¹) Beensbider.

²) formodentlig Hvalrestand, som meget ligner Elfenbeen.

³) d. e. stille deres Skjolde saaledes, at de dannet en fast Flade og Skjerm imod Fjenden.

have ingen Nød, og intet vil være i Vejen, naar kun I undkommer." Kongen sagde: „Det Kaar vil jeg ej vælge; det er ikke kongeligt, at flye fra sin Hær, saa raske Kæmper som jeg har at følge; lader os heller alle som een tage paa det mandigste mod Tzerne!" Da kvad Kongen følgende Vise:

Vi Hjemfart hurtig fremme!
 Dublin min Tanke gjæster,
 Men Thronhjems Kjøbstedskvinder
 I Høst jeg knap besøger;
 Den ynder jeg, som ikke
 Mig onstet Morskab nægter;
 Trst Mø (det Ungdom volder)
 Meer end mig selv jeg elsker.

Tzerne skjode meget hæftig, og saldt djærveligen an, men sank dog for Tode; alligevel strømmede deres Landsmænd saa stærkt til, at hvor der saldt een af dem, kom bestandig to isteden. Da Kongen nu kom til den nederste Sump, var der et stort Morads, som det kun paa saa Steder var muligt at komme over; da trængte Tzerne stærkt frem, men Kongen og alle hans Mænd værgede sig mandigen; saa siger Thorkel Hamarsskald:

Sin Flok, knap Fjenders Hælvt,
 I Land gjæv Konning fatte,
 Biskof har Eistens Fader
 Heel drifstigt Anslag vovet.
 Højt Sværdet klang, dets Egge
 Afflare Livets Traade,
 I Blod dem Magnus farved,
 Og gennem Hæren trængte.

Der faldt mange Nordmænd ved Sumpen. Da kaldte Kongen paa Thorgrim Skindhue, een af hans Leensmænd fra Dplandene, og sagde til ham: „Gaf du med din Trop over Sumpen, vi ville imidlertid væрге os her, og see til, at I ingen Skade skulle lide. Gaaer derpaa op paa den Høj paa den anden Side, og skyder saa skarpt, I kan, paa Trerne, imedens vi gaae over Moradset; thi I ere gode Bueskytter.” Men strax da Thorgrim og hans Folk vare komne over Sumpen, toge han og alle hans Mænd een Beslutning, de kastede Vaaben og Skjolde paa Ryggen, og rendte ned til Skibene. Men da Kongen saae dette, sagde han: „Umandigen forlader du din Konge; en Daare var jeg, da jeg gjorde dig til min Leensmand, men Sigurd Hund landsflygtig; aldrig vilde han saa have handlet.”

37. Kong Magnus blev saaret; han blev gjennemboret af et Spyd igjennem begge Laar ovenfor Knæene. Han greb Skafet, brød det imellem sine Fødder, og sagde: „Saa bryde vi Sparrer, Svende! og lader os end sægte djæveligen, mig skader intet.” Kort efter fik Kongen et Hug paa Halsen ved Skuldrene af en irsk Dre, og det blev hans Banesaar. Vidkun Jonson var da Kongen nærmest, og strax paa Stedet hug han den Mand ihjel, som havde bibragt Kongen Saaret. Der faldt Kong Magnus. Da flyede de fleste Nordmænd. Men da Kongen var falden, og mærkede, han var dødelig saaret, sagde han til Vidkun: „Sorg nu for din Frelse, thi højst rimeligt er det, at vi her maae fillas, brav og mandigen har du staaet mig bi; hits mine Sonner, og alle mine Frænder og Venner!” Derpaa døde Kongen. Vidkun tog da Kongens Banner og Sværdet Leggbider, og bar dem til Skibene. Disse vege sidst: Vidkun Jonson, Sigurd Ranefson og Dag Giliffson.

Med Kong Magnus faldt: Eivind Albue, Ulf Ranefson, Erlend Jarls Søn Erling, samt endnu mange andre fornemme Nordmænd, men dog langt flere Irer. Biskump Jonson havde faaet tre Saar i Slaget, og meget berømt blev hans Tapperhed og Bistand mod sin Hovding. For den Aarsags Skyld viste Kong Magnuses Sønner ham siden den største Kjærlighed. Alle de Nordmænd, som undkom, droge strax bort fra Irland, seilede først ud paa det aabne Hav, og derpaa hurtig til Drkensøerne. Da Kong Sigurd fik sin Faders Fald at vide, gjorde han sig færdig til at rejse med dem; om Høsten seilede de over til Norge; men Sigurd lod Irefongens Datter blive tilbage i Vesterlandene.

38. Kong Magnus var tredive Aar gammel, da han faldt; da havde han været Konge i Norge i ti Aar; der herskede under hans Regjering Fred og Ro indenlands, men man havde megen Besværighed og Beføstning med hans Ledingstøge. Kong Magnus var meget afholdt af sine Mænd, men Bønderne fandt ham vel streng. Man har opbevaret hans Uttring, da hans Venner sagde, han handlede uforsigtig, naar han paa sine Hærtøge udenlands i hvert Slag gjorde sig let kjendelig fra andre Mænd; han sagde nemlig: „Berømmelse skal Konning hellere attraae, end langt Liv.”

Kong Sigurd Jorsalafarers og hans Brødre Eisten og Olafs Saga.

Efter Kong Magnus Barfods Fald tiltraadte hans Sønner, Eisten, Sigurd og Olaf, Regjeringen i Norge; Eisten erholdt den nordlige Deel af Landet, Sigurd den sydlige. Olaf blev tagen til Konge i sit femte eller sjerde Aar, og hans Brødre havde den Trediedeel, som tilfom ham, under deres Bestyrelse. Da Sigurd blev Konge, var han tretten eller fjorteen Aar gammel, men Eisten var et Aar ældre. Da Kong Magnuses Sønner havde tiltraadt Regjeringen i Norge, kom de Mænd, som vare rejste ud med Skopte Ogmundson, tilbage, deels fra Jorsalheim¹, deels fra Miklegaard; de bleve meget berømte for denne Rejse, og vidste at fortælle mange Tidender. De fortalte blandt andet, at Nordmændene i Miklegaard, naar de vilde gaae i Sold der, fik en rigelig Mængde Gods; disse usædvanlige Nyheder opvakte Lyst hos en stor Mængde Nordmænd til at gjøre en saadan Rejse, og de bade Kongerne, at een af dem skulde være Anfører for den Hær, som beredte sig til dette Tog; Kongerne lovede det, og gjorde Anstalter dertil paa fælles Bekostning. Til denne Færd beredte sig mange Leensmænd og mægtige Bønder. Men da Udrustningen var særdeg, blev det besluttet, at Kong Sigurd skulde rejse, men Kong Eisten imidlertid forestaae Landets Bestyrelse paa begge Vegne. Et eller to Aar efter Kong Magnus Barfods Fald kom Povel Karls Søn Halon over fra Dikenserne. Kongerne gave ham

¹) Palastina.

Jarls Navn og Bestyrelsen over Drkenserne, saaledes som hans Fader Dovel Jarl havde haft. Hakon rejste tilbage til Nerne.

2. Fire Aar efter Kong Magnus's Fald var alting færdigt til Kong Sigurds Rejse; han havde en stor, smul Hær, som var valgt til denne Rejse fra hele Landet; som Thoraren Stutfeld siger:

Hær, huld og gjæv,
 Samledes fra
 Alle Kanter til
 Ypperlig Konge,
 Som fordem til
 Højviis Krake',
 Hvis Færd fortaltes
 Fyrsters Slægter.

Førend Brødrene skiltes ad, sagde Kong Sigurd til Kong Eisten: „Nu er dette Tog, Broder! herligen udstyret ved eders Understøttelse og Bidrag, og nu skulle vi lægge Bind paa at vise os fyrstelig, og paa denne Rejse at udrette noget os alle til Fremme og Sjælefrelse.” Kong Eisten svarede: „Vel vil du tee dig, Broder, og skiffet er du til herlig Fremfærd og drabelig Daad; men jeg skal imidlertid stræbe at vogte vort Rige med al den Omhu, jeg kan.” Derpaa skiltes Brødrene. Kong Sigurd havde tresindstyve Skibe, alle vel bemandede. Saa siger Thoraren Stutfeld:

Saa den højvise
 Konges Tropper,

*) formodentlig den berømte danske Konge Nolf Krake.

Ham ret hjære,
 Kom da samnea,
 At ferti skjonne
 Skibe i Række
 Dver Havet
 Heden droge.

3. Kong Sigurd sejlede om Høsten over til Eng-
 land, som Thoraren siger:

Dver Vesterhavet
 Til engelsk Kyst
 Herlig Flaade
 Hurtig drog;
 Thrønders Konning
 Lyktes være
 Der, som allevegne,
 Drabeligt Fyrste.

Den Gang var Wilhelm Bastards Son Henrik Konge
 over England; han tog vel imod Kong Sigurd, som blev
 der om Vinteren. Saa siger Einar Skuleson:

Sin Flaades Hælste førte
 Mod Vesten haardsfor Konning,
 Sin Herster stolt den bragde,
 I Hast til Bretlands Kyster;
 Der kampglad Herster (ingen
 I Land kan bedre stige)
 Lød i den lange Vinter
 Sig Skibene udhvile.

4. Næste Foraar sejlede Kong Sigurd med Flaaden
 til Valland, og kom om Høsten ud til Gallicien, hvor han
 atter overvintrede. Saa siger Einar:

Dg anden Vinter ypperst
 Blandt Folkefonger næрте,
 Hist under blidest Himmel,
 I Jakobs Rige¹, Anden.
 Jeg spurgte kjeel Hærfører
 Der fornem Jarl betalte
 Hans løse, falske Løfter,
 Dg Krig ham raft paaførte.

Her foresaldt den Tildragelse, at Jarlen, som regjerede der i Landet, sluttede Fred med Kong Sigurd, saaledes at han hele Vinteren over skulde skaffe ham Fødemidler nok tilkjøbs; men dette varede ikke længer end til Juul, da blev der Mangel paa Proviant; thi Landet er usrugtbart og fattigt paa Levnetsmidler. Da drog Kong Sigurd hen til det Kasteel, hvor Jarlen laae; men denne flyede strax, thi han havde kun faa Folk. Kong Sigurd bemægtigede sig der mange Levnetsmidler og meget andet Bytte, og lod det føre ombord; han gjorde sig færdig derfra, og sejlede vester for Spanien². Der hændte det sig, at nogle Vikinger, som fore paa Sørsøveri, kom dem imøde med en Flaade af Galejer. Kong Sigurd lagde til Slag imod dem, og begyndte saaledes sin første Fægtning mod Hedninger. Han vandt otte Galejer fra dem tilligemed meget Bytte, saaledes som Haldor Skvaldre siger:

Uhæderlige droge
 Til Kampens svare Møde

¹) Saaledes kaldes her Spanien af Apostelen Jakobs berømte og meget besøgte Helligdom i Compostella. ²) Portugal.

Sorovere mod Kongen,
 Som vældig Slaget fremmer.
 Han, som er huld mod sine,
 En herlig Fangst der gjorde,
 Tog flur Gallejer otte,
 Og styrte Fjenders Mængde.

Derpaa styrede Kong Sigurd til det Kastei i Spanien, som hedder Sintre¹, og holdt der det andet Slag. Besætningen deri var Hedninger, som hærgebe derfra paa de Kristne. Han indtog dette Kastei, og dræbte hver levende Sjæl der, thi disse Folk vilde ikke omvende sig til Kristendommen. De gjorde der overordentlig meget Guds til Bytte, og alle Kristne takkede dem for denne Gjerning. Saa siger Haldor:

Den Stordaad, som udførtes
 I Spanien af Fyrsten,
 Forkynder jeg; han Sintre
 Indtog, og Guld uddeelte;
 De Krigere, som nægted
 Guds Love, dem tilbudne,
 At følge, maatte falde
 I Strid mod Horders Konge.

5. Derpaa sejlede Kong Sigurd med sin Flaade til den Borg, som hedder Lisabon; den ligger i Spanien, og er halv kristen, halv hedensk; der er Grændsen imellem det kristne og det hedenske Spanien; alle de Landstrækninger, som liggve vesten² dərfor, ere hedenske. Der holdt Kong Sigurd det tredje Slag med Hedningerne, og vandt

¹) Santarena eller Eintra.

²) d. e. sønden.

Sejer; han erhvervede sig der meget Guds. Saa siger Halldor Skvaldre:

I Syd den tredje Sejer,
 Vor snilde Drot har vundet
 Ved Lisfabon; fra Havet
 Den Borg I svart har gjæstet!

Derpaa sejlede Kong Sigurd vester for det hedenske Spanien, og lagde til ved den Borg, som hedder Alkassa¹, holdt der det fjerde Slag med Hedningerne, og indtog Borgen; han dræbte der alle dem af Indbyggerne, som ej toge Flugten, gjorde alt Guds til Bytte, og ødelagde Borgen, som Halldor siger:

Jeg hørte, Hæres Fører!
 At fjerde Gang I lysted
 Hift ude ved Alkassa
 Den skarpe Kamp at vække.
 Snart blev der Borgen hærget,
 Med Storm I den indtog,
 Og hedensk Hær fra Staden,
 Til Kvinders Sorrig, flygted.

Derpaa fortsatte Kongen sin Rejse, og sejlede ud til Njorvesund². Der i Sundet traf de paa en stor Vikingeslaade; Kong Sigurd lagde strax imod dem til Slag; dette var det femte Slag, han holdt med Hedningerne; ogsaa i dette vandt han Sejer. Saa siger Halldor:

I Ost fra Njorvesundet
 (Saa styrked Herren eder),

¹) Alcacerdo Sal i Landskabet Estremadura; efter andre Algeziras i Andalusien, eller, med endnu mindre Sandsynlighed, Alcazar paa Kysten af Afrika. ²) Strædet ved Gibraltar.

J voved Eg at rødne;

Dg eders Fjender styrted.

6. Derpaa sejlede Sigurd mod Osten langsmed Kyfsten af Serkland¹, og kom til Den Formentera. Der havde en stor Mængde Hedninger sat sig fast i en Bjerg-hule, og gjort en Steenmuur foran Indgangen til Hulen. De hærgede rundt omkring i Landet, og førte alt Byttet til deres Hule. Kong Sigurd gik op paa Den, og drog hen til Hulen; denne var paa Siden af et Bjerg, og det var meget stejlt at gaae op ad den sraa Side til Steenmuren; oventil hang Bjerget ud derover. Hedningerne vare inde i Hulen, og forsvarede derfra Steenmuren, og skrækkedes ikke ved Nordmændenes Vaaben; derimod kunde de kaste Stene og Skudvaaben paa disse, som stode nebensunder; Nordmændene naaede heller ikke paa een Gang op under Steenmuren. Da toge Hedningerne Pels og andre kostbare Varer, bare dem ud paa Murene, rystede dem for Dinene af Nordmændene, skrege ad dem, og skammede dem ud for deres Fejghed. Da fandt Kong Sigurd paa en Udvej. Han lod tage to Skibsbaade, af den Slags som kaldes Barker, og lod dem drage op paa Bjerget over Indgangen til Hulen, lod slaae tykke og stærke Løv omkring alle Indholte og om begge Stavnene; deri stige saa mange Mand, som kunde faae Plads; og derpaa lode de Skibene glide ned for Hulen ved Løvene. Da skjøde de, som vare i Skibene, med Skudvaaben og Stene saa hæftig paa Hedningerne, at disse maatte trække sig fra Steenmuren ind i Hulen; thi deres Dækvaaben duede ikke.

¹) Afrika; eller Spanien, der ogsaa den Gang beboedes af Serker eller Saracener.

Derpaa gik Kong Sigurd med den største Deel af sin Hær op paa Bjerget, brød Hul paa Muren, og kom saaledes til Hulen. Hedningerne toge Flugten ind i Hulen paa den anden Side af den Steenmuur, som var opført tværs over denne, og søgte derfra. Saa siger Haldor:

Vor Drot berømt er bleven,
 Ved Daad, blandt Saracener;
 Fra stejle Klippemure
 To Barler lod han glide,
 Saa stærkt forskandsat Hule,
 Besat af talrig Skare,
 I Hestefærd hjem søgte
 Fra nedan raskest Konge.

Saa siger Thoraren Stutfeld om denne Begivenhed:

Kyndig Hærfører
 Krigerne bød,
 To blaasorte Vaade
 Paa Bjerget at heise;
 Besatte med Tropper,
 I Neb de nedglede
 Midt for Hulens
 Klippeporte.

Da lod Kongen store Træer føre hen til Hulen, et stort Baal oprejse i Indgangen, og tænde Ild deri; men da Ilden og Røgen hjem søgte Hedningerne, mistede nogle Livet, andre gik frem under Nordmændenes Vaaben, som det hedder:

Fige for Stavne
 Strid begyndte,
 Formentera's
 Fred da brodes;

Sværd og Ild
 Haardt forfulgte
 Blaamænds Hær,
 Til ihjel den sloges.

Da bleve alle Fjenderne aldeles dræbte eller brændte, som
 Halldor siger:

Øndt blev i Hulen Hjemmet,
 Og hedenst Folk da vilde
 Bed hastig Flugt sig frelse,
 Det Kongen Saar tilføjed;
 Forstændningen, heel gammel,
 Bød Djævlens Trælle Livet,
 Men uden fra de usle
 Af Ildens Pine grebes.

Der gjorde de det meste Bytte, de nogensteds fik paa
 denne Rejse.

7. Derfra sejlede Kong Sigurd til Den Tiviga, og
 holdt der det syvende Slag mod Hedningerne. Saa siger
 Halldor:

Højhædret Konge lysted
 Paa Freden Brud at gjøre,
 Og talrig Flaade førte
 Han snarlig til Tiviga.

Derpaa kom Kong Sigurd med sin Flaade til den D,
 som man kalder Manorka¹⁾. Der holdt han med Hedning-
 gerne det ottende Slag, saaledes som Halldor siger:

I Krigens Uvejr Pile
 Redhagled paa Majorca,

¹⁾ Majorca.

Et hæftigt Slag der holdtes,

Det ottende i Tallet.

8. Kong Sigurd kom om Foraaret til Sicilien, og opholdt sig der længe. Over dette Rige regjerede den Gang Hertug Rodgeir, som modtog Kong Sigurd vel, og indbød ham til et Gjæstebud. Kong Sigurd kom derhen med et stort Følge; der var en kostelig Anretning; Hertug Rodgeir gik selv hver Dag og opvartede Kong Sigurd ved Bordet; den ottende Dag i Gjæstebudet, da man var kommen tilbords, og havde taget Haandtvæt, tog Kong Sigurd Jarlen ved Haanden, førte ham op i Højsædet ved Siden af sig, og gav ham Kongenavn og Kongeværdighed over Siciliens Rige, hvis Behersker herefter stedsse skulde være Konge; men hidtil havde kun Jarler hersket over dette Rige. Rodgeir, Siciliens Konge, blev en meget mægtig Hovding; han underlagde sig hele Apulien og mange store Der i Grækenlands Hav. Han kaldtes Rodgeir den Mægtige. Hans Søn var Kong Wilhelm af Sicilien, som længe førte Krig med Keiseren af Niflegaard. Kong Wilhelm havde tre Døttre, men ingen Søn; sin ene Datter giftede han med Keiser Henrik, Keiser Frederiks Søn. Deres Søn var Frederik, som siden blev rommersk Keiser. Kong Wilhelms anden Datter blev gift med Hertugen af Cypren. Hans tredie Datter var gift med Margrit Dvercorfar. Men Keiser Henrik drækte dem begge. En Datter af Rodgeir den Mægtige, Siciliens Konge, var gift med Keiser Manuel¹ i Niflegaard, deres Søn var Keiser Kirjalar².

¹) Immanuel.

²) Hr. Merius.

9. Om Sommeren sejlede Kong Sigurd ud over Grækenlands Hav til Jorsaleland. Han kom i Land ved Akersborg¹, og lod sine Skibe blive liggende der. Saa siger Einar Skuleson:

Sit Skib lod Kongen svæve
 Paa Græker-Havets Bølger
 (Den Herskers Stordaad Skal den
 Ej lidet kan berømme)
 For han, med alt sit Folge,
 Ved Akers-Borg, den store,
 En Morgen, onsket længe,
 Lod Flaaden Anker kaste.

Derfra rejste Kongen op til Jorsaleborg²; Baldevin var den Gang Konge i Jorsal; da han fik Underretning om Kong Sigurds Rejse, og at han agtede sig til Borgen, lod han tage kostbart Klæde og udbrede paa Vejen, hvor Kong Sigurd skulde ride til Borgen. Kong Baldevin sagde da til sine Mænd: „Det er eder bekjendt, at en berømt Konge fra Verdens nordre Part vil komme at besøge os; der er fortalt os mange og herlige Snillesgjerninger, som han har øvet mod Hedningerne, og derved fremmet Guds Kristendom; vi skulle derfor vise ham al Dymærksomhed og Hæder. Men vi ville bære os saaledes ad, for at prøve hans Højmodighed og Rigdom: rider han den lige Vej til Borgen, og bryder sig kun lidet om vor Foranstaltning, da holder jeg for, at han maa være vant til sliq hæderlig Modtagelse i sit Rige; men hvis han drejer af Vejen, og vil ikke ride paa det udbredte Klæde, da, tænker jeg, har

¹) Accen, Aere eller Ptolomais; efter andre Accaron eller Ekron imellem Afsalon og Joppe.

²) Jerusalem.

han kun liden Nidom i sit eget Land." Kong Sigurd red nu vældeligen¹ imod Borgen, red strax frem paa Klædet, samt alle hans Mænd, og de brode sig lidet om denne Foranstaltning, thi Kongen havde i Forvejen befalet sine Mænd, at de ikke skulde lade sig mærke med noget, om de end saae nogle nye Skikke. Kongen af Forsal modtog ham med megen Dpmærksomhed, og red med ham ud til Jordan, og saa tilbage til Forsaleborg. Kong Sigurd badede sig i Floden Jordan. Saa siger Einar:

Den Færd jeg fro beshynger,
 Da Forsals Land vor tapre
 Og blide Koning (ingen
 Ham overgaaer) besøgte;
 Der gavmild Guld-Uddeler
 I Jordans klare Strømme
 Sig badede; den Rejse
 Af mange højt berømmes.

Kong Sigurd opholdt sig meget længe i Forsaleland om Høsten og i Begyndelsen af Vinteren.

10. Kong Balduin foranstaltede et herligt Gæstebud for Kong Sigurd og alle hans Folk; og da en Dag begge Kongerne sad sammen med megen Glæde og mangehaande Skjemt, sagde Kong Balduin: „Vi have erfaret mangen Stordaad og berømmelige Gjerninger, som ere øvede paa eders Rejser, Hr. Kong Sigurd! og vi føle en stor Glæde over eders Ankomst hid til vort Land; I har, som jeg ventede, erhvervet eder Guds Miskundhed og Naade, og beviist os verdslig Hæder ved eders høje Besøg. Nu skulle vi derimod vise eder vor Agtelse fremfor nogen anden Hov-

¹) d. e. med megen Pragt.

ding, som under vor Regjering er dragen hid: Modtag af os enhver den Deel, som I selv synes kan geraade eder selv mest til Hæder og eders Land til Ære og Højhed." Kong Sigurd svarede: „Gud lønne eder, Herre! som og vi takke eder for eders velvillige Ord, ærefulde Modtagelse og det Hæderstilbud, I nu har gjort os, men vi ville overtænke, hvad vi skulle vælge, og derpaa fremsætte vort Ønske." Dette Gjæstebud holdtes i mange Dage med megen Prag. Kong Sigurd overlagde ofte, hvad han skulde vælge, som kunde være ham mest til Gavn, og han meente da, det vilde bringe ham den højeste Lykke, baade for Djeblikket og i Tidens Længde, hvis han erholdt noget af det hellige Kors, paa hvilket vor Herre var pinet; thi hidtil var det endnu ikke lyklets nogen fra vore nordiske Lande, at erholde noget af den Korsets Helligdom, som opbevaredes i Jorsal, derimod af den, som fandtes i Miklegaard, var noget meddeelt, men denne Deel havde været langt fra vor Herres Legeme. Thi Korset var efter Dronning Helenas Bestemmelse savet midt igjennem, hvorpaa hun lod begge Dele indpakke, og sendte den, som havde været bagerst, til Miklegaard til sin Søn Konstantin, men den blev tilbage i Jorsal, som mest var bestænket med Herrens Blod. Kort efter, da Kongerne kom sammen, yttrede Kong Sigurd, at han nu havde betænkt sit Valg, og de bleve enige om, at Kong Baldvin skulde lade et Thing sammenkalde. Da Thinget var sat, holdt Kong Sigurd en Tale, og sagde, hvilke store og mangfoldige Æresbeviisninger Kongen af Jorsal havde beviist ham: „og dog," vedblev han, „ere vi ham allermost forbunden for det Hæderstilbud, at han bad mig vælge een eller anden af de fortrinligste Ting i hans Rige; vi have

nu valgt, som Gud har indgivet os, nemlig en Deel af hint hellige Kors, paa hvilket vor Herre blev pinet." Da svarede Kong Balvín: „Denne vanskelige Sag, at I, Kong Sigurd, begjærer noget af det hellige Kors, maae vi aftale og overlægge med Landets Høvdinger og Kristenhedens Forstandere, at ingen skal troe, at vi beslutte dette, som er af stor Vigtighed, af egen Myndighed; thi endnu er albrig nogen saa mægtig kommen hid, at han erholdt dette. Men vi ville ikke aflaae eder det, Kong Sigurd! hvis lærde og forstandige Mænd mene, det lader sig gjøre." De overlagde da indbyrdes denne Sag, Kong Balvín og Patriarken og andre Biskopper og Bismænd; Kongen spurgte dem til Raads om, hvorledes man bedst skulde høre sig ad, saa at der ved den Beslutning, de toge, paa dem alle kom til at hvile det mindste Ansvar, men alle indskjode Sagen til Kongens Godtbefindende, at han maatte sørge derved, men de yttrede dog mest Lyst til, at han ikke skulde give Kong Sigurd en saadan Helligdom i Hænde. Kong Balvín sagde: „Guds Forsørg maa herfor raade, og derom ville vi bede, at Gud vil saaledes lade os handle hermed, som er ham selv mest til Priis, og ikke til Fare for vor Sjæl. Jeg har spurgt, at i det Land, som Kong Sigurd er Konge over, er Folket kristent, og mange have et gudhengivet Sind; der er ogsaa i samme Rige en ypperlig Stad, og i denne hviler en dyrebær og hellig Konge, som hedder Olaf, en Ven af den almægtige Gud formedelst hans Værdshylts mange og store Tegn. Nu vil jeg give denne hellige Konge en Spaan af Korset til det hellige Sted, hvor han hviler, og saaledes velsigne Kong Sigurds Rige med Korsets Helligdom, hvis han vil sværge, at bringe Korset til dette Sted og der lade det

blive, og ikke andensteds." Dette samtykte de alle, saaledes som Kongen havde sagt. Derpaa meddeelte Kong Balvín Kong Sigurd denne Beslutning. „Vi ville," sagde han, „give dig en Deel af det hellige Kors i Hænde, paa det Vilkaar, at du, samt elleve andre af de fornemste Mænd i dit Følge, skal sværge os til, at du vil bringe denne Helligdom til den hellige Kong Olaf, og der lade den blive, med hvad mere vi ville indbefatte i den aflæggende Ed." Da svarede Kong Sigurd: „Man vil sige, Herre! naar jeg kommer hjem i mit Rige, at det er nogen Fordunkling af min Hæder, hvis jeg rejste til Jorsal, for der at aflægge Tylstered; men ikke desmindre vil jeg lade det komme derpaa an, hvis I, Herre! og Patriarken selv tolvte sværge mig til, at I ville give mig af det samme Kors, paa hvilket Guds egen Søn led Pinsel og Død, og ikke af noget andet Træ." Dette lovede de. Der blev da tagen en Spaan af det hellige Kors; derpaa bleve Ederne aflagde paa begge Sider efter de forhen indgangne Betingelser. Det var ogsaa indfattet under Kong Sigurds Ed, at han skulde fremme og styrke Kristendommen i sit Rige af al sin Magt, og oprette, hvis han kunde, en Erkebispesæde i Norge, og lade saavel denne, som Korsets Helligdom, være hos den hellige Olaf. Han skulde ogsaa paabyde Tiende i sit Rige, og selv yde den. Derpaa blev denne Helligdom overleveret Kong Sigurd, saaledes som nys er fortalt. Mange andre Helligdomme gav Kongen af Jorsal ham, saavel som mange dyrebare og sjældne Kostbarheder. Kong Sigurd erhvervede sig i Jorsaleland, som andensteds, megen Anseelse og Hæder. Han badede sig i Jordan, som forhen er fortalt. Derom taler Thorarén Stutsfeld:

Medens Solens
 Hvalte Borg
 Staaer, skal Heltens
 Færd erindres.
 Du i Jordans
 Vand, med Ære,
 Hoje Helt!
 Har dig badet.

Kong Sigurd offrede meget Gøds til Herrens Grav og andre hellige Steder, som han besøgte. Saa siger Thoraren Stutfeld.

Du til Guds Grav,
 Horders Konning!
 Glad ofred Guld
 For Levendes Held;
 Aldrig Solen
 Vil befinne
 En Drot, som i Dyder
 Dig overgaacr.

11. Dernæst drog Kong Sigurd ned til Åkersborg til sine Skibe. Da udrustede ogsaa Kong Baldevin sin Hær, for at drage til Eyrland¹ til den Borg, som hedder Sætt²; denne Borg var hedenst. Kong Sigurd gjorde dette Tog i Forening med ham. De belejrede Borgen, og havde kun ligget en kort Tid for den, førend Hedningerne overgave sig, og Kongerne bemægtigede sig Borgen og meget andet Bytte. Kong Sigurd gav Jorsalekongen Borgen; derom taler Halldor Skvalbre:

¹) Eyrten.

²) Eiden.

Du, Konge! som hver Fægtning
 Net hæderlig udførte,
 En hedensk Borg indtaget
 Har, men den snart bortgivet.

Men Hedningerne overgave ikke Borgen, førend de saae, at
 de ej kunde holde den, thi Kongerne bestrede den baade
 med Vaabenmagt og Krigslist, som Einar Skulesøn siger:

I Kampens Storm de svære
 Krigs-Slanger¹ raft sig bugted,
 Da Folkets Styrrer Sidon
 Indtog, det længe mindes.
 Den stærke Kæmpe farligst
 Forstændsning brød, den styrted;
 De blanke Klinger rødmed,
 Og glad vor Konge sejred.

Derefter drog Kong Sigurd til sine Skibe, og beredte sig
 til at forlade Jorsaleland. De sejlede nordpaa til Den
 Cypem, hvor Kong Sigurd opholdt sig nogen Tid; der-
 fra sejlede han til Grækenland, og lagde sig med hele
 sin Flaade ved Engelsnæs², hvor han blev liggende en
 halv Maaned; thi vel blæste der hver Dag en god
 Vind til at sejle nord efter opad Havet til Miklegaard,
 men han vilde oppebie en saadan Sidevind, at Sejlene
 kunde stilles paa langs ad Skibene, thi alle hans Sejl
 vare besatte med Silketøj paa begge Sider, efterfom hver-
 ken de Folk, der vare i Bagstavnen, eller de i Forstavnen
 vilde see paa den daarligste Side af Sejlene.

¹) Balslynger eller Blider, Rommernes *ballistæ*. ²) eller ret-
 tere Ugesnæs, sandsynligviis saa kaldet af Uges Poramos,
 ved Hellespont.

12. Da Kong Sigurd sejlede ind til Miklegaard, holdt de sig nær ved Landet; der ere heelt op i Landet Borge, Kasteller og Landsbyer, som om alle kunde gaae ud i eet. Man kunde da fra Landet af see ind i det Hule af Sejlene, saa at der var ingen Nabning imellem, men det tog sig ud som om det var een Muur. Alle Folk vare gaacde ud, saa mange, som kunde see deres Sejlsads. Kejser Kyrjalar havde ogsaa faaet Efterretning om Kong Sigurds Rejse, og lod den Borgport i Miklegaard, som hedder Guldvarte, oplukke; denne Port skulde Kejseren ride ind af, naar han havde været længe borte fra Miklegaard, og vundet en anseelig Sejer. Saa lod Kejseren ogsaa alle Borgens Gader belægge med Silketøj indtil Laktjarne, hvor Kejserens prægtigste Sale ere. Man fortæller, at Kong Sigurd lod sine og sine Mænds Heste beslaae med Guldsfod, førend han red ind i Borgen. Han sagde da til sine Mænd, at de med Pragt og Bølge skulde ride ind i Borgen, og kun lidet give Agt paa alt hvad dem maatte forekomme nyt og usædvanligt, og heller ikke see efter, om Skoene gik af deres Heste; hvilket de ogsaa gjorde. Med saa stor Ære red Kong Sigurd og alle hans Mænd ind i Miklegaard, og hen til Kejserens herligste Hal, hvor alt var paa det bedste indrettet for dem. Men da Kong Sigurd og hans Mænd vare komne til Gæde, indkom der tvende Sendebud fra Kejser Kyrjalar, og bare imellem sig en Taske, fuld af Guld og Sølv, og sagde, at Kejseren sendte Kong Sigurd dette Gode. Han saa ikke derpaa, men bad sine Mænd tage og dele det imellem sig. Sendebudene vendte tilbage, og fortalte Kejseren det. Han sagde: „Denne Konge maa være saare mægtig og rig, siden

han lader som han ikke bryder sig om flige Kostbarheder, eller takker med et Ord derfor." Han befalede dem nu at gaae hen med en stor cisterna fuld af Guldb. De gjorde saa, stædtes for Kong Sigurd, og sagde, at Stolkongen sendte ham dette Gods. Han svarede da: „Det er meget Gods; tager det, mine Mænd, og deler det imellem eder!" Sendebudene vendte tilbage, og fortalte Kejseren hans Udtryk. Han sagde: „Et af Delene maa være Tilfældet med denne Konge: enten overgaaer han de fleste andre Konger i Magt og Herlighed, eller han maa ikke være saa forstandig, som det sømmer sig en mægtig Konge. Gaacr nu hen og bringer ham denne cisterna vel fyldt med det røde Gulb;" og ovenpaa lagde Kejseren endnu to tykke Guldringe. Men da de med dette Gods kom for Kong Sigurd, og sagde, at Mikleagaards Keiser sendte ham det, rejste han sig op derimod; Ringene tog han, og satte paa sin Haand. Derpaa holdt han en Tale paa Græsk, og takkede Kejseren med sirlige Ord for sin Højmodighed; dernæst tog han og uddeelte selv dette Gods blandt sine Mænd, og vandt sig derved megen Anseelse.

13. Kong Sigurd forblev der nogen Tid. Da sendte Keiser Kyriax nogle Mænd til ham, at spørge, hvilket han helst vilde modtage af Kejseren, ser Skippund Gulb eller om han ønskede, Stolkongen skulde lade ansille de Lege, som han plejede at lade lege paa Pabreim¹? Kong Sigurd foretrak Legene. Sendebudene sagde, at Dinkostningerne til disse beløbe sig for Kejseren til ligesaa meget, som hint Gulb. Derpaa lod Kejseren foranstalte Legene, der holdtes som sædvanlig, og denne Gang gif alle Legene

¹) Hippodromos.

bedre for Kongen end for Dronningen. Denne havde Halvdelen af Legene, og deres Mænd kappedes i alle Lege; og Graferne sige, at naar Kongen vinder flere Lege paa Vadreim, end Dronningen, da vil han vinde Sejer, hvis han drager i Krig. De Mænd, som have været i Mikle-gaard, fortælle, at Vadreim er indrettet saaledes, at der gaaer en høj Muur omkring en Slette, som er at ligne med en meget vid og fredsruud Mark, og der ere Terrasser¹ rundt om langsmed Steenmuren, hvorpaa Lilskuerne sidde, men Legene holdes paa Sletten; der findes afbildede mangehaande gamle Sagn, Aser, Vølunger og Gjukun-ger², støbte af Kobber og Malm, forfærdigede med saadan Kunst, at alt synes at være levende, og det forekommer Lilskuerne, som om de vare med i Legen; Legene selv ere saa kunstig og snildelig indrettede, saa at det synes som man ved i Luften. Der bruges ogsaa Skubild, tildeels ved Magi; og derhos høres alleslags musikalske Instrumenter, Organ³, Sinfon og Salterium, Harper og Giger og alskens Strengelæg.

14. Der fortælles, at Kong Sigurd en Dag skulde beværte Kejseren; han befalede derfor sine Mænd, at de rundeligen skulde anskaffe alt hvad der behøvedes til dette Gjæstebud. Da nu alle de Dele vare anskaffede, hvormed det somnede sig at modtage højbaarne Mænd, sagde Kong Sigurd, at hans Mænd skulde gaae hen paa den

¹) Gallerier, Rækker af Bænke eller Loger, over hinanden.

²) Oldtidens Guder og Helte, sandsynligviis mest græske, hvilke Nordmændene have antaget for andre, som mest vare bekendte i deres egne Sagn.

³) Orgel.

Gade i Staden, hvor Brænde var tilfals, thi deraf vilde de bruge en heel Deel, sagde han. De svarede, at Kongen ikke behøvede at frygte for, de skulde lide Mangel paa Brænde, thi der blev hver Dag kjort mange Læs ind i Staden. Men da de nu vilde have noget, var alt Brændet borte; og dette berettede de Kongen. Kongen svarede: „Gaaer da hen, og seer om I kunne faae Valnødder, med dem kunne vi ligesaa godt gjøre Ild.“ De gik, og fik saa mange, som de vilde have. Dernæst kom Kejseren og hans Hovdinge og Hird, og satte sig til Bords med al Hæder, og Kong Sigurd beværte dem med megen Pragt og Herlighed. Da nu Kejseren og Dronningen fandt, at der ikke skortede paa noget, sendte hun nogle Mænd hen at see efter, hvad de gjorde Ild med. De kom til et Hus, som de fandt fuldt af Valnødder, hvorpaa de gik tilbage, og sagde Dronningen det. Hun sagde: „Visselig er denne Konge højmodig, og sparer ikke, hvor det gjælder hans Hæder; intet Ved giver bedre Lue end Valnødder.“ Men dette havde hun fundet paa, for at see hvad Kong Sigurd vilde gjøre, naar hun magede det saa, at de intet Brænde kunde faae.

15. Derpaa gjorde Kong Sigurd sig særdig til Hjemreisen. Han forærede Kejseren alle sine Skibe, og der vare forgyldte Hoveder i Stavnene paa det Skib, som Kongen selv havde befalet paa. Disse Hoveder bleve satte op paa Peterskirken. Kejsen Kyrjalax gav Kong Sigurd mange Heste, og forsynede ham med Vejvisere igiennem hele sit Rige. Da drog Kong Sigurd bort fra Miklegaard, men en stor Deel af hans Mænd blev tilbage, og gik der i Sold. Kong Sigurd drog igiennem Bulgarien, derpaa igiennem Ungarn, Pannonien, Svaben og Bajern. Der

beføgte han den rommeste Keiser Lothar, som modtog ham særdeles vel, forsynede ham med Vejvisere igjennem hele sit Rige, og lod ham forskaffe alle Fornødenheder, som han behøvede at indkjøbe. Men da Kong Sigurd ankom til Slesvig i Danmark, traf han der Eilif Jarl, som modtog ham vel; og anrettede et prægtigt Gæstebud for ham. Det var ved Midsommers Tid. I Hedeby traf han Danekongen Nikolaus Svendsøn, der tog imod ham med megen Glæde, og fulgte ham selv til Nørre-Jylland, og gav ham et Skib med alt Tilbehør, som han havde med til Norge. Kong Sigurd rejste da hjem til sit Rige, hvor han nød en god Modtagelse, saaledes som Skalden siger:

Haardmodig Hær
Hurtigst Fyrste.....¹

Det er et almindeligt Sagn, at aldrig har der været gjort en berømmeligere Rejse fra Norge, end denne var. Kong Sigurd var den Gang to og tyve Aar gammel, men Kong Eisten et Aar ældre. Deres Broder Kong Olaf var den Gang tolv Aar gammel. Kong Sigurd havde været tre Aar paa denne Rejse.

16. Kong Eisten havde hjemme foretaget mange Indretninger, som vare til Gavn for Landet, imedens Kong Sigurd var paa sin Udenlandsrejse. Han lod opføre Mikkelkirken og Munkeløstret paa Nordnæs i Bergen, og henlagde meget Gods dertil; det var et prægtigt

¹) I Originalen mangler vist adskilligt; her har vel staaet seginn, glad (modtog Kongen glad) eller noget slikt; med mindre Meningen af de anførte Ord blot er denne: Fyrsten erhvervede (eller havde erhvervet sig) en tapper Hær.

Steen = Munster. I Kongsgaarden sammesteds lod han bygge Apostlernes Kirke; der lod han ogsaa opføre den store Hal, som var det prægtigste Træhuus, der har været bygget i Norge; ligeledes lod han bygge en Kirke paa Agdenæs, og Bolværket og Havnen der, hvor der forhen var et ganske øde Sted; i Nideros lod han i Kongsgaarden bygge Nikolaikirken, som man anvendte den største Flid paa med Bildhuggeri og andet Arbejde. Han lod ogsaa en Kirke opføre nordpaa paa Baage i Helgeland, og lagde Gods og Rente dertil. Ligeledes lod han bygge den store Drage, som blev gjort efter samme Model, som Drmen hin lange havde været; og berigede sit Kongedømme med mange andre lykkelige Foretagender.

17. Kong Eisten sendte Bud til de vise Mænd i Tæmteland, og bød dem til sig, tog med Venlighed mod alle dem, der kom, og gav dem ved Bortrejfen Bønnegaver; paa den Maade bragde han dem til at fatte Ven-skab for sig. Men da saaledes mange fik for Skik at drage til ham, og modtog hans Foræringer, og han til andre, der ikke kom, sendte Gaver, saa erhvervede han sig alle Landshovdingernes og de mægtigste Bønders fuldkomne Ven-skab. Derpaa gjorde han dem adskillige Forestillinger, og sagde, at Tæmterne havde gjort ilde i, at opsigte Norges Konger Lydighed og Slattenydelse; han begyndte dermed, at Tæmterne havde givet sig under Hakon Adelssteensfostres Herredømme, og havde siden i lang Tid været Norges Konger underdanige; betydede dem ogsaa, hvor mange Fornødenheder de kunde have fra Norge, og hvor besværligt det var for dem, at søge hvad de behøvede hos den svenske Konge; han bragde det ved sine Forestillinger saa vidt, at Tæmterne selv bade og bøde ham deres Tje-

nefte, underkastede sig de norske Kongers Herredømme, og ansaae det for deres eget Gavn og Bedste; de indgik med hinanden den Forening, at Tæunterne gave deres Land under Kong Eistens Herredømme, og tilsvore ham det, hvilket siden stedse er forblevet saaledes. Kong Eisten vandt Tænteland ved sin Klogskab, ikke ved fjendtligt Ansald, som nogle af hans Forfædre havde gjort.

18. Kong Eisten var en finul Mand af Udseende, med blaae og noget store Øjne, blegt og krollet Haar, middelmaadig af Væxt, særdeles viis og erfaren, baade i Loven og Historien, besad Menneskekundskab og Slægtviisdom, var raadsnild, ordklogtig, særdeles beleven og ydmyg, og meget elsket og afholdt af hele Folket. Han var gift med Ingeborg, en Datter af Guttorm Steg-Thorers Søn. De havde en Datter Maria, der siden blev gift med Guttorm Skafhogson.

Kong Sigurd var høj af Væxt, havde brunt Haar, var mandig, ikke stjern, vel voren, sædvanlig taus, ikke blid, trofast, lidet talende paa Ting, sædetig og hovist, bydende og streng, ikke særdeles kyndig i Loven, som han dog vel overholdt, gavmild, mægtig og berømt i mange Henseender.

Kong Olaf var høj af Væxt og finul af Udseende, munter og beskeden og elsket af Folket. Da disse Brødre, Eisten, Sigurd og Olaf, vare Konger i Norge, befriede de Folket for mange Paalæg, som de Danske havde paa- lagt det den Gang Svend Alfveson regjerede over Norge, og derved erhvervede de sig i meget høj Grad Undersaaternes Kjærlighed.

19. Kong Eisten gav sine Undersaatter mange Rettebøder, og overholdt godt Lovene. Han gjorde sig be-

kjendt med alle Love i Norge, og besad en udmærket Forstand. Af følgende kan man nogenlunde see, hvor betydelig en Mand Kong Eisten var i Raadslagning, samt hvor vennehuld og hvor omhyggelig han var for at erfare, hvad der fejlede hans Venner, naar han saae dem bedrøvede. Der var en Mand hos ham, som hed Ivar, en Søn af Ingemund, han var en Islænder, forstandig og af fornem Slægt. Kongen holdt, som man vil see, meget af ham. Ivars Broder hed Thorsinn; han drog ogsaa udenlands over til Kong Eisten, og nød godt hos mange Mænd for sin Broders Skyld; men Thorsinn blev avindshyg over, at man ikke holdt ham for ligesaa god, som hans Broder, og at han skulde behøve at nyde godt for hans Skyld; han syntes derfor ikke om at være hos Kongen, men gjorde sig særdig at rejse til Island. Men førend Brødrene skiltes, sagde Ivar til Thorsinn: „Nu vil jeg give dig et Grend med ud til Island, Broder! Du kjender en Kvinde, ved Navn Oddny Jonsdatter; bring hende disse mine Ord med min Hilsen, at hun ej maa gifte sig med nogen anden, end med mig, thi hun er en saa fortræffelig Kvinde, at al min Hu staaer til hende.“ Derpaa rejste Thorsinn ud til Island, men udrattede ikke sin Broders Grend, tværtimod bejlede han selv til Oddny, og fik hende til Ægte. Kort efter kom Ivar selv ud, tyktes at Thorsinn havde handlet ilde imod ham, og var lidet fornøjet med dette Sagens Udfald. Han vendte da tilbage til Norge, og opholdt sig atter hos Kong Eisten, agtet og anseet. Han hensesank i Taushed og Bedrøvelse; Kongen mærkede det, lod ham komme til sig i Cenrum, og spurgte, hvorfor han var bedrøvet; „forrige Gang du var hos os,“ sagde han, „havde vi altid megen

Fornøjelse af al din Tale; men det er ikke derfor jeg spørger derom; jeg veed, du er saa forstandig en Mand, at du kan indsee, hvad jeg veed med mig selv, at jeg ikke har gjort dig noget imod; siig mig nu hvad der er i Vejen!" Ivar svarede: „Det er noget, Herre! som jeg ikke kan siige." Kongen sagde: „Saa faaer jeg gjætte; er der nogen her, du har noget udestaaende med?" „Nej, Herre!" sagde Ivar. Kongen vedblev: „Troer du at have erholdt mindre Værdighed af mig, end du ønsker?" Dgsaa det benægte han. Kongen sagde: „Har du seet nogen Ting, som du sætter saa stor Priis paa, at det gjør dig ondt at savne det?" Han sagde, det var heller ikke saa. Kongen vedblev: „Har du Lyst til at besøge andre Hovdinge?" Han svarede, det var langt fra. Kongen sagde: „Nu veed jeg snart ikke mere hvad jeg skal gjætte paa; er der nogen Kvinde her eller i andre Lande, som du gjerne vilde have?" Han sagde, at saa var det. Kongen vedblev: „Vær ikke bedrøvet derover; er det en Kvinde paa Island, saa rejs derud strax paa Vaaren; jeg skal give dig baade Gods og Værdighed, samt mit Brev og Indsegl til de Mænd, som raade for hendes Giftermaal, og jeg tænker ikke der vil være nogen, som jo giver efter for min venlige Begjering eller mine Trusler." „Ulykkeligere er det, end saa, Herre!" sagde han, „min Broder er gift med denne Kvinde." „Saa lade vi da det fare," sagde Kongen, „det veed jeg et godt Raad for: strax efter Jul tager jeg paa Gjæsteri, drag du saa med mig, du vil da saae mange vakre Kvinder at see, og naar de ikke ere af kongelig Byrd, saa vil jeg skaffe dig hvilken du vil." Ivar svarede: „Det er just det ulykkelige for mig, Herre, at hver Gang jeg seer sagre og mandige Kvinder, da tænker jeg paa hiin Kvinde,

og min Bedrøvelse bliver da stedse desto større." Kongen sagde: „Saa vil jeg da give dig nogen Forlening og fast Ejendom, at du kan fornøje dig ved det." Han svarede: „Det har jeg ingen. Lyst til." Kongen sagde: „Saa vil jeg da give dig Penge, at du kan drage i Kjobmandsfærd, hvorhen du selv vil." Dgfaa det afflog han. Kongen sagde: „Nu veed jeg ikke mere hvad jeg skal foreslaae dig, thi nu har jeg tilbudet dig alt hvad jeg kan. Nu staaer der kun een Ting tilbage, og den er ubetydelig imod det jeg har tilbudet dig; men man kan dog ikke vide, hvad der er mest tjenligt: Kom hver Dag til mig, naar Bordene ere borttagne, hvis jeg da ikke har andre vanskelige Sager for, saa vil jeg tale med dig om samme Kvinde alt hvad du selv vil, og hvad der falder os ind, og jeg vil tage mig gode Stunder dertil; thi det kan hændes, at man finder Lindring i sin Bedrøvelse, naar der bliver talt om den; derhos skal jeg aldrig lade dig gaae fra mig uden en Foræring." Han svarede: „Det Tilbud modtager jeg, Herre! og I skal have mange Tak for eders Efterspørgsel." De gjorde nu saa, saa at hver Gang Kongen ikke havde andre nødvendige Forretninger, talte han med Ivar om denne Kvinde; dette hjalp ham snart, saa at han kort efter var ligesaa glad og munter, som han havde været for. Han blev siden hos Kong Eisten, og var vel fornøjet.

20. Der fortælles, at Kong Sigurd blev meget sorgmodig; man kunde sjelden faae ham i Tale, og han sad kun kort Tid ved Drillebordet. Dette gjorde hans Raadgivere og Benner ondt; de bade Kong Eisten at finde paa noget Raad, for at komme efter Karfagen, hvorfor de, som søgte til Kong Sigurd, ikke kunde faae nogen Besked paa deres Sager. Kong Eisten svarede: „Det tykkes

mig vanskeligt, at spørge om slikt hos Kong Sigurd;" men for Folks Bøns Skyld lovede han det dog. En Gang, da de begge vare sammen, bragde Kong Eisten det paa Bane, og spurgte, hvad der var Aarsag til hans Bedrøvelse; „det volder mangen Mand Sorg, Herre!" sagde han, „vi vilde gjerne vide Grunden dertil; I har dog vel ikke spurgt een eller anden Tidende af stor Vigtighed!" Kong Sigurd sagde Nej. Kong Eisten sagde: „Har I da, Broder! lyst til at rejse udenlands, og erhverve eder endnu større Rige, saaledes som I før gjorde?" Dgsaa dertil sagde han Nej. Kong Eisten vedblev: „Er der da nogen Mand her i Landet, som ere salbne i eders Unaade?" Heller ikke det, sagde han, var Tilfældet. „Siig mig det da, Broder!" sagde Kong Eisten. „Det gjør jeg ikke," svarede Kong Sigurd. Eisten vedblev: „Har du drømt noget, som volder dig Belymring?" Han tilstod, det var saa. „Siig mig, Broder!" sagde Eisten, „hvad du har drømt." Kong Sigurd svarede: „Det gjør jeg ikke, uden du vil udtyde min Drøm paa rette Maade, og jeg skal nok skjønne, om du udlægger den rigtig eller ej." Kong Eisten svarede: „Da er der Vanskelighed, til hvilken Side jeg seer! paa den ene din Brede, som jeg maa udsætte mig for, hvis jeg ikke udlægger den rigtig, paa den anden den Sorg og Belymring, alle lide formedelst din Nedslagenhed; men ikke desmindre vil jeg dog vove det i Haab om eders Naade, om den end ikke bliver udtydet eder til Behag; fortæl mig da Drømmen!" Kong Sigurd sagde: „Jeg drømte, at det forekom mig, at vi tre Brødre sad paa een Stol udenfor Kristkirken oppe i Kjøbstaden (Nideros); mig syntes, at hin hellige Kong Olaf, vor Frænde, gik ud af Kirken; han

var iført sin kongelige Prydelse, havde det listigste Udseende, og var meget blid; han gik hen til vor Broder, Kong Olaf, og tog ham i Haand, og sagde venlig til ham: „Gik med mig, Frænde!” sagde han; da syntes mig, han stod op, og gik ind med ham i Kirken. Noget efter kom hin hellige Olaf atter ud af Kirken, og hen til dig, Broder, og sagde, du skulde gaae med ham; da var han dog ikke fuldt saa blid, som før; I gik derpaa ind i Kirken. Da ventede jeg, at han ogsaa skulde komme ud mod mig, men det skede ikke; da overfaldt mig en stor Rædsel og Afmagt, og jeg vaagne i det samme.” Kong Eisten svarede: „Saaledes udtyder jeg denne Drøm, at Stolen betyder vi Brødres Rige; men det, at dig syntes Kong Olaf kom vor Frænde Olaf imøde med blidt Ansyn, vil sige, at han vil leve kortest af os Brødre; han maa have Godt at vente; han er venneseel og ung, og har kun haft med søje Ting at gjøre, hin hellige Kong Olaf vil staae ham bi hos Gud. Men at dig syntes, han kom mig imøde, men ikke med fuldt saa megen Venlighed, betyder, at jeg vil leve noget længer, men dog ikke blive gammel, og jeg haaber, at hans Raade vil være over mig, eftersom han kom mig imøde, men dog ikke med den Herlighed, som over vor Broder Olaf, thi mangt maa jeg have gjort, hvorved jeg har syndet imod Gud og overtraadt hans Bud. Men at dig syntes, at du forgiæves ventede hans Komme til dig, det troer jeg ikke angaaer din Velsærb, men maa skee møder dig eef eller andet uhykkeligt Tilfælde, siden dig syntes der paafom dig nogen Uklarhed, og jeg troer, at du vil blive den ældste af os og længst raade for dette Rige.” Da sagde Kong Sigurd: „Ret og viselig er Drømmen udtydet, og rimeligst er det, at det

saaledes vil gaac. Kong Sigurd. begyndte fra den Tid af at blive vel tilmode.

21. Kong Olaf saldt kort efter i en Sygdom, af hvilken han døde. Han er begravet i Kristkirken i Nideros; hans Død blev meget beklaget. Siden regjerede begge Brødrene Eisten og Sigurd; men før den Tid havde de tre Brødre været Konger i tolv Aar, fem efterat Kong Sigurd kom hjem, og syv før den Tid. Kong Olaf var femten Aar gammel, da han døde, hvilket skede den ellefte halendarum Januarii¹.

22. Den Gang Kong Eisten havde været et Aar øster i Landet, men Kong Sigurd var imidlertid nordpaa, tilbragde Kong Eisten en stor Deel af Vinteren i Sarpsborg. Der var en mægtig Bonde, ved Navn Olaf i Dal; han boede paa Numurd i Dal; han havde to Børn: hans Søn hed Hakon Faul, og hans Datter Borghild; hun var en meget smuk Kvinde, forstandig og forsfaaren i mange Ting; Olaf og hans Børn vare længe i Sarpsborg om Vinteren, og Borghild var jævnlig i Samtale med Kong Eisten, hvorfor Folk talte allehaande om deres Venskab. Næste Sommer drog Kong Eisten nordpaa, og Kong Sigurd drog da østerpaa, og var næste Vinter øster i Landet i Kongehelle, hvilken Kjøbstad han forbedrede meget. Han lod der et stort Kastel bygge af Løv og Steen, og lod grave en Grav deromkring. Det hellige Kors lod han være i Kongehelle, og forbedrede denne Kjøbstad meget, men holdt i den Henseende ikke sin Ed, som han havde svoret i Forsalaland; derimod paabød han Tiende, og næsten alt andet, hvad han havde svoret,

¹) Den 24 Decbr.

holdt han, undtagen at han satte Korset øster ved Landets Grændse; han troede, at det vilde meget bidrage til Landets Forsvar, men dette var en høist ulykkelig Beslutning, saaledes at udsætte denne Helligdom for Hedningernes Anfald, hvilket siden erfarede. Borghild Blafs-datter hørte det Nygte, der gik om hendes og Kong Eists Omgang og Venskab; hun drog da til Sarpsborg, fastede der til Jernbyrd, og bar Jern for den Sag, og rensede sig vel derfor. Men da Kong Sigurd spurgte dette, red han i een Dag saameget, som ellers var to store Dagsrejser, og kom til Dal til Blaf om Natten, og tog Borghild til sin Frille, og førte hende siden bort med sig. Han havde med hende en Søn, Magnus, som blev sendt bort til Dpfostning op til Vidkunn Jonson paa Bjarks i Helgeland, og blev opfødt der. Magnus var meget smuk, og blev snart stor og stærk.

23. Kong Sigurd var gift med Malmfrid, en Datter af Kong Harald Baldemarson i Holmgaard. Kong Baldemar var en Søn af Tarsleif den Gamle og Ingegerd, Blaf Svenskes Datter, men Kong Harald Baldemarsons Moder var Dronning Gyda den Gamle, en Datter af Kong Harald Gudineson af England. Dronning Malmfrids Moder var Kristine, en Datter af den svenske Konge Inge Steinkelson. En anden Datter af Kong Harald Baldemarson var Ingeborg, der var gift med Kong Knud Lavard, Danekongen Erik den Ejegodes Søn; han var en Søn af Kong Svend Ulfson. Knud Lavards og Ingeborgs Børn vare Baldemar, som blev Konge i Danmark efter Svend Erikson, og Margrete, Kristine, Kastrine. Margrete var gift med Stig Hvidelæder; deres Datter Kristine blev gift med den svenske Konge Karl

Sorkverfson. Deres Son var Kong Sorkver, Fader til Kong Jon.

24. Under Brodrene Kong Eistens og Sigurds Regjering kom der ude fra Island en Mand ved Navn Thord, som havde sin Slægt i Ostfjordene, en velboren og dygtig Mand, fattig og vel erfaren, samt en god Skald. Han kom til Kjøbstaden Nideros, og havde der kun lidet at leve af. Han kom i Gaarde hos en Kone, som hed Asa; hun var den Gang Enke, og ingen ung Kone, men rig og af stor Slægt, nær i Familie med Vidkun Jonson og flere Bjarksoer. Asa tog imod Thord, først kun paa een Proeve, men lovede ham ikke langt Ophold. Han vidste vel at fortælle alle Slags morsomme Ting, og hjalp hende godt med alt hvad hun befalede ham; derved forlængedes hans Ophold, saa han blev der om Vinteren, og blev stedse mere afholdt af Husfruen, jo længere han blev, og man talte da om, at de vare tit og ofte sammen. Da Vaaren kom, sagde Asa til Thord: „Jeg har været vel fornøjet med dig i Vinter; jeg vil nu give dig Penge til en Englandsrejse, saa at vi begge skulle være tilhavs derom.“ Han rejste til England, og det gik ham vel; om Høsten kom han hjem, og var hos Asa om Vinteren. Saaledes gik det nogle Sommer, og hans Omstændigheder forbedrede sig anseelig; han var paa Handelsrejser om Sommeren, og hos Asa om Vinteren, og varetog hendes Ejendomme; han kaldtes da Asas-Thord. Hendes Frænder holdt dette for en Banære, og fattede Had til ham; han var en smuk og dulig Mand, erhvervede sig meget Gods, og var vel afholdt af Folk. En Gang kom een af hans Venner hen til ham, og fortalte ham, at Vidkun Jonson var ventende der til Byen;

„men jeg veed,” sagde han, „at Vidkunn er meget fortørnet paa dig formedelsk hans Frænke Asa, thi nu er det et almindeligt Rygte, at du forfører hende; nu vil jeg give dig det Raad, at du skal digte et Kvad om Vidkunn, hvis du er i Stand dertil, og derved kan du tilvende dig hans Tiltro og Benskab, thi saadanne ere nu mest anseete af Asas Frænder.” Thord svarede: „Hav Tak for dit gode Raad, jeg skal forsøge at digte Kvadet. Kort efter kom Vidkunn med et stort Følge, og tog sig Skytning der i Byen. En Dag kom Thord derhen, og hilste Vidkunn; han svarede kort. Thord begyndte da at fremsige sit Kvæde, og der herskede Tausshed imidlertid, og da det var ude, blev det roest. Da sagde Vidkunn: „Kvadet er vel digtet, og jeg har nu forandret mit Sindelag imod dig, Thord! og jeg vil give dig en Prove derpaa.” Han tog en tyk Guldring, og gav Thord den. Thord yttrede, at han trængte ej til Guds: „jeg vil heller” sagde han, „have dit Benskab til Lon for Kvadet, hvis du finder det noget værd.” Vidkunn lovede ham det, og de skiltes som Venner.

25. Der hengik nogen Tid, og et Efteraar, da Thord kom fra England, sejlede han med sit Skib op i Aaen Nid, og lagde det Skib, som forhen laae ved hans Gaard, bort og udaf Skibslejet. Da var Kong Eisten i Byen med mange andre Stormænd: Sigurd Ranefson, Vidkunn Tonsen, Ingemar af Ask, denne var een af de mægtigste Leensmænd og meget overmodig; det var ham, som havde lagt sit Skib i Thords Leje, og man talte om, at det vilde beskomme Thord ilde, at han havde ført Ingemars Skib udaf Lejet. Thord lod som om han slet ikke hørte, hvad der blev talt. Men da han og hans Folk havde løstet hans Skib, kunde han ikke finde sit Stavtelt; han gif da op

paa Ingemars Skib, og fandt en Karl der, som havde tilvendt sig Teltet. Thord greb Karlen, og drev ham bunden foran sig hjem i sin Gaard, og lod ham der bevogte; alt sit Guds lod han bringe op i Gaarden. Alt dette kom for Ingemar, der blev vred derover, og kaldte det en u hørt Gjerning; han gik strax med nogle Mænd til Thords Gaard, og befalede ham paa Djeblicket at udlevere Manden. Thord svarede: „Det finder jeg ej forsvarligt, at lade en udsomt Tyv gaae frit om i Byen.” Ingemar svarede, at han skulde dog ikke troe, at en Talglænder vilde dømme hans Mænd tilbøde, yttrede, at han skulde komme igjen saaledes, at han nok skulde faae Manden, og Thord skulde det komme saa dyrt at staae, som noget: „jeg vil ikke,” sagde han, „hedde Leensmand, hvis jeg ikke skal faae Bugt med en islandsk Stavkarl.” Da kvad Thord:

Mig voldsom Undertrykker
 At true drøjt begynder;
 Et Telt, du raske Kriger!
 Din Svend har mig berøvet.
 Jeg, Guldbets Giver! neppe
 Nu strax ham fri vil' give
 Som robet Tyv, skjout Sagen
 Let af din Magt kan bøjes.

Ingemar gik meget vred bort; da sagde Usa, at Thord skulde sende Bud efter Vidkunn, og sagde, at, saaledes som det nu var, vilde det ej gaae ham vel. Han sendte da Bud, men da Vidkunn hørte Thords Begjering, skyndte han sig affted til Thords Gaard, og gik op til ham paa Loftsalen med et stort Følge. Derpaa kom Ingemar lige-

ledes ledsaget af mange Folk, og befalede Thord at give Manden fri, da han ellers vilde gaae hen, og bryde Loftsalen op. Vidkunn svarede da for dem; han sagde: „Det er rimeligst, at denne Sag overlades Laomændenes Dom, thi Thord har ikke gjort andet, end hvad han burde, og havde været straffkyldig, hvis han lod en overbeviist Tyv fare; og vi ville nu bie, indtil heri er dømt efter Loven.” Ingemar svarede: „Her gaaer det nu, som man siger: Stik mig i! sagde Spaden,” det er ogsaa mest passende, at vi prøve Styrke med vore Lige, vi Leensmænd, det skifter sig bedre, end at give os af med Thord;” han gik derpaa bort. Da sagde Vidkunn til sine Mænd: „Gaaer nu hen og taler med Sigurd Ranefson, og beder ham komme hid, men hvis han foregiver nogen Undskyldning, saa spørger efter, hvo der hjalp ham mest, da Finerne vilde tage hans Gods.” De gik til Sigurd, og sagde ham Vidkunns Budskab. Sigurd svarede: „Jeg finder det er bedst, at Ingemar og hans Modstander afgjøre det selv; thi her holder hver sig for den bedste.” Sendebudene forebragde da hvad Vidkunn havde sagt til Slutningen. Da sagde Sigurd: „Det er sandt, at ingen stod mig saaledes bi, som Vidkunn; staaer nu op, alle mine Mænd, og lader os komme Vidkunn til Hjælp, hvis han skulde behøve det.” De væbnede sig, og gik hen i Thords Gaard. Kort efter kom Ingemar derhen med en stor Skare. Han sagde: „Nu ville vi søge at faae Manden i vor Magt, Vidkunn! uden megen Skaansel, hvis han ikke bliver udleveret med det gode.” Da sagde Sigurd: „Far sagtelig, Ingemar! og efter hvad Ret er, thi man har i Sinde at forsvare sine Rettigheder imod dig, hvor dngtig en Kæmpe du end er.” Ingemar sva-

rede: „Det hjælper ikke Haren, at Hønen bærer Skjold, og megen Nød maa jeg nu synes at være stærkt i, da I ere to imod mig, og begge Leensmænd, men dog skal jeg ikke endnu lade mig stræmme; jeg vil nu see at komme saaledes tredie Gang, at I ikke med Magt skal forholde mig Manden.” Han gik da bort, og samlede saa mange Folk, han kunde saae, og fik en stor Mængde. Men nu sendte Sigurd Kanesøn nogle Mænd til Kong Eisten: „Beder ham komme!” sagde han, „og siger ham, at her ellers vil skee en Ulykke, men hvis Kongen giver Undskyldninger, at han ikke kan komme, saa spørger, hvilke Mænd der sidst forlode hans Fader, da han saldt i Irland.” Sendebudene gik, kom til Kongen, og bragde ham Sigurds Budskab. Kong Eisten svarede: „Det tykkes mig ej, at der er nogen Dvermagt imod dem, naar to Leensmænd ere imod Ingemar, og jeg seer ikke, det er nødvendigt, at jeg kommer; de holde sig alle for dygtige Mænd.” Da sagde Sendebudene: „Herre! Husker I, hvilke der bedst og længst fulgte din Fader, da han sidste Gang stred i Irland?” Kongen svarede: „Bidskunn og Sigurd gjorde det; det maa være dem om at gjøre at jeg kommer, og saa skal skee.” Kongen gik med et talrigt Folge hen i Gaarden til Sigurd. Derpaa kom Ingemar med en stor Mængde Folk, og sagde til Sigurd: „Nu tænker jeg vi komme til at prøve Styrke med hinanden, hvis I ikke lade Manden løs.” Kong Eisten svarede: „Det sommer sig ikke, Ingemar, at gjøre saa meget Hærværk her i Byen for en saa flet Mandes Skyld, og vi ville ikke give efter for dig, allerhøjest da vi have Ret at fare med.” Da sagde Ingemar: „Nu bliver Sagen betydelig, da Kongen selv er

fommen til, og vi komme nu til for denne Gang at gaae bort." Kongen befalede derpaa at tage Tyven, og føre ham paa Nødet, Teltet blev bundet ham paa Ryggen, som Skif er, derpaa blev han dømt, og endelig ført ud paa Dren og der hængt. Da sagde Kong Eisten: „Hvorledes mener du, Ingemar, Tyven vil have det i den anden Verden?" „Godt," sagde Ingemar. „Nej, et sandt Helvede," sagde Kongen, „hvis han døer uden Anger." Ingemar svarede: „Nej, men du handler meget forskjellig, i det du staaer Tølgænderen bi af alle Kræfter, men tør ikke hævne din Fader, som blev dræbt i Irland, som en Hund paa stjaalne Been; og snarere tænker jeg han pines i Helvede, end denne Mand, som du lod dræbe for liden eller ingen Brøde." Han sprang da op, skyndte sig til sit Skib, og sejlede til Vigen; der dræbte han Kongens Foged. Derpaa flygtede han bort fra Landet, og ned til Danmark. Kong Eisten standsede ham ikke, og brød sig ikke om de usorkammede Ord, han i sin Drede havde sagt, og viste heri, som i saa meget andet, sin Klogskab og Godhed. Men Thord fik Asa til Vægte, og han holdtes i mange Henseender for at være en betydelig Mand; han var vennetsæl, og han og Asa havde Midler nok.

26. Kongerne Eisten og Sigurd vare en Vinter begge i Dplandene, og vare der til Gjæsteri paa deres Gaarde, thi hver af Kongerne havde sine Gaarde, men der var kun kort imellem dem, paa hvilke de gjæstede. Da besluttede man, at begge skulde være sammen paa Gjæsteri, og skiftes til paa deres Gaarde. De vare da først sammen paa en Gaard, som tilhørte Kong Eisten. Men om Aftenen, da man gav sig til at drikke, var Dølet ikke godt, og Mændene sade tavse. Da sagde Kong Ei-

sten: „Hvor Folk her ere stille! Det plejer ellers at være Skik ved Drickelag, at man gjør sig lystig, lad os finde paa nogle Gildeløjer, da ville vore Mænd snart blive glade. Man vil uden Tvivl finde det sømmeligt, at du, min Broder Sigurd, og jeg' begynde en munter Tale.” Kong Sigurd svarede temmelig vredt: „Snak du saa meget du lyster, men lad du mig have Lov til at tie. ”Kong Eisten sagde: „Det har man tit haft for Skik ved Drickelag, at man valgte sig andre Mænd at sammenligne sig med; det samme vil jeg nu ogsaa gjøre her.” Da tav Kong Sigurd. „Jeg seer,” sagde Kong Eisten, „at jeg faaer begynde paa denne Munterhed; nu vælger jeg dig, Kong Sigurd! til min Tøvningsmand, og finder da, at vi begge to have lige høj Værdighed og samme Besiddelse og Herredømme; heller ikke seer jeg nogen Forskjel i vor Æt og Opdragelse.” Da svarede Kong Sigurd: „Kan du huske, at jeg kunde bøje dig bagover, naar jeg vilde, og du var dog et Aar ældre?” Kong Eisten svarede: „Men jeg kan ogsaa huske, at du forstod dig ikke paa saadanne Lege, hvor der skulde Behændighed til.” Sigurd sagde: „Huffer du, hvorledes det gik, naar vi svømmede sammen, at jeg kunde holde dig under Vandet, til du kvaltes, naar jeg vilde?” Eisten svarede: „Jeg kunde svømme ligesaa langt som du, og ligesaa godt under Vandet; jeg kunde ogsaa løbe paa Skøjter, saa jeg kjendte ingen, der var min Lige deri, men det forstod du ikke bedre, end et Nød.” Kong Sigurd sagde: „Mere anstændig for en Høvding og nyttigere synes mig den Idræt, at kunne skyde godt med Bue, men jeg troer ikke, du kunde spænde min Bue, om du end stod med Fødderne i den.” Eisten sagde: „Jeg er ikke saa stærk en Bueskytte, som

du, men mindre Forfjæl skal der findes imellem os, naar det gjælder om at skyde lige; derimod kan jeg meget bedre løbe paa Skier, end du, og det har man dog ellers anseet for en god Idræt." Kong Sigurd sagde: "Det synes mig, er langt rigtigere, at den, som skal være Høvding over andre, er høj af Væxt iblandt Mængden, mere stærk og vaabendygtig, end andre; og i alt saadant udmærket overalt hvor mange samles." Kong Eisten svarede: "Det er en ligesaa fortrinlig Ting, at en Mand er smuk af Udseende, ogsaa derved udmærker han sig blandt Mængden; det tykkes mig ogsaa en Høvding passende, thi Skjønhed sømmer den bedste Prydelse. Jeg er ogsaa langt mere lovfyndig, end du, samt kan, hvad end vi to skulle tale, med større Snille føje mine Ord." Sigurd svarede: "Det kan nok være, at du kjender bedre til Krogene i Lo-ven end jeg, thi jeg havde den Gang andet at tage vare; heller ikke nægter nogen dig en flydende Tunge, men mange mene, at du er ikke altfor ordholden, og at man ikke syn-derlig kan bygge paa dine Løfter, men at du taler dem efter Munden, som just ere hos dig, hvilket ikke er konge-ligt." Eisten svarede: "Det er sandt, Broder! at mange tye til mig, som jeg ikke kan gjøre saa meget Godt, som jeg har Villie til; ogsaa paadømmer jeg ofte Folks Sager efter gyldige Vidner, men kommer siden Sandheden endnu klarere for Dagen, da giver jeg hver Mand sin Ret, hvad der end er dømt i Forvejen; tit lover jeg ogsaa hvad man beder mig om, thi jeg saae gjerne, at alle forløde mig tilfredse, men jeg kunde rigtig nok have det anderledes, naar jeg vilde gjøre som du gjør, at love alle Dødt, og jeg hører ingen Klage over, at du jo holder dine Ord." Kong Sigurd sagde: "Det har Folk maattet tilstaae, at

den Rejse, jeg gjorde udenlands, var saare anseelig, men du sad imidlertid hjemme som din Faders Datter." Kong Eisten svarede: "Nu rørte du ved den Byld, som jeg tænkte for længe siden vilde briste; ikke skulde jeg have begyndt paa denne Samtale, hvis jeg ikke vidste noget herpaa at svare. Snarere kunde man sige, at jeg udstyrede dig hjemmefra til denne Rejse, som min Datter, ellers var du aldrig bleven færdig." Sigurd svarede: "Du har vel hørt, at jeg holdt mange Feldtslag i Serkland, og vandt Sejer i dem alle og mange Slags Koftbarheder, hvis Mage aldrig er kommen hid til Landet; saa blev jeg ogsaa saa meget mere æret, jo ypperligere Mænd jeg besøgte; men jeg troer aldrig du endnu har rystet Hjemmesødningen af dig." Kong Eisten svarede: "Jeg har spurgt det, at du holdt nogle Feldtslag udenlands, derimod har jeg nogle Smaating at sætte: Dyrpe i Waage indrettede jeg Fiskelejer, at fattige Folk der kunde have deres Livsophold; saumstedes lod jeg ogsaa en Kirke rejse og Guds henlægge til en Præstebolig, for at oplyse Folket, som for den Tid næsten var hedensk; de, som der hjælpes, ville komme ihu, at Kong Eisten har regjeret i Norge. Paa Thronenæs lod jeg ogsaa bygge en Kirke, og lagde Guds dertil, og de, som boe der, ville komme ihu, at Kong Eisten har regjeret i Norge. Der var megen Færsel fra Throndhjem af over Dovrefjeld, men Folk satte ofte til eller kom ilde fra Rejsen; der lod jeg et Fjeldherberge opføre, og lagde Guds til dets Bedligeholdelse. Ude ved Agdenæs, som før var en øde Strand, lod jeg indrette en Havn, og nu findes der det bedste Skibsleje for enhver, hvad enten han sejler mod Nord eller Syd langsmed Landet. Jeg lod ogsaa Laar-

net rejse i Sundholmsfund, og de, som nu have Gavn af dette, vide, at Kong Eisten har regieret i Norge; og det er Fiskere og Kjøbmænd, der have godt deraf, hvilke især bidrage til Landets Rigdom. I Bergen lod jeg opføre den store Hall og Apostlernes Kirke, og Gangen derimellem, og de Konger, som leve efter os, ville have godt af dette Foretagende. Mikaelkirken lod jeg opføre paa Nordnæs, og et Munkelofter sammesteds. Jeg bestilte Love, Broder! saaledes, at hver kunde nyde Ret og Skjel, den ene med den anden, og dersom de overholdes, da vil det gaae bedre til med Rigets Bestyrelse. Jeg har bragt Jæmteland under Norges Lydighed og Skattepligt, mere ved venlige Forestillinger og Klogskab, end med Magt. Nu er dette kun Smaating at tale om, men jeg troer dog ikke, at alt dette tilsammen er til mindre Lær for vort Rige og hele Landsbygden, og os ikke mindre til Sjælsfrelse, end dig, hvor mange Blaamænd du end i Serkland slagtede for Djævelen, og saalunde sendte til Helvede." Kong Sigurd sagde: „Jeg rejste til Jorsal, og kom undervejs til Apulien, men saae dig ikke der; jeg vandt otte Feltflage, og du var i ingen af dem; jeg rejste til Herrens Grav, og saae dig ikke der; paa denne Rejse kom jeg til Jordan, og svømmede ud over Floden; der paa Flodbredden vorte noget Vidieris, og af dette Riis knyttede jeg dig en Knude, Kong Eisten, og lovede, at enten skulde du løse den, eller undergaae det Vilkaar, som fulgte dermed." Eisten sagde: „Jeg vil ikke løse den Knude, du bandt mig der, men den Knude kunde jeg have knyttet dig, som du skulde have haft endnu større Vanskelighed med at løse, den Gang du kom her hjem, og med et eneste Skib sejlede ind i min Flaade. Lad nu forstandige Mænd

skjønne, hvad du har forud for mig; og vide skulle I det, I Pralhalse, at der endnu findes Mænd i Norge, som kunne lignedes med eder." Derpaa tav de, og begge vare vrede.

27. Der fortælles, at Kong Sigurd Jorsalafarer var paa Gjæsteri inde i Throndhjem paa Nøre. Da var hans Svoger, Sigurd Raneføn, med ham, som var gift med Skjalvbor, Kong Magnus Barfods Søster paa sødrene Side. Den Gang var ogsaa Leensmanden Ivar af Fjode der; han var gift med Sigrud Ranedatter, Søster til Sigurd, og der herskede godt Venstabs imellem de to Svogre. Kong Sigurd sad og drak om Aftenen, og var meget munter; han rakte sin Haand frem paa Bordet for sig, og havde en Guldring paa Haanden, og sagde: „Denne Ring er nu at faae til Forcøring, men den, som vil have den, skal drage en Rejse i mit Wende; og dette siger jeg ikke til simple Folk, men til Leensmændene, dog undtager jeg min Svoger Sigurd, ham kan jeg ikke undvære i Landet." Da svarede Ivar af Fjode: „Saa kan det ikke regnes mig til Dumdriftighed, at svare herpaa, thi naar Sigurd Raneføn undtages, saa veed jeg ikke her ere flere Leensmænd tilstede, end jeg. Nu er det rimeligt, at du anvender al Forsigtighed, og du skal ej være kommen til den urette Mand, men jeg vil rejse, hvorhen du forlanger." Kongen sagde: „Det er alle bekjendt, at min Fader gjorde et Tog til Irland, samt hvilket overordentligt Ufsald dette havde. Nu vil jeg sende dig derhen at kræve Skatter og Bøder for Tabet og Mandeskaden, vi der have lidt, og lad dem mærke, at hvis der ej stæer Fyldest paa dette mit Budskab, da vil jeg komme med en Hær mod Jerne; jeg har før haft med saa stor Dvermagt at gjøre, som der mon være. Nu skal du strax fare ud til

Kjogstaden, og tage der i Kongsgaarden hvad Penge og andre Ting, du vil have." Ivar sagde: „Ikke troede jeg at slikt vilde komme hurtigere paa, end det virkelig gjorde." Han tog strax et Langskib, sejlede ud til Byen, og gjorde sig der færdig til Rejsen; han sejlede over Vesterhavet, først til Orkenoerne, hvor han blev om Vinteren, og næste Foraar til Irland, hvor han holdt Thing med Landshøvdingerne; han fremførte for dem Kong Sigurds Vrende, betydede dem, hvilket Lab han havde lidt der, og hvilken Bod Ierne skyldte ham; samt hvilke farlige Følger det vilde have, hvis de ej rettede sig efter hans Budskab; det var, sagde han, for Landets anseelige Mænd baade klogere og hæderligere, at slutte Venskab med en saadan Hovding, som Kong Sigurd var, og sende ham sømmelige Kostbarheder og Skatte, end at udsætte sig for, at han med en Hær drog imod dem. Han udviklede for dem og viste dem, at Kongen her troede at burde hævne sin egen Fader, samt hvorledes han hidtil baade ved Magt og Snildhed havde faaet Bugt med alt hvad han vilde, Skjønt han langt fra ikke havde saa meget at hævne, som her; „men dersom I," sagde Ivar fremdeles, „ville tage vel imod Kongens Budskab og vort Vrende, og for denne Gang sende ham Gods til Foræring, som kan være sømmeligt for ham at modtage og eder at give, da skal jeg lægge al Vind paa, at en saadan Skat ikke oftere skal blive krævet af eder; vi vil da ogsaa give det et saa gunstigt Navn, at det skal kaldes Vennegaver, og ikke Skat." Saa lykkelig udførte Ivar denne Sag, at Ierne besluttede sig til at betale det forlangte, og det var meget Gods, som Ivar tog imod, og førte over til Norge.

28. Men nu maac vi vende tilbage til det, vi før fortalte, at den samme Aften Ivar af Fljode var dragen bort

fra Kong Sigurd, var Kongen overordentlig munter, og sad længe ved Drifken om Aftenen. Sigurd Raneføn var ingen Aftenmand, og holdt ikke af, at vaage ud paa Natten, han bad derfor Kongen om Orlov til at gaae i Seng. Kongen bad ham gjøre, som han vilde; „men du, Skjalldvor!” sagde Kongen, „skal blive siddende, og drikke hos mig.” Nu trak det langt ud, saa at Folk begav sig, een efter anden, fra Drifkestuen til Sengs; og da Skjalldvor og Sigrid Ranedatter gik, da gav Kongen dem Følgesvende med, som fulgte Skjalldvor til det Kammer og Seng, hvor hendes Husbonde Sigurd sov, men Sigrid blev ført allene en anden Vej hen til det Herberge, hvor Kongen selv skulde sove. Natten gik. Næste Morgen erfarede Sigurd Raneføn alt dette, hvorledes det var gaaet til, og blev hæftig vred, og da Kongen var gaaet til Bords og havde sat sig i Højsædet, kom Sigurd ikke ind, førend der blev sendt Bud efter ham; han gik strax, da han kom ind, til sit Sæde, uden at hilse Kongen. Da sagde Kongen til ham: „Nu viser du dig ikke saa rasl, som ellers, Sigurd, du kommer ikke tilhørd, som andre, og hilser os ikke med nogen Vresbeviisning.” Han svarede: „Ikke har du stor Vre af det, som snarere vanærer dig.” „Branten og vaukselig er du nu, Svoger;” sagde Kongen, „lad os nu ikke tale mere derom, men være muntre!” Sigurd svarede: „Det formaer jeg ikke, efter den Skam og Vanære, du har vtiist mig.” Da blev Kongen vred, og sagde: „For dristig er du nu, din Tyv, naar du taler saaledes til os.” Sigurd svarede: „Hidtil har jeg ikke baaret det Navn, at jeg skulde hedde Tyv.” Kongen sagde: „Hvem er større Tyv end du, som hver tolv Maaneder stjæler i det mindste tressindstyve Mark fra mig; thi du forestaaer Færden og Handelen

i Finnmarken, og lader ikke os faae mere end Halvdelen af det Gods, der tilkommer os, og det skal du i Sandhed vide, at du skal aflægge os Regnskab derfor." De talte ikke mere sammen den Dag; men Sigurd var dog vis paa, at Kongen ikke vilde lade den Sag falde, men tyktes tillige, at han skulde have vanskeligt ved allene at staae sig imod ham, saa hæftig en Bending, som det alt havde taget. Sigurd drog da bort, thi han trøstede sig ikke til at blive der, men det lykkedes ham ej at faae sin Søster Sigrid til at rejse bort med sig. Først tog han ud til Kjøbstaden, og opholdt sig der en kort Tid. Siden rejste han selvtolvte bort fra Throndhjem, og langsmed Landet sydpaa, indtil han kom til Vigen og fandt Kong Eisten, hvem han fortalte, hvad der var forefaldet imellem ham og Kong Sigurd. Kong Eisten dablede ham meget, at han havde talt saa bristig til Kong Sigurd, og viste, hvor uforfigtigt og ubesindigt det var, at gjøre slikt mod en saadan Høvding. Ikke desmindre holdt Kong Eisten hemmelig Raadslagning med ham, lod sig vel underrette om hele hans Sag med alle dens Omstændigheder, og gav alle de gode Raad, som siden kom for Dagen.

29. Derpaa bleve der sendte nogle Mænd nordpaa til Skjalvbor, thi hun var bleven tilbage i Kjøbstaden den Gang Sigurd rejste sydpaa; de bragde hende den Tidende, at Kong Eisten vilde komme der nordpaa om Foraaret, og søge at forlige Kong Sigurd og Sigurd Raunesøn. Kong Sigurd forblev den Vinter oppe i det Throndhjemiske, men Kong Eisten øster i Landet. Men ved Begyndelsen af Foraaret gjorde Kongen sig færdig til at rejse østfra, kom om Vaaren op til Throndhjem, og agtede at forlige Kong Sigurd og Sigurd Raunesøn; han søgte at

indhente Efterretning om, om Kong Sigurd fattede et mildere Sindelag imod sin Navne, men det besandt es ej saa. Kongerne mødtes i Nideros, og havde kun en kort Tid været i Byen, for Kong Sigurd lod blæse til Møde; og paa dette beskylde han Sigurd Ranefson for, at han havde opkrævet det Gods, som tilkom Kongerne, og underlaaet Finnefattens af Gjerrighed og mod deres Villie, som den tilkom; han forestillede, at det fortsente en svær Straf, naar Kongens Ejendom blev forvansket, og sagde, at retfærdig Dom maatte derover affiges. Men Sigurd Ranefson svarede paa Kongens Tale saaledes: „Det er alle vitterligt,” sagde han, „at Kong Magnus Barfod drog med en Hær ind i Gotland, hærgebe der vide omkring, og gjorde meget Bytte. Derpaa lod Kongen sine Mænd, Sigurd Uldstreng og mange andre Hovdinge, blive tilbage paa Den Valbinsø, imedens han selv opholdt sig paa et andet Sted med en Deel af Hæren; den Gang var jeg der i Følge med ham, og kunde bringe ham den paalidelige Efterretning, at Kong Inge Steenkelfson drog imod ham med en overordentlig stor Hær, og at det ej var raadeligt at blive liggende der. Han yttrede da, at jeg handlede som en Ven imod ham, da denne Efterretning kom; og Kongen begav sig med alle de Folk, der vare hos ham, til Bigen, men Sigurd Uldstreng og alle hans Folk bleve fangne. Kong Magnus satte saaledes Priis paa, at jeg unddrog ham fra denne Fare; og derefter gav han mig sin Søster Skjaldbor til Ægte, holdt mig for en tro Mand, og overgav mig den Forlening, at jeg skulde have Finnefærden og Handelen med Finnerne, saalænge Magnus selv eller hans Søner vare Konger i Norge; jeg skulde betale Kongen tressindstyve Mark vejede hvert Halvaar, men selv

beholde hvad jeg maaſkee ſik mere. Nu troer jeg at være kommen vel til det Guds, ſom han ſaaledes tiſtob mig, og hvorpaa jeg har Bidner. Men hvad angaaer det, ſom jeg har ſagt til eder, Herre Konge! i Hidſigthed, og ikke med den ſkyldige Urbødighed, derom vil jeg overlade Dommen ganſke i eders Bøld.” Kong Sigurd afflog at modtage hans Tilbud, og vilde, Sagen ſkulde have ſin Fremme. Da ſvarede Kong Eiften: „Denne Sag, Broder! ſom I har imod Sigurd, er ſaa beſtaffen, at Søgemaal ſkulde ej finde Sted i Kjøbſtaden, men paa Thinge, thi Sagen hører under Landsloven, men ikke til Bjarkoretten, og det er alle bekjendt, Broder! at den ej kan anvendes i denne Sag.” Da ſagde Kong Sigurd: „Vil I, Kong Eiften, føre Bærgemaal i denne Sag, i hvilken Søgemaal tilkommer eder ligesaa meget, ſom os, ſaa ſkal vi ogſaa være beredt dertil.” Kong Sigurd ſtaevnede da Thing med halv Maanedes Friſt nordpaa i Kepsfö, og bad Sigurd Ranefön der at ſvare for ſig. Derpaa forløb Kong Sigurd Mødet med ſit Følge. Kong Eiften bad Sigurd Ranefön kalde til Bidne paa, at Sagen paa dette Møde var afviift for Kong Sigurd efter Loven.

30. Derpaa bad Kong Eiften Sigurd at drage op til ſin Gaard Steg, at ſamle ſaamange Folk til ſig, ſom han kunde faae, og med hele ſin Mandſtyrke at drage til Thinget. Sigurd gjorde det. Han kom op til Bjarko, og bad om Hjælp hos Vidkunn Jonſön. Denne ſvarede, at han gjerne vilde være Sigurds Ven; „men det forekommer mig ſaa,” ſagde han, „ſom det er Kongerne ſelv, der have denne Sag indbyrdes. Jeg er Kong Sigurds Leensmand, og derfor maa jeg følge ham med min Magt.” Kort efter ſendte Kong Sigurd Bud til Vidkunn, at han

skulde begive sig til ham med saa mange Folk, han kunde saae, og dette gjorde han; Kong Sigurd og hans Folk kom først til Thinget, og han havde en anseelig Styrke. Men da Kong Eisten drog nordpaa, kom Sigurd Ranefson med mange Folk ham imøde. Da de nærmede sig den, sagde Kong Eisten: „Nu skulle vi ordne vore Folk saa raast, som muligt, og strax naar alle Skibene ere komne i Bryggelejet, skulle alle Mand gaae op med Skjolde og Vaaben og i fylket Hær, og kun saa skulle blive tilbage at passe paa vore Skibe; jeg troer vist, at de menige Bønder, som allerede ere hos Kong Sigurd, ville undre sig over denne usædvanlige Færd, mange ville da søge bort fra Thinget for at betragte os; lad os da, saa hurtig vi kunne, gaae paa Thinget, og blaaude vor Flok ind imellem deres Skare, det vil da see ud, som om vi havde en anseelig Mandstyrke.” De bare sig nu ogsaa saaledes ad; der strømmede en heel Mængde til, for at betragte dem, og der bleve kun saa tilbage paa Thinget hos Kong Sigurd, undtagen hans og Bidkunn's Folk. Da sagde Kong Sigurd, da han saae, at Folket strømmede fra ham: „Det er dog sandt, at alle Bønder ville være, hvor Sigurd Ranefson er.” Bidkunn svarede: „Nej, Herre! det er et Paasind af Kong Eisten, thi han veed, at Helgelænderne ere nysgjerrige af sig.” Kong Sigurd begyndte derpaa at føre sin Sag, fremsatte samme Besskyldning mod Sigurd Ranefson Godsset angaaende, og bad dem dømmen efter Landsloven. Sigurd Ranefson fremførte for sig samme Svar og Tilbud, som forrige Gang. Kongen afflog hans Tilbud, og fordrede sin lovsige Ret. Sigurd Ranefson sagde: „For vort Svogerskabs og langvarige Ven-skabs Skyld, og det meget Gode, vi have beviist hin-

anden, lad denne Sag fare, Kong Sigurd! og hør ikke efter hvad onde og avindsfulde Mænd, der ville bagvaske os, sige; I vil deraf have Hæder og Ære, thi jeg har ikke haft mere godt af Tinnestatten, end billigt kunde være.”

Kong Sigurd svarede: „Det havde jeg for en Stund siden mindst ventet, at du vilde lønne mig for et stort Leen med at tilegne dig hvad mit var, og at tage mere af vort Gods, end du havde Lov til.” Sigurd sagde:

„Det er ikke sandt, hvad man har forebragt eder, at jeg skulde have taget mere deraf, end jeg havde eders Tilladelse til.” Kongen svarede: „Det vil kun lidet hjælpe dig, hvis du ingen andre Beviser har, end dit Ord.”

Da stod Kong Eisten op, og sagde: „Det er temmelig vanskeligt at indlade sig i denne Sag og sige Kong Sigurd alvorlig imod; der er en stor Forskjel paa, om Sagen bliver fort efter Ret og Billighed, eller det kun kommer an paa, at sige Kong Sigurd imod. Nu have vi begge

lige megen Deel i denne Sag; men formedelst den vanskelige Stilling, Sigurd Ranefson er kommen i, og for vort Svogerstabs Skyld, ville vi endnu fremføre noget ham til Hjælp: han siger sig ustyldig, Broder, i denne Sag, og beder eder mindes eders langvarige Forbindelse og Svogerstab.”

Kong Sigurd svarede: „Det passer sig bedre for en god Regjering, at slige Ting blive revsede efter Loven. Kong

Eisten sagde: „Naar det er Loven og lovmæssig Regjering du vil følge, da er det bedst, at han nyder godt af sine Vidner; og hvis I, Broder, er til Sind, at lade Loven raade i denne Sag, da er det raadeligst, at I lægge al Bind paa at sagsøge efter fuld Lov og Ret, saa at lovfryndige Mænd ej skulle finde, at I fører Sagen vrangt og imod Rettens Bud.” Kong Sigurd svarede: „Du

sagde mig i Kjøbstaden, at denne Sag skulde søges til Thinget." Da svarede Kong Eisten: „Dette Thing have Bønderne sat for sig indbyrdes, at hver kunde her erholde hvad Ret er af hinanden, men da denne Sag er bragt i Gang mod en Leensmand, saa maa den sagsøges paa Lavthinget i dette Fylke, og det er Throndenæsthing." Denne Sag blev da undersøgt, og Lavmændene gave den Kjendelse, at Kong Eisten heri havde Ret. Da stævnedes Kong Sigurd Thing paa Throndenæs med halv Maaeneds Frist, og bad Sigurd Raneføn der at fremkomme med sit Forsvar; derpaa gif han ombord med alle sine Folk. Men Kong Eisten og Sigurd Raneføn toge ogsaa her Vidner paa, at Sagen var afviist paa Keffiss-Thing paa lovlig Maade; dette udførte de dog i Stilhed.

31. Nu stævnedes Kong Sigurd Leensmændene og deres Huuskarle til sig; han udnævnedes af hvert Fylke en heel Mængde Bønder søndenfra Landet, og fik en stor Skare samlet; med hele denne Hær begav han sig nordpaa langsmed Landet heelt op til Helgeland, og agtede nu at gaae saa haandgribelig til Værks, at han vilde gjøre Sigurd Raneføn landsflygtig der nordpaa i selve hans Stamland. Han stævnedes nu alle Helgelændere og Nummedølere til Throndenæs-Thing. Kong Eisten forsynede sig ligeledes med mange Folk, og drog til Thinget. Kong Eisten befalede da sine Mænd, at de skulde vise sig med Ansland, sætte Skjoldene tæt paa hinanden ved Stavnene, gribe deres Vaaben, og have dem paa rede Haand, begive sig strax med Skyndsomhed paa Land, saasart de lagde til, og vise sig ganske færdige til at prøve Styrke med Kong Sigurd. De gjorde efter hans Befaling; de gif op til

Thinget paa den bestemte Dag, og havde begge et talrigt Følge; Kong Sigurd kom ogsaa denne Gang først med sine Folk. Men da Kong Eisten nærmede sig Thronens-Thing, sagde han til Sigurd Ranefson: „Hvad Tilbud vil du gjøre, eller hvilket Forsvar vil du fremsføre for dig i Dag paa Thinget?“ Han svarede: „Jeg sætter al min Lid om et godt Udfald til eders Nærværrelse.“ Kongen sagde: „Gal nu hid, hvis du vil følge mit Raad, og overdrag mig med Haandtag og Vidner hele din Sag til Bærgemaal mod Kong Sigurd; lad os da tillyse, at Sagen er mig overdragen, det er langt billigere, at vi to Brødre have med hinanden at gjøre, og prøve hvo af os Konger der er den lovfyndigste.“ De gjorde saa; hvorefter Kong Eisten med sine Folk gik hen paa Thinget. Kong Sigurd fremsførte Sogsmaalet imod Sigurd Ranefson med samme, eller endnu større Hæftighed, end før. Da svarede Kong Eisten strax, og sagde: „Det er alle vitterligt, hvilke Tilbud Sigurd Ranefson har gjort Kong Sigurd, han troer at have gjort alt, hvad nogen med Billighed kunde fordre, thi han tilbød, at Kong Sigurd allene maatte raade for Dommen. Men hvad det angaaer, at han har Vidne paa, at Kong Magnus overdrog ham Finnefærden paa det Vilkaar, som hidtil er blevet overholdt, og bestemte tillige forud, at samme Vilkaar skulde staae ved Magt, saalænge hans Sønder vare Konger i Norge, da forholder det sig dermed endnu som før, at vi forlange, han skal føre sine Vidner, og nyde Ret og Skjel i alle Maader, men lide Straf for alt det, som han ej kan føre Vidner for. Men eftersom Kong Sigurd ikke vil strafalde sit Forsæt, men drive Sogsmaalet til det yderste, for at skade Sigurd, saa maa man endda være fornøjet, hvis

han finder sig i, at der føres Forsvar efter Loven." Da svarede Kong Sigurd: „Meget hæftig tager du dig af denne Sag, men skjønt det vil koste mere Umage, end jeg havde tænkt, at drive den igjennem, saa vil jeg dog fortsætte den, og det er mit Ønske at gjøre ham landsflygtig her midt iblandt hans Frænder." Kong Eisten svarede: „Det maa være en egen Ting, Broder! der ej skulde lykkes for dig, naar du vil sætte den igjennem, saa mange store Bedrifter som du har øvet, og her kan man ej vente andet, end at de ere saa og smaa, som staae dig imod." Kong Sigurd sagde, at han tilvisse vilde, at det skulde underkastes en Undersøgelse, hvorvidt Kong Magnus kunde give noget for længere Tid, end medens han var Konge i Norge; „og mangler der nu," sagde han, „noget i at Søgsmålet er skeet paa lovlig Maade, da har Kong Eisten allene voldet det, thi nu er Sagen stævnet til det Thing, hvorpaa Kong Eisten sagde, at den efter Loven skulde foretages." Kong Eisten svarede: „Tilvisse har jeg sagt, Broder, at du paa Thronenæsthing maatte søge den Sag imod Sigurd Raneføn; men eftersom Sagen nu har skiftet Udseende, saa at Konger selv udgjøre Parterne, saa kan den ikke rettelig føres til Fylkesthing, men maa foretages paa eet af Lavthingene, Frostething, Gulething eller Heidsævesthing; nu er denne Sag rejst under Frostething, derfor bør den der sluttes, hvis Loven skal have sin Gang; thi jeg har nu paataget mig hele denne Sag, som Sigurd Raneføn skulde selv have forsvaret, og det er derfor nu bleven en Sag imellem os Konger; herimod vil du intet kunne indvende." Da tog Kong Sigurd saaledes til Orde: „Skjønt det nu er saa, at du har overtaget

denne Sag og saaledes viser dig som min Modstander, saa skal jeg dog ikke derfor lade Sagen falde;" hvorpaa han stævnedes Kong Eisten til Frostething, og gif saa bort; men Kong Eisten krævede atter Folk til Vidne paa, at Sagen igjen var afviiist for Kong Sigurd; imidlertid var det nu kommet saa langt hen paa Sommeren, at Frostething var forbi, og man maatte bie det Halvaar. Der var ogsaa en Lov for, at skjont noget var stævnet til Frostething, kunde det vel foretages i Byen Nideros, paa den Tid af Sommeren, som Frostething skulde holdes.

32. Der fortælles, at selysamme Sommer, en Gang da Kong Sigurd var i Byen, og sad og talte med Sigrid Ranedatter, saae man et Skib sejle til Byen, og formodede, at det var Ivar af Fjode, som kom. Kong Sigurd sendte Einar Præst Skulesøn, for at forhøre, om det var Ivar eller ej. Da Einar kom tilbage for Kongen, svad han følgende:

Jeg kan, o Møres Konning!
 (Stor er din vundne Hæder)
 Dig, skjont du veed heel meget,
 God Efterretning bringe:
 End ej smalfingret Ivar
 Af Fjode, Gulds-Uddeler,
 Er kommen hid; hos hende
 Du rolig end han sidde.

Saaledes havde Ivar før været kaldet. Senere hen paa Sommeren kom Ivar i Land, og der blev intet videre af den Sag.

33. Kong Eisten var i Throndhjem om Vinteren. Næste Sommer sendte begge Kongerne Bud til deres Leensmænd og andre Undergivne, at de med talrigt Følge

skulde komme til Thinget. Deres Broder, Kong Olaf, var da endnu levende, den Gang dette foresaldt; ogsaa han blev stævnet til Things med sine tjenstpligtige Mænd. Kong Eisten var allerede i Byen, og opholdt sig paa Kongsgaarden. Kong Olaf kom førend Kong Sigurd, og tog sit Ophold i Byen kort fra Olafskirke. Kong Sigurd kom noget senere med en stor Mængde Skibe; han lagde op i Naen Vid, og opholdt sig med sine Mænd paa Skibene under Telte. Den Dag da Thinget skulde sættes og Sager foretages, blev der blæst i Byen og forkyndt, at Bønder og Thingmænd skulde først gaae paa Thinget, og sætte Retten efter Loven; da var een af de største Lovkyndige tilstede, Jon Mørnes, en Leensmand og anseelig Mand, Fader til Endride, der faldt under Serk. Med Kong Olaf var Sigurd Sigurdson fra Hvitastein, en Leensmand, som eenstemmig holdtes for den forstandigste i Norge. Kong Eisten gik først iblandt Kongerne til Thinget med sit Følge; han var mandstærk, og forlangte strax af Leensmændene, at de skulde holde med ham, og understøtte Sigurd Ranesons Sag efter Tøne. Jon Mørnes svarede og sagde, at det vilde have sin store Vanskelighed, at stille Trætten imellem ham og hans Broder, men lovede dog villigen at hjælpe Kong Eisten i alt, hvad Ret var efter Loven. Da sagde Kong Eisten: „Jeg forlanger ikke noget andet af eder, end at I erklære for Lov det, som Lov er; men for at jeg paa lovlig Maade kan bringe det dertil, at I ikke blive forbundne til at dømme om de Sager, som fremsføres her i Dag, saa vil jeg have det Løfte af eder, at I ikke af min Broders voldsomme Fremfærd lade eder bevæge til at dømme mod hvad Ret er.“ Disse hans Ord bleve modtagne med lydeligt Bisald. Derpaa kom Kong Olaf

paa Thinget med sit Følge; det var uden Sammenligning det mindste af Kongernes. Sidst kom Kong Sigurd, og alle hans Folk vare næsten fuldtvæbnede, undtagen at de ingen Skjolde havde. Kong Sigurd begyndte da, og fremførte sit Søgemaal imod Sigurd Raneføn, saaledes som det tyktes ham lovlighst at være, efter hans Raadgiveres Skjøn, som overlagde Sagen med ham. Kong Eisten fremstillede sig da som Forsvarer i Sagen, og det blev først at afgjøre paa Thinget, om Kong Magnus maatte bortgive noget Leen længer end for sin Livstid eller om det fremførte Forsvar kunde være gyldigt; Lavmændene affagde da den Kjendelse, at Kongen kunde tage Bestemmelse med sine Gaver for et Aarhundrede, og en saadan Bestemmelse skulde da tillyses paa alle Lavthing i Norge, paa Frostething, Gulething og Heidsævesthing. Derpaa undersøgte, om Sigurd Raneføn havde tillyst nogen saadan Bestemmelse for længere Tid end Kong Magnuses Livstid, men der fremførtes ingen Vidner paa, at dette var skeet. Da yttrede Kong Sigurd sin Mening, som gik ud paa, at han ikke vilde, det skulde være gjældende Lov i Norge, at nogensomhelst Konge maatte tilstaae Forlænger længer, end for sin Livstid; hvorpaa han erklærede Kong Eistens Forsvar for afviist, angaaende at Sigurd Raneføn maatte have Finnefærden. Kong Eisten svarede, og gav tilkjende som sin Villie, at en Konge maatte tage Bestemmelser med sine Gaver for et Aarhundrede, for Fremtiden ligesom hidtil. Denne Sag blev da, ved de mægtige Hovdingers Mægling, forligt saaledes, at Kongerne skulde kaste Lod om, hvo der for Fremtiden skulde raade, men Lodderne skulde stjøres og kastes i Skjød. Da spurgte Kong Eisten sin Broder Kong Olaf, med hvem han vilde være

enig i denne Sag. Han svarede: „Vi have længe levet i inderlig Kjærlighed og Enighed; hvad Lov og Regering angaaer vil jeg lade den Mening være min, som du foretrakker, Kong Eisten!” Da sagde Kong Eisten: „Saa raader jeg da til, Kong Olaf er ligesaa fuldt Kong Magnuses Søn, som vi to.” Kong Sigurd svarede: „Det kan man da see, at alle Udveje benyttes, og du vil da have tvende Lodder i Skjød imod at jeg har een; imidlertid skal jeg ikke nægte Kong Olaf nogen Hæder og Væresbeviisning.” Derpaa bleve Lodderne baarne i Skjød, og Kong Sigurds Lod kom op, saaledes at han skulde raade, men han gav derpaa sin Erklæring overeensstemmende med hvad han allerede havde yttrret som sin Villie.

34. Da Sagen nu var kommen saa vidt, kom det til Undersøgelse, om Sigurd Raneføn havde besiddet Godset uden de rette Ejeres Tilladelse. Nu vare der mange, som deeltog i denne Raadslagning, hvorledes dermed var tilgaaet, men ingen havde noget afgjørende Beviis, uden Bergthor Bui, Svend Bryggfods Søn; han afgjorde, at Sigurd var sandskyldig. Kong Sigurd opfordrede da Lavmændene og Domsmandene til at dømme i Sagen imod Sigurd Raneføn, erklærede, at alle Sagens Dplysninger nu vare klare nok, og lod sig tillige forlyde med, at det vilde gaae dem ilde, der affagde en Dom, som ej var ham til Behag, saaledes bestaffen, som Sagen nu var. Kong Eisten sagde, at han fandt det høist ubilligt, at dømme Sigurd skyldig for en Sag, som Kong Magnus havde tilstaaet ham for sin Person og for sine Sønner: „og som ingen hidtil har paaanket,” sagde han. „Nu veed jeg ikke, om I ville lægge mindre Vægt paa min Brede, end paa Kong Si-

gurds, men det veed jeg, at jeg ikke har i Sinde at give tabt, hvis der dømmes anderledes end jeg anseer for lovligt, thi jeg troer at forstaae mig paa hvad Lov og Ret er, bedre end han." Da svarede Jon Mørnes: „Man holder det ikke for nogen let Sag, at afgive nogen afgjørende Dom i denne Sag, ikke desmindre komme vi nu til at gjøre det, som Pligt er, hvad enten det behager Parterne, eller ej." Kong Eisten sagde: „J skulle endnu bie en kort Stund, før J fælde Dommen." Derpaa lod han sine Vidner og Vidnesbyrd fremkomme, som han paa det første Møde havde krævet til Vidne paa, at denne Sag var bleven afviist for Kong Sigurd; derpaa fremførte han sine Vidner og Vidnesbyrd, som han havde taget paa Keffiso-Thing, at Sagen der var afviist; endelig bleve afhørte de Vidner, som vare tilkaldte paa Throndenæsthing, at denne Sag ligeledes der var afviist. Og da dette var skeet, sagde Kong Eisten: „Det indskyder jeg nu til Lavmændenes Kjendelse, at de sige hvad Lov er, om det er nogen tilladt at misfare saa med sine Sogemaal, at han bestandig, saalænge han vil, kan søge den selv samme Sag; thi jeg troer det Lov at være, hvis der findes saa stor Uenighed Sted imellem lovkyndige Mænd, at Sag afvises paa trende Lavthing, og Vidner derpaa tilkaldes, da skal aldrig mere Dprejsning gives i denne Sag, og ingen Domsmand skulle nogensinde i samme domme." Han krævede derpaa Vidner paa, at han gjorde Indsigelse mod Dommerne at domme i Sagen. Da svarede Jon Mørnes: „Domme skulde jeg i Sagen som mig tyktes lovligst være, naar jeg blev opfordret dertil, men det er mig kjær, at dette er til Hinder for Dommen; thi jeg erklærer Kong Eistens Paastand for lovlig." Da svarede Kong Sigurd meget forbittret: „Maaskee Kong Eisten ved sine Lovtrækkerier har

faaet denne Sag afvüst; men een Dom staaer endnu tilbage, og det kan hændes sig, at jeg er ligesaa bebandret, som han, i at varetage den; og denne skal nu afgjøre vort Mellemværende, naar Retten staaer os fejl." Han gik da bort fra Thinget ned til sine Skibe med alle sine Folk, men Kongerne Eisten og Olaf begave sig til deres Herberger. Kong Eisten kom ind i Stuen, og satte sig til at drikke; han var da meget fornøjet. Nogle af hans Mænd talte om, hvilken Forskiel der var paa begge disse Brødres Kløgt, men andre ymte om, hvilken Ende det dog vel vilde tage med den Sag. Kong Eisten spurgte Sigurd Manesøn om, hvad ham tyktes om Sagens Udfald og den ham ydede Bistand. Han svarede: „Jeg er saare fornøjet med eders hele Adfærd i min Sag, thi I har ydet mig fuldkommen Bistand i alle Maader, maaskee endog for megen." Da blev Kongen vred, og sagde: „Vanskelig finder man en Mand, som har Mandighed og Mod nok til fuldkommen at benytte sig af en aubens Understøttelse, der er fornemmere, end han; og derfor blander jeg mig mindre i andres Anliggender, end jeg ellers vilde gjøre."

35. Kort efter søgte Sigurd Manesøn at faae Lejlighed til at gaae ud af Drikkestuen; det var silde om Astenen. Og da han saae, at ingen gav Ugt paa ham, gik han hurtig bort ganske allene. Han var uden Kappe, i en Skarlagens Kjortel og blaae Beenklæder og havde et Bælte om Livet; han havde et tykt Huggespyd i Haanden med et kort Skaft, saa at man med Haanden kunde naae til Haandgrebet. Han gik ned igjennem Gaden, og standsede ej, før han kom til Stavnbyggen paa Kong Sigurds Skib; foran paa den sad en Mand og holdt Vagt. Sigurd bad om Tilladelse til at gaae ud paa Skibet; men Vagtmanden var ikke ret villig til

at give den. Da sagde Sigurd: „Vælg selv, enten gaf bort fra Bryggen, eller ogsaa dette Spyd staaer igjennem dig.” Vagtmanden forlod Bryggen, men Sigurd gik ud paa Skibet og op i Forrummet. Bordene stode endnu, og ingen blev Sigurd vaer, førend han salbt paa Knæ for Kongen, og sagde: „Jeg vil ikke, Herre Kong Sigurd! at I Brødre skulle have Riv og Trætte for min Sags Skyld, som det nu tegner til; men jeg overgiver nu mig og mit Hoved i eders Vold og Naade; handl dermed som I vil; thi heller vil jeg paa Stedet døe, end at der for min Skyld skal opstaae Uenighed imellem eder og Kong Eisten.” Mange gode Mænd inblagde da deres Forbønner, at Kongen skulde handle skaansomt med Sigurd, da han overgav sig selv i hans Vold. Kongen tog seent til Orde, og sagde: „I Sandhed er du en brav Mand, Sigurd! thi nu har Du fattet en Beslutning, som tjener os alle bedst. Nys saae dette saa færligt ud, at ingen, uden Gud, kunde vide hvilken Bending det vilde tage, thi jeg havde foresat mig i Morgen at gaae op paa Nemarken med alle mine Folk, og stride med Kong Eisten. Nu skal jeg modtage det af dig tilbudte Forlig, hvis du vil henstille Sagen ganske til mig og min Dom.” Sigurd gjorde det. Da sagde Kong Sigurd: „Vi ville da ikke opsætte Kjendelsen; længe nok har der været Hindringer i Vejen for vor Sag. Jeg tilbømmer dig at betale femten Mark Guld, og det skal du udrede i Morgen den Dag, førend Højmessen i Kristkirke er ude. Mine Brødre vilde vancere mig, men jeg vil ikke desmindre iagttage deres Hæder, saavel som min: Du skal betale fem Mark til Kong Eisten, andre fem til Kong Olaf, og mig de øvrige fem, og du skal have betalt dem begge, førend du betaler mig. Disse Penge skal ikke udredes i andet, end Hjært Guld; thi man har sagt

mig, at du er bleven rig paa Guld af os Kongers Skattepenge. Men hvis du ikke betaler alle disse Penge i alle Raader saaledes, som nu er bestemt, saa er det ude med Forliget imellem os." Sigurd Ranefson svarede, "Jeg takker eder, Herre! fordi I tillod mig at erholde Forlig med eder, hvorledes det nu end gaaer mig med min Rigdom paa Guld." Sigurd Ranefson gik da fra Skibet og op i Byen. Men da han var kommen ind i Stuen for Kong Eisten, berettede Sigurd ham alt, saaledes som det var gaaet til imellem ham og Kong Sigurd. Kong Eisten blev saa blodrød, som om Narerne paa Djæbliffet skulde sprænges, og sagde derpaa: "Saare megen Fare har du udsat os for, og ilde lønnet mig for min Bistand, og jeg kan for min Part ingen Deel have i dette Forlig." Kong Eisten gik da til Sengs, men Sigurd gik til sine Venner, og fik Guld til Raans hos dem, og de anslog det alt tilsammen, tilligemed med det han allerede havde, til gode fem Mark i brændt Guld. Om Morgenen, da Formesjen var ude, gik Sigurd hen til Kong Eisten, og bad ham lade tage Vægtskaaler, for at veje Guldet; og da dette var gjort, sagde Sigurd: "Nu vil jeg bede eder, Herre Konge! at tage mod disse Penge, hvad enten I vil kalde det Betaling eller Løn for eders Bistand, det er dog mindre, end det skulde være." Da sagde Kong Eisten: "Hvormange Penge skal du betale mine Brødre, Kong Olaf og Kong Sigurd?" Han svarede: "Jeg begynder med at betale der, hvor jeg troer at være mest forpligtet, hvorledes det end saa gaaer med Pengene til de andre." Kong Eisten sagde: "Jeg kan vide, du har saaet disse Penge til Raans af andre, og vil, at du skal tage dem som en Foræring af mig." Sigurd takkede Kongen for Foræringen, og begav sig strax til Kong Olaf, og sagde, at han vilde betale ham

Guldet. Kong Olaf spurgte, om han havde betalt Kong Eisten. Sigurd sagde ham, hvorledes det var gaaet til imellem dem. Da sagde Kong Olaf: „Det gaaer mig endnu, som igaar, at jeg veed mig intet bedre, end at følge Kong Eisten, og jeg vil give dig disse Penge.” Sigurd Ranefson gif derpaa til Kong Sigurd, og der blev da ringet til Højmesse i Kristkirken. Han bad Kong Sigurd at lade Pengene veje; det skede, og der befandtes at være fem Mark god Vægt. Da spurgte Kong Sigurd, om de andre Konger havde erholdt deres. Sigurd sagde, at de vare begge betalte. Kongen sagde: „Der er da Syn for Sagn, som jeg nok tænkte, at du var meget rig paa Guld.” Sigurd Ranefson fortalte da alt saaledes, som det var gaaet til, at begge Kongerne havde eftergivet ham deres, og at dette var det samme Guld, som han havde betalt dem. Kongen sagde: „Jeg vil ogsaa give dig disse Penge paa det Billaan, at hvis der opkommer nogen Uenighed imellem os Brødre, da skal du til Gjengjæld være min Ven.” Sigurd svarede: „Gjerne vilde jeg bede derom, at der aldrig kom eder noget imellem, og alle eder Brødre ønske jeg alt Godt; men hvor meget Guds det end gjælder, ja om det end gjælder mit Liv, saa vil jeg ingensinde agte nogen Mand højere, end Kong Eisten, saalange jeg lever.” Da svarede Kong Sigurd: „Saa vil jeg da staae endnu mere tilbage for ham, hvis jeg tager disse Penge; jeg vil nu give dig dem alle, skjønt du ikke lover mig noget Ven-skab.” Sigurd Ranefson takkede Kong Sigurd med megen Kjærlighed for denne Gave og al anden Gunst, han havde viist ham, og bad Kongen komme hen i hans Gaard at spise den Dag med saa mange Mænd, som han selv vilde. Kongen lovede det.

36 Efter Messen gif Kong Sigurd med trefindstuyve Maud til Sigurd Kanefsons Gaard, og da de kom ind i Drifkestuen, sandt de den herlige smykket med Tjeldinger og Krigsvaaben; der vare ophængte Skjolde Huset rundt, omkring paa Væggene, og saa sagert oppyntet, at selve Kongen og de allesammen forundrede sig; der holdtes det prægtigste Gjæstebud, og dermed hengil hele den Dag. Sigurd Kanefson og hans Mænd besørgede Dypartningen, indbare Drik og andre Dele, hvad der behøvedes; og en Gang om Dagen, da de vare gangne ud, saa at Kongen var ene tilbage med sit Følge, sagde Kong Sigurd til sine Mænd: „Hvor saae I nogen Tid en saadan Huusbond i en Leensmands Bopæl, da man ikke siuder dens Mage i en Konges Herberger, meget fortrinligere er denne i enhver Henseende.” Da svarede Bergthor Buf: „Vist nok ere her gode Vaaben og sagert oppyntet, men den største Hæder vilde det være for Verten, naar han selv ejede noget af disse Herligheder og ikke alt var laant Gods.” Kongen blev vred, og sagde: „Det er det kosteligste Beviis paa en Mand's Vennefælsked, at han af andre kan erholde alt hvad han vil, men sliq Yttring er ikke velwillig.” Sigurd Kanefson kom da ind i Stuen, og havde hørt deres Samtale. Som det ringede til Aftensang vilde Kongen gaae. Sigurd forærede da Kongen prægtige Gaver, og bad ham komme igjen efter Aftensang for at drikke Kristsminde. Kongen gjorde det. Men da de kom ind i Stuen, vare alle Skjoldene borte, undtagen at der hang et gammelt Ribberskjold ved Kredentsbordet og ved Siden deraf nogle gamle Kapper. Da sagde Kong Sigurd: „Her er i en Hast bleven forandret, Sigurd! medens vi have været borte.” Sigurd Kanefson svarede:

„Det var at formode, Herre! at hver vilde have sit, thi jeg ejede intet af disse Skjolde, og det berøer nu paa eders Gødtbefindende, om jeg skal eje det, som nu hænger her, eller ikke. Men Sammenhængen med dette Skjold er denne, at vi toge paa Krigstog til Irland med eders Fader, Kong Magnus, og gif paa Land sidste Gang, som vi ikke havde skullet; da kom en overordentlig stor Hær Fjer imod os, og der begyndte et Slag, som I har hørt, og der foresaldt den overordentlige Begivenhed, at eders Fader, Kong Magnus, Stalleren Eivind Albue og mange andre brave Mænd faldt der; men vor Hær tog Flugten, og man løb alt hvad man kunde til Skibene, og jeg var i mine Lanfer ikke blandt de første paa Flugten. Men da de saaledes søgte ned fra Landet mod Skibene, var der et dybt Morads ved Strandbredden, og alle, som kunde, løb derigjennem; somme lykkedes det at komme over, men andre ikke, og de, som ikke kom over, bleve gjennemborede af Spydsoddene. Men da vi søgte ned til Moradsset, saae jeg en Mand løbe foran mig, han havde dette Skjold paa Ryggen, og nogle side Kapper om sig, men da han saae, at det var vanskeligt at komme over Mosen, kastede han først Skjoldet, og slængte siden Kapperne; han havde en med Knapper besat Silkehue paa, og mig syntes det var dog drabelig gjort af ham, at han beholdt Huen; men mig forekommer det, som det var Bergthor Bul, det er noget, som Vidkun Jonsen maa vide, thi han var tilstede den Gang jeg tog Kapperne op, saavel som Skjoldet, da jeg ikke forhen i Træningen havde noget; dette Skjold har jeg nu forvaret siden den Tid, men døm nu I, Herre! om jeg eller Bergthor skal have det.” Kongen svarede kort og rask: „Behold du Skjoldet!” Kongen gif bort,

men Bergthor blev meget vred. Kort efter døde Kong Olaf af Sygdom som før er fortalt; men Sigurd og Eisten vare begge Konger, og bleve aldrig siden ret enige, dog vedligeholdtes Freden indenlands, saalænge de levede. Sigurd Rane søn havde sit Keen, som før, og holdtes for en hæderlig og modig Mand.

37. Det er en almindelig Mening, at der ikke har regieret en myndigere eller dygtigere Hersker over Norge, end Kong Sigurd; men dog hændte det sig, da han blev ældre, at han neppe kunde styre sit eget Sind, at han jo slundom fik svære Anfægtninger, men altid holdtes han dog for en fortrinlig og fornedelest sin Udenlandsrejse berømt Konge. Det traf sig, at Kong Sigurd var i Dyzlandene paa et Gjæstebud; der blev tillavet Bad for ham, men da han var kommen i Badet og der var tjeldet over Karret, da syntes ham, at der svømmede en Fisk i Karret hos ham. Da faldt han i en saadan Skoggerlatter, at der var saa godt som ingen Ende derpaa, og han ligesom gik fra sig selv; og dette paafom ham ofte siden. Kong Magnus Barfods Datter Magnhild blev af sine Brødre bortgiftet til Harald Kesse, en Søn af Danekongen Erik den Gode; deres Sønner vare Magnus, Olaf, Knud og Harald.

38. Den danske Konge Nikolaus Svendsøn ægtede Dronning Margrete, Enke efter Magnus Barfod, og deres Søn hed Magnus den Stærke. Kong Nikolaus sendte Bud til Kong Sigurd Jorsalafarer, og bad ham yde sig al den Hjælp og Bistand af hans Rige, som han kunde, og drage med ham til Smaaland øster i Sverrig, for at kristne dets Indbyggere; thi disse overholdt ikke Kristendommen, skjønt nogle af dem havde erholdt Daaben. Paa

den Tid vare mange af Indbyggerne i Sverrig deels hedske, deels flette Kristne, thi der regjerede den Gang nogle Konger, som forkastede Kristendommen og holdt Afguderiet vedlige, som Tilfældet var med Blot-Svend, og siden med Kong Erik hin Marsale. Kong Sigurd lovede at deeltage i Toget, og Kongerne satte hinanden Stævne i Dresund. Derpaa udbød Kong Sigurd Leding over hele Norge paa Folk og Skibe, og da denne Hær kom sammen, udgjorde den vel trehundrede Skibe. Kong Nikolaus kom længe før til Stævnet, og ventede der længe; da knurrede de Danske meget, og sagde, at Nordmændene nok ikke kom. De afbrøde da Ledingsstoget, Kongen og den hele Hær drog bort. Derefter kom Kong Sigurd, og blev meget misfornøjet derover; de sejlede dog øster til Sumraros¹, og holdt der Huusthing, paa hvilket Kong Sigurd talte om Kong Nikolauses Uordholdenhed; og de bleve enige om, at de før den Sags Skyld skulde øve noget Hærværk i hans Land. De plyndrede en Landsby, som hedder Tumathorp², og ligger kort fra Lund; derfra sejlede de øster til den Kjøbstad, som hedder Kalmar, og hærgede der, og derpaa i Smaaland, og paalagde Smaalændingerne en Fetaljeskat af femten hundrede Nød; Smaalændingerne antog Kristendommen. Derpaa vendte Sigurd tilbage med Hæren, og kom til sit Rige med mange store Kostbarheder og andet Bytte, som han havde gjort paa dette Tog; denne Leding fik Navn af Kalmar-Leding. Det skede Sommeren før den store Formørkelse. Kun denne ene Leding foretog Sigurd, medens han var Konge i Norge.

¹) Cimbrishamn.

²) Tommerup i Slaane.

39. Det hændte sig en Gang, at Kong Sigurd gik fra Skytning¹ til Aftensang; hans Mænd vare da meget drufne og lystige. Kongen og hans Hird sad udenfor Kirken, og sang Aftensangen, men det gik temmelig forstyrret til med Sangen. Da sagde Kong Sigurd: „Hvad er det for en Karl, jeg seer der ved Kirken, han med den korte Kappe?“ Hans Mænd svarede, de vidste det ikke. Kongen sagde:

Al Viisdom han forvilder,
Den Kappe-Mand det volder.

Manden traadte frem, og sagde:

Vel kort er vist den Kappe,
Hvoraaf man lettest kjende
Dø kan, dog saadan Lyde
For mig jeg passe lader;
Gavmild du var, o Fyrste!
Hvis med en Kaabe hædre
J Naade mig du vilde;
Vi ellers gaae i Pjalter.

Kongen sagde: „Kom hen til mig i Morgen, der hvor jeg drikker.“ Dagen efter kom denne Islænder, som siden blev kaldt Thoraren Stutfeld², til Drifkestuen, hvor Kong Sigurd sad. Der stod en Mand udenfor Stuen med et Horn i Haanden, som sagde til ham: „Kongen har befalet, Islænder! at du skulde digte en Vise, førend du gaaer ind, hvis du vilde have nogen Vennegave af ham; og du skal svæbe om den Mand, som hedder Hakon, en Søn af Serk, og indføre det i Wisen, at han kaldes

¹) et Drickelav.   ²) Hertkappe.

Mørstrut¹." Den Mand, som sagde dette til Islænderen, kaldtes Arne Fjoruskeif. Men da de kom ind i Stuen, gik Thoraren hen for Kongen, og kvad:

Du, Thrønders kjeffe Konning!
 Mig lovet har en Gave,
 Hvis jeg en Vise bragde
 Serfs Frænde, naar jeg traf ham;
 Du, milde Drot! lod vide
 Mig, at han kaldes Hakon
 Talghals, jeg er forpligtet
 Det tydelig at melde.

Kongen sagde: „Det har jeg aldrig befalet, og der maa nogen have haft dig til Bedste; det klogeste er, at Hakon bestemmer hvad Straf du skal have derfor; begiv dig i hans Følge." Hakon sagde: „Islænderen skal være velkommen her hos os, og jeg seer nok, fra hvem det er kommet." Thoraren satte sig ned hos Hakon, og man var lystig. Men da det led hen mod Aften, og Driften begyndte at virke, sagde Hakon: „Finder du ikke, Islænder, at du skylder mig nogen Dprejsning, og troer du ikke nogen har sat en Snare for dig?" Thoraren svarede: „So vist skylder jeg dig nogen Erstatning." Hakon svarede: „Vi skulle være forligte, naar du digter en anden Vise om Arne Fjoruskeif." Thoraren viste sig strax villig dertil; hvorpaa de gik tværs over Gulvet hen for det Sted, hvor Arne sad. Thoraren kvad:

Hist Fjoruskeif blandt Hæren
 Med Lyst har spredet Viser
 Heel vidt omkring, og kastet

¹) Talghals.

Med Drueskarn¹ og Gluffer;
 Dog var du heel forsigtig
 I Serkland, med din Tale,
 Skjæv gif du hjelmbedækket,
 En Krage neppe mættet!

Arne sprang op, og trak sit Sværd, og vilde hugge til Thoraren. Hakon bad ham holde inde og være rolig, og sagde, han skulde betænke, at han vilde komme tilforn, hvis de fik med hinauden at gjøre. Thoraren gif da for Kongen, og sagde, at han havde digtet en Drape om ham, og bad ham høre paa den, hvilket Kongen tilstod ham; dette Kvæde fik Navn af Stutfelds-Drapen. Men da Kvædet var ude, spurgte Kongen, hvad han havde besluttet at tage sig for. Han svarede, at han havde i Sinde at gjøre en Kommerrejse. Da gav Kongen ham mange Penge, og bad ham besøge sig, naar han kom tilbage, og lovede da at sørge for hans Forfremmelse, men her findes ingen Beretning om, om de siden kom sammen.

40. Der fortælles, at en Gang da begge Brødrene vare samlede, var Kong Sigurd kommen til Sæde, men Kong Eisten ikke; da sagde Ingeborg Guttormsdatter, Kong Eistens Kone, til Kong Sigurd: „De mange og store Bedrifter ville længe minde, de, som I, Herre! har øvet ude i fremmede Lande.” Kongen svarede med en Visse:

Hvidt Skjold jeg mandig førte
 (Gud raade Skalden beder)

¹) d. e. Slette Vers; efter Eidsagnet om Odin, der havde forvandlet sig til en Ørn, som slugte Digterdriften, o. s. v. efter den bekjendte Edda-Mythe.

Til Slag, paa Dagen tidlig,
 Men rødt derfra tilbage;
 I Blaaland jeg, o Kvinde!
 De Hug jeg svart uddeelte,
 Som vist din Mand ej voldte —
 Gud styrer Kamp og Sejer!

41. Ser Kar efter Kong Olaf's Død var det, at Kong Eisten var til Gjøsteri sonder paa Aflstad¹; da blev han pludselig syg, og døde snart derefter. Hajs Lig blev ført op til Kjøbstaden (Nideros), og begravet i Kristkirke, og det er menig Mands Ord, at der ved ingen Mands Forbesærd i Norge have staaet saa mange Sorgende, siden Olaf den Helliges Søn, Kong Magnus, døde. Derefter var Sigurd allene Konge i Norge, saalænge han levede.

42. Der fortælles, at en Hvidesøndag² sad Kong Sigurd med sine Venner og mange Folk. Som Kongen var kommen i sit Højsæde, saae man, at han sad meget kraftsløs og med mørkt Udseende; mange frygtede da for ham, hvorledes dette vilde løbe af. Kongen skuede hen over Mængden, kastede sine Bine vredelig paa dem, og saae rundt omkring sig paa Bænkene; han greb hin dyrebar Bog³, som han havde bragt til Landet, hvilken heelt igjennem var skreven med Guldbogstaver, saa at der aldrig, af en Bog at være, var kommen en større Kostbarhed til Norge. Dronningen sad hos ham. Da sagde Kongen: „Meget kan omskiftes i et Menneſkes Levetid; jeg havde to Ting, da jeg kom her til Landet, som tyktes mig de bedste, Dronningen og denne Bog, som jeg her holder,

¹) eller Hufstad.

²) Piasfedag.

³) formodentlig Bibelen.

men nu tykkes mig den ere flettere, end den anden, og af alt hvad jeg har i min Eje tykkes disse to mig det allerusleste; Dronningen mærker ikke selv, hvor led hun er, thi der staaer heude Gedehorn ud af Hovedet, og jo bedre hun tykkes mig for, desto værre tykkes hun mig nu; og denne Bog duer til intet." I det samme kastede Kongen Bogen hen paa Ilden, som var antændt paa Salsgulvet, men Dronningen gav han en Kindhest. Hun græd, dog mere over Kongens Svagthed, end den Forsmædelse, hun led. Der stod en Mand for Kongen, ved Navn Ottar Birting, en Bondesøn, han var Kjertesvend, og havde den Dag Dvartning; han var liden af Væxt, men en valker Mand, mørk af Haar og Hud, derfor syntes Folk, at man havde uegtselig givet ham det Dgenavn, han havde, nemlig Birting¹. Han sprang til, reddede Bogen af Ilden, og beholdt den i Haanden. Han sagde: „Ulige ere Dage, Herre! Da du med Pragt og Herlighed sejlede til Norge, og alle dine Venner ilede dig imøde med Glæde, da vilde alle have dig til Konge og Herre, og viste dig den største Hæder og Ære; men nu ere Sorgens Dage komne over os, thi paa denne herlige Højtid ere mange af dine Venner forsamlede, men kunne ikke være glade for medelst din Svagthed; vær nu saa mild, gode Herre! og tag mod mit gode Raad, glæd først Dronningen, som I har fortørnet saa haardt, ved Mildhed og Venlighed, og dernæst alle eders Hovdinger og Hird, Venner og Tjenestemænd." Da sagde Kongen: „Hvad, skulde du kunne give mig Raad? din usle Bondesøns af den ringeste Herkomst!" Han sprang da op, drog sit Sværd, og løstede

¹) Hvidling; lys af Udseende.

det med begge Hænder i største Brede imod ham. Dttar blev staaende rant op, uden at røre sig eller blinke. Kongen vendte Glæden af Sværdet til, saa at det gled ned ad Dttars Hoved, og gav ham et sagte Slag paa Siden. Derpaa tav Kongen, og satte sig ned i sit Sæde; da tav ogsaa alle hans Mænd, som vare i Hallen. Derpaa skuedes Kongen omkring sig, men mildere end før, og sagde: „Seent lærer man Mænd at kjende, hvorledes de ere; herinde sidde mine bedste Venner, Leensmænd og Stallere, Skutelsvende og alle de ypperste Mænd i Landet, og ingen viste sig saa god imod mig, som denne Smaasvend, som vel forekommer eder ringe i Sammentigning med eder. Denne Svend er Dttar Birting, han viste mig nu det største Vennskab; jeg kom herind som en gal Mand og vilde ødelægge min kostelige Skat, men han gjorde det godt igjen, saa at den ej kom til Skade, og paa den anden Side frygtede han ej for sit Liv; derpaa holdt han en fager Tale til mig, og stillede sine Ord saa, at det kunde være mig til Berøm, men berørte ikke noget, som kunde forøge min Brede; alt saadant fortav han, skjønt han med Sandhed kunde have fremført det, og dog var hans Foredrag saa kraftigt, at ingen viis Mand var tilstede, der kunde have talt snildere, end han; da sprang jeg op ude af mig selv, og lod som jeg vilde hugge til ham, men han var saa uforsærdet, som om der aldeles ingen Fare var forhaanden. Men da jeg saae det, lod jeg dette Forsæt fare, thi han havde ikke fortjent Døden for sin Dyds Skyld. Nu skulle mine Venner vide, hvorledes jeg vil gjengjælde ham det: Han var hidtil Kjertesvend, nu skal han være min Leensmand, og dermed vil endda det følge, som er af endnu større Værd, at han om en Stund vil

holdes for den dygtigste Mand af alle Leensmændene. Gaf nu hen, Dttar!" sagde Kongen, „og tag Sæde blandt Leensmændene, og tjen ikke længer!" Dttar Birting blev siden en berømt Mand i Norge formedelst mange gode og praisværdige Handlinger.

43. Kong Sigurd Jorsalafarer gjorde Kongehelle til sit Sæde og Hovedstad, og denne Kjøbstad tiltog saa meget, at der ingen rigere fandtes i Norge. Kongen lod der opføre et Kastel af Steen og Græstørv, og en stor Grav opkaste deromkring. I dette Kastel bygtes Kongsgaarden, og der var Korsets Kirke, hvor Kong Sigurd lod det hellige Kors opbevare, og der var ved Altaret den Altertavle af Guld og Sølv, hvilken han havde fort med sig til Landet.

44. Det hændte sig en Gang, at Kong Sigurd sad med mange anseelige Mænd bedrøvet i Hu; det var en Fastedags Aften¹. Drotseten² spurgte, hvad for Mad der skulde tillaves? Kongen svarede: „Hvad andet end Kjøbsmad?" Han saae tillige saa frygtelig ud, at ingen vovede at sige ham imod, men alle vare nedslagne. Siden satte man sig til Bords; derpaa bleve Retterne indbaarne, som første Ret varmt Kjøb. Alle derinde vare tavse og græmmede sig over Kongens Svagthed; men førend der læstes til Bords, tog en Mand ved Navn Aslak Hane til Orde, en rasl Mand, liden af Vært, og ikke af fornem Slægt; han havde været paa Udenlandsrejsen med Kong Sigurd; han sagde til Kongen: „Hvad er det for Mad, Herre, det ryger af paa Fadet for eder?" Kongen svarede: „Hvad vilde du, det skulde være, Aslak Hane, hvad

¹) Fredag Aften.

²) Hofmarsken.

synes dig vel?" „Det synes mig," sagde han, „at det er noget, som jeg ønskede det ej skulde være, og det er Kjøb." „Om nu saa var, Aklak Hane!" sagde Kongen. Han svarede: „Sorgeligt er det, at høre slikt, at en saa ypperlig Konge skal saaledes forsee sig, som har erhvervet sig saa stor Hæder og Berømmelse af sin Rejse og mange andre gode Foretagender; det lovede du ikke den Gang du steg op af Floden Jordan, efterat du havde badet dig i samme Vand, i hvilket Guds egen Søn blev døbt, at du vilde spise Kjøbmad paa Fastedage; du bar derfra Palme-green i Haanden og Kors paa Brystet. Hvis nu ringere Mænd gjorde saadant, da vilde de fortjene svære Revselsler. Nu bestaaer dit kongelige Følge ikke af saa dygtige Mænd, som det burde, da der ikke findes nogen, som paataaler slikt, uden en eneste ringe og fattig Mand." Kongen blev siddende tavst, og tog ikke for sig af Kjødet, men kort efter befalede han, man skulde bære Fadet med Kjødet bort, og der bragtes da anden Mad, som det sømmede sig at spise. Kongen begyndte efterhaanden at blive gladere, efter som Maaltidet nærmede sig sin Ende, og begyndte at drikke. Man sagde da, at Aklak skulde skynde sig at komme bort. „Det vil jeg ikke," sagde han, „og jeg veed ikke hvad det skulde nytte mig, da Kongen har Magt til at dræbe mig; men det er i Sandhed godt for mig at døe nu, da jeg har ubvirket, hvad jeg ønskede, at hindre Kongen i en Misgjerning." Noget sildere om Aftenen kaldte Kongen paa Aklak, og sagde: „Hvem har tilskyndet dig, Aklak Hane, til saaledes at sætte mig i Rette i alles Paa-hør?" „Herre!" svarede han, „ingen, uden jeg selv." Kongen sagde: „Nu gad du vel gjerne vide, hvad mig synes du fortjener for din Dristighed." Han svarede:

„Vil du belønne det vel, Herre! da tager jeg derimod med Glæde; hvis ikke, da staaer det ganske til dig.” Da sagde Kongen: „Du vil faae mindre Gjengjæld, end du egentlig burde have; jeg vil give dig tre Gaarde, thi her gik det til imod al Forventning, at du hindrede mig fra en Ulykke fremfor mine Leensmænd, de som dog have mig for saa mange Velgjerninger at takke.” Hermed endtes denne Sag.

45. Det var en første Juleaften, at Kong Sigurd sad i sin Hal med mange Hovdinger og sin Hird, og da Bordene vare satte frem, sagde Kongen: „Giver mig Kjød-mad!” Hans Mænd svarede: „Det er ikke Skik, Herre! i Norge at spise Kjød en Juleaften.” Han svarede: „Er det ikke Skik? Den Skik vil jeg have.” Da blev der indbaaret varmt Marvinkjød. Kongen stak med Kniven i Mæden, men spiste ikke. Derpaa sagde han: „Bring mig en Kvinde!” Hans Mænd kom ind med en Kvinde, som havde et sidt Hovedtøj paa. Kongen tog hende med Haanden paa Hovedet, og betragtede hende. Han sagde: „En usfel Kvinde er du, dog saa, at man maa lade sig nøje med sligt.” Derpaa betragtede han hendes Haand, og sagde: „En styg og uformelig Haand, og dog maa man lade sig nøje med sligt.” Han befalede hende at række Foden ud, og da hun gjorde det, betragtede han den, og sagde: „En hæslig og skrækelig stor Fod, men det faaer man ikke bryde sig om, man maa lade sig nøje med sligt.” Derpaa befalede han, de skulde løfte Kjolen op, men da han saae hendes Been, sagde han: „Fy, hvilket Been, som baade er blaat og tykt! du maa være en Skjoge; bringer hende ud,” sagde han, „jeg vil ikke have med hende at gjøre.”

46. Imod Slutningen af Kong Sigurds Levetid var han til Gjæstebud paa een af sine Gaarde paa Fæderen. Om Morgenen, som han var paaflædt, var han tavøs og sørgmodig, og hans Mænd frygtede for, at hans Vidløshed skulde komme over ham. Fogeden, som havde beredt Gjæstebudet, var en forstandig og djærv Mand; han bad om at maatte tale med Kongen, og spurgte, om han havde faaet nogle Efterretninger, som vare saa vigtige, at han derover var bleven mismodig; eller om Grunden var, at han ikke fandt Behag i Gjæstebudet, eller det var noget andet, som man kunde raade Bod paa." Kongen sagde, at det var ingen af de Ting, som Fogeden opregne, der havde foraarsaget hans Mismod, „men det er Grunden," sagde Kongen, „at jeg tænker paa den Drøm, som bares mig for i Nat." „Sid det var en god Drøm!" sagde Fogeden, „men vi vilde gjerne høre den." Kongen sagde: „Det forekom mig, jeg var her paa Fæderen, og saae ude paa Havet en stor Laage, og der var noget, der bevægede sig i den, og kom bestandig nærmere. Da syntes mig det var et stort Træ, hvis Grene ragede op over Vandet, men Rødderne stak i Havet; men da Træet kom til Landet, sloges det i Stykker, og drev vide omkring ved Strandkanten; da fik jeg et saadant Syn, at jeg tyktes at see over hele Norge langsmed Kysten, og jeg saae da, at der var drevet Stykker af dette Træ ind i hver Vig, nogle smaae, andre større." Fogeden sagde: „Herre! Det er troligt, at I selv bedst veed, hvad denne Drøm betyder, og vi ville gjerne høre, hvorledes I udtyder den." Kongen svarede: „Det forekommer mig rimeligst, at denne Drøm betegner en Mand's Ankomst her til Landet, som vil blive her be-

standig, og hvis Ufkom vil udbrede sig vidt omkring i dette Land, men dog af meget forskjellig Afsælse.”

47. Kort efter rejste en mægtig Mand, ved Navn Hakkel Hul, bort fra Landet; han sejlede til Vesterhavet, først til Orkenserne, og derfra til Syberserne. Der kom en Mand til ham, som hed Gillekrift; hans Moder kom med ham, og sagde, at hans rette Navn var Harald, og at han var en Søn af Kong Magnus Barfod; Harald gjorde sig da færdig til at rejse med Hakkel, og de drog over til Norge. Harald begav sig strax, da han kom i Land, til Kong Sigurd, gav ham sit Værende tilkjende, og bad om Tilladelse til at han maatte bevise sin Fædrenes Herkomst. Kong Sigurd foretog denne Sag for sine Hovdinge og Befalingsmænd, og hver sagde sin Mening efter sit Sindelag; de fleste vare i deres Raad Harald imod, men tilsidst bade de alle Kongen selv at afgjøre. Kong Sigurd lod da Harald kalde til sig, og tiltalte ham saaledes: „Jeg vil ikke aflaae dig at underkaste dig Jernbyrd, for at bevise din Fædreneslægts, naar du vil indgaae den Forpligtelse, hverken medens jeg eller min Søn Magnus lever, at attraae Kongedømmet i Norge, endskjønt du faaer beviisliggjort den Herkomst, som du foregiver.” Derpaa gav han sit Løfte, og Eden desangaaende blev afslagt; Harald beredte sig til Jernbyrd, og man paastaar, at dette har været den største Jernbyrd i Norge; der bleve syv Plovjern gjorde gloende og lagte ned, og Harald gik langsad dem med blotte Fødder, ledt af to Biskopper. Han paakaldte imidlertid den hellige Kolumba; hans Seng var redt ved Siden. Da sagde Magnus, Kong Sigurds Søn: „Han træder ikke modigen paa Jernene.” Kongen svarede: „Ibe og grumme ere dine Ord, thi mandig

har han bestaaet i denne Sag." Derpaa lod Harald sig falde i Sengen, og tre Dage efter at Jernbyrden var fæet, befandtes hans Fodder usforbrændte; og man fandt, at denne Jernbyrd var altfor stræng, da han udholdt den blot for at bevise sin Fædrenææt, uden at erholde nogen Ret til Riget. Derpaa behandlede Kong Sigurd ham vel, som sin nære Slægtning, men hans Søn Magnus viste tit sin Ugunst mod Harald, og hans Exempel fulgte mange af Høvdingerne i deres Dpførsel imod ham. Det faldt Harald vanskeligt at tale det norske Tungemaal, han slugte tit noget af Ordene, og mange gjorde Nar af ham derfor, men Kong Sigurd taalte det ikke, naar han var tilstede.

48. Det hændte sig en Gang, da Kong Sigurd med sin Flaade sejlede udenfor Landet, at de lagde ind i en Havn, og en Dag var det varmt Vejr, saa at man fra Skibene af gik ud at svømme. Jon hed den Mand, som var den bedste Svømmer, og mange berømmede hans Du-lighed. Kong Sigurd laae i Lystingen paa sit Skib, i svare Tanker. Der vare disse Mænd hos ham, den ene hed Erlend Gapamund, den anden var Erlend Præst Skulesøn; og da de allermindst tænkte derpaa, sprang Kongen fra Skibet ud i Søen; han svømmede hen til Jon, og trak ham ned under Vandet, og strax da han kom op, forte han ham anden Gang ned; de vare da meget længere under Vandet; og den tredie Gang, da Kongen trak Jon under, sagde Einar Skulesøn: „Nu gaaer det altfor galt, det vilde være mandig gjort, at hjælpe Manden og hindre Kongen i at gjøre en Ulykke." Erlend Gapamund var en overordentlig stor og stærk Mand; han sagde: „Det er en meget farlig Sag at binde an med Kongen, men sikkerlig gjælder det Mandens Liv." Derpaa

styrtede han sig ud fra Skibet, og svømmede hen til Kongen, greb ham og førte ham under, og det endnu anden og tredje Gang, og lod ham først komme op efter at de længe havde dykket under; derpaa svømmede de til Landet, men de andre Mænd bragde Jon op paa Stranden, næsten død, og bleve hos ham til han kom til sig selv igjen. Harald Gille var paa Kong Sigurds Skib, men den Gang endnu ikke i megen Afsælse. Harald bad Erlend skynde sig bort, og sagde, at Kongen vistnok vilde lade ham føle sin Vrede. Erlend svarede, at han ikke vilde flye nogensteds hen, men blive paa Landet om Nættene.

49. Der laac en Mand paa Skibet nærmest Harald, som hed Lodin, han var af ringe Herkomst, men slog dog stort paa; han brugte ofte Spotteord imod Harald, sagde, han vidste ikke ret, hvad for en Mand han var, og havde maange Løjer for med hans Svend. Nu traf det sig denne samme Aften, at Harald sagde til Svenden, han skulde lægge sig i hans Skindseng om Natten, men Harald selv gif op paa Land med Erlend. Men da Lodin erfarede det, yttrede han, at han vilde ikke taale, at Drengene kom ham for nær, og spurgte hvem der havde anvist ham at gaae i Seng ved Siden af drabelige Mænd. Svenden svarede, at han gjorde ikke andet, end hvad Harald havde befaleet ham. Lodin jog ham ud af Sengen, og Svenden gif hen og sagde det til Harald. Denne blev vred, og løb ud paa Skibet, og brød sig kun lidet om at han kom Lodins Klæder vel nær. Denne sprang vred op, og sagde, at han tit tilføjede ham Fornærmelser. Harald svarede, at han havde endnu ikke faaet saa meget, som hans Adfærd fortjente, og hug til ham; han traf ham paa Skulderen,

og Hugget gif ned over Brystet, men det blev kun et Hud-
saar, og andre skilte dem da ad. Harald gif op fra
Skibet, og blev paa Landet om Natten.

50. Om Morgenen kastede Kongen Klæderne af sig,
og spurgte strax, hvor Erlend Gapamund var. Einar Sku-
leson svarede: „Det vide vi ikke med. Vished; vil du til-
lade ham frit at komme til dig?” „I den Henseende
lover jeg intet,” sagde Kongen. Einar kvad da en Vise:

Fra Kongens Leg sig Erlend
Har skyndet snart at slippe,
For sligt, o Folkets Herre!
Paa Gabmund ej du vredes!
Nødvendighed, fremkaldet
Af Trolddom, Fyrsters Plage,
Den vakke vist mon tvinge
Til Hedens Skjul at søge.

Kongen befalede, man skulde hente ham, og saa skede.
Men da han kom ud paa Skibet, sagde Kongen til ham:
„Synes du, at du bar dig rigtig ad i Legen med din Konge
igaar?” „Herre!” sagde han, „saaledes som I gav An-
ledning til.” „Deri har du Ret,” sagde Kongen, „og jeg
skal lønne dig derfor, thi du viste mig Benflab og mandig
Udsærd, modtag nu dette Sværd og denne Kappe; du
skal være min Ven, og fra nu af gjælde for en dygtig
Mand. Men hvad var det for en Støj, jeg hørte igaar
Aftes paa Skibet?” Man fortalte ham det. Kongen
sagde: „Kald paa Harald og Lodin!” Men da de kom
for Kongen, spurgte han, om de vilde give deres Sag
ham i BOLD. De sagde Ja dertil. Da sagde Kongen:
„Vel troer jeg ikke, at I to ere Ligemand, men dog vil
jeg bestemme nogen BOD for det Saar, Lodin har faaet,

saasom han var i mit Følge og paa mit Skib, men rimeligere var det, Lodin, at du ingen Erstatning erholdt. Vær nu ikke herefter saa dristig, at tale usømmelige Ord til Harald eller andre gjæve Mænd, thi det er billigt, at vi agte ham højere, end en Mand af ringe Stand." Lodin fandt det da mest tjenligt for sig at forholde sig rolig, men Kongen optog Harald i sit Følge blandt sine Skutelevende, og holdt ham i Agt og Ære; men Kongesønnen Magnus og de, som fulgte ham, bare desto mere Avind til ham.

51. Det var Kong Sigurds Bane, naar han opholdt sig i Kjøbstæder eller paa sine Gaarde, at han gik tidlig om Aftenen til Sengs, men hans Søn Magnus og hans Ledsagere bleve siddende længe og drak. Harald fulgte i Umindelighed med Kong Sigurd, naar han gik til Sengs; men en Aften fik Magnus og hans Mænd ham til at blive tilbage, og de sade alle samlede, og drak langt ud paa Natten. Der var bleven sendt Magnus en gotisk Hest, stor af Vægt og en meget fortræffelig Løber; om Aftenen da Magnuses Mænd vare blevne drukne, talte de meget om, at der ikke gaves nogen Hest, der var saa hurtig til at løbe, som denne. Dmsider henvendte de Taler til Harald, og spurgte, om han kjendte nogen dens Mage. Han svarede, at der fandtes ikke noget saa fortræffeligt, at dets Lige jo kunde findes. De sagde, han havde aldrig seet nogen saa raske Løber; og han yttrede, at han havde seet mange raske Heste. De vedblev: „Har du seet en hurtigere Hest?" „Det har jeg ikke paaftaaet," sagde han. De svarede: „Jo, saaledes sagde du, og du skal staa ved dit Ord." Han svarede: „J tage eder den Ting meget hæftig; kanskee jeg ogsaa virkelig har seet hurtigere Heste,

naar I da endelig ere saa paaftaende, og det saa meget snarere, som jeg vel har seet Mænd, der vare ligesaa raske til Fods." „Vil det ikke sige," sagde de, „at du er ligesaa raske til Fods, som Hesten?" „Det siger jeg ikke," svarede han. Da sagde Magnus: „Jo, det sagde du, og det skulle vi forsøge og slaae til Væds om, jeg sætter en Guldring, og du skal sætte ligesaa meget andet Gøds." Harald svarede: „Jeg har ikke erhvervet mig saa meget Guld i Norge, som en Ring kan være værd." „Saa væd om dit Hoved!" sagde Magnus. „Det vil jeg ikke," svarede Harald. „Det skal du," sagde Magnus, og saaledes skiltes de ad. Strax om Morgenen blev dette fortalt Kong Sigurd. Han svarede: „Man kunde vente, at det vilde gaae saa; giv mig nu Ringen! Ildede stædte ere I, Norges Mænd, at I have en forrykt Konge, men det aner mig, at I om en Stund for det røde Guld vilde tilkjøbe eder, hvis I kunde, at jeg heller var eders Konge, end Harald og Magnus; den ene er grusom, den anden uforstandig." Derpaa kom de hen paa en jævn Mark, hvor Væddeløbet skulde gaae for sig. Harald var iført linneede Bænklæder, som vare vide og lange, saa at han kunde lade Knæerne bevæge sig frit i dem; han havde en kort Skjorte og Trøje, og et kort Spyd i Haanden; Magnus var da ogsaa færdig og stegen til Hest. Kong Sigurd og en stor Mængde Mennesker vare tilstede. Da de vare færdige, gav Magnus sin Hest af Sporerne, og begyndte Løbet. Harald var en Smule hurtigere, og ligeledes noget forud, da de kom til Maalet. Da sagde Kong Sigurd: „Denne Prøve er tilstrækkelig, og Harald staaer ikke tilbage." Kongesønnen sagde: „Vi skulle forsøge det nok en Gang." De begyndte det andet Løb, og

Harald holdt sig bestandig ligeud for Kongesønnens Sadelrem; men da de kom til Enden af Banen, sagde Magnus: „Hvordan, holder du dig i min Sadelrem? Giv tabt, hvis du ikke kan holde det ud.“ „Jeg vil ikke give tabt,“ sagde Harald; de gjorde sig derpaa særdige til det tredje Løb; da saae alle de Tilstedeværende, at Magnus havde begyndt først, saa at der var et kort Stykke imellem dem. Da sprang Harald op i Luften, raabte i det samme højt, og løb derpaa frem paa Banen, saa at man neppe kunde see at hans Fødder rørte ved Jorden, og ved Maalet lagde han sig ned, sprang atter op, vendte tilbage paa Banen imod Magnus, og sagde: „Hil, Magnus Frænde!“ De skiltes saaledes, at Kong Sigurd gav Harald Pantet, der var væddet om, imod sin Søn Magnuses Billie.

52. I sine sidste Levedage fandt Kong Sigurd paa et nyt Paaafund, nemlig at han vilde forskyde Dronningen og ægte en anden Kvinde, ved Navn Cecilia, en mægtig Mand's Datter. Han agtede at holde sit Bryllup med hende i Bergen, og lod der gjøre Anretning til et stort Gilde. Men da Biskop Magne erfarede dette, blev han meget bedrøvet, og en Dag gif han hen til Kong Sigurds Hal tilligemed een af sine Præster, som hed Sigurd. Da de kom til Hallen, bad Biskoppen Kongen at gaae ud til ham. Kongen gif ud til ham, og havde et blottet Sværd i Haanden; han hilste Biskoppen, og bad ham ind med sig at drikke. Biskoppen svarede: „Mit Vrende er af en anden Bestaaffenhed; er det sandt, Herre! at I har i Sinde at gifte eder og forlade Dronningen?“ „Ja, det er, Biskop!“ sagde Kongen; og i det samme begyndte han at svulme og blive blaa i Ansigtet. Biskop Magne.

sagde: „Hvorledes kunde I falde paa, at gjøre slikt i vort Bispedømme, og vise en saadan Foragt imod den hellige Kirkes guddommelige Lov og vor bispelige Magt? Jeg vil nu opfylde min Pligt, og forbyde eder dette ulykkelige Foretagende paa Guds og den hellige Apostel Peders og alle Helgeners Vegne.” Biskoppen stod ret op, medens han talte med Kongen, dog saaledes som om han lavede sin Hals til og var færdig, hvis Kongen hug til med det opløstede Sværd. Men Præsten Sigurd, som den Gang var med Biskop Magne, og siden blev Biskop i Bergen, fortalte, at Kongen saae ham saa frygtelig ud, da han løstede Sværdet og saae bister paa Biskoppen, medens denne talte, saa at han næsten ikke vidste noget af sig selv for Skræk. Derpaa gif Kongen ind i Hallen, men Biskoppen hjem til sit Herberge, og var da saamunter, at hvert Barn hilste ham leende, og legte med Fingrene. Da sagde Præsten Sigurd: „Hvorledes, Herre! I er endnu glad! Tænker I ikke paa, at Kongens Brede vil ramme eder, og det bedste vil være at see til at komme bort.” Biskoppen svarede: „Jeg troer ikke det om ham, men hvilken Død kan vel være skjønnere, end at lade Livet for den hellige Kristendom, og forbyde det, som usømmeligt er? Nu er jeg glad, thi jeg har opfyldt min Pligt.” Derpaa opstod der en stor Tummel i Byen; Kongen gjorde sig færdig til at forlade den, og førte en stor Deel Korn, Malt og Honning med sig; han drog sønderpaa til Stavanger, og lavede der til Gilde. Men da Biskoppen sammesteds erfarede det, begav han sig til Kongen, og spurgte, om det var sandt, at han agtede at gifte sig endnu i Dronningens levende Live. „Ja, Bi-

skop!" sagde Kongen. Biskoppen svarede: „Hvis saa er, Herre! da maa I betænke, hvor haardt dette er forbudet ringere Mænd; men det er ikke usandsynligt, at I, som har større Magt, troer at kunne tillade eder sligt, skjønt det er ganske mod Ret og Skjel, og jeg veed ikke, hvorfor I vil gjøre dette i vort Bispedømme, og saaledes foragte Guds Bud og den hellige Kirke og vort bispelige Embede. I maa vel da have i Sinde at give anseeligt Guds til vort Bispesæde, og dermed bøde til Gud og os for denne eders store Forseelse." Da sagde Kongen: „Læg kun Beslag paa det! Saare forskjellig bare I eder ad, du og Biskop Magne." Biskoppen gif bort, men Kongen yndede ikke denne Biskop mere, end hin, som først havde gjort Forbud. Derpaa giftede Kongen sig med denne Kvinde, og holdt meget af hende.

53. Tmedens Kong Sigurd opholdt sig i Dølo, faldt han i en svær Sygdom. Da bade hans Venner ham, at han skulde sende den Kvinde bort, som han havde faaet paa en saa ulovlig Maade, og hun selv bad ham under hans Sygdom om Tilladelse til at maatte skilles fra ham, og sagde, at det var ham bedst tjenligt. Kongen svarede: „Det havde jeg ikke tænkt, at du vilde forlade mig, som andre." Han vendte sig derpaa fra hende, og var ganske rød i Ansigtet. Derpaa tiltog hans Sygdom, saa at han af den fik sin Død; hans Lig blev ført til Graven og jordet i Halvardskirke; han ligger i Steenmuren udfra Koret paa den søndre Side. Kong Sigurds Søn Magnus var den Gang i Byen; han tog strax alt Kongens Guds og Rigets Penge i sin Forvaring,

da hans Fader var død. Sigurd Jorsalafarer var Konge over Norge i syv og tyve Aar; han var fyrretyve Aar gammel, da han døde; hele hans Regjeringstid var god for Underfaatterne, thi der herskede baade gode Aaringer og Fred.

Kong Harald Gille's og Magnus den Blindes Saga.

Kong Sigurds Søn Magnus blev tagen til Konge i Oslo over det hele Rige efter den Ed Almuen havde afslagt hans Fader; da bleve strax mange hans svorne Mænd, saavel som Leensmænd. Magnus var den smukkeste af alle daværende Mænd i Norge; han var stolt og grusom, en dygtig Idrætsmand, men hans Faders Bønselighed bevarede ham især Almuens Hengivenhed. Han var meget hengiven til Drik, gjerrig, umild og vanskelig at gjøre til Raade.

2. Harald Gille var høj og temmelig smal af Vært, havde lang Hals og temmelig langt Ansigt, sorte Dine, mørkt Haar, han var rask og veber i alt hvad han foretog sig, letsindet; munter og spøgefuld, ydmyg og gavmild, saa at han ikke aflag sine Venner noget, villig til at høre andres Raad, saa at han lod sine Venner raade med sig i alt hvad de vilde. Dette skaffede ham Yndest og Roes, og mange mægtige Mænd holdt fuldt saa meget af ham, som af Magnus. Harald var i Tønsberg den Gang han spurgte sin Broder Kong Sigurds Død; han havde da strax Sammenkomster med sine Venner, og de aftalte, at de vilde holde Haugathing¹⁾ der i Byen. Paa dette Thing blev Harald tagen til Konge over det halve Rige, og det erklæredes for nødtvungen Ed, at han havde fra-

---

¹⁾ Højthing; et Thing eller almindeligt Folkemøde paa Kongshøjene.

svoret sig sin Fædrearv; derpaa antog Harald sig en Hird, udnævnte Leensmænd, og der samlede sig snart en Hær til ham, ligesaa stor som Kong Magnus's. Der begyndtes Underhandlinger imellem dem, og dette stod saaledes hen i syv Dage. Men da Kong Magnus ikke kunde faae nær saa mange Folk samlede, saa saae han ingen anden Udvej for sig, end at dele Riget med Harald; det blev da deelt saaledes, at hver af dem skulde have Halvdelen af det Rige, Kong Sigurd havde haft, men Skibe, Bordtøj, Kostbarheder og alle rede Penge, som havde tilhørt Kong Sigurd, beholdt Magnus, og han var dog mindst fornøjet med sin Deel. De regjerede nu nogen Tid Landet i Fred og Ro, uden dog nogensinde at stemme vel overeens. Harald avlede en Søn, ved Navn Sigurd, med Guttorm Graabarbes Datter Thora. Til Ægte tog han Ingerid, en Datter af Rognvald, der var en Søn af Kong Inge Steinkelfsøn. Kong Magnus var gift med Kristine, en Datter af Knud Lavard og Søster til Danekongen Valdemar. Magnus elskede hende ikke, men sendte hende tilbage til Danmark, og siden den Tid gif alt ham mere imod; han paadrog sig derved megen Uvillie af hendes Frænder.

3. Da Magnus og Harald saaledes i tre Aar havde været Konger sammen i Norge, fæde de begge den sjerde Vinter nord i Kjøbstaden (Nideros), og bøde hinanden til Gjæst, men det var dog altid nær ved, at det var kommet til alvorlig Strid imellem deres Folk. Men om Foraaret sejlede Magnus med sin Flaade langsmed Landet, og samlede alle de Folk til sig, han kunde faae; han søgte at bevæge sine Venner til at yde ham Bistand til at berøve Harald Kongedømmet, og kun overlade ham saa meget af Riget,

som dem syntes; han forestillede dem, at Harald endelig havde frasagt sig Regjeringen. Hertil erholdt Kong Magnus mange mægtige Mænds Samtykke. Harald drog landvejs til Dplandene og øster til Bigen; ogsaa han samlede Folk til sig, da han spurgte det om Kong Magnus, og hvor de droge frem, nedflog de hinandens Kvæg, og ligeledes ihjelslog de hinandens Mænd. Kong Magnus blev langt mandstærkere, thi han havde Landets bedste Provinser til at samle sine Tropper i. Harald var i Bigen øst for Fjorden¹, hvor han drog sin Hær sammen. Begge ødelagde da hinandens Mænd og Gods. Hos Kong Harald var hans Broder Kristrød, der havde samme Moder som han; der vare ogsaa mange Leensmænd hos ham, dog langt flere hos Kong Magnus.

4. Kong Harald var med sin Hær paa et Sted, som hedder Fors i Manrige², og de droge derfra ud mod Havet. St. Laurentii Asten spiste de deres Madverd paa et Sted, som hedder Fyrirleif, og deres Vagtmænd holdt Hestevagt den hele Nat til alle Sider fra Gaarden; de bleve da vaer, at Kong Magnuses Hær drog ind i den; Magnus var da næsten sex tusende Mand stærk, men Harald havde kun femten hundrede. Der kom da en Vagtmænd, og gav Kong Harald Efterretning om, at Kong Magnuses Hær var kommen nær til Gaarden. Han svarede: „Hvad mon min Frænde Magnus vil? jeg skulde dog ikke troe, han vil stride med os.“ Da svarede Thjostolf Mefson: „Herre! det er nok bedst for eder og eders Hær, at I er belavet paa, at Magnus, som har draget Krigsfolk sammen den hele Sommer, har i Sinde at stride,

¹) Døsfjord.

²) Bahusleen.

saasnart han træffer eder. Da rejste Kongen sig, og sagde til sine Mænd: „Tager eders Vaaben; hvis Kong Magnus vil stride, da skulle vi ej undslaae os.“ Derpaa blev blæst, og Haralds Tropper gik udenfor Gaarden paa en indhegnet Ager, hvor de opsatte deres Bannere. Kong Harald havde to Ringebrynjer paa, men hans Broder Kristrød havde ingen Brynje paa; han holdtes for en meget rask og dygtig Mand. Da Kong Magnus og hans Mænd saae Kong Haralds Hær, fylkede de deres Tropper, og gjorde Fylkingen saa lang, at de kunde overfløje Kong Haralds Hær. Saa siger Halvdor Skvaldre:

Med Arme, meget længre,
 Sin Fylking Magnus danned,
 Af Mængden fulgt, hvor Sletten
 Af Faldnes Kroppe skjultes.

Kong Magnus lod det hellige Kors bære foran sig i Slaget. Der holdtes en stor og skarp Træfning. Kongsbroderen Kristrød var med sin Tropp gaaet midt igjennem Kong Magnuses Fylking, og hug til begge Sider, saa at man maatte vige for ham til højre og venstre; men en formuende Bonde, som havde været i Kong Haralds Hær, gik bag efter Kristrød; han tog sit Spyd fat med begge Hænder og satte det ind imellem Skuldrene paa Kristrød, saa at det kom ud paa Brystet, og han faldt død ned. Da spurgte mange ham, hvorfor han havde bedrevet denne onde Gjerning. Han svarede: „Det har han faaet, fordi de nedflog mit Kvæg i Sommer, toge alt hvad jeg havde hjemme og førte mig nødtvungen med sig; da tiltænkte jeg ham fligt, hvis jeg kunde faae Lejlighed dertil.“ Derpaa begyndte Haralds Hær at tage Flugten; haade han selv og alle hans Følk flyede. Der var da fældet en stor

Deel af hans Hær; Banesaar fik Ingemar Svendsøn fra Afl, en Leensmand i Kong Harald's Hær, og henved tresindstyve Hirdmænd.

5. Kong Harald flyede øster i Vigen til sine Skibe; derfra sejlede han til Danmark, for at søge Hjælp hos Kong Erik Emun, som han traf i Sjælland. Kong Erik tog vel imod ham, fornemmelig fordi de havde svoret Brødreleg sammen. Han gav Harald Halland til Forleining og Bestyrelse, samt otte Langskibe, dog uden Rødsflaaber og Udrustning. Derpaa drog Kong Harald med sine Folk igjennem Halland, og her samlede hans Hær sig til ham. Kong Magnus underlagde sig hele Norge efter Slaget. Han benaadede alle dem, som vare blevne saarede, og lod dem helbrede som sine egne, og kaldte sig nu Konge over det hele Rige. Han havde de mest udmærkede Mænd hos sig, der vare i Landet; men da de nu raadsløge med hverandre, da vilde Sigurd Sigurdson og Ingeridsønnerne og alle de forstandigste Mænd, at de skulde beholde deres Hær i Vigen og bide der, hvis Harald skulde komme søndenfra. Kong Magnus derimod besluttede egenraadig at drage til Bergen, hvor han blev om Vinteren, lod Hæren skilles ad, og Leensmændene drage hjem til deres Gaarde.

6. Kong Harald kom til Kongehelle med de Trosser, der vare fulgte med ham fra Danmark; Leensmændene og Borgerne samlede da Folk imod ham, og opstillede deres Fylking udenfor Byen, men Kong Harald gik i Land, og sendte nogle Mænd til Bondehæren, og bade dem ikke med Magt at forholde ham sit eget Land, og foreskillede dem, at han forlangte ikke andet, end hvad der tilkom ham med Rette. Der droge da Underhandlere imel-

lem dem, og omsider gif Bønderne ham tilhaande, og lod den samlede Hær gaae fra hinanden; Harald uddeelte da Forleninger til Leensmændene, for at de skulde staae ham bi, og gav de Bønder Rettebøder, som forenede sig med ham. Der samlede sig da mange Folk til ham. Kong Harald drog østfra igjennem Vigen, og lod alle i Fred og Ro, undtagen Kong Magnus's Mænd, som han lod udplyndre og dræbe, hvor han fik fat paa dem. Da han kom til Sarpsborg, fangede han to af Kong Magnus's Leensmænd, Asbjørn og hans Broder Næreid, og befalede, at den ene skulde hænges, den anden styrtes i Sarpsfosfen, og overlod dem selv Valget. Asbjørn valgte at styrtes i Sarpsfosfen, thi han var ældre, og denne Dødsmaade ansaaes for endnu grusommere, end den anden, og det skede saaledes. Derom taler Halbor:

Den Asbjørn, som om Kongen
 Kun slet sin Tale lemped,
 Ham Fyrsten, Høges Næret,
 I Sarpen lod nedstige;
 Og Næreid han undgjælde
 Lod for Huus-Thinges Møder,
 Thi højt han hænge maatte,
 Sig Sigar's Uven' fordum.

Derpaa drog Kong Harald til Tønsberg, hvor han blev vel modtaget, og ogsaa der samlede sig en stor Mængde Folk til ham.

7. Kong Magnus sad i Bergen, og erfarede disse Tildragelser. Han lod da dem af sine Hovdinge, der vare

---

*) den for sin Elskov og Ulykke i Ostdiden berømte Hagbard (eller Habor), Signes Ven, men hendes Fader Sigar's Uven.

i Byen, kalde til Samtale, og spurgte dem til Raads, hvad man skulde gjøre. Da svarede Sigurd Sigurdson: „Her kan jeg give et godt Raad; lad en Skude bemanded med dygtige Folk; giv mig eller en anden Leensmand Befalingen derover, og lad os drage hen til din Frænde Kong Harald, og tilbyde ham Forlig, i Overeensstemmelse med hvad retsindige Mænd her i Landet ville bestemme, dog saaledes at han erholder det halve Rige lige med eder, og jeg haaber da, at Harald ved gode Mænds Forestillinger vil lade sig bevæge til at modtage dette Tilbud, og det vil da komme til Fred og Forlig imellem eder.“ Kong Magnus svarede: „Det Forslag huer mig ikke; hvad kunde det da nytte, at vi underlagde os det hele Rige forgangen Høst, naar vi nu skulle afstaae det halve? Giv et andet Raad!“ Sigurd sagde: „Mig synes, Herre! at dine Leensmænd nu sidde hjemme, og ingen vil komme til dig af dem, som i Høst bade dig om Hjemlov; du handlede den Gang meget imod mit Raad, da du lod den anseelige Hær, vi da havde, gaae fra hinanden; thi jeg formodede nok, at Harald og hans Folk vilde søge tilbage til Bigen, saasnart de spurgte, at der ingen Høvding var tilstede. Nu kan der gives et andet Raad, og det er ondt, men maa skee det dog er gavnligt: send dine Gæster og andre Folk ud, lad dem fare hjem til Leensmændene og bræbe dem, som nu ikke lade sig bevæge af din Nød, men giv deres Ejendomme til andre, som ere dig hengivne, skjønt de ikke før have udmærket sig ved noget, lad saa alt Folket drive sammen, og tag mod de onde Mænd, saavel som mod de gode; drag saa øster imod Harald med den Hær, du faaer samlet, og strid med ham.“ Kongen svarede: „Uvenseselt vilde det være, at lade mange Stormænd

dræbe, og have andre af ringe Byrd, de have ofte ligesaa meget brudt Tro og Love, og ilde handlet med Landet; lad mig høre flere af dine Raad!" Sigurd sagde: "Nu bliver det vanskeligt for mig at raade, naar du ikke vil forliges, og ikke vil stride; lad os da drage op til Thronhjem, hvor vi have Landets største Styrke for os, og tage alle de Folk vi kunne faae, maaskee da Etbegrimmene blive kjede af at sætte efter os." Kongen svarede: "Jeg vil ikke nu flye for dem, som vi dreve paa Flugt i Sommer; giv mig et bedre Raad!" Da stod Sigurd op, og gjorde sig særdig til at gaae bort. Han sagde: "Jeg skal nu raade dig det, som jeg seer du vil have, og som virkelig vil gaae for sig: Bliv siddende her i Bergen, indtil Kong Harald kommer hid med en stor Hær, og du vil da komme til at lide Død eller Banære;" og Sigurd tog ikke mere Deel i dette Møde.

8. Kong Harald drog østenfra langsmed Landet, og havde en betydelig Hær med sig; denne Winter blev kaldet Muc=Vinteren¹. Han kom til Bergen Juleaften, og lagde med sin Flaade ind i Florevaag, thi han vilde ikke stride om Julen for Tidens Helligheds Skyld. Kong Magnus derimod beredte sig til Modstand i Byen; han lod opføre en Blide ude paa Holmen, og lod gjøre en Kjæde af Jernæsker, og paa nogle Steder af Træbomme, og lod den lægge tværs over Baagen fra Kongebryggen til Munkebryggen paa Nordnæs. Han lod slaae Fodangler og kaste over paa St. Hans Bold, og ikke mere end tre Dage blev der holdt helligt i Julen, uden der jo blev arbejdet og bygget. Men den sidste Dag i Julen lod Kong Harald

¹) Muc: eller Mængdes-Winter.

blæse, at hans Hær skulde lægge bort; ni hundrede Mand havde forenet sig med ham i Tulen. Han gjorde Løfte til den hellige Kong Olaf, hvis han vandt Sejrer at lade bygge Olafskirke der i Byen paa sin egen Bekostning. Kong Magnus stillede sin Fylking ude paa Kristkirkegaard, men Harald roede først til Land paa Nordnæs. Men da Magnus's Folk saae dette, vendte de tilbage til Byen, indtil de kom til Enden af Vaagen. Men idet de drog ind igjennem Gaben, løb mange af Borgerne ind i deres Gaarde til deres Hjem, og af dem, som gik over Bolden, faldt mange i de udlagte Fodangler. Da saae Kong Magnus's Folk, at Kong Harald med hele sin Flaade var roet over til Hegravig, og der gik de i Land, og derpaa op ad Landvejen paa Bjerget ovenfor Byen. Da vendte Kong Magnus atter om og ud efter Gaben, men da flyede hans Folk fra ham, nogle op i Fjeldet, andre op forbi Nonneseter, andre ind i Kirkerne, eller de krøb i Skjul paa andre Steder. Kong Magnus gik ud paa sit Skib, men der var ingen Mulighed for dem at komme bort, thi Jernlænkerne udenfor hindrede dem, desuden fulgte kun saa Folk Kongen, saa de vare ikke mandstærke nok til at iværksætte noget. Saa siger Einar Skulesøn i Haraldsdræpe:

I en heel Uge
Lufte de Bergens
Vaag for hver Sejler,
Bort kom stet ingen.

Kort efter kom Kong Harald's Mand ud paa Skibet, og Kong Magnus blev tagen til Fange, da han sad bag i Forrummet paa Højsædeskisten, tilligemed Hakon Fauk, hans Morbroder, en meget smuk Mand, men som ej

holdtes for synderlig forstandig; ogsaa Ivar Dörfurson og mange andre af hans Venner bleve da tagne til Fange, og nogle af dem strax dræbte.

9. Kong Harald holdt derpaa Stævnemøder med sine Raadgivere, og bad dem sige deres Betænkning; de fattede den endelige Beslutning, at affætte Magnus fra Regjeringen og medhandle ham saaledes, at han aldrig efter den Tid kunde kaldes Konge. Han blev derpaa overgivet til Kongens Trælle, der lem-læstede ham, de udstak hans Dine, og afhug hans ene Fod, og tilsidst blev han gildet. Ivar Dörfurson blev blindet, men Hakon Faul dræbt. Derpaa underkastede hele Landet sig Kong Harald; og man anstillede mange Undersøgelser om, hvem der havde været Kong Magnuses bedste Venner, og hvem der havde nogen Kundskab om hans Liggendefæ og Kostbarheder. Det hellige Kors havde Kong Magnus ført med sig efter Slaget paa Fyrrisleif, og vilde ikke bekjende, hvor det var blevet af. Biskop Reinald i Stavanger var en Engellænder, og holdtes for meget gjerrig; han var meget yndet af Kong Magnus; man formodede derfor, at han havde faaet Kong Magnuses Skat og kostbareste Smykker i Forvaring; der bleve sendte nogle Mænd efter ham, og han kom til Bergen; der gjorde man offentlig denne Beskyldning imod ham, men han nægtede det aldeles, og tilbød at rense sig derfor¹⁾. Det vilde Kong Harald ikke. Han paalagde Biskoppen at betale sig tolv Mark Guld. Biskoppen sagde, at han vilde ikke saaledes forarme sit Bispesæde, heller vilde han vove sit Liv. Derpaa hængte de Biskop Reinald ude paa Holmen ved Blis-

¹⁾ ved Ed eller Jernbyrd.

den. Men da han gik til Galgen, rystede han sin Halvstovle af Foden, og sagde: „Det sværger jeg, at jeg veed ikke til mere af Kong Magnuses Gods, end det som er her i Halvstovlen;” der var i den een Guldring. Biskop Reinald blev begravet paa Nordnæs i Mikaelkirke, og disse Gjerninger bleve meget lastede. Siden var Kong Harald ene Konge i Norge, saalænge han levede.

10. Fem Aar efter Kong Sigurds Død tildroge sig vigtige Begivenheder i Kongehelle. Sysselmænd der vare den Gang Harald Fletters Søn Guttorm og Sæmund Husfrue, som var gift med Ingeborg, en Datter af Præsten Andreas Brunson; deres Sønner vare Povel Filip, og Gunne Fil. En uægte Søn af Sæmund hed Asmund. Andreas Brunson var en meget udmærket Mand; han var Sognepræst til Korskirke; hans Kone hed Solveig; hos dem var til Opfostring og Opdragelse Jon Koptson, den Gang elleve Aar gammel. Præsten Kopt Sæmundson var der ogsaa den Gang. Een af Præsten Andreas's Døttre hed Helga, gift med Einar. Det hændte sig i Kongehelle Søndag Nat efter Paaskeuge¹, at der høstes en stor Lummel ude paa Gaderne, hele Byen over, ligesom naar Kongen drog derigjennem med hele sin Hird; derhos bleve Hundene saa rasende, at man ikke kunde holde dem inde, men de brøde ud af Dørene, og alle, som kom ud, bleve galne, og bede alt hvad de traf paa, Mennecker og Kvæg, men alt hvad de bede, saa at der kom Blod, gik ligeledes fra sig selv; og alle Frugtfuldmelige fastede Fostret, og gik fra sig selv. Dette Forvarsel skede næsten hver Nat fra Paaske til Kristi Himmelfartsdag. Der paa-

¹) Den stille Uge.

kom Folk en Rædsel over disse underlige Hændelser, og mange søgte at komme bort, fulgte deres Gaarde, og drog ud paa Landet eller til andre Kjøbstæder; selv alle de forstandigste Mænd i Byen fandt dette høist mærkeligt og ræddedes derfor, og sagde, som sandt var, at det maatte være Forvarsel for vigtige Begivenheder, som endnu ej vare foresaldne. Men Præsten Andreas holdt en lang og kraftig Prædiken paa Pintsedag, og vendte til Slutning sit Venne saaledes, at han kom til at tale om Borgernes beklagelige Tilstand, og opmuntrede dem til at fatte Mod og ikke at øde deres herlige Stad, men give Agt paa sig selv, betænke deres eget Bedste, og vogte sig ved alt hvad der maatte paakomme, Fjæls eller Ufred, og bede Gud om Barmhertighed. Tretten Kjøbmandskibe gjorde sig færdige fra Byen, og vilde sejle til Bergen, af dem for-gik elleve med Mand og Muus og alt hvad der var paa dem: det tolfte satte til, saa at Mandskabet blev reddet, men Godsset forgik. Paa samme Tid rejste Lopt Præst op til Bergen med al sin Ejendom, og kom lykkelig og vel derhen; St. Laurentii Aften tilfattede Kjøbmandskibene. Danekongen Erik Emun og Erkebiskop Dsivur sendte begge Bud til Kongehelle, at de skulde vogte deres Stad, thi Bønderne, sagde de, havde en stor Flaade ude, hærge de rundt omkring paa de Kristne, og fik altid Sejer. Dog agtede Borgerne for l' det paa deres eget Bedste, bleve stedse mere ligegyldige og forglemte det Foresaldne, jo længere Tid der gik hen efter den Forsærdelse, der var kommen over dem.

11. St. Laurentii Aften, da Prædiken holdtes for Højmesse, kom Bøndernes Konge Rattibor (Ratibor) til Kongehelle; han havde halvtredie hundrede vendiske Snekker.

Paa hver Snekke vare fire og fyrretøve Mand og to Heste. Kongens Søstersøn hed Dunimiz, og en anden af Høvdingerne Unibur, som befalede over en stor Deel af Hæren. Disse to Høvdinge roede op ad den østre Arm af Elven, op forbi Hising, og kom saaledes ned til Byen, men en anden Deel af Hæren sejlede op til Byen ad den vestre Flodarm. De lagde til ved Pælene, og lode Hestfolkene gaae i Land der; disse rede landvejs over Bratsaas, og saaledes oven omkring til Byen. Andreaes Svoger Einar bragde Efterretningen herom til Kastelskirken¹⁾, thi der vare Borgerne samlede, som vare gangne hen at høre Højmesse. Einar kom, medens Præsten Andreas prædikede. Einar sagde til Borgerne, at en Hær nærmede sig Byen paa en stor Flaade, men en Deel red den anden Vej over Bratsaas. Da meente mange, det maatte være Danefongen Erik, og man haabede at erholde Fred af ham. Alle Folk løb da ned i Byen til deres Ejendom, og væbne sig, og gik ned paa Bryggen; da saae de strax, at der var Ufred forhaanden, og en utallig Hær. Ni Skibe, som fore paa Østerleden, laae i Elven ved Bryggen, de tilhørte nogle Kjøbmænd; der lagde Bønderne først til, og strede med Kjøbmændene. Disse grebe til Baaben, og værgede sig i lang Tid mandigen. Der holdtes en haard Træfning, førend Kjøbmandsskibene bleve tagne. I denne Strid mistede Bønderne halvandet hundrede Skibe med al deres Besætning. Imedens Fægtningen var paa det hæftigste, stode Borgerne paa Bryggen, og skjøde paa Hedningerne. Men da Striden sagtnedes,

¹⁾ eller Slotskirken.

flygtede Borgerne op i Byen, og derfra til Kastelet alle tilhobe; de toge alle deres Koffbarheder med sig, og alt andet Gods, som de kunde føre med. Solveig og hendes Døttre og to andre Kvinder flyede op i Landet.

12. Da Bønderne havde taget Kjøbmandskibene, gik de paa Land, og mønstrede deres Folk, og saae nu, hvilken Skade de havde lidt. Da løb nogle af dem op i Byen, andre ud paa Kjøbmandskibene, og borttog alt det Gods, de vilde tage med sig; derpaa satte de Ild paa Byen, og afbrændte den ganske, saavel som Skibene. Derpaa drog de med hele Hæren imod Kastelet, og gjorde sig færdige til at anfælde det. Kong Rettiur lod dem, som vare i Kastelet, tilbyde fri Vortgang, saa at de maatte beholde Liv, Vaaben, Klæder, Guld og Sølv; men alle satte sig med Skrig derimod, og gik ud paa Muren, nogle fljode, andre kastede med Stene, andre med Stavre; der begyndte da en hæftig Træfning, og mange faldt paa begge Sider, dog flest af Bønderne. Solveig kom op til den Gaard, som hedder Solbjerg¹, og bragte Efterretning om det Forefaldne; da blev der opstaaen en Budstikke, og sendt til Skurhage², hvor der holdtes et sættes Drifkelav og mange Folk vare samlede. Der var iblandt andre en Bonde, som hed Olver den stormundede; han sprang strax op, og greb Skjold, Hjelm og tog en stor Øre i Haanden, og sagde: „Staaer op, brave Mænd! tager eders Vaaben, og lader os komme Borgerne til Undsætning; thi det vil tykkes en Skam for hver Mand, som spørger det, at vi sidde her og fylde os

¹) Nuværende Solbjürga.   ²) Skurhage, senere ogsaa kaldet Skurhau, nuværende Skjurt.

med Ol, imedens brave Mænd maae lade deres Liv i Byen for vor Skyld." Mange svarede, og talte derimod, og sagde, at de vilde ødelægge sig selv, uden at være til nogen Hjælp for Borgerne. Da sprang Olver op, og sagde: „Om end alle tøve her, saa vil jeg dog gaae allene, og i det mindste skal een eller to Hedninger lade deres Liv for mig, førend jeg falder." Han løb derpaa ned mod Byen til. Man foer efter ham, forat see hans Færd, og om han kunde udrette noget. Men da han kom Kastellet saa nær, at Hedningerne fik Øje paa ham, løb otte fuldvæbnede Mænd imod ham, og da de mødtes, omringede Hedningerne ham fra alle Sider. Olver løstede sin Dre, og slog med dens forreste Hjørne ind under Hagen paa den, som stod bag ved ham, saa at den sønderskar Struben og Kjævebenet, og Manden styrtede baglænds over; i samme Hug svang han Dren frem for sig, hug en anden i Hovedet, og fløvede ham ned i Skuldrene. Derpaa sloges han med de andre, og dræbte endnu to til, men blev selv saaret; de fire, som vare tilbage, flyede. Olver løb efter dem, men der var en Grav foran dem, hvor Hedningerne bleve siddende fast, og Olver dræbte dem da begge, og blev da ligeledes selv siddende fast i Graven; men kun to undkom af alle de otte Hedninger. De, som havde fulgt efter Olver, toge ham og førte ham tilbage med sig til Skurhage; han blev fuldkommen helbredet, og det er menig Mand's Mening, at aldrig har een Mand øvet en mandigere Færd. Tvende Leensmænd, Sigurd Gyrdføn, en Broder til Filippus, og Sigard kom med sex hundrede Mand til Skurhage, men Sigurd vendte tilbage med fire hundrede Mand, blev fra den Tid af foragtet, og levede kun en kort Tid derefter; men Sigard drog til Byen med to hun-

drede Mand, stred med Hedningerne, og faldt der tillige med alle sine Folk.

13. Benderne anfaldt Kastelet, men deres Konge og Befalingsmænd stode udenfor Slagordenen. Paa eet af de Steder, hvor Benderne stode, var en Mand, der skjød med Bue, og med hver Piiil, han skjød, faldtes en Mand; der stode to Mænd foran ham, og dækkede ham med Skjold. Da sagde Sæmund til sin Søn Asmund, at de begge paa een Gang skulde skyde mod Bueskytten; „men jeg,” sagde han, „vil tage Sigte paa den, som holder Skjoldet.” Han gjorde det; Manden skjød Skjoldet for sig; og i det samme skjød Asmund ind imellem Skjoldene, og traf med sin Piiil Bueskytten i Vandens, saa at Pilen gik ud af Nakken, og han faldt død baglænds over. Men da Benderne saae det, tudede de alle som Hunde eller Ulve. Derpaa lod Kong Rettiur raabe til dem, og tilbød dem Fred, men Mændene i Kastelet afflog det; derpaa gjorde Hedningerne et haardt Anfald. Der var een af Hedningerne, som stred saa djærvelig, at han gik heelt hen til Kastelsporten, og gjennemborede en Mand, som stod indenfor Porten; man anfaldt ham med Pile og Spyd, han havde ingen Dækvaaben, men var derimod saa troldkyndig, at intet Vaaben bed paa ham. Da tog Præsten Andreas viet Ild, skar Lønder dertil, stak Ild deri, og velsignede det, satte Lønderet paa Spidsen af en Piiil, og gav Asmund den, som derpaa skjød denne Piiil med Lønderet mod hin troldkyndige Mand. Dette Skud bed saaledes paa ham, at han fik hvad han behøvede, og faldt død til Jorden. Da teede Hedningerne sig gale som før, tudede og skare Lønder; alt Folket gik hen til Kongen, og de Kristne haabede nu paa, at de vel vilde drage bort.

Da hørte en Tolk, som forstod det vendiske Sprog, den Tale, een af Høvdingerne, ved Navn Unibur, holdt. Han sagde: „Dette Folk er meget stridbart, og om vi end bemægtige os alt det Gods, som findes i denne Stad, saa maatte vi dog give ligesaa meget til, at vi ikke vare komne herhid, saa mange Folk og Høvdinge, som vi her have mistet. I Førstningen i Dag, da vi begyndte at stride med Kastelemændene, brugte de Pile og Spyd til Forsvar; derpaa anfaldt de os med Stene; nu slaae de os med Kjepper og Stavre, som Hunde; deraf seer jeg, at deres Forraad af Forsvarsvaaben aftager, vi skulle derfor gjøre endnu et haardt Anfald, og prøve deres Styrke.“ Det forholdt sig ogsaa virkelig, som han sagde, at den Gang skjøde de med Stavre, men i den første Træfning havde de noget usøfsigt brugt deres Skudvaaben og Stene; men da de saae, at Forraadet paa Stavrene mindskedes, hug de hver Stavre midt over; men Hedningerne søgte imod dem, og gjorde et haardt Anfald, og hvilede imellem; begge Parter bleve da mødige og saarede; og ved ethvert Dphold lod Kongen dem endnu tilbyde Fred, og at de maatte tage deres Vaaben og Klæder med og hvad de selv kunde bære ud af Kastelet.

14. Da var Sæmund Husfrue falden; de, som vare tilbage i Kastelet, bleve da enige om, at overgive det til Hedningerne, hvilket var den ulykkeligste Beslutning, de kunde fatte, da Hedningerne ikke holdt deres Ord. De toge alle til Fange, Mand, Karle, Kvinder og Børn, og dræbte alle de Saarede og Uge, og dem de troede vanskelig at kunne føre med sig, og bemægtigede sig alt det Gods, der var i Kastelet. De gik ind i Korskirken, og berøvede den af sin Prydelse. Præsten Andreas gav Kong

Rettibur et sølobeslaget og forgyldt Scepter, og hans Søstersøn Dunimiz en Guldring, hvoraf de sluttede, at han maatte være een af Magthaverne i Staden, og agtede ham højere, end andre. De toge det hellige Kors, og førte det bort med sig; ligeledes Altertavlen, der stod foran Alteret, hvilken Kong Sigurd havde ladet gjøre i Grækenland og ført hjem med sig. De lagde den ned paa Trinet foran Alteret; hvorpaa Hedningerne gik ud af Kirken. Da sagde Kong Rettibur: „Dette Huus har med stor Omhu været smykket for den Gud, det er helliget til; men jeg troer, at man ikke noksom har taget vare paa Staden og Huset, da jeg seer, at Guden er vred paa dem, som skulde forsvare det.” Kong Rettibur overleverede Præsten Andreas Skrinet, det hellige Kors, Bogen¹, Menariet² og fire Klerke³; men Hedningerne satte Ild paa Kirken og alle Husene i Kastellet; dog slukkedes den Ild, de havde sat paa Kirken, to Gange. Da gave de sig til at nedbryde den, hvorpaa den kom i fuld Brand indvendig, og afbrændte tilligemed de andre Huse. Derpaa drog Hedningerne ned til deres Skibe med Byttet, og estertalte deres Folk; men da de saae, hvilket Tab de havde lidt, gjorde de alle Indbyggerne til Krigsfanger, og fordeelte dem omkring paa Skibene. Præsten Andreas og hans Klerke gik da ombord paa Kongeskibet med det hellige Kors. Da paakom der Hedningerne en Rædsel formedelst det Varsel, der kom over Kongeskibet, nemlig saadan en Hede, at alle troede, de skulde brænde op. Kongen befalede Tolken, at spørge Præsten, hvad der var Grunden

¹) Bibelen.   ²) Alterbogen.   ³) Maaſkee rettere, naar man for klerka læser kaleika: Alterkalle.

vertil. Han sagde, at den almægtige Gud, som de Kristne troede paa, sendte dem dette Tegn paa sin Bredde over, at de, som ikke troede paa deres Skaber, havde vovet at lægge Haand paa Mindet om hans Lidelse¹; „thi,” sagde han, „saa stor Kraft besidder Korset, at slige Tærtegn, og endnu aabenbarligere, ofte have viist sig for Hedninger, som vovede at røre det.” Da lod Kongen Præsterne flytte over i en Baad, og Andreas bar Korset paa Armen. De trak Baaden frem langsmed den ene Side af Skibet og frem foran Forstavnen, og derpaa igjen paa det andet Skibsbord til Lystingen, hvor de skjode den fra sig med Stager, og stodte den op mod Bryggen til. Andreas drog om Natten med Korset til Solbjerg i Uvej og Regn, og fik det bragt i god Forvaring. Kong Rettiour sejlede med de Tilbageblevne til Windland; og mangfoldige af dem, som vare tagne til Fanger i Kongehelle, levede længe efter i Trældom i Windland; men de som bleve udløste, og kom tilbage til deres Odel i Norge, kom dog aldrig saaledes til Kræfter, som før. Heller ikke Kjøbstaden Kongehelle kom nogensinde til den Velstand, som den før havde haft.

15. Magnus, som var bleven blindet, drog op til Nideros, og gav sig i Kloster paa Holmen², og indklædtes som Munk. Til hans Underholdning blev Hærnæsmagle paa Froske skjodet til Klosteret; men Harald regjerede alene over Landet den næste Winter, og gav alle dem Fred, der forlangte det; ogsaa optog han mange blandt sin Hird, som havde været hos Magnus. Einar Skulesøn siger, at Harald holdt to Træfninger i Danmark, den ene ved Hveen, den anden ved Læssø:

¹) Det hellige Kors.

²) Munkholm.

Udholdende Hærfører!

Du Klingens Eg lod rødme

Af troløs Skares Bunder,

Bed høje Hveen i Slaget;

Dg end en anden Fægtning

Bed Læssøs flakke Strande

Du holdt, mens Strøm og Storme

Dmsuste Krigerflokken.

16. Kong Harald Gille var overmaade gavmild. Der fortælles, at Magnus Einarson kom ude fra Island, for at vies til Biskop. Kong Harald tog med Pragt imod ham, og viste ham megen Ære. Dg da det Skib, som Biskoppen skulde sejle paa til Island, var ganske færdigt til Afreisen, gik Biskoppen ind i Stuen, hvor Kongen sad og drak, og hilste ham. Kongen tog vel og venlig imod ham. Dronningen sad hos Kongen. Kongen sagde: „Herr Biskop! er du nu rejsefærdig?“ Biskoppen sagde Ja. Kongen vedblev: „J har ikke truffet den rette Tid at komme til os, da Bordene nu ere borttagne, og vi har nu intet at opvarte eder med saa sømmeligt, som vi burde; hvad har vi vel, som vi kan give Biskoppen?“ Hans Skatmester svarede: „Jeg troer, at alle eders Kostbarheder ere allerede givne bort.“ Kongen sagde: „Der er dog endnu noget tilbage, seer jeg, Drikkekarret der; modtag det, Herre! det er dog noget værb.“ Biskoppen takkede ham for denne Gave og al den Hæder, han havde beviist ham. Da sagde Dronningen: „Rejs vel og lykkelig, Herr Biskop!“ Kongen sagde: „Du sagde: Rejs vel og lykkelig, Herr Biskop! men naar hørte du højbaaren Kvinde tale saa til sin Biskop, uden at give ham noget?“ Hun sagde: „Min Herre! hvad har jeg at give ham?“ Kongen svarede: „Hyndet har du, som du sidder

paa." Det blev overrakt Biskoppen; det var overdraget med nyt Peld¹, og i sit Slags en sjelden Koftbarhed. Men førend Biskoppen vendte sig for at gaae, lod Kongen tage det Hynde, han selv sad paa, og sagde: „Tag ogsaa dette Hynde, Herr Biskop, de have længe været sammen." Derpaa gif Biskoppen, og kom ud til Island til sin Bispestol. Han overlagde derpaa hvad man vel skulde lade gjøre af Bordkarret, som kunde være til mest Held for Kongen; nogle meente da, man skulde sælge det, og ubdele Pengene til de Fattige; men Biskoppen sagde: „Jeg foretrakker en anden Anvendelse: jeg vil lade gjøre en Kalk her til Kirken, og derhos bede derom, at alle de Helgener, af hvilke her ere Helligdomme i denne Kirke, ville lade Kong Harald nyde Godt af sin Gave, hver Gang der over denne Kalk synges Messe." Saa skee; og denne Kalk har siden bestandig tilhørt Bispestolen i Skalholt, men af det Silketøj eller Peld, hvormed Hynderne vare overtrukne, bleve syede Forsangskapper der til Kirken. Af slige Træk kan man skjønne, hvor højmodig Kong Harald Gille var. Kong Harald tog Gutorm Graabardes Datter Thora til sin Frille, og avlede med hende en Søn Sigurd; han havde ogsaa en Søn, ved Navn Inge, med Dronning Ingerid; Kong Haralds Datter hed Brigitte, og en anden Maria. Hans Datter Brigitte var først gift med den svenske Konge Inge Halsteensøn, siden med Magnus Henrikson, sidst med Birger Brose. Kong Harald var særdeles gavmild imod sine Venner.

17^a. Der var en Mand ved Navn Sigurd, som var opfødt i Norge. Han holdtes for en Søn af Præsten

¹) Koftbart Silketøj; HynDET har vel tidligere været kunstig baldyret. ²) I det følgende er ved Fortællingen om

Udalbrift. Sigurds Moder var Thora, en Datter af Saxe fra Bigen, og Søster til Sigrid, der var Moder til Kong Olaf Magnussøn og Kaare Kongebroder, som var gift med Borghild, Dag Erlingsøns Datter. Deres Sønner vare Sigurd paa Østeraat og Dag; Sigurds Sønner vare Thorsteen, Andreas Dove og Jon, som var gift med Sigrid, en Søster til Kong Inge og Hertug Skule. Kong Magnuses Venner og Fortrolige lagde Dølgemaal paa Sigurds rette Herkomst, formædelt det forbudne Slægtskabsled, hvori han var bleven avlet. Da Sigurd var bleven opfostret sydpaa hos hin Præst, som hed Albrift, saa gav dette nogle Anledning til at troe, at han var Præstens Søn, saaledes som Ivar Ingemundson siger i det Kvæde, han digtede om Sigurd:

Som Barn han opvorte
Hos Udalbrekt.

Han blev i sin Barndom holdt til Bogen, blev Klerk, og viet til Degn¹; men da han var kommen til fuld Alder og Styrke, blev han den raskeste Mand, stor og stærk, og i alle Slags Tegemsøvelser overgik han alle sine Jævnaldrende, ja næsten enhver anden Mand i Norge. Han viste sig tidlig som en stolt, overmodig og urolig Mand; man kaldte ham Sigurd Stemmedegn; han var af Udseende en meget dejlig Mand, havde temmelig tyndt, men dog suukt Haar. Det kom da til Sigurds Kundskab, at hans Moder udgav Magnus Barfod for hans Fader, og saasnart han blev sin egen Bærg, forlod han Klerkesæder, og drog

---

Sigurd Stemmedegn for Tydeligheds og Fuldstændigheds Skyld det mærkeligste af Saga Sigurdsar Slembidjåks tilige her optaget. ¹) Diaconus.

bort fra Landet. Paa disse sine Rejser tilbragde han en lang Tid; han drog først til Rom, rejste saa ud til Jerusaleem, kom til Jordan, og besøgte mange ubekjendte Steder, saaledes som Pillegrimmene i Torsalaland pleje at gjøre. Som Ivar siger:

Vejen til Rom
 Thrønder's Konning
 Daadrig med
 Fodder traadte;
 Hærens Anfører
 Hjemføjte¹ dernæst
 Helligdomme, og
 Udryddede Synder.

Han taler ogsaa om, at Sigurd rejste til Jerusaleem, besøgte Herrens Grav, og erhvervede sig Guds Miskundhed og megen verdslig Hæder:

Gavmild Hærfører
 I fjærne Lande
 Besøgte den vide
 Torsals Stad;
 Før i det Vand,
 Som Gud indvied²,
 Sigurd af sig
 Synder to'de³.

¹) kan og betyde: hentede, afhentede, hvilket dog neppe kan være Meningen her. ²) Eller: som indviedes af Gud.

³) Den særskilte Saga om Sigurd Slemmedegn anfører her ellers Beretningen om de fem Biskopper, som modtog af ham en Forklaring (ved Jernbyrd, eller en anden Art

Derpaa drog Sigurd ude fra Forsalaland af igjennem Grækenland, Frankland og Saxland; som Ivar siger:

Skibe siden
 De udrusted
 Fra Grækens Land
 Over Havet;
 Ypperlig Fyrste
 Frankler besøgte,
 Sigurd, før han drog
 Til Saxers Rige.

og dernæst fortælles i Kvædet, at han da kom til Nerne¹:

Med een Snekke,
 Over Sø, mod Vest,
 Drog frigerst Konning
 Hurtig til Ner.

Thi da han kom tilbage, tilbragde han nogle Aar med Kjøbmandsrejser; og opholdt sig den Gang ogsaa nogen Stund paa Orknoerne hos Harald Jarl, og deeltog med ham i Drabet paa Thorkel Fostre Sumarlidson². Saa siger Ivar:

Vesterpaa Kæmpen
 Bar paa Ner,
 Med haardsindet
 Jarl i Følge,

---

af de saakaldte Orbalier eller Guds-Domme), som i Hovedværket (her nedenfor), saavel som og i Heimstringla, siges at være gaaet for sig i Danmark. ¹) Orknoerne. ²) Derom læses en udførligere Beretning i Orkneyinga Saga S. 140 o. f. Der fortælles, ogsaa at Sigurd, før dette Drab, blev der dømt til Landflygtighed, u. m.

Til de tapper
Fostre dræbte

— — — — —

— — — — —¹.

Sigurd var ogsaa oppe paa Skotland hos Skottekongen David, og var der meget anset. Saa siger Ivar:

Siden fra Der
Sigurd tyede
Herlig til Konning
Davids Raad;
Fem halve Aar
Bilhelmsbane,
Billig til Kamp,
Var hos Fyrsten.

Han stod i stor Anseelse hos Kongen og andre Hovdinge, og han opholdt sig der en Tid med megen Hæder, som Skalden sagde:

Davids vakkre
Følge syntes:
Ingen større Mand
Did var kommen;
Edlingen pryded
Livvagtens Top,
Ung vandt han da
Almindelig Ros.

Der omtales ogsaa, at medens Sigurd opholdt sig hos Kongen, holdt han nogle Træfninger, og vandt altid Sejer; saa siger Ivar:

---

¹) Disse to Linier ere næsten gandske usærlige i det gamle Haandskrift *Worliuskinna*.

Hærførerens fødte
 Fjordenes Ravne,
 Skudvaaben skjalt
 I Skotter's Blod:
 Hvor for Kongen,
 Kommen fra Ost,
 Fyrige Svende
 Faner bare.

Dg fremdeles:

Inden for Stor¹
 Holdtes Slaget,
 Hvor Sigurd
 Sejler gaves.

Dg endvidere siger han:

Feldtslag fire
 Fyrsten holdt,
 Ypperst i alt,
 I de Skotter's Rige.

Derpaa rejste han til Danmark, og saavel han som hans
 Mænd paastode, at der havde han bestaaet Jernbyrd, forat
 bevise sin Fædrensherkomst og godtgjort i fem Biskoppers
 Nærværelse, at han var en Søn af Kong Magnus. Saa
 siger Ivar Ingemundson i Sigurds-Balk:

Jernbyrds Forklaring
 Om Fyrstens Vet
 Uslagde fem

¹) Formodentlig Stair i det nuværende Nyr-Shire. Kong David maatte (efter de norske Historieforfattere) kæmpe mod sine oprørske Undersaatter, anførte af Angus; han dæmpede endelig Oprøret, i et Hovedslag, Aar 1130.

De ypperste Bisper;
 Proven det viste,
 At den gjæve Magnus
 Var Fader til denne
 Vælbige Konge.

Men Kong Harald's Benner sagde, at dette var kun Svig og Bedrag af de Danske.

18. Da Harald Gille havde været Konge i sex Aar, kom Sigurd til Norge, begav sig til Kong Harald, og traf ham i Bergen. Han gik strax for Kongen, og gav ham sin Fædreneslægt tilkjende, og bad ham antage sig som sin Frænde. Kongen tog ikke strax nogen Beslutning i denne Sag; han forestillede sine Benner den, og holdt Stævner og Samtale med dem, hvoraf Slutningen blev, at Kongen gav Sigurd Sag, fordi han havde deeltaget i Thorkel Fostres Drab paa Drkenserne. Thorkel havde fulgt Kong Harald til Norge, første Gang da han kom til Landet, og været een af Kongens bedste Benner. Denne Sag blev dreven saa hæftig, at man gav Sigurd Døds-sag derfor¹, hvilket efter Overlæg med Leensmændene blev fuldbyrdet saaledes, at en Aften silde gik nogle Gjæster² hen til det Sted, hvor Sigurd var, og bade ham gaae med sig; de toge en Skude og roede bort med ham fra Byen, sønderpaa til Nordnæs. Sigurd sad bag paa Kisten, overtænkte sin Stilling, og fattede Mistanke om at der var Svig under. Han var klædt saaledes, at han

¹) Jævnfør ovenfor S. 172 i Anmærkningen. ²) Saaledes kaldtes en Deel af Kongens Huustrepper, som ikke stode i fast Tjeneste, men blot vare antagne paa et halvt eller heelt Aar, eller og paa ubestemt Tid.

havde blaae Beenklæder paa, en Skjorte og derover en Kofte med Baand i, der tjente ham for Kappe; han sad og saae ned for sig, og havde sine Hænder ved Baandene i Kofsten, som han snart trak op over Hovedet, snart igjen lod synke ned. Da de nu kom ud for Næsset, vare de lystige og drukkne, roede stærkt, og gave kun liden Agt paa hvad der gik for sig. Da stod Sigurd op, og gik hen til Skibsbord; men de to Mænd, som vare tagne med til at bevogte ham, stode ligeledes op, fulgte ham til Skibsbordet, toge begge hans Kofte og holdt den op, som man har for Skif ved mægtige Mænd. Men da han frygtede for, at de holdt i flere af hans Klæder, saa greb han dem hver med sin Haand, og styrtede sig overbord med dem begge. Skuden var i stærk Fart, saa de andre havde Bannfælighed ved at dreje, og det varede nogen Stund, førend de kunde optage de Mænd, som vare i Søen. Sigurd svømmede saa langt bort under Vandet, at han allerede var kommen paa Land, førend de fik Skibet vendt om, for at sætte efter ham. Han var overmaade raff til Fods, og løb op i Landet. Kongens Mænd satte efter ham, og søgte ham hele Natten, men uden at finde ham. Han lagde sig i en Bjergkloft, og da han begyndte at fryse, trak han sine Beenklæder af, skar Hul paa Bagstykket, og smogde dem saaledes over sig, at han stak Hovedet derigjennem, og Armene ud af begge Burehullerne; saaledes frelste han sit Liv for den Gang. Kongens Mænd vendte tilbage, og kunde ikke lægge Skjul paa deres Uheld.

19. Nu kunde Sigurd nok indsee, at det kun lidet vilde nytte ham at søge tilbage til Kong Harald; han holdt sig derfor i Skjul hele Høsten og næste Vinter. Han opholdt sig hemmelig i Byen Bergen hos en Præst,

og pønsede paa, hvorledes han skulde faae Kong Harald taget af Dage; i dette Forræderi havde han mange Deeltagere, hvoriblandt endog nogle af Kong Haralds Hirdmænd og Herbergesmænd, af dem, som før havde været Kong Magnus's Hirdmænd; disse stode nu i saadan Undest hos Kong Harald, at nogle af dem sad ved Kongens Bord. Lucia-messe¹ om Aftenen talte to saadanne Mænd med hinanden, hvorpaa den ene henvendte sig til Kongen: „Herre!“ sagde han, „vi ere nu blevne enige om at overgive vor Trætte til eders Kjendelse, og vi have væddet hver om en Aft² Honning; jeg siger, at du vil sove i Nat hos din Kone, Dronning Ingerid, men han siger, at I vil sove hos Thora Gutturmsdatter³.“ Kongen havde ikke den ringeste Anelse om, at der laae saa megen Underfundighed skjult under dette Spørgsmaal, og svarede leende: „Du vinder ikke Væddemaalet.“ Af dette Svar kunde de nu vide, hvor han var at finde den Nat, men Hovedvagtten holdtes den Gang udenfor det Herberg, som de fleste troede Kongen var i, og hvor Dronningen sov.

20. Sigurd Slemme med nogle flere Mænd kom til det Herberge, hvor Kongen sov, brøde Døren op, og gik derind bevæbenede. Ivar Kolbeensøn bar først Vaaben paa Kong Harald. Kongen var gaaet drucken til Sengs, og sov haardt; han vaagnebe ved at man kvæstede ham, og sagde i Vildelse: „Haardt handler du nu med mig, Thora!“ Hun sprang op, og sagde: „De handle haardt med dig, som ville dig værre, end jeg.“ Kong Harald

¹) Den 13de December, efter den gamle eller Juliana's Stil.

²) en Botte, et vist Maal.

³) eller: Gudbrandsdatter.

lod der sit Liv. De Mænd, som havde overfaldet ham tilligemed Sigurd, vare: Dgmund, en Søn af Thrand Skage, Kolbjorn Thorsjotson fra Batalder og Islænderen Erlend. Sigurd og hans Mænd gif bort, og han lod da de Mænd kalde til sig, som havde lovet ham deres Bistand, hvis han fik Kong Harald taget af Dage. Derpaa toge Sigurd og hans Mænd en Skude, satte Mænd til Rarerne, og roede over Baagen ind under Kongsgaarden. Da begyndte det at dages. Sigurd stod op, og holdt en Tale til de Mænd, som stode paa Kongebryggen, tillyste, at det var ham, som havde dræbt Kong Harald, og forlangte af dem, at de skulde tage ham til Konge i Følge hans Fødselsret. Da strømmede der en stor Mængde Mænd ned paa Bryggen fra Kongsgaarden, og svarede alle, som med een Mund, og sagde, at det skulde aldrig skee, at de skulde bevise den Mand Lydighed og Tjeneste, som havde myrdet sin Broder; „men hvis han ikke er din Broder,” sagde de, „saa har du ingen Fødselsret til at være Konge.” De sloge deres Baaben sammen, og erklærede dem alle landflygtige og fredløse. Derpaa blev der blæst i Kongens Lur, og alle Leensmænd og Hirdmænd stævnede sammen, men Sigurd og hans Mænd fandt det da tjenligst for sig at slynde sig derfra. Han sejlede derpaa nordpaa til Hordeland, og holdt der Thing med Bønderne; de gif ham tilhaande, og gave ham Kongenavn. Derfra drog han ind i Sogn, hvor han ligeledes thingede, og blev tagen til Konge. Saa drog han op i Fjordene, og blev der modtaget vel. Saa siger Ivar Ingemundsen¹⁾.

¹⁾ eller: Ingjaldfen.

Hørdet og Sognboer
Efter Haralds Fald
Modtog mild
Magnus'søn;
Konningens Arving,
I hans Broders Sted,
Hylbede mange
Mænd paa Thinge¹.

Harald blev begravet i den gamle Kristkirke.

---

¹) Dette kan ogsaa oversættes saaledes: Mange jore sig, paa Thingene, i Broderskab med Kongens Søn d. e. at være ham hulde og troe, som om de vare hans Brodre.

Kong Inge Haraldsons og hans Brødres Saga.

Dronning Ingerid, samt Leensmændene og den Hird, Kong Harald havde haft, besluttede, at en hurtigsejende Sagt skulde løbe til Throndhjem, forat melde Kong Haralds Død, samt at Thrønderne skulde tage Haralds Søn Sigurd, som opholdt sig der nordpaa og blev opfostreret af Gyrð Baardson, til Konge. Dronning Ingerid selv drog derimod øster til Vigen; Inge, hendes Søn med Kong Harald, var der i Vigen til Opfostring hos Amunde Gyrðson. Da de kom til Vigen, blev der holdt Borge-thing, paa hvilket Inge blev tagen til Konge; han gik den Gang i sit andet Aar. Heri samtykkede Amunde og Thjostolf Alefson og mange andre af de fornemste Høvdinger. Men da den Tidende kom op til Throndhjem, at Kong Harald var tagen af Dage, blev hans Søn Sigurd taget til Konge, hvortil især bidroge Dttar Birting og Peter Sauda-Ulfson, samt Brødrene Guttorm Alolfson paa Røne og Dttar Valle, foruden mange andre Høvdinger. Næsten hele Almuen gav sig da under disse Brødre, fornemmelig fordi deres Fader holdtes for hellig; man tilsvor dem Land og Rige saaledes, at Kongedømmet ikke skulde overdrages nogen anden i Norge, saalænge som nogen af Kong Haralds Sønner vare i Live.

2. Sigurd Stemmebejn sejlede nord med Landet, men da han kom til Nordmør, vare der allerede før ham ankomne Breve og Tærtegn fra Befalingsmændene, som havde hylidet Kong Haralds Sønner; saa at han der hver-

ken fik Medhold eller Understøttelse. Men da han selv kun havde faa Tropper, saa besluttede de at stævne ind i det Throndhjemste, hvorhen han allerede havde sendt Bud til sine og den blindebe Magnuses Benner. Da han kom til Kjøbstaden (Nideros), roede han op i Aaen Nid, og fæstede sine Landtove under Kongsgaarden, men de bleve strax nødte til at tage derfra, da hele Almuen var dem imod; de lagde da ud til Holmen, og togge mod Munkenes Billie Magnus Sigurdson ud af Klosteret; han var forhen bleven indviet til Munk. Det er de flestes Mening, at Magnus gif frivillig bort, skjønt man foregav det modfatte, forat besmykke hans Sag; Sigurd ventede sig betydelig Undsætning af dette Foretagende, hvilket ogsaa blev Tilfældet. Dette skede strax efter Junl. Sigurd og Magnus sejlede ud efter Fjorden; efter dem fulgte snart Bjørn Egilson, Gunnar fra Gimse, Halbor Sigurdson, Aklak Hakonson, Brødrene Benedikt og Erik, den Hird, som før havde været hos Magnus, og en Mængde andre Mænd. De sejlede med deres Folk sonder ud forbi Nøre og heelt ned udenfor Romsbalsminde. Der deelte de deres Flaade; Sigurd Slemme drog sonderpaa langsmed Landet, og over i Vesterhavet strax om Vinteren, men Magnus drog til Dplandene, hvor han haabede at erholde megen Understøttelse, som han ogsaa fik; han opholdt sig om Vinteren og hele Sommeren over i Dplandene, og havde mange Folk samlede. Men Kong Inge drog ham imøde med sin Hær; de mødtes paa det Sted, som hedder Minde¹⁾; der holdtes et stort Slag, og Magnuses Hær var størst. Man

¹⁾ Ved Mundingen af Bormen, der hver den løber ud af Njosen; nuværende Gaard Minde eller Minne.

fortæller, at Thjostolf Ulfson havde Kong Inge i sin Rit-ting, medens Slaget stod paa, og gif tillige under Banne-
ret, og stødtes i stor Nød af den Anstrængelse, han hav-
de, og de Anfald, han maatte udholde. Den Gang, for-
tæller man, skal Kong Inge have faaet den Vanhelsen,
som han maatte bære paa sin Livstid, nemlig at han fik
en Puffel paa Ryggen, og at den ene Fod var kortere
end den anden, samt at han var saa svag, at han kun
kunde gaae daarlig saalænge han levede. Der skede
endelig et stort Nederlag paa Magnuses og hans Mænds
Side; i den forreste Fylking faldt disse: Halbor Sigurd-
son, Bjørn Egilson og Gunnar fra Gimse, og en stor
Deel andre af Magnuses Hær, førend han vilde flye.
Saa siger Rolle hin Prude:

Mod Vst ved Flodens Munding
Et Slag I holdt, og siden
Blev Fjenders Flok adspjittet
Af Hæk, hjelmprydet Første.
I Skjolde sammensøjed,
Dg Skaansel Brynjer nægted,
Skjønt ung du er, vor Konning!
Du Landet vel forsvared.

Dg fremdeles kvad han:

Kampsnilde Drot! for Kongen,
Som Himlen¹ Ringe skjænker,
Fra Slaget flygted, skjulte
Hans faldne Livvagt Marken;
Du, Throners tappre Hersker!
De malte Skjolde kløved;

¹) d. e. Gæstligheden, Klosters eller Kirker.

En dobbelt herlig Lykke

Mod Magnus dig blev givet.

3. Magnus flyede først øster til Gotland, og derfra til Danmark. Paa den Tid var Jarlen Karl Sonesøn i Gotland; han var mægtig og gjerrig. Magnus den Blinde og hans Mænd foregave for Høvdingerne, hvor de kom, at Norge ingen Modstand kunde gjøre, hvis nogle anseelige Høvdinger vilde forsøge at indtage det, da der ingen Konge var over Landet, og Bestyrelsen var allene overdragen Leensmændene; men de Leensmænd, som først vare valgte til at varetage Regjeringen, vare nu uenige med hverandre fornedelest Avind. Men saasom Karl gjerne vilde forsøge sin Magt, og ligesaa meget attraaede Bytte', saa samlede han en Hær, og red østfra til Vigen; der underkastede mange sig ham af Frygt. Men saasnart Thjostolf og Amunde erfarede dette, gik de ham imøde med de Folk, de kunde faae samlede, og havde Kong Inge med sig. De traf Karl og Goternes Hær øster i Krogeskoven; der holdtes det andet Slag, i hvilket Kong Inge vandt Sejer. Der faldt Munan Dgmundson, Karl Karls Morbroder. Munans Fader Dgmund var en Søn af Drm Jarl Eiliffson og Sigrid, Fiin Jarl Arnesons Datter. Dgmunds Datter Astrid var Moder til Karl Jarl. Der faldt mange i Krogeskoven, men Jarlen flyede østeraa fra Skoven. Kong Inge forfulgte de Flygtende heelt ud af sit Rige, saa dette Tog blev dem til megen Bane. Saa siger Kalle:

---

*) eller: og gjerne lyttede til (d. e. lod sig bevæge af) andres Dvertalelser.

Jeg vil forkynde, Kongen
 De blanke Sværd rødskarved,
 Af Goters Blod drak Navnen,
 Og Kjødets Drnen mætted;
 De fik betalt den Lummel
 Som de anstiftet havde,
 I Slag paa Krogestoven;
 Din Magt sig klarlig viser.

4. Magnus den Blinde søgte ned til Danmark til Erik Emun, og blev der vel modtaget. Han tilbød Kong Erik, at følge ham tilbage til Norge, hvis han vilde underlægge sig Landet, og drage med en dansk Hær til Norge; og sagde, at hvis Danekongen med hans Understøttelse kom til Norge, vilde ingen vove paa at løfte et Spyd imod ham. Kongen lod sig overtale af hans Forestillinger, og udbød Leding. Han sejlede med sex hundrede Skibe til Norge; Magnus den Blinde og hans Mænd vare paa dette Tog med Danekongen. Da de kom til Wiggen, drog de frem med temmeligt Maadehold, stille og fredelig, østfor Fjorden; men da de kom med Flaaden til Tonsberg, vare mange af Leenshøvdingerne der forsamlede. Batndrum Dagson, Gregoriuses Broder, havde mest at sige iblandt dem. Der kunde de Danske ikke komme paa Land, ikke heller komme til at hente Vand, og mange af dem bleve dræbte. De sejlede da ind ad Fjorden til Oslo, men der befalede Thjostolf Mefson. Der fortælles, at man om Aftenen vilde bære den hellige Halvards Skrin, bort fra Byen, og der toge saa mange fat, for at bære det, som der kunde komme til, men de vare dog ikke i Stand til at bære det længer, end noget frem paa Kirkegulvet, men om Morgenen, da de saae Flaaden udenfor ved Hoveds, da

bare fire Mænd Skrinet op fra Byen. Thjostolf og alle Borgerne fulgte det. Kong Erik og hans Hær søgte op igjennem Byen, og nogle løb efter Thjostolf og hans Folk. Thjostolf kastede et Spydjern efter en Mand, som hed Affel, Kong Eriks Stavnbo; det traf ham under Hagen, saa at Ddben stod ud af Nakken, og Thjostolf tyktes aldrig at have gjort noget bedre Skud, thi dette Sted var det eneste bare paa Manden. Halvarðs Skrin blev faaet op paa Kommerige, og forblev der i tre Maaneder. Thjostolf drog igjennem Kommerige, samlede Folk om Natten og kom ned til Byen om Morgenens. Kong Erik lod lægge Ild i Halvarðskirke og paa flere Steder i Byen, saa at nogle Samlinger af Huse bleve kredsvis opbrændte. Derpaa kom Thjostolf ned med en stor Deel Folk, men Kong Erik lagde bort med sin Flaade, thi de kunde ingensteds komme i Land nordensfor Fjorden fornedeft Leensmændenes Dpud; og hvorsomhelst de forsøgte Landgang, bleve fem, sex eller flere paa Stedet. Kong Inge laae i Hornboresundene med en stor Hær; men da Kong Erik spurgte dette, vendte han tilbage til Danmark. Kong Inge satte efter dem, og tog saa mange til Fange, som han kunde overkomme, og man paastaar, at der aldrig har været gjort et uhykkeligere Tog til et fremmed Kongerige med ligesaa stor Hær; Kong Erik var ogsaa meget misfornøjet med Magnus og hans Mænd, holdt sig for at være bebraget af dem, der havde faaet ham til at gjøre dette Tog, og yttrede, at han aldrig mere skulde være deres Ven, saadan som han havde været tilforn.

5. Nu skal der fortælles om Kong Haralds Sønner, Inge og Sigurd, saaledes som den vise og indsigtsfulde Mand Erik Ddbson har berettet. Denne Fortælling

er for største Delen forfattet efter Leensmanden Hakon Mages munttlige Beretning; han sad nemlig selv og fortalte disse Tildragelser, da de første Gang bleve nedskrevne; han selv og hans Sønner vare med paa disse Toge og i de fleste Feldtslag, og han kjendte personlig de Mænd, som her forekomme; den, som opskrev Fortællingen, har ogsaa haft flere navngivne sanddrue Mænd til Hjemmelmænd for denne Beretning.

Sigurd Slemmebegn kom denne Sommer fra Landene i Vesterhavet til Norge. Men da han spurgte sin Frænde Magnuses Ulykke, kunde han nok tænke, der var kun Iiden Hjælp for ham at vente i Norge. Han sejlede da udenskjærs sydpaa langsmed Kysten, og drog til Danmark. Siden opholdt han sig der og i andre sydlige Lande i nogen Tid, da han vidste, at han intet Parti havde i Norge, hvor dog den største Modstand blev gjort af Thrønder og Mører. Saa siger Ivar:

Mod Kongen, fra Vesten
 Kommen, sig rejste
 Thrønder og Mører,
 Som vraged det Gode;
 I sin Hu
 Flur de svigted
 Mild og gjæv
 Magnussøn.

Ogsaa derom, at Sigurd drog fra Norge, og kom til Sverrig, taler han; nemlig:

I stormende Vejr
 Konningens Tropper,
 I Raffhed forsøgte,
 Til Rebene flimled;

Sejlene de
 Pässe maatte,
 Andre øste;
 Koldt var det paa Havet.

Hæftig Iling
 Omdrejede Fløjen
 Lucforgyldet
 Paa Fyrstens Skib.
 Bugne maatte,
 Mens Drotten styred,
 Over Sigurd Sneffens
 Stænger og Ræer

Havets Strøm
 Og stærke Bølger
 I skarp Kuling
 Skibet fremstødte;
 Højbaaren Konnings
 Lange Skibe
 Kom i Havn
 Ved Kalmarnæs.

Den Sommer, da Sigurd kom til Danmark, styrede han først til Drefund, men holdt siden to Slag mod Bønderne; det ene sydpaa ved Wæ, hvor han traf en Deel vendiske Sneffer, lagde til Slag med dem, og vandt Sejer; han ryddede der otte Skibe, dræbte mange Hjender, og hængte nogle. Et andet Slag holdt han med Bønderne ved Møen¹⁾ og vandt Sejer. Da han var kommen ned til Danmark, indgik han Venstabs med mange af

¹⁾ eller: Møre.

Hovdingerne, og i Begyndelsen med Kongen selv; saaledes som her siges:

Af Tybers Herster
Herlig Kriger
Fred med Flid
Sig erhverved.

Ivar omtaler hvad der nys blev sagt, at han holdt et Slag ved Vro:

Krigsbjærv Sigurd,
Bant til Striden,
Sydpaa ved Vro
Bender mødte.

Og fremdeles siger han:

Ung Drot rydded
Dtte Snekker;
Over Benders Aadsler
Ulve tuded,
For Sværdet faldt
Forvorpen Skare....

Om det andet Slag, som han holdt udenfor Møre¹⁾, og dræbte der mange Bender, siger Ivar:

End et Slag
I Ost fra Møre
Har kampmodig
Konning holdt;
Vaaben brugte han,
Da Bender segned,

¹⁾ Heimskringla har Moen, men Møre kan have været en Deel af Bleking eller Smaaland. Ordet Møre kan og ligefrem betyde en Slette eller flat Strandbred. Verset omhandler vel ellers det samme Sotog, som ommeldes

Raff Anfører

Anden Gang.

Derpaa styrede han søndenfra, og lagde op i den østre Arm af Elven¹, og bemægtigede sig der tre² Skibe af den Flaade, som tilhørte Thorer Hvinantorde og Harald Kesses Søn Dlaf, hans egen Søstersøn. Dlaf's Moder var Magnhild, Kong Magnus Barfods Datter. Sigurd drev Dlaf op paa Land; som her siges:

Paa Elven, hvor
 Udlingen sloges
 For Fædrenejord,
 Fældte han Kæmper;
 Ved stærke Skud
 Skudvaaben dirred,
 Af begge Flokke
 Faldt de Kjække.

Endvidere taler Ivar saaledes herom:

Elftet Konning
 Paa samme Tog
 Af Thorer's Flaade
 Trende Skibe rydded;
 Dlaf's Folk
 Af Elven flygted,
 Og forfulgtes
 Fra dens Bredder.

Thorer³ var i Kongehelle, og samlede Folk til Modstand. Sigurd lagde did, og de skjøde paa hinanden; der faldt

---

ovenfor efter den mindre udførlige Fortælling om Sigurd Stemmedegns Bedrifter. ¹) Gøtelve. ²) eller 6, efter nogle Haandskrifter. ³) eller: Thjostolf.

nogle paa begge Sider, og mange bleve saarede. Der faldt Ulfhedin Sorolffson, en Mand fra Nordlandet¹, Sigurds Stavnbo.

Det lykkedes ikke Sigurds Folk at gjøre Landgang; han sejlede da bort derfra, styrede længer op i Vigen, og plyndrede vide om. Han laae i Havnen Portyrja paa Lungbardsiden, hvor han oppasfede de Skibe, der sejlede til og fra Vigen, og plyndrede dem. Tønsberg Mænd samlede Folk imod ham, og overfaldt ham uformodentlig, medens han med sine Mænd var paa Land, forat dele Byttet; nogle kom ned fra Landet imod dem, andre lagde deres Skibe tværs over Udlobet af Havnen udenfor dem. Der faldt mange af Sigurds Mænd; blandt andre Finn Ged og Uffel Smidsøn. Sigurd løb paa sit Skib, og roede ud imod dem; Vatn-Drms Skib laae nærmest, men han lod det dreje af Vejen, saa at Sigurd roede ud ved Siden af dem, og undkom med et eneste Skib, men mange faldt af hans Folk. Da blev følgende kvædet:

Rys i Portyrje-Slaget

Blev Vatn-Drn flemt medtaget.

6. Sigurd sejlede derpaa ned til Danmark; paa Vejen tilfattede en Mand fra hans Skib, Kolbeen Thorthjotson fra Habeland, Livet; han var paa en Baad, som var bunden bagved Skibet, og man sejlede stærk. Sigurd led Skibbrud, da de kom mod Land, og var om Vinteren i Kalborg; men Sommeren efter sejlede han og Magnus søndenfra med fyv Skibe, kom uventendes til Lister om Nat-ten, og lagde til Land. Der var Bentein Kolbeensøn tilstede, Kong Inges Hirdmand, en meget dygtig Mand.

¹) paa Island.

Sigurd og hans Folk gik op i Land i Dagningen, omringede Gaarden, og vilde sætte Ild paa den; men Bentein slap ud i et Forraadshuus med sit Harnisk paa, og var vel bevæbnet; han stillede sig indensfor Døren med draget Sværd, holdt Skjoldet for sig, havde Hjelm paa Hovedet, og var saaledes beredt til at forsvare sig; Døren var lav. Sigurd spurgte, hvo af hans Svende der havde mest Lyst til at gaae ind mod Bentein: det vilde være drabelig gjort. De svarede, at ingen havde Lyst dertil. Bentein hørte hvad de sagde, og svarede: „Hvo som gaaer ind, skal vistnok finde Vaaben for sig.” Der var mørkt i Huset. Men imedens de stode og talte frem og tilbage herom, sprang Sigurd ind i Huset¹; Bentein hug efter ham, og fejlede. Sigurd vendte da om, forat anfælde ham, og de havde kun skiftet faa Hug med hinanden, førend Sigurd dræbte ham; og kom ud med hans Hoved i Haanden; thi han var en særdeles raske og overmaade hurtig Mand. Saa siges i Kvadet:

Gavmiti Konning

Dit fra Næsse

Sejled til Lister

Langsmed Agde;

Hersers Affom faldt,

. Hær var i Landet,

¹) Den vidtloftigere Saga beretter: at han tog et Graaskind, som han havde paa, traadte derpaa, viklede det om sin Haand, trak Sværdet af Skeden, og vendte op imod Huset. Han havde intet over sig og var i den blotte Skjorte, samt havde intet paa Hovedet. Han støj ind i Huset, som om man fjød med et Spær, saa at han snart kom langt ind i Huset, og angreb Bentein stærkt nærmere mod Indgangen, samt hug ham strax i Hovedet.

Bygder brændte
 For bold Kæmpe.
 Landsmænds Flok,
 Hvor Luer brændte,
 Dreves til Skoven
 Af Skjoldungen;
 Rasse Gutter
 Rødned Sværdet
 I Benteins Saar,
 For selv han styrteb.

De røvede alt det Gods, der var paa Gaarden, og droge derpaa ned til deres Skibe. Men da Kong Inge og hans Benner, samt Benteins Brødre, Sigurd og Gyrð Kolbeensønner, erfarede Benteins Drab, saa samlede Kongen Folk imod Sigurd, drog selv med, og tog et Skib fra Hakon Pungelt Povelson, en Dattersøn af Uslaf Erlingsøn fra Sole og Søskendebarn til Hakon Mage. Kong Inge jog Hakon op paa Land, og tog alle deres Badsække fra dem. Sigurd Slok, en Søn af Endride i Gøtdal¹, hans Broder Erik Hæll, og Andreas Kelduskitur, en Søn af Grim fra Vistord, undskyede til Fjordene; men Sigurd, Magnus den Blinde og Thorleif Skjappe sejlede med tre Skibe udenstjærs op til Helgeland. Magnus var om Vinteren paa Bjarkø hos Vidkunn Jonson, men Sigurd hug Stavnene af sit Skib, borede Hul derpaa, og sænkede det ned inde i Uggisfjord. Sigurd opholdt sig om Vinteren i Tjaldasund paa Hin² paa det Sted, som hedder Gjusersfjord³. Inderst i Fjorden er der en Hule i

¹) Efter andre Haandskrifter: Solardalen.   ²) eller Kinn.

³) Dette udtrykkees saaledes i nogle Afskrifter: Sigurd opholdt sig paa Finmarken.

Fjeldet; her var Sigurd med sit Følge om Vinteren, over tyve Mand, og hængte noget for Nabningen, saa at man ej kunde see dem fra Strandbredden af. Disse Mænd forsynede Sigurd med Fødemidler om Vinteren: Thorleif Skjappe og Einar, en Søn af Dgmund fra Sand og af Gudrun, en Datter af Einar Aresøn fra Reikjehole¹.

7. Den Vinter, fortælles der, lod Sigurd Finnerne bygge sig to Skuder inde i Fjordene; de vare bundne sammen med Sener, uden Spiger, og tykke Bidjer tjente til Knæ; der roede tolv Mand paa hvert Bord saa hurtig, at Karerne neppe rørte ved Vandets Overflade. Sigurd var hos Finnerne, medens de byggede Skuderne; Finnerne havde Mundgaat, og gjorde et Gilde for ham. Derom kvad Sigurd siden følgende:

Godt var i Gamme²,
 Hvor med Glæde vi drukke,
 Og glad Kongesøn
 Gik mellem Bænke;
 Ej mangled der Gammen
 Af Gammendrik,
 Mand glæded Mand,
 Der hvor jeg var.

Disse Skuder vare særdeles hurtige, saaledes som kvædet er:

Helgelandst Fyrre
 Følger ej meget;
 Senebundet Skib
 Af Sejlet fremvistes.

¹) paa Island.

²) saaledes kaldes endnu Finnernes eller Finlappernes Hytter.

Om Foraaret sejlede Sigurd og Magnus nordensfra med de to Skuder, som Finnerne havde bygget. Da de kom til Vaage, dræbte de Svend Præst og hans to Sønner. Saa siger Ivar, at den næste Vinter, efter at Bentein var dræbt, var Sigurd i Helgelændernes Vold:

I den næste
Vinter derefter
Var modig Hersker
Paa Helgeland;
Faderen med
Tvende Sønner
Helten i Vaage
Skilte ved Livet.

8. Derfra sejlede Sigurd sydpaa til Vikar, og der faugede de Wilhelm Skindere, som var Kong Sigurds Leensmand, og Thoralde Kept, og dræbte dem begge. Saa siger Ivar:

Det var næst
Nordpaa i Vaage,
Vaabensliste,
Da Wilhelm faldt.

Derpaa sejlede Sigurd sydpaa langsmed Landet, traf Styrkar Glæserove sønder ved Byrda, da han kom sej- lende fra Kjøbstaden (Nideros), og dræbte ham. Saa siger Ivar:

Modig Konning
Mødte siden
Sydpaa ved Byrda
Glæserove;
Styrkars Fald
Fyrsten voldte,

Ornen bar veden

Blodige Dinger.

Dg da Sigurd kom ned til Balsnæs, traf han Svinegrim, hvis højre Haand han lod afhugge. Saa siger Ivar:

Bed Balsnæsset

Hærens Fører

Haardt angreb

Svine-Grim;

Kongens Frænde

Lod han miste

Højre Haand,

Før Kampen endtes.

Derefter sejlede han sønder til Møre fordi Mundingen af Throndhjems Fjord, og fangede der Hedin Haardmave og Kalf Kringløse; Hedin gav han igjen fri, men Kalf dræbte de. Kong Sigurd og hans Fosterfader Saade-Gyrd fik Efterretning om Sigurds Rejse og hvad han foretog sig; de sendte da Mænd ud forat opsøge ham, under Anførsel af Jon Røde, en Søn af Kalf den Brange, Biskop Ivars Broder, og endnu en Præst, Jon Smyril. De gik ombord paa Kenen, et Skib paa to og tyve Rum og en fortræffelig Sejler. De sejlede ud, forat opsøge Sigurd, men fandt ham ikke, og vendte tilbage nordpaa med liden Vre, thi man siger, at de virkelig saae dem, men torde ikke lægge imod dem. Sigurd sejlede da sønder til Hordeland, og kom til Herbla; der ejede Einar, en Søn af Lare-Povel, en Gaard, og var dragen ind i Hamarsfjord til Gangedagething. De toge alt det Gods, som var der paa Gaarden, et Langskib paa fem og tyve Rum, som tilhørte Einar, og hans fire Aars gamle Søn,

der laae hos een af hans Arbejdskarle; nogle vilde have Drengen dræbt, men andre vilde tage ham bort med sig. Arbejdskarlen sagde: „Dette er min Søn, og ikke Einar's; det kan derfor kun lidet gavne eder, at dræbe ham, og I vinde heller intet ved at føre ham bort;” og efter hans Forestillinger lode de Drengen blive tilbage, men drog selv bort. Men da Einar kom hjem, gav han Arbejdsmanden Gods af to Dre Gulds Værd, takkede ham for sit snilde Indfald, og lovede bestandig at være hans Ven. Saa sagde Erik Oddson, der første Gang nedskrev denne Fortælling, at han i Bergen hørte Einar Povelson fortælle denne Tildragelse. Sigurd drog sønderpaa langsmed Landet, og heelt øster over til Vigen. Han traf Finn Saaude-Ulfson øster paa Kvildre, da han rejste om forat indkræve Kong Inges Landskyld, og lod ham hænge. Derpaa sejlede de ned til Danmark.

Ivar beretter, at han tog Finn til Fange:

Kjæf Anfører
 Østpaa ved Kvildre,
 Hæderbegjerlig
 Finn har mødt;
 Den Søn af Ulf,
 Ellers raff
 Kriger, de lode
 Livet miste.

Dg fremdeles siger han:

Uden for Møre
 Mægtig Konning
 Dvervandt Hedin
 Dg hans Svende;

Han lod Kalf
Kringløje
Heel haardeligen
Vold undgælde.

Dg end siger han:

Sognboers Herre
Hærskjold forte
Dver alle ydre
Der og Strande.

Dg fremdeles kvad han:

Foran Sigurd
Sees der kunde,
Skarpe Klinger,
Hugne Brynjer,
Brækkede Skjolde,
Blodige Landsfer,
Flyvende Faner
Dver sægtende Skare.

9. Nogle fortælle, at imedens Sigurd Slemme rejste omkring paa Handelsrejser, var han en Vinter paa Island hos Thorgils Oddeson paa Stadarhol i Sorbs, og kun faa Mænd vidste, hvem han var. Det hændte sig om Høsten, da Faarene, som skulde slagtes, vare drevne ind i en Fjeld, og man der vilde gribe dem, løb eet af dem hen til Sigurd, ligesom for at søge Hjælp hos ham. Sigurd rakte Haanden imod det, løftede det op af Fjelden, og lod det løbe bort, og sagde: „Der er ingen andre, som søge vor Beskyttelse, dette skal i det mindste have den.” Det tilbrog sig ogsaa siden om Vinteren, at en Kvinde havde stjaalet, og Thorgils blev vred paa hende, og vilde straffe hende. Hun løb, forat søge Hjælp, hen til det Sted, hvor

Sigurd var, men han satte hende ved Siden af sig paa Bænken. Thorgils bad ham ikke at give sig af med hende, og sagde, hvad hun havde gjort. Sigurd sagde: „Jeg vil bede om Naade for hende, siden hun dog har søgt min Beskyttelse; tilgiv hende sin Forseelse!“ men Thorgils sagde, hun skulde lide sin Straf. Da Sigurd nu saae, at han ikke vilde tilgive hende for hans Bøns Skyld, saa sprang han op, trak sit Sværd, og sagde, han kunde prøve paa at nærme sig. Thorgils saae hans skarpe og alvorlige Ansigt, fattede nogen Mistanke om, hvem han var, og lod være at gjøre hende noget for den Gang. Der vare flere Ublændinger, blandt hvilke Sigurd gjorde sig mindst til. En Dag, da Sigurd kom ind i Stuen, spillede en Dstmand¹ Tavt med een af Gaardens Folk, der klædte sig prægtig og opførte sig stolt. Dstmanden kaldte paa Sigurd, og bad ham hjælpe sig med Spillet, thi han frygtede for, at der var ingen Redning for det, men Manden, som spillede med Dstmanden, havde en daarlig Fod, og hans Taa var bollen. Sigurd satte sig ned paa Bænken, tog et Straa, og trak det hen ad Gulvet; der vare nogle Killinger paa Gulvet, de løb efter Straaet, indtil de endelig sprang op paa Mandens saarede Fod; han foer i Vejret med et Skrig, og Tavlet forvirredes; nu kom de i Trætte om, hvem der havde vundet. Men dette er her fortalt, fordi just saadanne Indfald ganske syntes at ligne efter Sigurd. Man vidste ikke noget af, at han var præstelærd, førend Løverdagen for Paaske, thi da dieede han Båndet; overhoved vandt han stedse i Anseelse, jo længer han var der. Om Sommeren efter,

¹) Nordmand.

førend han og Thorgils skiltes ad, sagde Sigurd, at Thorgils kun skulde henvise sine Venner til Sigurd Slemmebegn, som til sin Bekjendt. Thorgils spurgte: „I hvilken Forbindelse staaer du med ham?“ Han svarede: „Jeg er Sigurd Slemme, Kong Magnus Barfods Søn;“ og derpaa drog han bort.

10. Indvaanerne i Vigen og Borgerne i Bergen holdt det for usømmeligt, at Kong Sigurd og hans Venner sade rolige i Kjøbstaden (Nideros), medens hans Faders Mordere sejlede frit i Farvandet udenfor Throndhjemsfjord, men Kong Inge og hans Mænd sade øster i Vigen, hvor der var mest Fare forhaanden, værgede deres Land, og havde holdt mange Træfninger. Da sendte Kong Inge Brev op til Kjøbstaden, saa lydende: „Kong Inge, Kong Haralds Søn, hilser Kong Sigurd, sin Broder, og Saade-Gyrd, Dgmund Svipte, Dttar Birting og alle Leensmænd, Hirdmænd og Huuskarle og den hele Almue, rige og fattige, unge og gamle, Guds og sine Venner. Det er alle vitterligt, i hvilken farefuld Tid vi ere stædte, saa og vor Barndom, da du er fem Aar gammel, og jeg tre; intet kunne vi foretage os uden med vore Venners og gode Mænds Raad og Bistand. Nu tykkes os, at jeg og mine Venner befinde os i større Fare og Besværlighed, som dog angaaer os begge, end du og dine Venner. Vær derfor saa god, at komme til mig saasnart som uuligt, og med saa meget Mandskab, du kan, og lader os begge handle i Forening, hvor det behøves. Den maa holdes for den største Ven af os begge, som bidrager til, at vi enes bedst og dele lige Kaar med hinanden i alle Henseender. Men hvis du undrager dig, og vil ikke heller denne Gang, saaledes som du før har gjort, begive dig paa Vejen efter

dette mit nødtvungne Budskab, da maa du være beredt paa, at jeg vil drage med en Hær imod dig, og da bede Gud os inellem; thi vi kunne ikke længer udholde det, at sidde her for saa stor Bekostning, som behøves for Ufreds Skyld, medens du dog hæver Halvdelen af al Landskyld og andre Indtægter i Norge. Gud eder befalendes." Da var Dttar Birting den første, der rejste sig paa Thinget, og sagde: „Disse ere Kong Sigurds Ord til Kong Inge, hans Broder, at Gud vilde lønne ham hans kjærlige Hilsen, saa og den Moje og Besvær, som han og hans Venner have i dette Rige til vores begges Læve. Men om end eet og andet tyktes noget skarpt i Kong Ingens Budskab til Kong Sigurd, hans Broder, da kan ej nægtes, at han i mange Henseender kan have Ret. Nu vil jeg kundgjøre min Mening, og høre, om det ogsaa er Kong Sigurds Villie og andre Magthaveres, nemlig at du, Kong Sigurd! gjør dig rede med de Folk, som ville følge dig, og drager saa mandstærk, som muligt, og det snarreste skee kan, til Kong Inge, for at I kunne staae hinanden bi i alle gode Foretagender, og den almægtige Gud styrke eder begge! Nu ville vi høre dine Ord, Konge!" Peter Saude-Ulfson, siden kaldet Peter Burdarsvend, bar Kong Sigurd frem paa Thinget. Kongen sagde: „Det skulle alle mine Mænd vide, at hvis jeg skal raade, vil jeg drage hen til min Broder, Kong Inge, saasnart jeg kan." Derpaa talte den ene efter den anden, og begyndte hver paa sin Raade, men endte med samme Mening, som Dttar Birting først havde yttret; og det blev derpaa besluttet, at stævne Krigsfolk sammen. Kong Sigurd drog med denne Hær øster til Bigen, og fandt der sin Broder Kong Inge.

11. Den samme Høst kom Sigurd Slemme og Magnus Blinde fra Danmark med tredive Skibe baade med danske og norske Krigsfolk; det var nær ved Vinternæsterne. Saaledes som her siges til:

Tilfidsst fra Sonden
 Sigurd attraade
 Med ringe Hær
 Rige at vinde;
 Med ham sig
 Til Leding rusted,
 Meget savnende,
 Konning Magnus.

Kongen, som fremmed
 Folkets Gavn,
 Forte til Slag
 Tredive Snekker;
 Mange frygted
 Sigurds Hær,
 Skjold ved Skjold
 Hans Skibe pryded.

Men da Kongerne og deres Hær spurgte det, droge de dem imøde østerpaa; som her siges:

Hædrede droge
 Haralds Sønner
 Med stor Flaade
 Til standende Slag;
 Da Inge svart
 Paa Soen ro'de
 Mod den milde
 Magnusson.

De traf hinanden i Hvale ved Holmen Graa, den næste Dag efter Mortensmesse, hvilket var en Søndag. Kongerne Juge og Sigurd havde tyve Skibe, alle store; og der holdtes et stort Slag. Saaledes som her siges:

Stænger knarked,
 Da krigsvante
 Helte til:
 Vaaben grebe;
 Mellem Frænder
 Freden brødes,
 Høje Valkyrier
 Kampen styred.

Kæmper sukked,
 Staalet rødmed,
 Herlig Konning skjød
 Med Hænder begge.
 Haarde Spyd bede,
 Bunder sviød,
 Da ryddedes begge
 Flaaders Skibe.

Hundredevis
 Over Havet sloj
 Rovfugle til Slaget,
 Ved Blodet at læfkes;
 Kongens Venner
 For Vaaben segned;
 Morderst var Kampen,
 Da Magnús faldt.

Strax efter det første Anfald flyede de Danske med atten Skibe hjem til Danmark. Saaledes som her siges:

Med atten Skibe
 Flygted Lyder,
 De som med Sigurd
 Fra Sonden drog;
 Konningens Hær,
 Blev adspiltet
 I Vaabensfærd;
 Han vantes til Uheld!

Da bleve Sigurds og Magnuses Skibe skilte ad. Magnus laae i sin Seng; men da hans Skib var blevet stærkt ryddet, tog Reidar Grjotgardson, der længe havde fulgt Magnus og været hans Hirdmand, ham i sin Favn, og vilde springe over med ham paa et andet Skib. Men Reidar blev i det samme truffet af et Spyd imellem Skuldrene, hvilket gjennemborede ham, og man siger, at Magnus fik Bane af det samme Skud. Reidar faldt da baglænds over paa Gangbrædterne, og Magnus ovenpaa ham; men det sagde alle, at han ærlig og tro havde fulgt sin Herre. Den er lykkelig, som erhverver sig saadant Rygte! Paa Magnuses Skib faldt Lodin Stappad fra Brumastad, Bruse Thormodson, Sigurd Stemmedegns Stavnbo, Ivar Kolbeensøn og Havard den Fagre, som havde været i Forrummet paa Sigurds Skib. Denne Ivar Kolbeensøn var med iblandt Kong Haralds Mordere, og var den, der først anfaldt ham. Saa hedder det i Kong Inges Drape:

Førend mordgjerrig Magnus
 Faldt, drev i Hagl af Pile
 Det røde Slud paa Skjolde,
 Som frem for Kongen bares;

Af Blodet Skibe stænktes,
 Men Sigurds Drab begræder
 Ej nogen Ven af Riget,
 Med Ket det Inge styrer.

Til Landet svømme søgte
 Hin snilde; men du Ravnen
 Fra Hunger hurtig frelste,
 Og dig ved Sejren glæder;
 De Tapre Skibe rydded
 I Langøes Sund, det brede,
 Med Ulvens Børn der Drne
 Til rigest Bytte simled.

Kong Magnus sagde, da Skuddet traf ham: „Det kom
 syv Aar for silde.“ Der faldt en stor Mængde af Mag-
 nuses Tropper, thi Kong Inges Mænd lod ingen undslippe
 med Livet, som de kunde naae, endskjønt jeg nævner kun
 faa Mænd. De dræbte paa een Holm mere end tressinds-
 tyve Mand. Der bleve dræbte Islænderne Sigurd Præst,
 en Søn af Bergthor Marsøn, og Klement, en Søn af
 Are Einarson; samt Ivar Pragthandske, en Søn af Kalf-
 den Brange, der siden blev Biskop oppe i Throndhjem;
 han var Fader til Erkebiskop Erik. Ivar havde bestan-
 dig fulgt Magnus; det lykkedes ham at komme over paa
 sin Broder Jon Rødes Skib; men Jon var gift med Ce-
 cilia, en Datter af Gyrð Baardson: og var med der i
 Hæren; disse tre kom over paa Jons Skib, nemlig endnu
 Arnbjørn Umbe, der siden blev gift med en Datter af
 Thorsteen i Audsholt, og Ivar Dyrnte Starresøn. Han
 var en Broder til Helge Starresøn; men paa møbrene
 Side en Thronder, en meget dejlig Mand. Men da Krigs-

folkene bleve vaer, at disse tre vare der, grebe de til Vaaben, og vilde anfælde dem og Jon, men de satte sig til Modværge, saa at det nær var blevet til en almindelig Strid; men tilsidst forligtes de dog saaledes, at Jon udløste sin Broder Ivar og Arnbjørn, og stillede Penge til Borgen for dem, hvilke Penge dog siden bleve ham tilbagegivne. Ivar Dyrnte derimod blev ført op paa Land og halshugget, thi Kolbeenssønnerne Sigurd og Gyrd vilde ikke tage mod Penge for ham, da de beskyldte ham for at have været med ved deres Broder Benteins Drab. Biskop Ivar sagde, at han aldrig vidste noget var gaaet ham saa nær, som den Gang Ivar blev ført op paa Land, forat halshugges, og i Forvejen vendte sig om til dem, og ønskede, at de lykkelig maatte see hverandre igjen i hin Verden. Saaledes fortalte Gudrid Birgesdatter, Erkebiskop Jons Søster, Erik Oddson, med Tilføjende, at hun selv havde hørt Biskop Ivar sige det.

12. Thronð Gjeldfer hed Befalingsmanden paa eet af Skibene i Kong Inges Hær. Men da var det kommet saavidt, at Kong Inges Mænd roede om paa Smaa- baade efter dem, som vare sprungne i Havet, og dræbte alle dem, de kunde naae. Sigurd Slemme sprang ud i Søen fra sit Skib, da det var ryddet, kastede Brynjen af sig under Vandet, og svømmede derpaa med Skjoldet over sig; men nogle Mænd fra Thronðs Skib grebe en Mand i Søen, og vilde dræbe ham; han bad om Naade, og lovede at sige dem, hvor Sigurd Slemme var; dette Bilskaar indgik de. Men mange Skjolde og Spyd, Lig og Klæder flode vide omkring imellem Skibene. „I seer vel,” sagde han, „det røde Skjold der henne paa Vandet; derunder er Sigurd.” De roede derhen, og grebe ham, og

forte ham op paa Thronds Skib; men denne sendte Bud efter Thjostolf, Ottar og Amunde. Sigurd havde haft Fyrtoj hos sig, og gjemt Lønderet i en Balnødsfal, som der var smeltet Vox uden om. Dette omtales her, fordi det tyktes vel udtænkt, saaledes at bevare det, at det aldrig kunde blive vaadt; og Skjoldet holdt han over sig, da han svømmede, fordi ingen kunde vide, om det var hans Skjold eller et andet, da der vare saamange, der flode paa Søen. De sagde derfor ogsaa, at de aldrig vilde have fundet ham, hvis han ej var bleven røbet for dem. Saa siger Ivar:

Den Viking blev
Paa Vandet taget,
Som af alle Mænd
Den modigste var.

Men da Thrond var kommen til Land med ham, blev det bekendtgjort for Hæren, at han var tagen til Fange. Den opløstede et højt Skrig af Glæde. Men da Sigurd hørte det, sagde han: „Mangen ond Mand vil glæde sig over mit Hoved i Dag.” Da gik Thjostolf Alefson hen til det Sted, hvor han sad, strog hans med kostbare Baand besatte Hue af Hovedet paa ham, og sagde: „Hvor torde du være saa dristig, Trælleson, at udgive dig for en Søn af Kong Magnus?” Han svarede: „Du behøver ikke at ligne min Fader med en Træl, thi ringe var din Fader imod min.” Hall, en Søn af Lagen Thorgeir Steinarson, var Kong Inges Hirdmand, og tilstede ved denne Begivenhed; han fortalte det til Erik Oddson, der skrev denne Fortælling. Erik skrev den Bog, som kaldes Hryggjarstykki. I denne Bog fortælles om Harald Gille og hans Sonner, og om Magnus den Blinde og Sigurd

Slemme ligetil deres Dødsdag. Erik var en forstandig Mand, og opholdt sig den Gang længe i Norge. Nogle Beretninger skrev han efter Haraldsønernes Leensmand Hakon Mages mundtlige Fortælling. Hakon og hans Sønner vare med i alle disse Stridigheder og Raadslagninger. Desuden nævner Erik endnu flere kydige og sandbrue Mænd, som fortalte ham om disse Begivenheder, og vare saa nær, at de hørte eller saac hvad der forefaldt, men noget skrev han ogsaa, som han selv havde hørt eller seet.

13. Hall Thorgeirson, som nys blev nævnt, fortæller saaledes, at Hovdingerne vilde strax lade Sigurd Slemme dræbe, men de, som vare de grusomste til at lade ham føle deres Harme, raadte for hans Pinsel, og disse siges at have været Benteins Brodre, Sigurd og Gyrd, og Peter Burdarsvend, som vilde hævne sin Broder Finn, men Hovdingerne og næsten alle andre Folk gif deres Vej. De brøde hans Been og Arme med Drehamre. Derpaa rev de Klæderne af ham, og vilde have slaet ham levende, og slækkede Huden paa Hovedet. Men dette kunde de ikke fuldføre for Blodlobets Skyld. De toge da Blisvøber, og sloge ham saalænge, at næsten al Huden var sleden af ham, som om han var slaet. Derpaa stødte de ham med en Stok paa Ryggen, saa at den gif i Stykker; derpaa slæbte de ham til et Træ, hvor de hængte ham, afhug hans Hoved, og slæbte hans Le-geme bort til en Steenhøj, hvor de kastede Stene og Jord paa hans Pig. Derom ere alle enige, baade hans Venner og Uvenner, at der aldrig har været i Norge en i alle Henseender saa dygtig Mand, som Sigurd, saa langt som alle da Levende kunde huske; men i visse Hen-

seender var han en Ulykkesmand. Saaledes fortæller Hall, at han talte kun lidet, og svarede med saa Drd, skjønt man talte til ham; saaog at han slet ikke gav sig under Vinslerne, mere end om de sloge paa Stok eller Steen. Derhos tilføjede han, at det viste, at en var en ras Mand, som var skicket til al Mandighed, naar han kunde udholde Vinsler, uden at lukke Munden op eller give sig det mindste derved; men han fortalte, at Sigurd ikke skreg, men alt hvad han sagde, udtalte han med saa megen Lethed, som om han havde siddet i et Drikkelav; han talte hverken højere eller lavere, eller med mere skjælvende Røst, end sædvanlig; han talte lige til sin Død, og sang derimellem af Psalteren; hvilket Hall meente overgik andre Mænds Styrke og Udholdenhed. Saa siger Ivar:

Dndt det mig tykkes,
 At højbaaren
 Konning saa bittre
 Kvaler taale maatte;
 Aldrig en Mand,
 Mere ras
 End Sigurd, herester
 Sværdet drager.

Psalteret sang
 Sigurd, medens
 Fjenden ham pinte,
 Fyrsten da,
 Tapper for,
 Bad for dem,
 Som han sliq
 Vinsel voldte.

Sit Liv, jeg hørte,
 Lod den Konning
 Da han Psalteret
 Sjunget havde;
 Han til Skrifte
 Vilde gaac,
 Men Folkets Konning
 Tillader det ej.

Men den Præst, hvis Kirke var ikke langt derfra, lod Sigurds Lig føre til denne; Præsten var en Ven af Haralds sønnerne; men da dette blev bekendt, fattede man Brede mod ham, og lod Liget flytte tilbage til sit forrige Sted, og Præsten maatte give Bøder derfor. Men Sigurds Venner seilede siden med et Skib fra Danmark efter Liget, førte det til Kalborg, og begrove det i Mariekirken der i Byen. Saaledes fortalte Ketil, Provsten til Mariekirke, Erik, at Sigurd var der begravet. Thjostolf Meføn førte Magnus den Blindes Lig til Oslo, og lod ham begrave i Halvarðskirke ved Siden af hans Fader, Kong Sigurd. Robin Søpruds Lig førte de til Tonsberg, men alle de andre Faldne begrove de der paa Stedet, og drog de derpaa bort, efterat have vundet en stor Sejer. Herom minder Bødvar Halte i den Drape, han digtede om Kong Sigurd Haraldsøn:

Nu skal det, Norges Styrrer!
 Der hader Ewig, forkyndes:
 Vel holdt du vakkre Løfter,
 Og hævnede din Fader;
 Ved Holmen hæftig Træfning,
 Som er navnkundig bleven,

Udsøgte du, og Sigurd,
Den Kongers Skræk, lod falde.

Dg fremdeles kvad han:

Vist Magnus, snild i Tale,
I Valen maatte falde,
Den Fyrstes Død anstifted
Heel vældig Folkekonning.
En større Nød, end billig
Vor Drot! til sigt dig bragde;
Til du Troldkvindens Heste¹
Har fyldt i Vaabenbraget.

Paa Faldnes lig i Slaget
Har Ulven rødnet Tænder,
Hvor toende frække Konger
Fandt, med al Hæren, Døden.

14. Sigurd og Inge havde regjeret i Norge i sex Aar; da kom om Foraaret Harald Gille's Søn Eisten fra Skotland, tilligemed Arne, Sturla og Thoreif Brynjolfsønner og Kolbeen Hruga. Disse vare sejlede over til Vesterlandene efter Eisten, og fulgte ham tilbage til Landet. De styrede strax nord til Thronhjem, hvor Thronderne modtog dem; han blev tagen til Konge paa Drething i Gangdagene, saaledes at han skulde have Trediedelen af Norge ligemed sine Brødre. Sigurd og Inge vare den Gang øster i Landet; der begyndtes Underhandlinger, og de forligtes saaledes, at Eisten skulde have Trediedelen af Riget. Kong Eistens Moder hed Bjadok, hun kom med ham til Norge.

¹) nemlig Ulvene.

Magnus hed Kong Haralds fjerde Søn; han blev opfostreret af Kyrpinge-Drm, blev ligeledes tagen til Konge, og fik sin Deel af Landet. Magnus havde svage Been, levede kun kort Tid, og døde paa Sotteseng. Om ham taler Einar Skulesøn tilligemed hans andre Brødre; han kvad:

Folk Eisten Rigdom skjænker,
Men Sigurd Striden vækker,
Slag-Tummel ynder Inge,
Dog Magnus Freden stifter;
Den Kongeslægt Hærskjoldet
Kan føre vel, og aldrig
Meer brave fire Brødre
Blev under Solen fødte.

15. Efter Kong Harald Gille's Døds blev Dronning Ingerid gift med Ottar Birting. Han var Leensmand og en stor Høvding, en Thrønder af Vt. Han var en stor Støtte for Kong Inge i dennes Barndom. Kong Sigurd var ham derfor ikke heller synderlig gunstig, da han meente; at Ottar overalt kun saae paa hans Stedsøn Kong Inges Bedste. Ottar Birting blev dræbt oppe i Kjøbstaden (Middros) ved et Dverfsald en Aften, da han vilde gaae i Aftensfang; da han hørte Sværdets Susen, holdt han sin Haand og Kappe op derimod, thi han troede, det var en Snebold man kastede efter ham, som Drengene pleje at gjøre. Han faldt for Hugget, men hans Søn Alf Hrode kom da ind paa Kirkegaarden. Han saae sin Fader falde, og at den Mand, der havde fældet ham, løb øst om Kirken. Alf løb efter ham, og dræbte ham ved Hjørnet af Koret; man sagde derfor, at han havde Lykke med at

hævne sin Fader, og man holdt ham siden for en anseelige Mand, end før. Kong Eisten var inde i Thronshjem, da han spurgte Ottar Birtings Fald; han stævnedes strax Krigsfolk til sig. Han drog ud til Byen, og var meget mandstærk. Ottars Frænder og andre hans Venner beskyldte Kong Sigurd for, at Drabet var skeet efter hans Foranstaltning; han var den Gang i Kjøbstaden. Bønderne vare meget forbittrede paa ham, men han tilbød at rense sig, og lovede ved Jernbyrd at bevise sin Uskyldighed, og paa den Maade sluttedes Forlig. Kong Sigurd rejste derefter sønderpaa, og denne Jernbyrd blev aldrig fuldbyrdet.

16. Dronning Ingerid fik en Søn med Ivar Sneis; han hed Dm, og kaldtes siden Kongens Broder; han var en særdeles snuf Mand, og blev en stor Hovding, hvilket herefter endnu vil blive omtalt. Dronning Ingerid blev gift med Arne paa Stodreim; han blev siden kaldt Kongens Svoger; deres Børn vare Inge, Mikolaus, Filippus i Herbla, og Margrete, som var gift med Bjørn Buf, men siden med Simon Kaareføn.

17. En Søn af Kyrpinge-Dm og Svenke Steinarsons Datter Ragnhild hed Erling. Kyrpinge-Dm var en Søn af Svend Svendsøn og Sonneføn af Erlend fra Gerde. Dms Moder var Ragna, en Datter af Dm Jarl Eilifføn og Ingeborg, en Datter af Finn Jarl Arnesøn. Dm Jarls Moder var Ragnhild, en Datter af Hakon Jarl den Mægtige. Erling var en forstandig Mand, og en stor Ven af Kong Inge, ved hvis Hjælp han blev gift med Kristine, en Datter af Kong Sigurd Torsalafarer og Dronning Malmfred. Erling havde en Gaard paa Stud-

la paa Søndhordeland. Erling rejste udenlands med Endride den Unge og endnu flere Leensmænd; de havde et smukt Mandskab; det var en Rejse til Forsal, de havde fore. Formanden for dette Tog var Rognvald Jarl Kale, og tilligemed ham Biskop Vilhelm, og de havde i alt fra Drkenserne femten Langskibe. Forst sejlede de til Syderserne, og derfra vester til Balland, og siden den samme Vej, som Kong Sigurd Forsalafarer havde taget ud til Njorvesund, og hærgede vide om ude i det hedenske Spanien. Kort efter at de vare sejlede igjennem Sundet, skiftes Endride den Unge og hans Medfølgere fra dem med sex Skibe, saaledes at de sejlede til Miklegaard; men Rognvald Jarls og Erlings Flaade traf i Havet paa et stort Skib af den Slags, som kaldes Dromund, som de lagde til med ni Skibe, og strede med dem; tilsidst lagde de deres Snekker ind under Dromunden, hvorpaa Hedningerne kastede Stene og Baaben ned paa dem, samt Gryder fulde af kogende Veg og Dlie. Erling laae med sit Skib nærmest ind under Dromunden, saa at alle Hedningernes Baaben faldt udenfor det. Erling og hans Mænd hug da Huller paa Dromunden, nogle under Vandgangen, andre højere oppe paa Siden, og gik ind igjennem disse. Saa siger Thorbjørn Skalkastald i Erlingsdræpe:

Med Drens Egge Huller
 De raske Nordmænd hugge
 Paa Skibet, under Vandet,
 Det var en ny Forretning.
 Da Fjenden fik at skue,
 I Krigens List forstode;
 Storfskibets Skandsbeflødning
 Neb slog den lave Snekke.

Audun den Røde, Erlings Stavnbo, var den Mand, der først besteg Dromunden. De bemægtigede sig dette Skib, dræbte en forfærdelig Mængde Fjender, erobrede en overordentlig Deel Gods, og vandt en herlig Sejer, Rognvald Jarl og Erling, der siden blev kaldet Skakke, kom paa dette Tog til Forsalaland og ud til Floden Jordan. De vendte derpaa tilbage, ligeledes til Søes, og kom først til Miklegaard. Der lobe de deres Skibe blive tilbage, droge landvejs hjemad, og kom, uden at have lidt noget Tab, til Norge; deres Tog blev meget priset. Erling holdtes siden for en langt anseeligere Mand, end før, baade formedelst denne hans Rejse og hans Giftermaal; han var viis, rig, af stor Slægt og veltalende; han var af alle de Brødre Kong Inge mest hengiven.

18. Kong Sigurd drog med sin Hird paa Gjæsteri øster i Vigen. Han kom forbi en Gaard, der tilhørte en mægtig Mand, ved Navn Simon. I det Kongen red igjennem Gaarden, hørte han i et Huus saa fager en Sang, at han undrede sig derover. Han red hen til Huset, og saae, at der sad en Kvinde derinde ved Kværnen, og sang særdeles lifligt, imedens hun malede. Kongen steg af sin Hest, gik ind til hende, og besov hende. Da han drog bort, fik Bonden Simon at vide, hvad Kongens Krende havde været der. Denne Kvinde hed Thora, og var Tjenesstepige hos Simon. Simon sørgede siden for hende; og hun fødte et Barn, som fik Navnet Hakon, og holdtes for en Søn af Kong Sigurd; han opfødtes der hos Simon Thorbergson og hans Kone Gunhild, tilligemed Simons Søner, Snund og Andreas, og alle disse Børn holdt saameget af hverandre, at intet uden Døden kunde stille dem ad.

19. Kong Eisten Haraldson opholdt sig øster i Vigen ved Landsgrænsen. Han kom i Strid med Bønderne paa Rene og Hisingen, der gjorde Opstand imod ham. Han holdt et Slag med dem, og vandt Sejer. Stedet, hvor Slaget stod, hedder Legbjerg. Han brændte ogsaa rundt om paa Hisingen. Derpaa gif Bønderne ham tilhaande, betalte ham en stor Afgift, og Kongen tog Gisler af dem. Saa siger Einar Skuleson:

Vigboer undgjaldt,
 Fik Opstand betalt;
 Tit bedre Gaver
 Vor Drot givet haver;
 Skræk over dem gif
 For Naade de fik,
 Med Bønderne dog
 Han Gisler modtog.

Dg fremdeles Kvad han:

Dyrøristes Flok
 Af Striden fik nok,
 Berømt blev den Gaard,
 Ved Legbjerg som staaer.
 Kenbo tog Flugt,
 Men ydede smukt
 Hvad Konningen bød,
 Dg Byttet vi nød.

20. Kort efter foretog Kong Eisten sit Tog fra Landet til Vesterhavet. Han drog til Orkenøerne, og spurgte, at Jarlen Harald Rabbafson laae i Thorsaa. Han sejlede imod ham med tre Smaaskuder, og kom usforvarende over dem, men Jarlen havde et Skib paa tredive Roerbænke og henvod firfjindstyve Mand; men da de vare usor-

beredte paa Angrebet, saa lykkedes det Eisten og hans Mænd strax at bestige Skibet; Eisten tog Jarlen til Fange, og bragde ham over paa sit Skib; men han udløste sig med tre Mark Guld, og saaledes skiltes de ad. Saa siger Einar Skulesøn:

Den norske Kriger stiger
Til Hæder; Mæddads Arving
Angreb han, skjøndt omgivet
Af firfindstøve Svende.
Med trende ringe Skuder
Den Jarl han tog til Fange;
Sit Hoved herlig Konning
Han flux tilbyde maatte.

Kong Eisten sejlede derfra sønderpaa østenfor Skotland. Han lagde til ved den Kjøbstad i Skotland, som hedder Apsardion¹, hvor han dræbte mange, og plyndrede Staden. Saa siger Einar:

Hørt har jeg, at vred
Vor Drot brød al Fred;
Saa fælbed han end
Apsardions Mænd.

Det andet Slag holdt han sønderpaa ved Hjartapol² med et Parti Ryttere, som han jog paa Flugt; han rydbede tillige der nogle Skibe. Saa siger Einar:

Kongens Klinge bed,
Blod af Landsen gled,
Hæren svang Staal
Ved Hartlepol.
Engelsk Flaade sandt,

¹) nu Aberdeen.

²) Hartlepol.

At Folk der svandt;
 Dn og Ulv fra Skov
 Mattedes af Rov.

Derpaa sejlede han endnu længer sydpaa til England, og holdt det tredie Slag ved Hvitaby¹; han vandt Sejer, og brændte Staden; saa siger Einar:

Bor Konning i Klynge
 Lob Klingerne synge,
 Hug Hildes Sky²
 Ved Hvideby;
 Rød blev Ulvens Tand;
 Staden kom i Brand;
 Rød Borgerne lued,
 Thi Husene lued.

Derefter hørge de han vide om i England, hvor Kong Stefner³ den Gang regjerede. Dernæst holdt Kong Eisten et Slag ved Skarpeffjær⁴ med nogle Ryttere. Saa siger Einar:

Stranges Hagl blev tæt,
 Kongen fældte let,
 Ved Skarpeffjær,
 Skjoldøvet Hær.
 Rytterflok stod fast,
 Dog Fylkingen brast;
 Bor Fyrste den jog,
 Dg Flugten den tog.

---

¹) Whitby. ²) Et Skjold eller en Skjoldborg (Samling af Skjolde). ³) Kong Steffen (Stephanus). ⁴) Scarp-rood ved det nuværende Scarborough, forhen af Nordboerne kaldet Skardaborg.

Dernæst stred han ved Pilavig¹, og vandt Sejer. Saa siger Einar:

Kongen rødneb Sværd;

Styg blev Ulves Færd

Ved Britters Lig

I Pilavig; —

Besten for Hav

Alt sig ham gav;

Luen blev for luun

I Langatun.

Der brændte de ogsaa Langatun, en stor Torp, og man siger, at denne By kun lidet har nærmet sig sin forrige Velstand siden den Tid. Derefter drog Kong Eisten bort fra England og tilbage til Norge om Høsten; Folks ytrede Meninger om dette Tog vare ellers temmelig forskjellige.

21. Der var god Fred i Norge i Begyndelsen af Haraldsonnernes Regjering, og de kom nogenlunde vel overeens, saalænge deres gamle Raadgivere levede. Insdens Sigurd og Inge vare Børn, havde de begge een og samme Hird; Eisten derimod, som var fuldvoren, havde sin egen for sig. Men da Inges og Sigurds Fosterfædre og gamle Raadgivere vare døde, nemlig Saabe = Gyrd Baardson, Amunde Gyrdson, Thjostolf Aleson, Ditar Birting, Dgmund Svipter, Dgmund Dreng, Erling Skaffes Broder (paa Erling selv blev der ej agtet stort, saalænge Dgmund levede); saa skilte Inge og Sigurd deres Hird ad; og den vigtigste Raadgiver hos Kong Inge blev da Gregorius, en Søn af Dag Eiliffson og Ragn-

¹) Maaſkee nuværende Baliwid.

hild, Skopte Digmundsens Datter. Gregorius besad Rigdom, og var en meget virksom og myndig Mand; han blev den fornemste Regjeringsraad hos Kong Inge, og Kongen tillod ham at tage af hans Ejenom hvad han selv vilde. Kong Sigurd blev en meget trodsig Mand og trættekjer i alle Ting, strax i sin Dpvaert; det sanime var Tilfælbet med Kong Eisten, men denne holdt dog nogen Naade med sin Trodsighed, derimod var han den gjerrigste af dem alle. Kong Sigurd blev en stor og stærk Mand, rask af Udseende, havde bruunt Haar, en slyg Mund, men ellers regelmæssige Ansigtstræk; han var overmaade veltalende. Derom taler Einar:

Hvor Sigurd, snild i Kampen,
 I Bunder Klingen farver,
 Gud selv hans svare Kræfter
 Med Sejer huld begaver;
 Romsdølers raske Konning
 Er lige snild i Tale,
 Naar han sin Stemme hæber,
 Ej høres andres Mæle.

Kong Eisten var sorthaaret og mørkladen af Ansigt, noget over Middelhøjde, klog og forstandig, men det, som især berøvede ham Underfaatternes Kjærlighed, var hans overdrevne Karrighed og Gjerrighed. Han var gift med Ragna, Nikolaus Maases Datter. Kong Inge havde et meget sager Ansigt, guult Haar, noget tyndt, men meget frøllet. Hans Vaert var kun liden, og han kunde neppe gaae allene, saa visfen som hans ene Fod var, men pulet var han baade paa Skuldre og Bryst. Han var mild og venlig mod sine Venner, gavmild, lod gjerne Høvdingerne tage Deel med sig i Regjeringen, han var ogsaa

vennesæl mod Alnnen, og alt dette tilsammen bestyrkede hans Regjering meget, og drog mange Folk til ham. Kong Harald Gille's Datter hed Brigitte; hun var først gift med den svenske Konge Inge Halsteensøn, siden med Jarlen Karl Sonesøn, og derpaa med den svenske Konge Magnus. Hun og Kong Inge Haraldsøn vare Fuldsøskende. Sidst var Brigitte gift med Jarlen Birger Brose; de havde fire Sønner, den ene hed Filippus, den anden Knud Jarl, den tredie Floke¹, den fjerde Magnus. Deres Døtre vare: Ingegerd, som var gift med Kong Sorkver, deres Søn var Kong Jon; en anden Datter hed Kristine, den tredie Margrete. Den anden af Harald Gille's Døtre hed Maria; hun var gift med Simon Skalp, Halkel Hufs Søn; deres Søn hed Nikolaus. Den tredie af Harald Gille's Døtre hed Margrete, som var gift med Jon Halkelsøn, en Broder til Simon. Der foresaldt da adskilligt, som gav Anledning til Uenighed imellem Brodrene, men jeg vil nu kun omtale det, som tykkes mig det mærkværdigste.

22. Nikolaus Kardinal fra Rom kom til Norge under Haraldsønnernes Regjering. Paven havde sendt ham til Norge. Kardinalen var meget ilde tilfreds med Sigurd og Eisten, hvilke derfor maatte søge at forlige sig med ham; derimod viste han sig bestandig meget gunstig mod Inge, og kaldte ham sin Søn. Efterat de alle vare blevne hans Venner, opfyldte han deres Begjering at vie Jon Birgesøn til Erkebiskop i Throndhjem, gav ham Pallium, og forordnede, at en Erkebispeskol skulde være i Throndhjem til Kristkirke, der hvor den hellige Kong Olaf

¹) eller Folke.

hviler; før den Tid havde der kun været Biskopper¹ i Norge. Desuden bestemte Kardinalen, at ingen under Straf maatte bære Baaben i Kjøbstæderne, undtagen tolv Mand, der tjente Kongen til Livvagt. Han forbedrede i mange Ting de Norske Sæder og Skikke, medens han var i Landet. Der er aldrig nogen kommen til Norge, som saaledes vidste at vinde alles Agtelse, og som kunde virke saa meget paa Almuen, som han. Han rejste tilbage til Rom med mange Vennegaver, og lovede bestandig at vise sig som Nordmændenes synderlige Ven. Men da han kom til Rom, døde strax derpaa den forrige Pave; alle Rommerne toge da Nikolaus til Pave, og han blev viet dertil under Navnet Adrian. Saa fortalte de, som paa hans Tid kom til Rom, at han aldrig havde saa nødvendige Forretninger at afgjøre med andre, at han jo altid først talte med Nordmændene, naar de ønskede at komme til ham. Han var ikke længe Pave, og holdes nu for hellig.

23. Eisten og Sigurd vare blevne uenige, fordi Sigurd havde dræbt Kong Eistens Hirdmand, Harald fra Vigen, som ejede en Gaard i Bergen, samt Præsten Jon Tabard, en Søn af Bjarne Sigurdson. De bestemte derfor at holde et Stævne om Forlig i Dplandene om Vintæren. De raadsløge begge i lang Tid, hvorpaa det endelig blev afgjort, at alle Brødrene skulde samles i Bergen den næste Sommer. De bleve desuden enige om, at Kong Inge kun skulde have to eller tre Gaarde, og saa mange andre Indkomster, at han kunde holde tredive Mand, thi de foregave, at han havde ikke Helsen til at være Konge. Kong Inge og Gregorins erfarede disse Fo-

¹) Efter Originalens Ord: Lyd-Biskopper, som de fordom kaldtes i Norden.

retagender, og drog til Bergen med et temmelig stort Mandſkab. Kong Sigurd kom noget senere derhen, og havde langt færre Folk. Den Gang havde Inge og Sigurd været Konger over Norge i nitten Aar. Eiften kunde ikke komme ſaa hurtig øſtenfra Wigen, ſom de andre nordfra. Kong Inge lod da blæſe til Things ude paa Holmen, hvorhen Sigurd og Inge begave ſig med meget Mandſkab. Gregorius havde to Langſkibe, og vel de halvfemsfindstøve Mand, ſom han ſelv forſynede med al Underholdning; han holdt ſine Huuskarle bedre, end andre Leensmænd, thi han drak aldrig i noget Skytningsgilde, at jo hans Huuskarle drak med ham. Han kom med en forgyldt Hjelm paa Thinget, og alle hans Folk havde Hjelmene paa. Kong Inge ſtod op, og fremsatte, hvad han havde bragt i Erfaring, hvorledes hans Brødre agtede at behandle ham, og bad Folket yde ſig Biſtand, og den hele forſamlede Mængde gav hans Tale lydeligt Biſald, og yttrede, at de vilde følge ham. Da ſtod Kong Sigurd op, og tog til Orde, han erklærede det for uſandt, ſom Kong Inge beſkyldte dem for, ſagde, at det var Gregorius, ſom opſpandt ſligt, men at det ej ſkulde vare længe, hvis han maatte raade, førend de ſkulde tales ſaaledes ved, at den fergyldte Hjelm kom til at hælde; og han endte ſin Tale med at ſige, at de begge ikke længe ſkulde leve. Gregorius ſvarede: „Det tænker jeg, Kong Sigurd, at du behøver ikke at længes ſaa meget efter et Møde, hvor vi fare fjendtlig med hinanden; jeg er ganſte færdig dertil, ſtrax naar du vil.”

24. Faa Dage efter blev een af Gregorii Huuskarle dræbt ude paa Gaden af een af Kong Sigurds Huuskarle. Da vilde Gregorius angribe Kong Sigurd,

men Kong Inge og mange andre Mænd holdt ham tilbage. Men en Aften, da Kong Inges Moder Ingerid gik fra Aftensang, kom hun forbi det Sted, hvor Sigurd Skrubhyrna, Kong Inges Hirdmand, just blev dræbt; han var gammel, havde tjent mange Konger, og blev nu dræbt af Kong Sigurds Hirdmænd, Halvard Gunnarson og Sigurd, Eisten Trapales Søn, og man tilskrev Kong Sigurd Anslaget. Ingerid gik strax hen til Kong Inge, og fortalte ham Drabet: „Nu,” sagde hun, „vil du længe holdes for en ringe Konge, hvis du rolig vil see paa, at dine Hirdmænd blive nedhuggede, den ene efter den anden, som Svin.” Kong Inge blev vred over sin Moders Bebrejdelser, og imedens de fivedes, kom Gregorius gaende ind med Hjelm og Brynje paa, og bad Kongen ikke blive vred, da det var sandt, hun sagde; „jeg er nu kommen hid, forat hjælpe dig,” sagde Gregorius, „hvis du vil anfalte Kong Sigurd; her er mere end hundrede af mine Mænd ude i Gaarden, alle i Hjelm og Brynje, og vi ville angribe dem der, hvor andre finde, at Faren er størst;” de fleste fraraadte det imidlertid, og sagde, at Kong Sigurd uden Tvivl vilde give Bøder for den Udaad, han havde affledkommet. Men da Gregorius saae, at Angrebet blev udsat, sagde han til Kong Inge: „Saaledes hugge de Folk ned, at de dræbte min Huuskarl for nylig, og nu din Hirdmand; derpaa vil de vel gaae paa Tagt efter mig eller en anden Leensmand, ved hvis Død de tænke, du vil lide størst Skade, naar de see, at du ikke lader dig røre af noget; tilsidst affætte de dig fra Regjeringen, naar dine Venner ere dræbte. Hvad nu derfor end dine andre Leensmænd ville, saa vil jeg ikke bie og lade mig nedhugge som et Nod, men Kong Sigurd og

jeg skulle komme sammen i Nat, hvad der saa end kommer udaf vor Handel; men hvad dig angaaer, da er du baade slet skicket dertil for din Vanhelsens Skyld, og heller ikke tiltroer jeg dig megen Lyft til at forsvare dine Venner. Jeg er nu ganske færdig til at gaae herfra til et Møde med Kong Sigurd; thi mit Banner er her ude i Gaarden.” Kong Inge stod da op, raabte efter sine Klæder, bad hver, som vilde følge ham, gjøre sig færdig, og sagde, at nu kunde det ikke mere nytte, man vilde fraraade ham det, han havde nu længe nok givet efter for sin Broder, nu maatte Sværdet skille dem inellem.

25. Kong Sigurd sad og drak i Sigrid Sætas Gaard, og gjorde sig færdig, men tænkte dog ikke der vilde blive noget af Angrebet. De andre gik derpaa mod Gaarden, Kong Inge ned fra Smedeboderne, Arne Kongens Svoger fra Sandbro, Aslak Erlendson fra sin Gaard, men Gregorius fra Gaden, thi derfra troede man Anfaldet var farligst. Kong Sigurd og hans Folk skjode meget ud af Loftslugerne, brøde Dvæne ned, og kastede Stenene paa dem. Gregoriuses Folk hug Vorten op, og der i Vorten falbt Einar Lare-Povels Søn, som var af hans Parti, og Halvard Gunnarson, der blev faldt inde paa en Loftsal, og over hvis Død ingen sørgede. De hug Husene ned, da forlode Kong Sigurds Folk ham, og bade om Fred. Da gik Kong Sigurd op paa en Loftsal, og vilde bede om Lov til at tale; han havde et forgyldt Skjold, og man kjendte ham; men ingen vilde høre paa ham; tværtimod skjode de paa ham, saa Pilene fløj saa tætte som i et Snefog, og han kunde da ikke være der længer. Men da hans Folk havde forladt ham, og Husene bleve stærkt nebhuggede, gik han ud med ren af sine

Hirdmænd, en Vigvering af *Uet*, ved Navn *Thord Huusfrue*. De vilde derhen, hvor Kong Inge var, og Sigurd raabte, at hans Broder Kong Inge skulde give ham Fred, men de bleve strax begge to nedhuggede; *Thord Huusfrue* faldt med megen *Bersømmelse*. Kong Sigurd blev begraven i den gamle *Kristkirke* ude paa *Holmen*. Der faldt mangfoldige af Sigurds Folk, skjønt jeg nævner kun faa, ligeledes af Inges, men fire Mænd af *Gregorii*, foruden dem, som vare udenfor *Striden*, og bleve trufne af *Skud* nede paa *Bryggen* eller ude paa *Skibene*. Slaget holdtes fjorten Dage før *Johannis Baptista Dag*, og det var en *Fredag*.

26. To eller tre Dage senere kom Kong *Eisten* østfra med tredive *Skibe*, og havde Kong Sigurds Søn *Hakon* med sig. *Eisten* blev liggende i *Florevaag*, og lagde ikke ind til *Byen*; der droge da Mænd imellem begge Brødrene, forat forlige dem. *Gregorius* vilde, at de skulde lægge ud imod dem, og sagde, at der længer hen ikke vilde gives bedre *Lejlighed*; „jeg vil være *Anfører* derfor,” sagde han, „men du, *Konge!* skal ikke tage med, thi der storker os nu ikke paa *Folk*;" mange fraraabte det imidlertid, saa der blev ikke noget af *Angrebet*. Kong *Eisten* drog øst i *Vigen*, men Inge nordpaa til *Throndhjem*, og vare da paa en *Maade* forligte, men kom ikke selv sammen. *Gregorius* drog noget efter Kong *Eisten* østeraf, og opholdt sig paa *Høfund* paa sin *Gaard* paa *Bratteberg*. *Eisten* var i *Dslo*, og lod sine *Skibe* trække mere end to *Sø-Mil* paa *Isen*, thi Søn lagde sig stærkt til i *Vigen*. Kong *Eisten* foer op paa *Høfund*, og vilde gribe *Gregorius*; men denue fik det at vide, og undskyede

til Thelemarken, og derfra nord over Fjeldene; han kom ned i Hardanger, og drog hen i Edne til Studla; der havde Erling Skafke en Gaard; han var dragen op til Bergen, men hans Kone Kristine, Kong Sigurds Datter, var hjemme; hun tilbød Gregorius der alt, hvad han vilde have. Han fik med sig derfra et Langskib, som Erling ejede, og alt andet hvad han behøvede. Gregorius takkede Kristine meget for hendes gode Modtagelse, og yttrede, at hun havde vist sig ædelmodig imod ham for Slægtfabels Skyld, hvilket var at formode. De droge derfra til Bergen, hvor de fandt Erling, som viste sin Tilfredshed med Kristines Dpforsel. Gregorius rejste derpaa nordop til Throndhjem, og kom der før Juul. Kong Inge modtog ham med megen Glæde, og bad ham tage af hans Ejendom, hvad han vilde. Kong Eisten afbrændte Gregorii Gaard, og slog Kvæget ned. Men de Skibsnøst, som Kong Eisten Magnussøn havde ladet opføre nordpaa i Kjøbstaden (Nideros) og som vare kostelige Bygninger, bleve opbrændte om Vinteren, tilligemed nogle gode Skibe, som tilhorte Kong Inge. Denne ulyksalige Gjerning blev tilskreven Kong Eisten og Filippus Gyrdsøn, Kong Sigurds Fostbroder.

27. Om Sommeren efter drog Kong Inge nordensfra med saa mange Folk, han kunde faae samlet, men Kong Eisten østensfra, og han samlede ligeledes en Hær. De mødtes øster i Salsørne østfor Lidande¹⁾, og Kong Inge havde langt flere Folk; der var det nær kommen til Slag. De forligede sig dog, paa Vilkaar, at Kong Eisten lovede at betale fem og fyrrethve Mark Guld, hvoraf Kong

¹⁾ Den Landstrækning, hvor Lindesnæs ligger.

Inge skulde have tredive Mark, fordi Kong Eisten havde ladet Skibene og Nostene brænde; men Filippus skulde være fredløs, saavel som alle de andre, der havde været med at brænde Skibene. De Mænd skulde ogsaa være fredløse, som beviistligen havde baaret Vaaben paa Kong Sigurd; thi Kong Eisten lagde Kong Inge det til Last, at han beskyttede disse Mænd. Gregorius skulde have femten Mark for det Eisten havde brændt for ham. Kong Eisten var misfornøjet med dette Forlig, og kaldte det nødtoungtet. Kong Inge drog fra dette Møde øster i Bigen, men Eisten drog da op i Throndhjem. Siden blev Kong Inge i Bigen, men Eisten nordpaa, og de kom ej sammen, men hvad de hørte fra hinanden tjente just ej til at stifte Forligelse inellem dem, og de dræbte gjensidig hinandens Venner, heller ikke blev der noget af de Bøder, Kong Eisten skulde betale; og de beskyldte hinanden for at de ikke holdt deres Løfter. Kong Inge og Gregorius hvervede mange Folk fra Kong Eisten, iblandt andre Baard Standale Brynjolfsson, Simon Skalp, Halkel Huks Søn, og mange andre Leensmænd, Halbor Brynjolfsson, Jon Halkelson.

28. Da to Aar være forløbne efter Kong Sigurds Død, droge Kongerne hver en Hær sammen; Inge østen fra Landet, og han fik sitfindstøve Skibe samlede, og Eisten nordensfra, og han havde fem og fyrretøve Skibe, hvoriblandt det store Drageskib, som Kong Eisten Magnusen havde ladet bygge; de havde mange og ubvalgte Folk. Kong Inge laae med sin Flaade sønderpaa ved Møster, men Kong Eisten noget nordligere i Grønningesund. Kong Eisten sendte Aslaf den Unge Jonson og

Arne Sturlason, Sønnesøn af Søbjørn, med eet Skib sønderpaa til Kong Inge. Men saasnart Kong Inges Mænd kjendte dem, lagde de imod dem, dræbte mange af Besætningen, og toge Skibet med alt hvad der var derpaa, og saa alle deres Badsække. Uslak og Arne og nogle saa andre undkom og flyede op i Landet, og fore derpaa til Kong Eisten, og berettede, hvorledes Kong Inge havde modtaget dem. Kong Eisten holdt da Huusthing, be- kjendtgjorde, hvilken Ufred Inge og hans Folk vilde yppe, og bad Krigsfolket følge sig: „vi have en saa stor og god Krigsmagt,” sagde han, „at jeg ingenlunde her vil flye, hvis I ville følge mig;” men der høstes intet Bi- fald paa hans Tale. Halkel Hul var der i Hæren, men begge hans Sønner, Simon og Jon, hos Kong Inge. Halkel svarede, saaledes at en stor Mængde hørte det: „Lad dine Guldkister følge dig og værge dit Land!” Om Natten efter roede de hennemlig bort med mange Skibe, nogle forat forene sig med Kong Inge, andre til Bergen og nogle ind i Fjordene.

29. Om Morgenen, da det var blevet lyst, laae Kong Eisten der tilbage med ti Skibe; han lod da det store Drageskib blive tilbage, thi det var tungt under Na- verne, og endnu adskillige Skibe. Drageskibet forhug de meget, ligeledes lode de deres Mundgaat løbe ud, og for- dærvede alt det, de ikke kunde fore med sig. Kong Eisten gik over paa Jon Mørnes Søn Endrides Skib, og de sejlede nordpaa og ind i Sogn, hvorfra de drog land- vejs øster til Bigen. Kong Inge bemægtigede sig Ski- bene, og sejlede Søvejen til Bigen. Eisten var østenfor Folden, og havde henved tolv hundrede Mand. Da saa de Kong Inges Flaade, og troede ikke at have Mandskab

nok til at modstaae dem; de rømmede derfor bort til Skoven, og hver løb sin Vej, saa at Kongen selvanden blev tilbage. Kong Inges Folk bemærkede Kong Eisten paa hans Flugt, samt at han havde saa ringe et Følge; de gavede sig til at opsoge ham. Simon Skalp fandt ham, just som han fra et Krat kom hen imod dem. Simon hilste ham: „Hil, Lavard!“ sagde han. Kongen svarede: „Jeg troer snarere, at du nu holder dig for min Lavard.“ „Det er, som det kan falde sig,“ sagde Simon. Da bad Kongen ham, at være ham behjælpelig til at undflye; „det bør dig,“ sagde han, „da der saalænge har hersket Benfæb imellem os.“ Simon svarede, at deraf blev intet. Kongen begjærede at høre Messe, førend han blev dræbt; det blev ham tilstaaet. Derpaa lagde han sig næsegruus ned, og strakte begge Armene fra sig, og bad dem hugge ham i Kors imellem Skuldrene; de skulde da erfare, sagde han, om han kunde taale Jern eller ej, saaledes som Inges Tilhængere havde sagt om ham. Simon sagde til den, der skulde henrette ham: „Tag nu fat! Længe nok har denne Konge frøbet her i Lynget.“ Han blev da huggen, og man fandt, at han holdt sig saare mandig. Hans Lig blev ført til Fors; der søndenfor Kirken under Bakken blev det hensat om Natten. Kong Eisten blev begravet i Fors Kirke; hans Bejerssted er midt paa Kirkegulvet, og er besat med et frynsset Dække; man holder ham for hellig. Der hvor han blev henrettet, og hans Blod faldt paa Jorden, fremsprang en Kilde, og en anden paa det Sted under Bakken, hvor Liget var bisat om Natten. Af begge disse Kil-

---

¹⁾ Herre.

der troe mange at have saaet Hjælp i deres Sygdomme. Hos Indvaanerne i Bigen gaaer det Sagnet, at der stode mange Jærtegn ved hans Grav, indtil hans Fjender hældte en paa Hundekjød lavet Suppe derover. Simon Skalp blev meget forhadet hos hele Folket over denne Gjerning; men nogle fortælle, at da Kong Eisten var greben, sendte Simon Bud berom til Kong Inge, og denne befalede, at Eisten ej skulde komme for hans Dje. Saaledes har Kong Sverre ladet skrive. Men saa siger Einar Skulesøn:

Mon han, den meget onde,
Der, vant til Mord, sveg Kongen,
Sin Simon Skalp, kan have
Ved saadant Redning fundet?

Kong Hakon Hærdebreds Saga.

Kong Sigurds Søn Hakon blev tagen til Konge over det Parti, som tilforn havde fulgt Kong Eisten, og hans Tilhængere gave ham Kongenavn; da var han ti Aar gammel. Paa hans Parti vare Sigurd, en Søn af Havard Høld fra Meyre, Hakons Fostbrodre Andreas og Dg-mund Simonsonner, samt mange andre af Kong Eistens og Kong Sigurds Hovdinge og Venner. De drog først op i Gotland. Kong Inge inddrog alle deres Ejendomme i Norge, og gjorde dem fredløse. Kong Inge drog nordensfra til Vigen, og opholdt sig der, men var ogsaa undertiden nordpaa i Landet. Gregorius var i Kongehelle, hvor den største Fare var at befrygte, og forsvarede der Landet.

2. Sommeren efter kom Hakon og hans Tilhængere ned fra Gotland til Kongehelle; de havde en stor og finnk Hær. Gregorius var der i Byen, og stævneede talrigt Thing af Bønder og Borgere, og forlangte Hjælp af dem. Han tyktes, de gave hans Tale kun lidet Bisfald, og yttrede, at han kun lidet kunde troe dem. Han drog bort detsfra med to Skibe ind i Vigen, og var meget ilde tilfreds. Han havde i Sinde at drage til Kong Inge, der, efter hvad han havde spurgt, drog med en stor Hær nordensfra til Vigen; men Gregorius var ikke kommen ret langt nordpaa, førend han mødte Simon Skalp, Halbor Brynjulffson og Gyrð Amundeson, Kong Inges Fostbroder; han blev meget glad over at træffe dem, og vendte tilbage med dem alle, og de havde da elleve Skibe. Men da de roede op til Kongehelle, holdt Hakon og hans Mænd

Thing ovenfor Byen, og saae dem komme sejlsende. Da sagde Sigurd af Keyre: „Nu er det snart ude med Gregorius, da han farer lige i Hænderne paa os med saa Folk.“ Gregorius lagde til Land ligeoverfor Byen, og vilde bie paa Kong Inge, som var ventendes, men han kom ikke. Hakon rustede sig i Byen; han satte Thorljot Skorpustalle til Hovding over de Krigsfolk, som vare paa Kjøbmandskibene, der laae ved Byen; han var en Viking og Ransmand; men Hakon og Sigurd og menige Anmie vare i Byen, og fylkede paa Bryggen; alle Mænd der havde gaaet Hakon tilhaande

3. Gregorius og hans Folk roede op efter Naen, og lobe deres Skibe drive for Strømmen ned imod Thorljots. De skjøde paa hverandre en Stund, indtil Thorljot sprang overbord med sine Ledsgere; nogle bleve dræbte, andre kom op paa Land. Da roede Gregorius og hans Folk hen til Bryggen, og han lod strax Bryggen styde op fra sit Skib under Fodderne af Hakons Mænd; da faldt den Mand, som bar Gregorii Banner, i det han vilde gaae i Land. Gregorius raabte paa Audun Hallsons Søn Hall, at han skulde tage Banneret op; han gjorde det, og bar det op paa Bryggen. Gregorius gif strax efter ham, og skjød sit Skjold frem over hans Hoved. Men strax da Gregorius kom op paa Bryggen, og Hakons Mænd kjendte ham, vege de og gave Plads til begge Sider. Men da flere Folk kom op fra Skibene, satte Gregorius og hans Mænd ind paa Hakons Folk, der først vege og derpaa løb op i Byen. Gregorius forfulgte dem, og drev dem to Gange op fra Byen, og dræbte mange af dem. Det er menigt Sagn, at der aldrig har været drabeligere Færd, end denne af Gregorius, thi Hakon havde mere end fire

tusinde Mand, men Gregorius ikke fulde fire hundrede. Efter Slaget var det, at Gregorius sagde til Hall Audunson: „Mange Mænd tykkes mig færðigere i at føre Sværdet, end I Islændere, thi I ere mindre vantede dertil, end vi Nordmænd, men Ingen tykkes mig vaabendjærvere end I.“ Kort efter kom Kong Inge, og lod mange af dem dræbe, som havde givet sig under Kong Hakon, men nogle lod han betale Bøder; for nogle brændte han, andre forjog han fra Landet. Hakon flyede op paa Gotland. Om Vinteren drog han den øvre Vej nordop til Throndhjem, og kom der før Paaske; Thrønderne toge ham til Konge, saaledes at han skulde have sin Fædrearv eller tredie Deelen af Norge imod Kong Inge. Kong Inge og Gregorius vare i Wig; Gregorius vilde strax drage imod dem nordpaa, men mange fraraadte det, og der blev intet af.

4. Hakon gjorde sig færðig om Foraaret til at drage nordensfra med henved tredive Skibe; de af hans Hær, som vare fra Wig, sejlede forud med tolv Skibe, og hærge de paa begge Mører. Ingen kunde huske, at der før havde været hærget imellem Kjøbstæderne. Halkel Hufs Søn Jon samlede en Bondehær, og drog imod dem; han tog Kolbeen den Galne til Fange, og dræbte hver levende Sjæl paa hans Skib; derpaa opsogte han de andre, og fandt dem samlede med syv Skibe. De sloges, men Jons Fader Halkel kom ham ikke til Undsætning, saaledes som de havde sagt. Der faldt mangan brav Bonde, men Jon selv blev saaret; Hakon sejlede med sin Hær ned til Bergen, men da de kom til Stjornvæltta, spurgte de, at Kong Inge og Gregorius vare saa Nætter før komne østenfra til Bergen; Hakon torde ikke sejle derhen. De sejlede da udenskjærs forbi Bergen, og traf nogle af In-

ges Tilhængere paa tre Skibe, som vare komne senere østenfra. Det var Gyrð Amundson, Kong Inge's Fostbroder; han var ogsaa gift med Gyribe, Gregorii Søster; samt Gyrð Lavmand Gunhildson, og Havard Klining. Hakon lod Gyrð Amundson og Havard Klining dræbe, men Gyrð Lavmand tog han med sig, og sejlede øster til Bigen.

5. Men da Inge spurgte dette, drog han østerpaa efter dem; de traf hinanden øster i Elven. Kong Inge sejlede op i Floden ad den nordre Arm, og udsendte Folk forat spejde efter Hakons Flaade; selv lagde han til Land ude ved Hisingen, for der at bide paa Esterretningen. Da Spejderne kom tilbage, gik de til Kongen, og sagde, at de havde seet Kong Hakons Flaade og hele deres Anordning, nemlig at de laae oppe ved Vælene, og havde bundet Bagstavnene faste til disse; „de have to Østfarer-Knorrer, og have lagt dem yderst blandt Skikene,“ sagde de; paa disse Knorrer vare toppede Blokhuse¹ heelt frem i Forstavnen paa dem begge. Men da Kong Inge havde erfaret hele deres Stilling, lod han alle sine Folk blæse til Huusthing. Og da Thinget var sat, spurgte Kongen sine Folk til Raads, nemlig Gregorius Dagson og hans Svoger Erling Skakke, samt andre Leensmænd og Skibsbefalingsmænd; han tilkjendegav dem alle de Forberedelser, Hakon og hans Mænd havde gjort. Gregorius stod først op, og yttrede sin Mening; han talte saaledes: „Flere Gange have Hakons Mænd og vi haft med hverandre at gjøre, de have som oftest haft flere Folk og dog maattet

¹) eller Stormtaarne. Maaſkee burde man hertil lægge: „og ligeledes,“ da to ſlige Blokhuse maatte have været anbragte paa enhver af Knorrerne.

staae tilbage i vore Træfninger; men nu have vi en langt større Magt, og de Mænd, som for nylig have mistet deres anseelige Frænder, ville uden Tvivl finde, at her gives en god Lejlighed til at hævne dem; thi de have næsten denne hele Sommer slyet for os, og vi have ofte sagt, at dersom de vilde holde Stand imod os, saaledes som der nu berettes at være Tilfældet, da skulde vi sikkert vove en Dyst med dem. Hvis det ikke er Kongen imod, saa lader os lægge hen til Slag med dem, thi jeg troer, det vil gaae som det før er gaaet, at de ville vige for os, naar vi mandigen angribe dem; jeg vil lægge derhen, hvor andre finde det farligst." Efter Gregoril Tale hørtes et lydeligt Bifald, og alle udbrøde, at de vare færdige til at angribe Hakon; der blev da med alle Skibene roet opad Naen, indtil de saae hverandre. Da drejede Kong Inges Folk bort af Strømmen hen under Den, hvor Kongen atter holdt Samtale med alle Skibsbefalingsmændene, og bad dem gjøre sig rede til Angrebet; især henvendte han sig til Erling Skakke, sagde, som sandt var, at der var ingen i hans Hær visere og mere forsøgt i Feldtslage, end han, omendstjont nogle af dem kunde være mere dristige; derpaa henvendte han ogsaa Talen til flere Leensmænd, nævnedes nogle ved Navn, og endte sin Tale med, at han bad enhver om at give tilkjende, hvad han holdt for gavnlighst, og derpaa alle at blive enige om hvad der var at gjøre.

6. Erling Skakke svarede paa Kongens Tale: „Det er min Pligt, Konge, ej at forðølge eder mine Tanker; og naar I begjerer at høre min Mening, da skal jeg lade eder den vide. Det Foretagne, som man nu har for, er lige imod mine Tanker, thi jeg troer, vi ville udsætte

os for den største Fare, naar vi stride med dem, saaledes som de nu ligge, endskjønt vi have mange og dygtige Folk. Hvis vi skulle lægge imod dem og roe opad Floden, mod Strømmen, da maa af de tre Mænd, som ere i hvert Rum, een roe, og en anden tjene dem til Bedækelse, have vi da mere, end Tredieparten af vore Folk, til at stride? Mig synes, at de, som sidde ved Karerne ville kun lidet være i Stand til at bruge deres Vaaben i Slaget, naar de sidde og vende Ryggen imod Fjenderne. Giver mig nu Stunder til at overlægge, og jeg lover da inden tre Dage, at finde saaledes paa Raad, at vi bekvemmere skulle kunne komme til at anfælde dem." Det mærkedes noksom af Erlings Tale, at han fraraadte Angrebet, men ikke desmindre opmuntrede mange andre dertil, og sagde, at Hakon og hans Folk vilde løbe op paa Land nu, som tilforn: „og da kunne vi ikke faae fat paa dem," sagde de, „men de have nu kun en liden Hær, og vi kunne nu gjøre med dem hvad vi ville." Gregorius talte endnu med saa Ord derom, og lod sig temmelig tydelig forstaae med, at Erling fraraadte Angrebet, mere for at tilintetgjøre det Raad, Gregorius havde givet, end fordi han just befød større Indsigt heri, end alle de andre.

7. Da sagde Kongen til Erling: „Svooger!" sagde han, „vi ville nu følge dine Raad med Hensyn til den Raade, hvorpaa Angrebet skal foretages, men efter som Fleertallet af vore Raadgivere har mest Lyst dertil, saa skal Angrebet gaae for sig nu i Dag." Da sagde Erling: „Alle Skuder og Smaaskibe skulle roe ud forbi Den, og op ad den østre Arm af Floden, og saaledes komme ovenfra ned paa dem, og forsøge, om de kunne faae dem løse fra Pælene, men da skulle vi med de store Skibe roe imod

dem nedenfra, og det vil. da vise sig, naar det gjælder, om de andre, som nu ere saa galne derefter, lægge bedre imod Fjenderne, end jeg." Dette Raad behagede alle. Der gik et Næs frem imellem deres og Hakons Flaade, saa at de ej kunde see hinandens Skibe. Men saasnart de samlede Skuder roede ned efter Aæn, da saae Hakons Mænd dem; de havde forhen holdt Samtale og raadsflaet; nogle meente, at Inges Flaade vilde angribe dem, men mange troede, at de ikke dristede sig dertil, da det trak saa langt ud med Anfaldet; imidlertid stolede de paa deres Stilling og Folk. Iblandt dem vare mange Stormænd; der var Sigurd fra Reyre, og Simonsønnerne, der var ogsaa Mikolaus Skjaldborson, og Jon Mørnests Søn Endride, som den Gang var den mest anseete og venneføle Mand i Throndelagen; ogsaa vare der mange andre Leensmænd og Krigshovdinge. Men da de saae, at Inges Mænd med mange Skibe roede ud efter Aæn, da troede Hakons Mænd, at Inge vilde flye, de hug derfor Lovene, hvorved de vare fæstede til Pælene, over, grebe til Karerne, og roede efter dem, forat forfølge dem. Skibene gik rask med Strømmen, og da de kom længer ned udenfor Næsset, som før laae imellem dem, da saae de, at Inges Hovedflaade laae ude ved Den Hisingen. Inges Mænd saae da ogsaa Hakons Flaade komme sejlende, og tænkte, de vilde lægge imod dem. Der rejste sig da en stor Tummel og Vaabenbrag og Raaben, og de opløstede et Krigsraab; men Hakon og hans Mænd gik med deres Skibe over til den nordre Side mod Landet, hvor der er en liden Vig dannet af Elvens Strøm. Der gjorde de sig rede, bandt Bagstavnene fast paa Landet, vendte Forstavnene paa alle deres Skibe udad, og bandt alle Ski-

bene sammen; Distfarer-Knørrerne lode de ligge yderst, det ene ovenfor, det andet nedenfor de andre Skibe, og bandt dem fast ved Langskibene, men i Midten af Flaaden laae Kongeskibet, og nærmest det Sigurds Skib, men paa den anden Side af Kongeskibet laae Mikolaus, og næstved ham Endride Jonson. Alle deres mindre Skibe laae længer ude; de havde næsten alle deres Skibe ladede med Baa-ben og Stene.

8. Sigurd af Reyre talte, og sagde: „Det vil nu rimeligviis gaae for sig, som længe har været os lovet i Sommer, at vi ville have et Møde med Inge; vi have nu ogsaa længe forberedt os derpaa, og mange af vore Mænd have pralet af, at ingen vilde blegne eller flye for Inge eller Gregorius; godt var det, om de nu ville ihukomme deres Ord; men vi andre maae tale med noget mindre Sikkerhed, da vi før have erholdt nogle Skaar i vore Handeler med dem. Det forholder sig, som hver Mand veed, saa, at vi ofte have ladet os slaae af Marcken af dem; men ikke desmindre bliver det fornødent, at vi vise os som Mænd og stande fast i Striden, thi kun den Udvej have vi tilbage til at vinde Sejer. Men skjont vi have noget færre Folk, end de, saa raader dog Lykken for, hvo der skal sejre, og det Haab have vi paa vor Side, at Gud veed, vi have Retten med os. Inge har tilforn ladet sine tvende Brødre nedhugge, og det er ikke skjult for nogen, hvilke Faderbøder han har tiltænt Kong Hakon, de nemlig at nedlægge ham som sine andre Frændre, og det vil vise sig paa denne Dag. Hakon forlangte fra Begyndelsen af ikke mere, end den Trediepart af Norge, som hans Fader besad, og det blev ham nægtet; men efter mit Skjønne har Hakon større Rettighed til

at tage Arv efter sin Farbroder Eisten, end Inge eller Simon Skalp eller de andre Mænd, som toge Kong Eisten af Dage. Mange vilde vel være saaledes findebe, som vilde sørge for deres Sjæls Frelse, at hvis de havde bedrevet saa store Ugjerninger, som Inge, vilde de ikke torde vove af Frygt for Gud at kalde sig med Kongenavn, og det undres mig, at Gud taaler denne hans Formastelse; men det maa være Guds Villie, at vi skulle styrte ham. Lader os derfor stride djærveligen, at Gud kan give os Sejer; men dersom vi falde, da vil han gjengjælde det med mangefold Fryd, at han nu lader onde Menneſker faae Magt over os. Farer frem i Mag, og forfærdes ikke, hvis et Slag begynder, hver vogte vel sig selv og sine Stalbrodre, og Gud os alle!" Sigurds Tale erholdt megen Berømmelse, og alle lovede at gjøre deres Bedste. Hakon gif op paa den ene Østfarer-Knør, og der dannebes en Skjoldborg omkring ham; men hans Banner var paa det Langſkib, som han havde været paa tilforn.

9. Nu komme vi tilbage til Ingens Mænd; da de saae, at Hakons gjorde sig slagfærdige, og at kun Elven¹⁾ var imellem dem, saa sendte de en hurtig Jagt ud efter den Deel af Flaaden, som var roet bort, at den skulde vende tilbage; men Kongen og den øvrige Flaade biede efter dem, og ordnebe deres Folk til Angrebet. Da talte Høvdingerne til Folket, og sagde dem deres Anordning: først hvilke Skibe der skulde ligge nærmest Fjenden, og derpaa hvor hvert af dem skulde lægge til. Gregorius sagde: „Vi have meget og sunkt Folk; nu er det mit

¹⁾ Nærmest efter Ordene: en Na.

Raad, Konge! at I holder eder fra Angrebet, thi alt er i god Behold, naar I er det, men man kan ikke vide, hvor en eller anden Ulykkes-Pil kan ramme. Efter deres Anordning at dømme, have de i Sinde at kaste med Stene og Kastespyd fra Stormtaarnene paa Kjøbmandstibene, og da ere de i størst Sikkerhed, som holde sig noget længere borte. De have ikke flere Folk, end at det vel kan lykkes os Leensmand at byde dem Spidsen. Jeg vil lægge mit Skib imod deres største Skib, og haaber, at vi ej skulle behøve at stride længe med dem; saaledes har det som oftest været Tilfældet i vore Træfninger, endskjønt der har været er anderledes Forskjel paa vor Mandstyrke, end der nu er." Alle billigede hvad Gregorius havde sagt om, at Kongen selv ikke skulde deeltage i Slaget. Da sagde Erling Skaffe: „Det Raad samtykker jeg ogsaa, at I, Konge! ikke begiver eder i Striden; thi deres Anordning er i mine Tanker af den Beskaffenhed, at vi maae tage os vel i Agt, hvis vi ikke skulle lide et stort Nederlag af dem, og mig tykkes det er bedst, at være betænkt paa alle Forsigtighedsregler. Ved den Raadslagning, vi holdt før i Dag, talte ruange mod det, jeg tilraadte, og sagde, at jeg ikke vilde slaaes; men nu tykkes mig Sagen har taget en gunstig Vending for os, da de ere komne bort fra Vælene, nu vil jeg ikke mere fraraade at begynde Striden; thi jeg indseer, hvad alle kunne skjønne, hvor nødvendigt det er, at forjage denne Røverslof, som har draget over hele Niget med Ran og Plyndring. Sid man derefter maatte høre i Fred og Ro i Landet, og tjene een Konge, en saa god og retfærdig, som Kong Inge er; og han har dog maattet taale sine Frænders Dvermod og Ondskab, og tjeut til en Beskjærmelse for hele Folket, og udsat sig for

mangen Fare, forat forsvare Landet." Længe og snildelig talte Erling, og endnu flere Høvdinge, og de endte alle med at raade til Angrebet. De biede kun indtil deres hele Flaade havde samlet sig. Kong Inge førte da Skibet Bækfuden, og lod sig af sine Venners Bøn bevæge til ikke at deeltage i Slaget, men blev liggende ved Den.

10. Da nu Flaaden var færdig, roede de hurtig frem, og havde Krigsraadet paa begge Sider; Inges Mænd bandt ikke deres Skibe sammen, men sejlede hver for sig, thi de skulde roe tværs over Flodstrømmen, som drev de store Skibe meget til Side. Erling Skakke lagde mod Kong Hakons Skib, og stak sin Stavn ind imellem dette og Sigurd fra Meyres Skib; da begyndte Slaget, men Gregorii Skib blev drevet hen paa Grund, og hældede meget, saa at de i Førstningen ikke kom med i Anfaldet. Da Hakons Mænd saae det, saa lagde de mod dem, men Gregorii Skib laae i Vejen. Hakon Mages Søn Ivar lagde til der, saa at deres Pyslinger stødte sammen; og han fik en Stavulee omkring Livet paa Gregorius, der hvor han var smaldest, og rykkede ham saaledes til sig. Gregorius snublede ud imod Skibsbordet, og Leen gik op efter Siden, og havde nær kastet ham overbord; dog blev han kun libet saaret, da han havde en Spangebrynje paa. Ivar raabte til ham, og sagde, at han havde besat Skibsbordet tæt¹; hvorpaa Gregorius svarede: „Du bærer dig saaledes ad, at det gjordes vel behov, og der er endda neppe noget tilovers." Det var da nærved, at Gregorius og hans Mænd maatte springe overbord, indtil

¹) eller: givet sit Skib en 1st Plante-Beflådning.

Kslak den Unge kastede et Anker i deres Skib, og traf dem af Grund. Da lagde Gregorius mod Ivars Skib, og de havde en lang Dyst med hinanden; Gregorii Skib var større og stærkere besat, mange Folk paa Ivars Skib falbt, men nogle sprang overbord; Ivar selv blev meget stærkt saaret, saa at han ikke mere kunde stride. Men da hans Skib var ryddet, lod Gregorius ham føre til Land, og var ham behjælpelig med at undslippe, og siden den Tid vare de altid Venner.

11. Men da Kong Inge og hans Medfølgere saae, at Gregorius var kommen paa Grund, raabte han til dem, at de skulde roe til. Han sagde: „Det var det daarligste Raad, at vi skulde blive liggende her, og lade vore Venner drage i Slag; vi have det største og bedst bemandede Skib i den hele Flaade. Nu seer jeg, at Gregorius trænger til Hjælp, den Mand, som jeg skylder de største Tjenester, lad os lægge til Strid paa det drabeligste! Det er ogsaa rettest, at jeg er med i Slaget, thi mig vil Sejeren komme tilgode, hvis den erholdes; og om jeg end vidste forud, at vore Mænd skulde tabe, saa var der dog intet andet for, end at dele Fare med dem; thi jeg kan dog intet foretage mig, hvis jeg mister de dygtigste Mænd, der længe have været Beskjemere og Styretere for mig og mit Rige.” Han befalede derpaa, at man skulde opsætte hans Banner, hvilket skede; de roede derpaa over Floden. Da var Træfningen allerhæftigst, og Kongen kunde ikke faae Plads til at angribe, saa tæt laae Skibene i Vejen for ham. De lagde da hen under Østfarer = Knørren; der bleve brede Kastespyd, Paalstave¹ og Stene kastede ned

¹) tykke jernbeslagne Spader.

paa dem i en saadan Mængde, at ingen kunde staae sig derimod, og de kunde ikke længer være der. Men da Stridsmændene saae, at Kongen var kommen, saa gjorde de Plads for ham, og han lagde imod Endride Jonsons Skib. Da begyndte Hakons Mænd at forlade Smaaastibene, og gik op paa Knørrerne, men nogle paa Land. Erling og hans Mænd gjorde et hæstigt Anfald; han var i Forrummet paa sit Skib; han kaldte paa sine Stavnboer, og befalede dem at gaae op paa Kongeskibet. De sagde, at det var ingen let Sag, thi der vare Bjælker, besatte med Jernpigge, dem i Bejen. Erling gik frem i Stavnen, og havde kun været der en kort Stund, førend det lykkedes dem at bestige Kongeskibet, hvilket de ryddede. Da gav hele Hakons Hær sig paa Flugt, mange sprang i Søen, mange faldt, men Hovedstyrken kom paa Land. Saa siger Einar Skulesøn:

Der mangan Mand nedsegned
 Af blodig Stavn i Floden,
 Med Strømmen sig fremdreves,
 Og nok af Rov fik Ulven;
 Af Bunders varme Bølger
 Blev giftkold Elv rødsvart,
 Med Vandet sig de blanded,
 Og ned til Havet glede.

Dg fremdeles kvad han:

Paa Elvens Strømme mange
 Hærskibe tomme svømmed,
 Staalpiles Hagl nedstyrted,
 Dg stænkte Blod paa Hjelme.

Heel ringe Hakons Folge
 Blev i den svære Træfning,
 Før Høvdingfloffe flygte
 Paa Land fra Skibe maatte.

Einar digtede om Gregorius Dagsøn den Flof, som kaldes Elve-Biserne. Kong Inge gav Nicolaus Skjaldvorsøn Fred, efterat hans Skib var ryddet; han gik da over til Kong Inge, og var siden hos ham saalænge han levede. Endride Jonføn sprang over paa Kong Inges Skib, efterat hans Skib var ryddet, og bad om Fred; Kongen vilde give ham den, men Havarð Klinings Søn løb til, og gav ham et dødeligt Hug, hvilken Gjerning meget blev lastet, men han sagde, at Endride havde været Årsag til hans Fader Havarðs Drab; Endrides Død blev meget beklaget, iær i Throndelagen. Der faldt mange af Hakons Folk, men ikke flere Hovdinger. Kun saa faldt paa Inges Side, men mange bleve saarede.

12. Hakon flyede op paa Land, men Inge sejlede med sin Flaade nordpaa i Vigen. Han var tilligemed Gregorius der om Vinteren. Men da disse Kong Inges Mænd, Ivar fra Eldas Sønner, Bergljoter og hans Brødre kom til Bergen fra Slaget, dræbte de Nikolaus Skegg, som havde været Gjælder¹, og droge derpaa hjem til Throndhjem. De kom did før Juul, men Sigurd var stundum hjemme paa Keyre. Gregorius havde udvirket Naade for ham hos Kong Inge, saa at han skulde have alle sine Ejendomme, thi Gregorius og Sigurd vare nære Frænder. Kong Hakon var i Kjøbstaden (Nideros) om Julen. En Aften i Begyndelsen af Julen sloges hans

· 1) Skatmester.

Mænd i Hirdstuen og otte af dem omkom, men mange bleve saarede. Men efter Nyaar droge følgende Hakons Mænd ind til Elba; Alf Hrode, Ottar Birtings Søn, og henved firfjndstyve Mand, kom usforvarende tidlig paa Natten over de andre, som vare drukne, og satte Ild paa Huset; de andre gif ud, og strede. Der faldt Ivars Søn Bergljoter og hans Broder Dgmund, og mangfoldige flere. De havde været omtrent tredive Mand derinde. Om Vinteren døde Andreas Simonsen, Kong Hakons Fostbroder, i Kjøbstaden (Nideros). Erling Skafke og Kong Inges Mænd, som vare i Bergen, lode, af og til, som om de vilde drage nordpaa, og fange Hakon om Vinteren, men der blev intet af. Gregorius sendte Bud fra Kongehelle, at hvis han var Fjenden saa nær, som Erling, saa skulde han ikke blive siddende rolig i Bergen; men Hakon lod dræbe Kong Inges Benner i Thronhjem og andre deres Stalbrødre.

13. Kong Inge og Gregorius droge om Foraaret østenfra til Bergen, men strax da Hakon og Sigurd spurgte, at Inge havde forladt Vigen, droge de derhen østerpaa ad Landvejen. Da Kong Inge og hans Mænd kom til Bergen, opstod der en Trætte imellem Halbor Brynjolfsson og Bjørn Nikolausson. Een af Bjørns Huuskarle spurgte een af Halbors, da de mødtes paa Bryggen, hvorfor han var saa bleg; den anden svarede, han havde ladet sig aarelade. Bjørns Huuskarl sagde: „Jeg vilde ikke blive saa blegnebbet af en Aareladning, som du er.“ „Jeg tænker,“ sagde den anden, „du vilde tee dig endnu flettere og umandigere.“ Saa ubetydelig var Begyndelsen til deres Trætte. Det ene Ord tog imidlertid det andet, indtil det blev først til Mundhuggeri, derpaa til

Slagsmaal. Da blev det sagt Haldor Brynjolffson, at een af hans Huuskarle var bleven saaret paa Bryggen. Haldor sad og drak der i Gaarden, og gif strax derhen, men imidlertid vare Bjørns Huuskarle komne til, og Haldor tyktes da, at Partiet havde været ulige; de grebe derfor Bjørns Huuskarle, og pryglede dem af. Nu fik Bjørn Bud, at høre, at hans Huuskarle bleve slagne af Wigboerne nede paa Bryggen. Da grebe han og Sigurd deres Vaaben, gif derhen forat hævne deres Mænd, og der flød Blod paa begge Sider. Derpaa blev det sagt Gregorius, at hans Svoger Haldor trængte til Hjælp, og at hans Huuskarle bleve nedhuggede ude paa Gaden. Da stødte han og hans Mænd sig at tage deres Brynjer paa, og gif derhen. Nu erfarede Erling Skakke, at hans Søstersøn Bjørn stred med Gregorius og Haldor inde paa Bryggen, og trængte til Hjælp. Han gif ogsaa derhen, meget mandstærk, og bad Folk staae sig bi: „det er en Bænere for os,” sagde han, „om een Mand fra Wig skal træde os under Fodder her midt imellem vore Frændere; det er en Skam, som vi aldrig kunne aftvætte.” Da kom der Bud til Kong Inge, at Gregorius og Erling vare i Strid sammen inde paa Bryggen, hvorpaa Kongen gif derhen, og vilde stille dem ad, men kunde intet udrette, saa rasende vare de paa begge Sider. Gregorius raabte til Kong Inge, og sagde: „Gaa bort, Herre! I kan under disse Dmstændigheder intet gjøre; det er højlig at befrygte, at I kan komme noget til Skade, thi man kan ikke vide, om ikke nogen skulde gaae hen at gjøre en Ulykke, naar han seer saa god en Lejlighed dertil.” Da gif Kongen bort, men de andre bleve ved at slaaes. Der faldt tretten Mand, ni fik Bane strax, men

fire bøde siden af deres Saar; adskillige andre bleve saarede. Men da Dølobet begyndte at mindskes, gik Gregorius med sit Parti op til Nikolanskirke, men Erling og hans fulgte efter, og raabte efter dem. Derpaa kom Kong Inge anden Gang, og stillede dem tilfreds; nu samtylede begge Partier, at han allene skulde afgjøre det imellem dem. Da spurgte de, at Hakon var i Bigen. Kong Inge og Gregorius sejlede østeraa, og havde en anseelig Deel Skibe. Men da de kom til Bigen, flygtede Hakon med sit Parti bort, og det kom ikke til Slag. Da drog Kong Inge ind til Dølo, men Gregorius var i Kongehelle.

14. Gregorius spurgte kort efter til dem, at de vare paa et Sted, som hedder Saurbo, og ligger øppe ved Skoven; han drog did, og kom der om Natten; de tænkte, at Hakon og Sigurd vare paa den største Gaard, og satte Ild paa den; men Hakon og Sigurd vare i den mindre Gaard, og kom for at undsætte de andre. Der faldt Runan, Ale Dskyns Son; han var Broder til Hakons Fader, Kong Sigurd. Gregorius's Folk dræbte ham, da han vilde komme dem til Hjælp, som bleve indebrændte; disse gik ud, og mange af dem bleve dræbte. Ubbjorn Talda slap bort fra Gaarden; han var en stor Viking, var da bleven stærk saaret, men traf paa en Bonde, som han bad at lade ham undslippe, og lovede at betale ham derfor; men Bonden svarede, at han vilde gjøre en anden Ting, som han havde endnu større Lyst til, sagde, at han tit havde indjaget ham Skræk, og slog ham ihjel. Hakon og Sigurd undkom, men mistede mange af deres Folk. Gregorius drog da øster til Kongehelle. Kort Tid derefter drog Hakon og hans Medfølgere til Halbor Brynjolffsons Gaard Bettaland, satte Ild paa den, og brændte den af.

Haldor og hans Huuskarle gik ud, men bleve strax nedhuggede; der bleve i alt dræbte tyve Mand. Haldors Hustru Sigrid, som var en Søster til Gregorius, lode de undkomme til Skoven i sin blotte Særk. Amunde, en Søn af Gyrð Amundesøn og Gyride Dagsdatter, toge de og førte ham bort med sig; han var den Gang fem Aar gammel.

15. Gregorius erfarede dette, blev meget bedrøvet derover, og spejdede omhyggelig efter, hvor de vare. Han drog fra Kongehelle langt hen paa Julen med mange Folk, og kom til Fors den trettende Dag i Julen. Han blev der om Natten, holdt Ottesfang der sidste Dag i Julen, og lod Evangeliet læse for sig; det var en Løverdags. Da Gregorius og hans Mænd saae Hakons Hær, syntes dem denne kun halv saa stor, som deres egen. Der var en Aa imellem dem der hvor de mødtes, ved Navn Hæffaa¹. Aaen var lagt til, men Isen var falsk, da der gik Strom under den uidentil. Hakons Folk havde hugget Baager paa Isen, og skuffet Sne over dem, saa de ej kunde sees. Da Gregorius kom til Aaen, sagde han: „Isen forekommer mig at være falsk, det er bedst at drage op til Broen, som er her et Stykke højere oppe over Aaen.“ Men Bondehæren svarede og sagde, de kunde ikke vide, hvad der var i Vejen, at han ikke turde gaae dem imøde over Isen, da der ikke vare flere Folk imod dem, end de selv vare; de meente, at Isen var fuldkommen sikker, og sagde, det var da, som om Lykken reent havde forladt dem.“ Gregorius svarede, at man sjelden havde behovet at egge ham til Angreb, og det skulde heller ikke endnu

¹) rettere Bæffaa, nuværende Bæfverä.

være Tilfældet; bad dem derpaa at følge sig og gaae rask frem, men ikke at blive staaende paa Land, naar han gik paa Isen; „estersom,” sagde han, „det er eders Mening, at jeg skal betroee mig til den flette Is; jeg har vel ikke Lyst dertil, men vil ikke taale eders Paamindelser;” hvorpaa han befalede at lade hans Banner bære frem. Han gik ud paa Isen med Hæren. Men saasnart Bønderne mærkede, at Isen ikke duede, vendte Hæren om. Gregorius sank i, dog ikke meget, og bad de andre tage sig i Agt; men der fulgte ham ikke flere, end henved tyve Mand, hele den øvrige Hær vendte tilbage. En Mand af Hakons Flok skød en Piiil efter ham, og traf ham i Struben; Gregorius faldt der, tilligemed ti Mand, og saaledes endte han sin Løbebane. Men det var almindeligt Sagn, at han var den ypperste blandt alle Keensmænd i Norge, saa langt som nogen da levende kunde huske, og at han havde viist sig som den mest gunstige mod Islænderne, siden Kong Eisten Magnussøn døde. Gregoriuses Lig blev ført op paa Hofund, og begravet paa Gimss i det derværende Nonnekloster, hvor hans Søster Baugeid da var Abbedisse.

16. To Fogeder droge ind til Dslo, for at bringe Kong Inge Esterretning herom; og da de kom der, forlangte de at faae Kongen i Tale. Han spurgte, hvad Nytt de bragde. De sagde Gregorii Dagsøns Død. „Hvi er det gaaet saa ilde til?” sagde Kongen. De fortalte ham derpaa den hele Tildragelse. Kongen sagde: „De raadte da, som værst kunde.” Man fortæller, at Kong Inge tog sig dette saa nær, at han græd som et Barn. Men da dette var gaaet over, sagde han: „Jeg vilde drage hen til Gregorius, strax da jeg spurgte Haldors Drab, thi jeg

kunde nok tænke, at Gregorius ikke vilde vie længe, førend han vilde gjøre Anstalter til at hævne hans Død; men Folkene her meente, at det var ikke saa vigtigt, som deres Tulegilde, der ikke maatte forstyrres; thi jeg veed vist, at hvis jeg havde været hos ham, vilde han have handlet mere forsigtig, eller ogsaa vi begge, Gregorius og jeg, vare farne den samme Vej. Men nu er den Mand død og borte, som har været mig mest og bedst behjælpelig til at beholde Riget. Men det har jeg altid tænkt, at der kun vilde blive kort Tid imellem os. Nu lover jeg at drage imod Hakon, og enten skal jeg da døe, eller overvinde ham og hans Parti; og dog er det kun en ringe Hævn for saadan en Mand, som Gregorius, om de endog alle omkom." En Mand svarede paa Kongens Tale: „Du behøver ikke at opsøge Hakon og hans Folk, thi de agte at hjemføge dig." Kong Sigurds Datter Kristine, et Søffendebarn til Kong Inge, var der i Oslo. Kongen hørte om hende, at hun vilde tage bort fra Byen; han sendte derfor Bud til hende, og spurgte, hvorfor hun vilde bort. Hun svarede, at hun holdt det for farligt at blive der, og at der var ikke for Kvinder at være. Kongen sagde: „Jeg vil bede dig ikke at tage bort, thi hvis vi vinde Sejer, som jeg haaber, saa vil du her være vel holden; men hvis jeg falder, da ville mine Benner neppe faae Lov til at berede om mit Lig, men du skal udbede dig Tilsædelse dertil; paa den Maade kan du bedst gjengjælde mig hvad Godt jeg har beviist dig."

17. St. Blasiusmesse om Aftenen bragde Kong Ingés Spejdere den Efterretning, at Hakon var ventendes til Byen. Da lod Kong Inge alt sit Folk blæse sammen ovenfor Byen, og lod fylke; Tallet beløb sig næsten

til fire tusinde Mand. Han lod Fylkingen være lang, og kun fem Mand høj. Da sagde hans Mænd, han skulde ikke være med i Slaget, thi dette, meente de, var altfor uovelig for ham, men hans Broder Dorn skulde være Hovding over Hæren. Kongen svarede: „Det veed jeg, at hvis Gregorius levede og var her tilstede, men jeg var falden, og han skulde hævne mig, da vilde han ikke krybe i Skjul, men selv være med i Slaget; men skjont jeg er slettere stillet dertil, end han, formedelsi min Vanhelsen, saa skal jeg dog ikke vise ringere Villie, end han, og det er ej at tænke paa, at jeg ikke skulde være med i dette Slag.” Men siger, at Hakons Fostermoder Gunhild, som havde været gift med Simon, skal have ladet en Troldkvinde sidde ude, forat han kunde faae Sejer; og Trolddommen gav det Udslag, at de skulde stride med Inge om Natten, men aldrig om Dagen, og da vilde det lykkes; og Navnet paa den Kone, som sad ude, skal have været Thordis Skeggja, men hvorvidt det er sandt, vide vi ikke. Simon Skalp var gaaet ind i Byen, og havde lagt sig til at sove, han vaagnebde ved Krigsraabet.

18. Noget ud paa Natten kom Kong Inges Spejdere, og sagde, at Hakons Hær kom udenfor paa Isen, som den Gang laae ligesaa Byen ud til Hoveds. Kong Inge gif da med sin Hær ud paa Isen, og stillede sin Fylking foran Byen; Simon Skalp var paa den Fløi, som vendte imod Thrælabjerg, men paa den Fløi, som vendte ind imod Nonnesæde var Gudrød, Sydersernes Konge, en Søn af Olaf Bitling, og Jon, en Søn af Svend Bergthorson Bul. Saasnart Hakons Hær nærmede sig Kong Inges Fylking, raabte de paa begge Sider Krigsraab. Gudrød og Jon gave med deres Vaaben Legn

til Hakons Folk, og lobe dem vide, hvor de vare at finde. Derpaa vendte Hakons Mænd ind imod den Side, men da flyede Gudrød strax med femten hundrede Mand; der imod Jon, og en stor Troop med ham, løb ind paa Hakons Hær, og stred med ham. Dette blev sagt Kong Inge. Han svarede: „Saa stor en Forskjel er der paa mine Venner! Aldrig vilde Gregorius have gjort det, medens han levede.” Da bade Kongens Mænd, at han skulde stige til Hest, og ride bort fra Slaget op paa Rommerige: „du vil der,” sagde de, „faae Folk nok endnu strax i Dag.” „Dertil staaer ikke min Hu,” sagde Kongen; „jeg har ofte hørt eder sige, og finder at det er sandt, at det var snart ude med min Broder Eisten, siden han gav sig paa Flugt, og han var dog en dygtig Mand i alle de Ting, som pryde en Konge. Nu kan jeg skjønne, saa skrøbelig som jeg er, hvor snart det vilde være ude med mig, hvis jeg griber til det samme, som skulde blive ham til saa stor Ulykke, saa stor Forskjel som der er paa vor Afærd, Helsen og Krigsbulighed. Jeg gif i mit andet Aar, da jeg blev tagen til Konge i Norge, men nu har jeg vel fyldt mine fem og tyve, og mig tykkes jeg har haft mere Besværlighed og Fare i min Regjeringstid, end Lyst og gode Dage. Jeg har holdt en stor Mængde Feldtslage, stundum med flere Folk, stundum med færre, og det har været min største Lykke, at jeg aldrig har flyet; nu maa Gud raade for mit Liv, hvor laugt det skal blive, men aldrig skal jeg give mig paa Flugt.”

19. Da Jon og hans Medfølgere havde splittet Kong Inges Fylking, flyede mange af dem, som stode næst derved; da blev Fylkingen adskilt og bragt i Uorden, og Hakons Mænd gjorde hæftig Anfald. Det begyndte da

at dages. Der gjerdes da et Angreb imod Kong Inges Banner, og i denne Kamp faldt Kong Inge, men hans Broder Drm fortsatte Slaget. Da flyede mange op i Byen. Drm drog to Gange derind, efterat Kongen var falden, forat egge Folket til Strid, og begge Gange gif han atter ud paa Isen, og fortsatte Slaget. Da søgte Hakons Mænd imod den Fløj, som Simon Skalp befalede. I dette Anfald faldt af Inges Folk Gudrød Stafhaugson, Kongens Svoger, men Simon Skalp og Halvard Hiter gif mod hinanden, og strede hver med sin Drog, og rykkede efterhaanden ud forbi Thrælbjerg; i denne Kamp faldt de begge, baade Simon og Halvard. Kongens Broder Drm indlagde sig megen Berømmelse, men flyede dog til Slutningen. Vinteren før havde Drm fæstet Ragna, Mikolaus Maases Datter, Enke efter Kong Eisten Haraldson, og han skulde have holdt sit Bryllup næste Søndag. Blasiusmesse indfaldt paa en Fredag.

20. Drm flyede over til Sverrig til sin Broder Magnus, som den Gang der var Konge; hans Broder Rognvald var Jarl. De vare Søner af Ingerid og Henrik den Halte, en Søn af Danekongen Svend Svendsøn. Kongedatteren Kristine klædte Kong Inges Lig; han blev begravet i Muren i Halvardskirke udenfor Koret paa den søndre Side. Da havde han været Konge i fem og tyve Aar. I dette Slag faldt mange paa begge Sider, men dog langt flere af Inges Folk. Arne Fredrikson faldt af Hakons Folk. Hakon og hans Mænd bemægtigede sig hele Anretningen til Brylluppet, og en stor Deel andet Bytte.

21. Kong Hakon indtog derpaa det hele Land, udeelte alle Rigets Forleninger til sine Mænd, og satte dem

til Befalingsmænd i Kjøbstæderne. Han og hans Mænd holdt Sammenkomster i Halvardskirke om Landets Bestyrelse. Kongedatteren Kristine bestal den Præst, som havde Kirkens Røgler i Forvaring, at han skulde skjule een af hendes Mænd derinde, saa at han kunde høre deres Forhandlinger. Og da hun erfarede deres Raadslagninger, sendte hun Bud til Bergen til hendes Vgtemand Erling, at han aldrig skulde troe dem. Men da Erling fik dette at vide, bar han sig saaledes ad: han sendte Bud til alle de Hovdinge, som han vidste havde båret Kong Inges trofaste Venner, samt til Hirdfolkene og Kongens haandgangne Mænd, som vare undkomne, og til Gregori Hunsfarle. Han satte dem Stævne, og da de kom sammen og overlagde, besluttedes strax, at de skulde holde de Krigsfolk samlede, som de havde, og dette lovede de urykkelig hverandre. Derpaa talte de om, hvem de skulde tage til Konge. Da talte Erling Skaffe, og forespurgte, om det var Hovdingernes og de øvrige Krigeres Hensigt, at tage Simon Skalps Søn, Kong Harald Gilles Datter søn, til Konge, og at Jon Halkelsøn blev Dverstbefalende over Krigsfolket; men Jon undskyldte sig. Derpaa blev Nikolaus Skjaldborsøn, Kong Magnus Barfods Søstersøn, tilspurgt, om han vilde være Hovding over Krigsfolket. Men han svarede paa den Maade, at det var hans Mening, at man skulde tage den til Konge, som var af kongelig Byrd, og den til Hovedsmand over Tropperne, som havde Forsstand og Dygtighed dertil; da vilde de snarest kunne vente, at Folk vilde forene sig med dem. Derpaa blev Kongens Svoger Arne adspurgt, om han vilde lade nogen af sine Sonner tage til Konge; de vare Kong Inges Brødre. Han svarede, at Kirstines Søn, Kong Sigurd Torfalasa-

rers Dattersøn var næst baaren til Norges Rige; da vil ogsaa den Mand komme til at forestaae Regjeringen med ham, som af Naturen er forbunden til at have Tilsyn med ham og Riget, nemlig hans Fader Erling, en Mand, der er viis og streng, erfaren i Krig og en god Regent; ham vil ikke mangle Dygtighed til dette Raad, hvis Lykken er med ham. Mange optog dette Raad vel. Erling svarede: „Som jeg hører, saa ville de fleste, som ere blevne adspurgte, helst unddrage sig fra et saa vanskeligt Hverv. Dgsaa mig forekommer det, hvis vi begynde paa denne Sag, lige uvis, om den, der paatager sig Ansørselen, derved vil indlægge sig Ure, eller om det vil gaae ham, som saa mange andre, som have paataget sig saa vanskeligt et Forehavende, at de have mistet al deres Ejendom, og nogle Livet med. Men hvis vor Beslutning skulde have nogen Fremgang, da kan der maaskee gives nogle, som gjerne vilde have paataget sig det; det er derfor nødvendigt for den, som nu stiller sig i Spidsen for en saa farlig Sag, omhyggelig at forebygge, at der ikke møder ham nogen Modstand eller Fjendskab af dem, som ere med i dette vort Raad.” Alle lovede, at indgaae dette Forbund med den fuldkomneste Trost. Erling sagde: „Det maa jeg, hvad mig angaaer, tilstaae, at jeg næsten heller vil døe, end tjene Hakon; og skjønt dette Foretagende forekommer mig overordentlig farligt, vil jeg dog heller vove paa at lade eder raade, og jeg vil derfor paatage mig Ansørselen, hvis det er eders alles Villie og Beslutning, og I alle ville bekræfte det med Ed.” Alle lovede det. Paa dette Møde blev besluttet, at tage Erlings Søn Magnus til Konge. Derpaa holdt de Thing i Byen, og paa dette Thing blev Magnus Erlingsøn tagen til Konge over hele Landet; han

var den Gang fem Aar gammel. Alle de Mænd, som vare der tilstede, og havde været Kong Inge haandgangne, gif ham tilhaande, og beholdt alle den samme Værdighed, som de før havde haft hos Kong Inge.

22. Erling Skakke gav sig i Færd med sin Rejse, og forsynede sig med Skibe. Han havde Kong Magnus med sig, samt alle de haandgangne Mænd, som vare der tilstede. Med ham fulgte ogsaa Kongens Svoger Arne, og Kong Inges Moder Ingerid, og hendes to Sønner Hakon og Jon Kutiza, en Søn af Sigurd Storg, og Erlings Huuskarle, samt Gregorii forhenværende Huuskarle. De havde i alt ti Skibe. De sejlede til Danmark, forat besøge Kong Baldemar og Buri's Henrikson, Kong Inges Broder. Kong Baldemar var en nærbeflægtet Frænde af Kong Magnus. Ingeborg, Kong Magnuses Moder, og Malmfrid, Kristines Moder og Kong Magnuses Mormoder, vare Søstre og Døttre af Kong Harald i Garderige, en Søn af Baldemar Jarisleiffson. Kong Baldemar tog vel imod dem, og holdt ofte hemmelige Samtaler og Raadslagninger med Erling, hvoraf man siden fik saa meget at vide, at Kong Baldemar skulde yde Kong Magnus al den Understøttelse af sit Rige, som han behøvede, forat vinde og beholde Norge; men Kong Baldemar skulde derimod have den Deel af Norge, som hans fremfarne Frænder, Harald Gormson og Svend Tveskjæg, forhen havde besiddet, nemlig Wigen nord til Nygerbit. Dette Forbund blev bekræftet med Eder og Fordrag. Derpaa gjorde Erling og hans Medfølgere sig rede til at forlade Danmark, og sejlede ud fra Wendelsfagen.

23. Hakon drog strax om Foraaret efter Paaske op til Throndhjem. Han havde da alle de Skibe, Kong Inge

før havde haft. Han holdt Thing i Kjøbstaden (Nideros), og blev der antagen til Konge over hele Landet. Da gav han Sigurd af Reyre Jarlsnavn. Derpaa drog han tilbage sønderpaa, og heelt øster i Wiggen, og Kongen selv drog til Lønsberg, men sendte Sigurd Jarl øster til Kongehelle med en Deel af Hæren, for der at forsvare Landet, hvis Erling skulde komme sønderfra. Erling kom med sin Flaade til Agde, og styrede strax nordpaa til Bergen. Der dræbte de Arne Brigideskalle, Kong Hakons Systsmand, og sejlede derpaa strax østerpaa, forat møde Kong Hakon. Men Sigurd Jarl havde ikke mærket noget til Erlings Sejlads, og opholdt sig da endnu nede ved Elven, men Kong Hakon var i Lønsberg. Erling lagde til ved Mossenæs, og laae der nogle Nætter. Kong Hakon rustede sig i Byen. Erling sejlede mod denne. De toge et Lastdragereskib, ladede det med Brænde og Halm, og satte Ild derpaa; Vinden blæste mod Byen til, og drev Lastdragereskibet mod denne. Han lod to Kabeltøve slaae over paa Lastdragereskibet, og fæstede ved dem to Skuder, og lod disse roe bag efter, alt som Lastdragereskibet drev foran; men da Ilden var kommen langt ind mod Byen, holdt de, som vare paa Skuderne, Tøvene faste, saa at Byen ikke kunde komme i Brand, men der lagde sig saa tyk en Røg over Byen, at man intet kunde see paa Bryggen, hvor Kong Hakons Fylking stod. Derpaa lagde Erling sig med sin hele Flaade udenfor Ilden paa den Kant, hvorfra Vinden blæste, og skød op paa dem. Da Borgene nu saae, at Ilden nærmede sig til deres Huse, og mange bleve saarede af Skudene, saa beraadte de sig med hverandre, og sendte Roald Præst den Langtalende til Er-

ling, forat bede om Fred for sig og Byen; Noald kom tilbage, og forkyndte dem, at der var givet dem Fred. Da forløbe de Kong Hakons Hylking. Men da Borgerne's Hær var dragen bort, blev Hæren paa Bryggen temmelig tynd; nogle af Hakons Mænd raadte dog endnu til at gjøre Modstand, men Dnund Simonson, som havde mest at sige over dem, sagde: „Jeg vil ikke kæmpe for Sigurds Magt, naar han selv ingensteds er at finde.” Derpaa flyede Dnund, og dræbte hele Hæren tilligemed Kongen, og droge op i Landet. Der faldt mange af Kong Hakons Folk. Saaledes blev da kvædet:

Dnund sagde sig ikke
 At ville Slag forsøge,
 Før end fra Sonden sejled
 Sigurd Jarl med Hunskarle;
 Raft op ad Gaden gange
 Magnuses vakkre Svende,
 Hakons Højsornemme
 Haardt paa Flugten rendte.

Thorbjorn Skakleffald siger saaledes:
 Jeg hørte, Folkets Herster!
 At du i vide Tonsberg
 En heldig Fremgang havde,
 Og Ulovens Tand kan rødne.
 Ved blanke Broddes Sværmen
 Blev Stadens Hær forfærdet,
 De Krigerflokke frygted
 For Ild og spændte Buer.

Hakon drog den øvre Vej til Throndhjem. Men da Sigurd fik Underretning derom, samlede han alle de Skibe, han kunde faae, og sejlede nordpaa, forat træffe Kongen.

24. Erling tog alle de Skibe i Lønsberg, som tilhørte Kong Hakon; blandt andre Bækfjorden, som Kong Inge havde ejet; derpaa drog han videre frem, og lagde hele Vigen under Kong Magnus, og saa fremdeles Landstrækningerne nordpaa, hvor han kom frem, og opholdt sig om Vinteren i Bergen. Da lod han dræbe Ingebjørn Sipel, Kong Hakons Lærnsmand nord i Fjordene. Kong Hakon sad i Thronhjem om Vinteren, men om Foraaret efter udbød han Leding, og berebte sig til at drage sydpaa imod Erling. Den Gang vare hos ham Sigurd Jarl, Jon Svendsøn, Endride den Unge, Dgmund Simonson, Filippus Petersøn, Filippus Gyrdson, Ragnvald Kunta, Sigurd Kæpa, Sigurd Hruva, Frederik Kæna, Askel fra Forland, Thord, en Søn af Gunnar Gjøldler, og Stabvar-Bjarne.

25. Erling var i Bergen, og havde mange Folk. Han gav Befaling til at tilbageholde alle de Kjøbmandsskibe, som vilde sejle nordpaa til Kjøbstaden (Nideros), da han frygtede for, at Hakon altfor hurtig vilde faae Kundskab om hans Forehavende, dersom der sejlede Skibe imellem de to Stæder, og foregav som Grund, at det var billigt, at Borgerne i Bergen erholdt de nyttige Varer, som vare ombord, om de Søfarende end skulde sælge dem noget lettere, end de meente at de burde koste, „heller end at de,” sagde han, „skulle søres lige i Hænderne paa vore Fjender, og tjene dem til Bestyrkelse.” Nu samlede der en stor Hoben Skibe ved Byen, thi der kom mange hver Dag, men ingen sejlede bort. Da lod Erling sine Skibe sætte op paa Land, og lod sig forlyde med, at han havde i Sinde at blive der, og med sine Venners og Frænders

Bistand tage imod sine Fjender, hvis Hakon skulde komme nordenfra. Og en Dag kort efter lod Erling blæse til et Møde, hvor alle Skibsførerne skulde samles, og gav da alle Kjøbmandskibene Lov til at de maatte sejle hvorhen de vilde. Men da saaledes alle de, som førte Handelskibene, havde faaet Tilladelse at sejle med deres Varer, hvortil de allerede i Forvejen vare færdige, nogle for at handle, andre i andre Forretninger, da blæste der en sagte Vind, med hvilken man temmelig godt kunde sejle nordud langsmed Landet; og samme Dag endnu før Non, vare alle sejlede bort, som da vare færdige, og den søgte da at komme forrest, som havde den hurtigste Sejler. Da denne samlede Flaade kom nord til Nøre, da laae Kong Hakons Folk der, og han var selv i Færd med at samle Tropper og ruste sig, og stævne de Leensmænd og Ledingsfolk til sig. Han havde da i lang Tid ikke faaet nogen Efterretning fra Bergen; men nu fik de en samstemmig Beretning fra alle de Skibe, som kom derfra, at Erling havde sat sine Skibe op i Bergen, og de kunde der finde ham, og de sagde tillige, at han havde en anseelig Hær. Derfra sejlede Kong Hakon til Ves, og lod Sigurd Jarl og Onund Simonson drage ind i Romsdal, forat samle Folk og Skibe. Han sendte ogsaa nogle Mænd ind paa begge Nører. Men da han havde opholdt sig nogle faa Nætter i Kjøbstaden¹⁾, lagde han bort derfra, og sejlede noget længer sydpaa, thi han meente, at Krigsfolket da hurtigere vilde samle sig hos ham.

26. Erling Skakke havde givet Kjøbmandskibene Tilladelse til at sejle bort fra Bergen om Søndagen. Men

¹⁾ paa Den Ves.

om Tirsdagen, da Messen var ude, lod han blæse i Kongeluren; han stævnebe sine Tropper og Borgerne til sig, og lod sine Skibe sætte ud, som forhen vare opfattede. Dervaa holdt han Huusthing med sine Krigere og Ledingsmænd, sagde dem sit Forsæt, og udnævnte Skibsøverstier; han lod tillige oplæse, hvilke der vare udnævnte til at besætte Kongeskibet; saaledes endtes dette Thing. Han befalede hver Mand, at være særdig i sit Rum, som var ham anvist, og truede den med Tab af Liv eller Lemmer, som blev tilbage i Byen, naar han lagde bort med Bækfuden. Den Kongebroder lagde strax ud af Havnen med sit Skib endnu om Aftenen, og ligeledes de fleste Skibe, der allerede forhen vare satte i Vandet. Den Onsdagen, forend der endnu blev holdt Messe i Byen, lagde Erling ud med hele sin Flaade; den bestod af et og tyve Skibe; det var en strygende Søndenvind; Erling havde sin Søn Kong Magnus med sig; der vare mange Leensmænd, og de havde udvalgte Folk med sig. Da Erling sejlede nord forbi Fjordene; sendte han en Skude ind til Jon Hakkelfsons Gaard, og lod gribe Nikolaus, en Søn af Simon og Maria, Kong Harald Gille's Datter; de førte ham ud med sig til Flaaden, og bragde ham over paa Kongeskibet.

27. Den Fredagen strax i Dagningen sejlede de til Stenevaag. Kong Hakon laae den Gang i den Havn, som hedder . . . . ., med fjorten Skibe. Han selv og hans Mænd vare oppe paa Den, og legede, men hans Leensmænd sadde paa en Høj. Da saae de, at der roede en Baad søndenfra imod Den, med to Mand paa, som

1) Beretningerne variere om 13, 17 og 22.

bukkede sig ned under Karerne, og roede dog meget illsærdig. Men da de kom til Land, befæstede de ikke Baaden, men gave sig begge til at løbe. Men saasnart Høvdingerne saae dette, sagde de til hverandre, at disse vel havde noget Nyt at berette, stode op, og gik dem imøde. Strax da de traf dem, spurgte Mund Simonson: „Beed I noget om Erling Skakke, siden I skynder eder saa meget?“ Den, som for Stakaandethed først kunde komme til Mæle, svarede: „Erling kommer sejltende søndenfra imod eder med tyve Skibe eller saa omtrent, hvoraf mange ere meget store, og I ville nu snart kunne see deres Sejl.“ Da svarede Endride den Unge: „For nær ved Næsen, sagde Manden, han fik Skudet i Djet.“ De gik da hastig hen til det Sted, hvor Legen holdtes. Derpaa løb Luren, og hele Hæren kaldtes ved Hærblæsen til Skibene det hurtigste muligt; det var paa den Tid af Dagen, at Maden næsten var færdig. Hele Hæren ilede ned til Skibene, og hver søgte ud paa det, som var ham nærmest, saa at Skibene bleve ulige bemandede. Nogle grebe da til Karerne, andre rejste Master eller Stænger, drejede Skibene ad Norden til, og stævnede til Bes, da de ventede sig megen Hjælp af Borgerne der. Derpaa kunde de see hverandres Sejl. Endride den Unge havde det Skib, som kaldtes Dragløn, et Langskib, en stor Busse¹⁾, men som da var blevet for lidet bemandet, da de, som havde været derpaa, vare sprungne over paa de andre Skibe. Det blev længst tilbage af Hakons Skibe. Men da Endride kom ligeud for Den Sek, da kom Bækesuden, anført af

¹⁾ et Slags storbugede Skibe.

Erling Skakke, efter dem, og de fæstede Skibene sammen. Hakon derimod var da kommen næsten ind til Ves, da de hørte Lyden af Lurene; hvorføre de Skibe, som vare nærmest, vendte om, og vilde undsætte Endride. De lagde da deres Skibe til Strid paa begge Sider, og den stod ikke længe paa, førend Ordeuen brodes blandt Besætningen paa Kong Hakons Skib, nogle faldt, og andre sprang overbord.

28. Hakon kastede en graa Kappe over sig, og sprang over paa et andet Skib, men da han havde været der en kort Stund, mærkede han, at han var kommen midt ind iblandt sine Fjender, og da han saae sig om, hvad han nu skulde gribe til, saae han hverken nogen af sine Mænd eller Skibe der i Nærheden. Han gik da over paa Bækfjorden og frem iblandt Folkene i Forstavnene, og bad om Fred; Stavnboerne toge ham imellem sig, og gavede ham Fred. I dette Anfald var der skeet et stort Nederlag, dog især paa Hakons Mænd. Paa Bækfjorden faldt Mikolaus, Simon Skals Søn, og hans Drab blev tilskrevet selve Erlings Mænd. Derpaa standsede Striden noget, og Skibene skilte sig ad. Da blev det sagt til Erling, at Kong Hakon var der paa Skibet, at hans Stavnboere havde taget ham til sig, og lovet at beskytte ham. Erling sendte en Mand hen i Forstavnene, og bad ham sige til Stavnboerne, at de skulde passe vel paa Hakon, at han ikke kom bort, men lod dem tillige sige, at han ikke havde noget imod, at Kongen fik Fred, hvis de andre Hovdinge bifaldt det, og det kunde bidrage til Forlig. Stavnboerne ønskede ham megen Lykke for disse Ord. Da lod Erling stærkt blæse til Strid paa ny, befalede, at man skulde angribe de Skibe, som endnu, ikke vare

ryddede, og sagde, de vilde aldrig finde nogen bedre Lejlighed til at hævne Kong Inge. Da raabte alle Krigsraab, opmuntrede hverandre, og gjorde sig færdige til Angreb. I denne Forvirring blev Kong Hakon dødelig saaret. Men da Kong Hakons Mænd erfarede, at han var falsden, roede de fast imod Fjenden, kastede deres Dækvaaben, hug med begge Hænder, og agtede ikke mere deres Liv. Denne altfor store Hidsigthed gjorde dem selv megen Skade, thi Erlings Mænd saae da hvor de gave sig blot. Der faldt Hakons Folk, en stor Mængde; fornemmelig fordi Forskjellen paa deres Stridskræfter var saa stor, men ogsaa fordi Hakons Mænd ikke dækkede sig tilstrækkelig, heller ikke kunde det nytte nogen af dem at bede om Fred, undtagen de, som Hovdingerne toge under deres Beskyttelse, og lovede Løsepenge for. Disse faldt af Hakons Folk: Sigurd Kappe, Sigurd Hjupa, Rognvald Runta; men nogle Skibe undkom, og roede ind i Fjordene, hvis Mandskab saaledes frelste Livet. Kong Hakons Lig blev ført ind i Romsdalen, og der begravet. Hans Broder, Kong Sverre, lod det siden bringe op til Kjøbstaden (Nideros), og indsatte i Muren i Kirke imod Sonden i Koret.

29. Sigurd Jarl, Endride den Unge, Dmund Simonsen, Frederik Ræna og endnu flere Hovdinger holdt Krigshoben samlet, lode Skibene blive tilbage i Romsdalen, og drog derpaa til Dplandene. Erling Skakke og Kong Magnus drog med deres Flaade nordpaa til Kjøbstaden (Nideros), og underlagde sig Landet overalt hvor de kom frem. Derpaa lod Erling stævne Dretthing, hvor Magnus blev tagen til Konge over hele Landet. Erling

opholdt sig der kun en kort Tid, thi han troede ikke at Thrønderne vare ham og hans Søn ret hengivne. Magnus blev da kaldet Konge over det hele Land. Kong Hakon var en smuk Mand, vel voren, høj og smal, og temmelig bred over Skuldrene; derfor kaldte hans Tropper ham Hakon Hærdebreð, men efterfom han endda var ung, saa forestode de andre Høvdinge Regjeringen. Han var munter og venlig at tale med, holdt meget af Feg, og havde overhovedet et ungdommeligt Væsen; af Almuen var han meget afholdt.

Kong Magnus Erlingsøns Saga.

Markus paa Skoven hed en Mand fra Dplandene, en Frænde af Sigurd Jarl; Markus opfostrede en Son af Kong Sigurd Haraldson, ved Navn Sigurd. Han toge Dplænderne til Konge efter Sigurd Jarls og andre Høvdingers Raad, af dem som havde fulgt Kong Hakon. De havde endnu en stor Hær, og drog sædvanlig frem i to store Hobe; Kongen og Markus udsatte sig ikke ret meget, men Sigurd Jarl med sin Droy og sine Leensmænd vare gjerne der, hvor Fare var forhaanden. De droge for det meste med deres Parti omkring igjennem Dplandene og ned i Vigen. Erling Skakke havde altid sin Son Kong Magnus med sig; han forestod da hele Skibsflaaden og Landeværnet. Han var i Bergen en Deel af Høsten, drog derfra øster til Vigen, satte sig i Lønsberg, og beredte sig paa der at holde Vinterfæde; her samlede han fra Vigen den Skat og Skuld, som tilkom Kongen; han havde mange og udvalgte Folk. Men eftersom Sigurd Jarl og hans Parti kun havde en liden Strækning af Landet, derimod mange Folk, manglede de snart Penge, og der hvor ingen Høvdinge vare tilstede, søgte de at forskaffe sig Dphold paa ulovlig Viis, deels ved overbrevne Beskyldninger, deels aabenbar ved Plyndring.

2. Paa den Tid stod Norges Rige i megen Flor og Velstand; Bønderne vare rige og mægtige, og uvante til Voldsomheder og Overfald af de omdragende Krigshære; der opstod derfor megen Snak og mange Fortællinger om, naar der nogensteds blev plyndret. Indbyggerne i Vigen vare Kong Magnus og Erling oprigtig hengivne, hvilket

især skyldtes Kong Inge Haraldsøn, thi Vigboerne havde altid med Folk og Formue været rede til hans Tjeneste. Erling lod holde Vagt i Byen, saa at der vaagede tolv Mand hver Nat. Han holdt tillige Thing med Bønderne, og der blev da ofte talt om de Uroligheder, Sigurds Mænd affledkom, og ved Erlings og andre hans Tilhængeres Forestillinger bragdes Bønderne til den eensstemmige Mening, at det vilde være en stor Lykke, om dette Parti blev saaledes undertrykt, at det aldrig kunde rejse sig mere. Arne, Kongens Svoger, holdt en lang Tale om denne Sag, og talte tilsidst haardt imod dem; han opfordrede alle dem, som vare paa Thinget, Krigere, Bønder og Borgere til at gjøre Vaabentag' paa, at de efter Loven dømte Sigurd Jarl og hele hans Anhang Fanden i Vold baade i dette Liv og efter deres Død. Formedelst Folkets Hæstighed og Forbittrelse sagde alle Ja dertil, og saaledes blev denne uhorste Gjerning virkelig foretaget og bekræftet paa samme Maade, som man ellers plejede at domme paa Thinge. Præsten Roald den Langtalende holdt ligeledes en Tale herom; han var meget veltalende, og hans Tale gik omtrent ud paa det samme, som de forrige. Erling beværte sine Mænd om Julen i Tønsberg, men uddeelte der Sold til dem ved Kyndelmissetide.

3. Sigurd Jarl drog med en udvalgt Hær ned i Bigen, og mange Folk gavede sig under ham af Evang, andre betalte Penge. Han drog derpaa vide omkring oppe i Landet, og gjorde Indfald paa forskjellige Steder. Nogle af hans Parti søgte hemmelig at mægde sig Fred hos Er-

---

¹⁾ I Følge den gamle Skik, at gribe og opløse Vaabnene, som Bekræftelse paa en Beslutning.

ling; de fik til Svar, at alle, som attraaede det, skulde faae Fred paa Livet, men kun de vilde erholde frit Ophold i Landet, som ikke havde gjort sig skyldige i store Forbrydelser imod Erling; men da Krigsfolket erfarede dette, at de ikke vilde erholde frit Ophold i Landet, saa hidrog dette meget til, at Partiet ikke opløstes; thi der vare mange af dem, som nok vidste med sig selv, at Erling vilde holde dem for meget skyldige. Filippus Gyrdsøn sluttede Forlig med Erling, fik sine Ejendomme tilbage, og rejste hjem til sine Gaarde. Kort efter kom Sigurd Jarls Mænd derhen, og dræbte ham. De udøvede mange Voldsomheder, snart ved at fordrive, snart ved at dræbe hverandre, men kun det er opskrevet, som selve Hovdingerne foretog sig.

4. Det var i Begyndelsen af Fasten, at Spejdere bragde Erling Efterretning om, at Sigurd Jarl vilde drage imod ham, og man hørte til ham hist og her, snart nærmere, snart fjærnere. Erling sendte da Spejdere ud til alle Sider, forat faae at vide, hvor de kom frem; han lod ogsaa hele Hæren hver Aften ved Lurerne samle ovenfor Byen, og saaledes laae de om Vinteren samlede hver Nat, og alting saaledes ordnet, at de strax kunde flykke. Da fik Erling Efterretning om, at Sigurd Jarl var kort derfra oppe paa Re. Erling begav sig da paa Vejen op fra Byen, og havde alle Borgerne med sig, som vare vaabendygtige og væbnede, saavel som Kjøbmændene, undtagen tolv Mand, som bleve tilbage forat bevogte Byen. Han forlod Byen om Tirsdagen i den anden Uge af Fasten efter Non¹, og hver Mand havde Levnetsmidler med

¹) henved Kl. 3 om Eftermiddagen.

sig for to Dage. De marsjerede om Natten, men det varede længe før de kunde faae alle deres Folk ud af Byen. Om een Hest vare der to Mand. Da Folket blev mlynstret, vare de henved. tretten hundrede. Da Spejderne kom til dem, fik de at vide, at Sigurd Jarl var paa Re paa den Gaard, som hed Komsnæs¹⁾, med fem hundrede Mand. Da lod Erling sin Hær kalde sammen, og fortalte dem den Tidende, han havde faaet; men alle eggede til, at de skulde skynde sig og indebrænde dem eller slaaes strax om Natten. Erling talte, og sagde: „Det er rimeligt, at Sigurd Jarl og vi snart ville prøve en Dyst med hinanden; der gives ogsaa mange paa hans Parti, hvis Udaad vi ikke bør forglemme, da de dræbte Kong Inge og saamange andre af vore Venner, som det vilde blive vidtlostigt at opregne; de øvede mange Ugjerninger ved Djævelens Magt og Nidingskab; thi saa staaer der i vor Lov og Landesret, at ingen Mand har begaaet en saadan Forbrydelse, at det jo skal hedde Nidingsverk eller Mord, hvis nogen dræbes ved Nattetide. Dette Parti har søgt Lykke i deres Foretagender efter Troldmænds Anviisning, at de skulde stride om Natten, men ikke ved Solens Lys; og ved saadan Fremfærd have de vundet Sejer og neblagt de Hovdinge, som de have fældet. Vi have nu ofte sagt og forfyllt, hvor uanstændig deres Fremgangsmaade, som stride om Natten, tykkes os; vi skulle derfor heller have andre Hovdingers Exempel for Dje, som ere os bedre bekendte, og mere fortjene at efterlignes, nemlig at stride ved Lys Dag og med opstillet Fylking, men ikke at stjæle os ind paa

¹⁾ rettere Mannæs, nuværende Mannæs i Præstegjeldet af samme Navn.

vore Fjender om Matten; vi have Folk nok imod dem, vi ville oppebie Dagen og holde vor Fylking sammen, hvis de ville gjøre noget Anfald paa os." Derpaa satte Hæren sig ned; nogle reve Højelme ned, og bannede sig deraf et Leje, andre sade paa deres Skjolde, og saaledes oppebiede de Dagbrækningen. Vejret var koldt med sugtigt Snefog.

5. Sigurd Jarl havde først faaet Kundskab om Erling, da han var kommen nær til Gaarden; hans Mænd stode op, og væbnede sig, men vidste ikke ret, hvor-mandstærk Erling var; nogle vilde flye, andre bie. Sigurd var en forstandig og veltalende Mand, men holdtes just ej for dulig til store Foretagender; han havde da ogsaa mest Lyst til at flye, hvilket man regnede ham meget til Dinde. Da det dagedes, fyllkede begge Hære. Sigurd Jarl stillede sin Fylking ovenfor Broen imellem den og Gaarden; der løb nemlig en liden Aa; men Erling fyllkede paa den anden Side af Aaen; bag deres Fylking vare nogle til Hest, vel bevæbnede, som havde Kongen hos sig. Sigurds Mænd mærkede da, at Fjenderne vare dem langt overlegne, og holdt det for raadeligt at tye til Skoven. Sigurd Jarl svarede: „I sige, det mangler mig paa Mod, nu skal det vise sig; hver tage sig nu vare, at ingen flyer eller blegner, førend jeg. Vi have en god Balplads og Stilling; lader dem nu gaae over Broen, men saasnart deres Banner er kommet over, saa lader os styrte ned paa dem fra Bakken, og holder eder da tæt sammen!" Sigurd Jarl var klædt i en rødbrun Kjortel og en rød Kappe, hvis Flige vare ophæstede, og han havde kantebe Sko paa Fødderne; han havde sit Skjold og det Sværd, som kaldtes Bastard. Jarlen sagde den Gang:

„Det veed Gud, at jeg vilde foretrække at give Erling Skakke et Hug med Bastard for meget Guld.”

6. Erlings Folk vilde gaae over Broen, men han bad dem gaae langs op med Naen, da den ikke var bred og let at komme over, hvor den havde flade Kanter. Saa fæde. Sigurd Jarls Fylkinger droge op ad Bakken ligeover for dem; og da Bakken hørte op, og der var godt Føre over Naen, sagde Erling, at de skulde synge pater noster, og bede om Sejer for dem, den var tjenligst. De sang da Kyrie Eleison, og sloge med deres Waaben paa Skjoldene; men ved dette Waabengny flyede tre hundrede Mand af Erlings Folk. Erling og hans Mænd gif da over Naen, men Jarls Mænd raabte Krigsraab; dog mislykkedes det for dem at anfælde Erlings Fylking nedad Bakken, og Slaget begyndte forved denne. Først kastedes der med Spyd, derpaa holdtes Strid med Hugvaaben; Jarls Banner veg tilbage, saa at Erling og hans Mænd kom op paa Bakken. Der holdtes da kun en kort Strid, førend Jarls Mænd flyede til Skoven. Da var Sigurd Jarl tilbage, og man bad ham at flye. Han svarede: „Fremad nu, saalænge vi kunne.” De hug da til begge Sider, og der faldt Sigurd Jarl og Jon Svendsøn og tresindstyve Mand. Erling mistede paa sin Side kun faa Folk, og forfulgte de Flygtende til Skoven; der standsede han sine Folk, og vendte tilbage. Han kom hen, hvor Kongens Trælle vilde trække Klæderne af Sigurd, der endnu ikke var ganske affjelet; han havde stukket sit Sværd i Skeden, og det laae ved Siden af ham. Erling tog det op, slog Trællene dermed, og befalede dem at pakke sig. Derpaa vendte Erling tilbage, og tog sit Sæde i Lousberg. Syv Dage efter at Jarlen var falden, fan-

gede Erlings Mænd Endride den Unge, og han blev dræbt med alle sine Skibsfolk.

7. Markus fra Skoven og hans Fosterson Sigurd begave sig i Begyndelsen af Foraaret ned i Vigen, og fik sig der Skibe. Men da Erling spurgte det, drog han ofterpaa efter dem, og de mødtes i Kongehelle; Markus og Sigurd flyede op paa Den Hisingen, hvor Indbyggere løb ned til Stranden, og forenede sig med dem. Erling og hans Folk roede mod Land, men Markusens Mænd skjode paa dem. Da sagde Erling til sine Mænd: „Lad os tage deres Skibe, men ikke gaae op paa Land at stride med denne Landhær. Hisingboerne ere ikke gode at hjemføge, haarde og uforstandige; de ville kun i en kort Tid beholde en Krigstrop hos sig, thi Hisingen er et lidet Land.“ Det skede saa, at de toge Skibene, og førte dem over til Kongehelle. Markus og hans Krigsfolk droge op til Skovbygden, og begge Partier havde deres Spejdere ude. Erling havde mange Folk hos sig, og udstrev endnu flere af Herrederne deromkring; de gjorde undertiden Strejftog mod hverandre.

8. Erlend Hjalbes Søn Eisten blev valgt til Erkebiskop efter Jon Birgersøn; han blev indviet det samme Aar, som Kong Inge faldt. Da han kom til at beklæde Bispestolen, blev han afholdt af hele Folket. Han var af fornem Slægt og en drabelig Mand; Thrønderne toge med Glæde imod ham, thi næsten alle Stormændene i Thrøndelagen vare i Slægtskab eller paa een eller anden Maade i Svogerskab med ham, og alle vare ham hengivne. Erkebiskoppen begyndte at gjøre Bønderne Forskikkelinger, først talte han om Bispestødens Pengemangel, og hvor stor Forbedring det trængte til, dersom det skulde

holdes i saa meget sømmeligere Stand, som det nu var kommet til højere Værdighed, efterat det var blevet et Verkesæde. Han forlangte af Bønderne, at de skulde give ham en Dre Sølv som sit Sagefald, men før havde han kun faaet en Sagøre, saadan som den gjaldt i Kongens Sagefald; men Forskjellen herimellem er saa stor, at en Dre Sølv, som han begjerte, gjælder een Gang saa meget, som en Sagefalbs Dre. Og ved Erkebispens Frænders og Benners Hjælp tilligemed hans egen Magt og Myndighed blev dette tilstaaet og vedtaget som Lov over hele Throndelagen, og ligeledes vedtoges det i alle de Fylker, som stode under hans Erkebispedsømme.

9. Da Sigurd og Markus havde mistet deres Skibe i Elven, saae de, at de ikke kunde tilføje Erling nogen Skade; de vendte sig da til Dplandene, og drog saaa den øvre Vej til Thronhjem, hvor de bleve vel modtagne; Sigurd blev der tagen til Konge paa Drething, mange gode Mænds Sønner forenede sig der med dem, og de fik sig i en Hast Skibe samlede. Ved Sommerens Begyndelse sejlede de sønderpaa til Møre, og havde alle kongelige Indtægter, hvor de kom. Disse Leensmænd vare satte til Landværn i Bergen: Nikolaus Sigurdson, Rokke Dovelsøn, samt Krigshøvdingen Thorolf Dryll, Thorbjørn Gjældker og mange andre. Markus kom med sit Parti nordensfra, og spurgte, at Erlings Mænd havde en anseelig Mandstyrke i Bergen; de sejlede derfor i ruin Sø sønder om; og man havde da det Sagn, at den Sommer havde Markuses Mænd Ver, hvorhen de end vilde sejle.

10. Men saasnart Erling Skaffe spurgte, at Mar-

kus med sit Parti var sejlet nordenfra, styrede han nord-
 efter i Bigen, og samlede Folk; han fik snart en anseelig
 Styrke, og havde mange og store Skibe. Men da han
 søgte nordpaa i Bigen, fik han Modvind, og laae længe
 hist og her i Havnene den Sommer. Da Markus og
 Sigurd kom østerpaa til Rister, erfarede de, at Erling
 havde en overordentlig stor Hær i Bigen, hvorpaa de
 vendte om nordpaa; da de kom til Hørdeland, beslut-
 tede de at tage til Bergen, men de vare neppe komne
 udenfor Byen, sørend Mikolaus roede dem imøde der-
 fra med langt flere Folk og større Skibe. Markus og
 Sigurd saae da ingen anden Udvej, end at flye og roe
 sønderpaa; nogle stævne de ud til Havs, andre sønderpaa i
 Sundene, nogle ind i Fjordene, men Markus og en Deel
 af Hæren med ham løb op paa den D, som hedder Skar-
 pa. Mikolaus og hans Folk toge deres Skibe, gavede Jon
 Halkelfson og nogle andre Mænd Fred, men dræbte de fle-
 ste, de kunde saae sat paa. Nogle Dage efter fandt End-
 ride Heidafylja Sigurd og Markus, og de bleve førte til
 Bergen; Sigurd blev halshuggen ved Gravdal, men Mar-
 kus blev hængt tilligemed en anden Mand paa Hvarfs-
 næs; det var Mikkelsmesse. Det Parti, som havde fulgt
 dem, adspredtes.

11. Frederik Kæna, Bjarne den Dnde, Duund Si-
 monson og Arnolf Skorpa vare roede ud paa Havet med
 nogle Skibe, og sejlede havlede østerud langsmed Landet;
 hvor de kom til Landet, plyndrede de og dræbte Erlings
 Venner. Men da Erling erfarede Markusens og Sigurds
 Drab, gav han Leensmændene og Ledingsfolket Hjemlov,
 og selv sejlede han med sin Flaade øster over Fjorden, thi
 han havde spurgt, at Markusens Mænd vare der. Han

styrede til Kongehelle, og opholdt sig der om Høsten. I den første Vinteruge foer han ud paa Den Hisingen med mange Folk, og stævne de der til Thing. Hisingboerne kom ned, og holdt Thing. Erling klagede over dem, fordi de havde forenet sig med Markuses Parti, og stillet Krigsfolk imod ham. Dsfor hed den mægtigste af Bønderne, som talte paa deres Begne; der blev da længe tinget, men tilsidst henstillede Bønderne Sagen til Erlings Dom. Han stævne de dem til at møde om en Uge i Byen, og udnævnte femten Bønder til at komme der; og da de kom did, dømte Erling dem til at betale tre hundrede¹ Nød; Bønderne droge misfornøjede hjem. Kort efter lagde Elven til med Is, og Erlings Skibe frøs inde; da holdt Bønderne Betalingen tilbage, og laae i nogen Tid forsamlende. Erling lavede der til Julegilde, men Hisingboerne holdt Skytningsgilde, og havde Forsamlinger Julen over. Ratten efter den femte Dag i Julen drog Erling ud paa Den, omringede Dsfor's Gaard, og brændte ham inde; og dræbte i alt hundrede Mand og brændte tre Gaarde; hvorpaa han atter vendte tilbage til Kongehelle. Derpaa kom Bønderne til ham, og betalte den idømte Mulkt.

12. Strax paa Vaaren, saasuart han kunde faae sine Skibe ud for Is, gjorde Erling Skaffe sig rede til at forsæde Kongehelle. Han spurgte, at de, som før havde været Markuses Mænd, hærge de nordpaa i Vigen. Han sendte Spejdere ud, forat komme efter deres Færd, og fandt dem, da de laae inde i en Havn. Dnuud Simon-

¹) maafee, efter gammel Regning, 360.

sen og Arnolf Skorpa undkom, men Frederik Ræna og Bjarne den Dnde bleve fangne, og mange af deres Tilhængere bleve dræbte. Erling lod Frederik binde ved et Anker, og faste overbord, og formædelt denne Gjerning blev han meget hadet i Throndelagen, thi Frederik havde der meget stor Slægt. Erling lod Bjarne hænge, og hantalte da, som han plejede, de mest ublue Ord, førend han blev hængt. Saa siger Thorbjørn Skaffeskald:

I Vigen Erling bragde
 Dnd Skjæbne Vikingsfloffen,
 Hvor Ræna for omstrefsed,
 Han mangen Skade voldte;
 Nu fast til Fredriks Skuldre
 Paa Skibet bandt man Ankret,
 Og Bjarne, Folkets Fjende,
 Den Dnde, hang i Galgen.

Duund og Arnolf og de andre deres Tilhængere, som vare undkomne, flyede til Danmark, men vare af og til i Gotland eller Vigen.

13. Erling sejlede derpaa til Lønsberg, og forblev der en lang Tid om Vaaren; men ved Sommerens Begyndelse sejlede han til Bergen. Der vare den Gang mange Folk forsamlede. Der var kommen Stephanns, Legat fra Rom, Erkebiskop Eisten og alle Landets Biskopper; der var ogsaa Biskop Brand, som var viet til Biskop paa Island; samt Jon Loptson, Kong Magnus Barfods Datterson, hvem Kong Magnus og andre af Jons Frænder da havde erkjendt for deres Slægtning. Erkebiskop Eisten og Erling vare ofte i Samtale under fire Djne, og en Gang saldt deres Tale saaledes, at Erling spurgte: „Er det saa i Sandhed, Herre! som Folk siger,

at I har faaet eders Sagefald¹ forøget med en Dre hos Bønderne nordpaa i Landet!" Erkebispnen svarede: „Det forholdder sig saa, at Bønderne have tilstaaet mig at forsøge min Sagefalbs Indkomst; de have gjort det af deres egen frie Villie og uden nogen Tvang, og derved fremmet Guds Ære og vort Sædes Rigdom." Erling sagde: „Er dette overeensstemmende med den hellige Kong-Dlafs Lov, eller har I taget denne Sag noget strengere, end som der just staaer skrevet i Lovbogen?" Erkebispnen svarede: „Den hellige Kong Dlaf har uden Tvivl sat Loven, saaledes som hele Folket vilde tilstaae ham og samtykke, men det er ingensteds forbudet i hans Lov, at forsøge Guds Ære." Erling svarede: „Dersom I vil forsøge eders Ære, saa vil I vel ogsaa forhjælpe os til, at faae Kongens Ære ligesaa meget forøget." Erkebispnen svarede: „Du har nu allerede tilstrækkelig formeret din Søns Navn og Magt; men hvis jeg har taget større Sagefald af Thronderne, end Loven tillader, saa finder jeg, at det er et langt større Brud paa Loven, at den er Konge over Landet, som ikke er Kongesøn; det er hverken Lov eller Sædvane her i Landet." Erling sagde: „Da Magnus blev tagen til Konge over Norges Rige, skee det saavel med eders Vidende og Samtykke, som andre Biskoppers her i Landet." Erkebiskoppen svarede: „Den Gang lovede du, Erling! at hvis vi vilde give vort Samtykke til, at Magnus blev tagen til Konge, saa vilde du fremme Guds Ære paa alle Maader, af alle Kræfter."

¹) eller efter Ordet, Sagore. Denne Afgift var dog ikke uvis eller tilfældig, som Sagefaldet for det meste er efter nyere Anordninger.

Erling svarede: „Det tilstaaer jeg, at jeg har lovet, at overholde Guds og Landets Love, saa meget som det stod i min og Kongens Magt. Men nu synes mig, vi have andet at gjøre, end at bebrejde hinanden, at vi ikke holde vore Løfter; lad os hellere efterkomme vore indgangne Forpligtelser; yd I Kong Magnus eders Bistand i hans Regjering, saaledes som I har lovet, og jeg skal da yde eder min Bistand i alt hvad godt er.” Derpaa tog hele deres Samtale en venstabeligere Bending. Da sagde Erling: „Hvis Magnus ikke er tagen til Konge, saaledes som det er gammel Skik her i Landet, saa kan I af guddommelig Magt give ham den kongelige Vielse, efter som Guds Lov foreskriver, at salve Kongen til sin Vælde. Men endskjønt jeg ikke er Konge eller af Kongeæt, da have de fleste Konger, som vi kunne huske, dog ikke forstaaet sig saa godt, som jeg, paa Lov og Landsret; men Kong Magnuses Moder er en Datter af en Konge og en ægteviet Dronning, han er derfor en Dronnings og en ægteviet Kones Søn. Derfor vil jeg give ham den kongelige Vielse, da kan ingen siden med rette berøve ham hans Kongedømme. Wilhelm Bastard var ingen Kongesøn, og han var dog viet og kronet til Konge over England, og Kongedømmet har siden holdt sig i hans Æt i England, og de have alle været kronede. Ikke heller var Svend Ulfson i Danmark en Kongesøn, og han blev dog der kronet Konge, og hans Sønner efter ham, og den ene efter den anden af disse Frænder vare kronede Konger. Nu have vi her i Landet faaet en Erkebispestol, og det er til stor Hæder og Værdighed for vort Land; lader os forsøge denne vort Lands Ære med endnu flere gode Ting, lader os see at faae en kronet Konge, ligesaa vel som Englestmændene og de

Danske." Siden talte Erkebiskoppen og Erling ofte om denne Sag, og alt fredelig. Derpaa forestillede Erling denne Sag for Legaten, og fik ham let bevæget til at give sit Samtykke; saa holdt Erling Stævnemøder med Rydbiskopperne og andre Gejstlige, og forestillede dem Sagen, men de svarede alle paa samme Maade, og sagde, at de ganske vilde rette sig efter Erkebiskoppens Mening, og de opmuntrede til at Indvielsen skulde gaae for sig, strax da de mærkede, at Erkebispnen vilde det.

14. Erling Skakke lod i Kongsgaarden alting indrette til et prægtigt Gjæstebud; den store Hal blev tjelet overalt med Veld og Bænke-hynder¹, og smykket paa det kostbareste; der blev anrettet for Hirden og alle haandgangne Mænd. Der vare mange Høvdinge og en stor Mængde andre Gjæster. Magnus erholdt da den kongelige Indvielse af Erkebiskop Eisten; tilstede ved den vare fem andre Biskopper, Legaten og en stor Mængde Gejstlige. Erling Skakke samt tolv Leensmænd svore den lovbestemte Ed tilligemed Kongen, og den Dag, da Indvielsen skede, havde Kongen og Erling Erkebispnen til Gæst, samt Legaten Stephanus og alle Biskopperne; dette Gjæstebud var meget prægtigt, og Fader og Søn uddeelte ved samme mange betydelige Foræringer. Den Gang var Kong Magnus otte Aar gammel; tre Aar før var han bleven Konge.

15. Den danske Kong Valdemar havde da faaet Efterretning fra Norge, om at Magnus da var ene Konge, og at alle andre Partier der i Landet vare tilintetgjorte. Han sendte da sine Mænd med Breve til Kong

¹) eller: Tapetserier.

Magnus og Erling, erindrede dem om det Fordrag, som Erling havde indgaaet med Kong Valdemar, hvorom tilførn er skrevet, at han nemlig skulde erholde Bigen indtil Rygerbit, hvis Magnus blev Enevoldskonge i Norge. Sendebudene rejste, og viste Erling Danekongens Brev, og da Erling indsaae, hvilken Paaastand den danske Konge gjorde paa en Deel af Norge, saa forelagde han det for andre Mænd, af hvis Raad han benyttede sig; men disse erklærede alle eenstemmig, at de Danske aldrig skulde erholde den mindste Part af Norge; thi man sagde, som sandt var, at det aldrig var gaaet saa ilde til, som den Tid de Danske regjerede over Norge. Den danske Konges Sendebud dreve paa denne Sag hos Erling, at han skulde give et endeligt Svar, men han bad dem drage med sig øster i Bigen, og lovede, at give dem et endeligt Svar, naar han havde talt med de forstandigste Mænd sammesteds. Om Høsten drog Erling øster i Bigen, opholdt sig i Lønsberg, sendte derfra Bud over til Borg¹, og lod stævne fire Fylkers Thing i Borg. Han foer derpaa did med sine Folk, og da Thinget var sat, talte han, og sagde, hvilken Dverenskønst der havde fundet Sted imellem ham og den danske Konge, den Gang Erling samlede et Parti første Gang: „jeg vil,” sagde han, „holde hele det Fordrag, som vi da indgik, dersom I Bønder give eders Samtykke til, heller at tjene den danske Konge, end den, som her er indviet og kronet til Konge i Landet.” Bønderne svarede paa Erlings Tale, og sagde: „Ingenlunde ville vi blive Danekongens Mænd, saalænge een af os Bigboer er i Live.” Derpaa gjorde hele Almuen en stor Al-

¹) Særpsborg.

larm med Raab og Skrig, og bad Erling holde sin Ed, som han havde svoret alle Landets Indbyggere, at forsvare sin Søns Rige, og lovede alle at ville følge ham; dermed opløstes Thinget. Derpaa drog den danske Konges Sendebud tilbage til Danmark, og berettede Udfaldet af deres Vrende. De Danske badlede meget Erling og alle Nordmændene, sagde, at der fandtes aldrig noget Godt hos dem, og Ordet gik, at den danske Konge næste Foraar vilde samle sin Krigsmagt, og hærge paa Norge. Erling drog om Høsten til Bergen, sad der om Vinteren, og holdt Folk i sin Sold tilligemed Kong Magnus.

16. Den samme Vinter rejste nogle danske Mænd igjennem Dplandene, og foregave, at de, hvilket saa almindelig ske, vilde drage til den hellige Kong Olafs Fæst. Men da de kom til Throndhjem, begave de sig til mange af de mægtigste Mænd, og sagde deres Vrende, at den danske Konge havde sendt dem, forat udbede sig deres Venskab og gode Modtagelse, hvis han kom til Landet, hvorimod han lovede dem baade Magt og Guds. Med dette Budskab fulgte den danske Konges Breve og Indsegl, og den Begjering, at Thrønderne igjen skulde sende ham deres Breve og Indsegl. De gjorde saa, og de fleste toge vel imod den danske Konges Budskab. Sendebudene vendte tilbage imod Slutningen af Fasten. Erling sad i Bergen, men ved Begyndelsen af Vaaren fortalte hans Venner ham det udsprede Rygte, som de havde hørt af Rosardifarerne, som vare komne fra Throndhjem, at Thrønderne vare hans erklærede Fjender, og bekjendtgjorte paa Thingene, at hvis Erling kom til Throndhjem, skulde han aldrig levende komme tilbage forbi Agdenæs. Erling sagde, at slikt var kun opdigtet Snak. Han bekjendtgjorde derfor, at han

vilde rejse sønderpaa til Barheim¹⁾ til Gangdage=Thing, og lod udruste en Snække paa tyve Roerbænke, en Skude paa femten, samt et Lastdragereskib. Men da Skibene vare færdige, rejste der sig en stærk Søndenvind. Om Tirsdagen i Gangdagene lod Erling blæse, at hans Folk skulde gaae ombord, men de vilde kun nødig fra Byen, da dem ej tyktes om at roe imod Vinden. Erling lagde ud i Bisfophavn; da sagde han: „Det falder eder svært at roe imod Vinden, saa tager da og rejser Masterne, vin- der Sejlene op, og lad Skibene gaae nordpaa.“ De gjorde saa, og sejlede nordpaa om Dagen og næste Nat. Om Onsdagen mod Aften sejlede de ind forbi Ugdenæs, hvor de traf nogle Skibe samlede, Lastdragere, Rosærger og Skuder. Det var Folk, som vilde til Hellig=Aften, og sejlede ind til Byen, nogle foran, andre bagefter dem, hvorfor Borgerne ikke lagde Mærke til Langskibs=Sejlene.

17. Erling kom til Byen paa den Tid, da der holdtes Dttéfang i Kristkirken. Han og hans Folk løb ind i Byen, og det blev dem sagt, at Leensmanden Alf Grobe, Dttar Birtings Søn, da endnu sad og drak med sine Mænd. Erling overfaldt dem, Alf blev dræbt og næsten alle hans Medfølgere; men af andre Mænd i Byen bleve kun saa dræbte, da de fleste vare gaaede i Kirke. Dette skede Natten før Kristi Himmelfarts Dag. Strax om Morgenen lod Erling alt Krigsfolkét blæse til Things ude paa Dre, og paa dette Thing anklagede han Thrønderne, og bestyldte dem for Forræderi mod Kongen og sig, navnlig Baard Standale, Povet Andreassøn, og Tazq=Baard som forestod Byen, og endnu en stor Deel flere. De

¹⁾ Dnerheim (Unarheim).

svarede for sig, og vilde benægte. Da stod Erlings Skrivar' op, holdt mange Breve med Indsegl i Bejret, og spurgte, om de kjendte deres egne Indsegl, som de om Foraaret havde sendt den danske Konge; Brevene bleve da oplæste. Erling havde ogsaa hine danske Mænd med sig, som om Vinteren vare rejste med Brevene; han havde just medtaget dem i den samme Hensigt, at de skulde sige, hvad hver havde sagt: „Det var dine Ord, Taza-Baard” sagde de „og i det samme slog du dig for Brystet: I dette Bryst ere alle disse Raad først opspundne.” Baard svarede: „De i Hovedet var jeg den Gang, min Herre! da jeg talte slikt.” Der var da intet andet for, de maatte voldgive den hele Sag til Erlings Dom. Han tog da en overordentlig Mængde Guds fra mangel Mand, men erklærede alle dem, som vare dræbte, for at være saldne paa deres Gjerninger. Han vendte derpaa tilbage til Bergen.

18. Kong Valdemar samlede dette Foraar en stor Krigsmagt i Danmark, og sejlede med denne Hær til Bergen. Da han kom i den norske Konges Rige, havde Bønder og Almue samlet sig. Kongen drog fredelig og rolig frem, men hvor de Danske nærmede sig Fastlandet, stjode Indbyggerne paa dem, om de saa end kun vare to eller tre, og heraf kunde de Danske mærke, hvilket Had Indbyggerne bare til dem. Da Kongen kom til Tønsberg, stævnedes han Bønderne til Haugething, men der indfandt sig ingen fra Herrederne. Da talte den danske Konge,

---

*) egentlig: Kapellan eller Hofpræst. I den Tid vare de Storeres Skrivere for det meste Alerke, og forstode tillige geistlige Embeder.

og sagde: „Det er aabenbart nok, at Indbyggerne her alle ere os imod; vi have nu kun tvende Kaaer for os, enten at fare med Hærskjold over Landet, og intet at spare, hverken Fæ eller Følk, eller og at vende hjem uden videre; og dertil staaer især min Hu, at drage med en Hær mod Hedningerne i Østerleden, som der ere nok af, heller end her at dræbe Kristine, skjønt de have vel forskyldt det af os.“ Alle de andre havde vel mest Lyst til at hæрге, men det blev dog ved Kongens Beslutning, at vende tilbage; da blev der plyndret rundt omkring paa Udsæerne, og overalt hvor Kongen ikke selv var i Nærheden. De sejlede tilbage til Danmark, uden at der for denesinde foresaldt videre mærkeligt.

19. Erling spurgte, at den danske Konge var kommen til Bigen, og udbød derfor Leding over hele Landet paa Følk og Skibe, hvorved der samlede en meget betydelig Hær; med denne sejlede han østerpaa langsmed Landet. Men da han kom til Lindesnæs, spurgte han, at den danske Hær var vendt tilbage til Danmark, og havde plyndret rundt om i Bigen. Da gav Erling hele sin Ledingshær Hjemlov, men han selv og nogle Leensmænd sejlede med en stor Mængde Skibe efter de Danske til Jylland. Da de kom til det Sted, som hedder Dyråa, laae de Danske, som vare komne fra Ledingen, der med mange Skibe. Erling lagde imod dem, og stred med dem; de Danske flyede, og mistede mange Følk; men Erling bemægtigede sig Skibene, indtog Kjøbstaden, gjorde meget Bytte der, og vendte saa tilbage til Norge; der herskede nu nogen Tid Ufred imellem Norge og Danmark.

20. Kongebatteren Kristine rejste om Høsten ned til Danmark, forat besøge sin Frænde, Kong Valdemar; de

vare Søsterbørn. Kong Baldemar modtog hende overmåade vel, og gav hende en Forlening, af hvilken hun godt kunde underholde sine Mænd; hun var ofte i Samtale med Kongen, og han viste sig meget venlig imod hende. Om Foraaret efter sendte Kristine Bud til Erling, og bad ham komme ned til den danske Konge, forat forlige sig med ham. Om Sommeren var Erling i Visgen. Han udrustede da et Langskib, og lod det bemandede med de mest udvalgte af sine Folk. Derpaa sejlede han over til Sylland; da spurgte han, at Kong Baldemar var i Randers; Erling sejlede did, og kom til Byen den Tid, da de fleste Folk spiste. Da de havde tjeldet og befæstet deres Skibe, gik Erling i Land selv tolvte, alle i Brynje, med Hatte over Hjelmene, og Sværde under Kapperne; saaledes gik de til Kongens Herberg. Ketterne bleve just baarne ind, og Døren stod aaben; Erling og hans Medfølgere gik strax ind og hen for Højsædet. Erling sagde: „Vi begjere Fred, Herre Konge! baade her og til Hjemreisen.“ Kongen saae paa ham, og sagde: „Er du der, Erling!“ Han svarede: „Ja, Erling er her, og siig os nu snart, om vi skulle have Fred.“ Der vare firindstyve af Kongens Mænd derinde, alle ubevæbnede. Kongen sagde: „Fred skulle I have, Erling! saaledes som du begjærer; jeg over ikke Nidingsværk mod nogen, som kommer til mig.“ Da kyste Erling Kongen paa Haanden, gik derpaa ud og til sit Skib. Han opholdt sig der i nogen Tid hos Kongen; de talte om Fredslutning imellem Nigerne, og bleve enige om, at Erling skulde blive der som Gæst hos den danske Konge, men Asbjørn Snare, Erkebiskop Absalons Broder, drog derimod som Gæst til Norge.

21. En Gang, da Kong Valdemar og Erling talte sammen, sagde Erling: „Det synes mig tjenligst til Forligelse, at I faaer alt det af Norge, som blev eder lovet i vort Fordrag; men hvis saa er, hvilken Hovding vil I da sætte derover? en dansk Mand?” „Nej,” sagde Kongen, neppe vil nogen dansk Hovding gjerne drage til Norge, hvor han faaer at gjøre med et haardt og uhydigt Folk, da de her have det godt nok.” „Jeg drog herhid,” sagde Erling, „forbi jeg paa ingen Maade vilde forspilde eders Ven- skab; men der ere før dragne Mænd fra Norge herhid til Danmark, som Hakon Ivarson og Finn Arneson, hvilke begge eders Frænde Kong Svend gjorde til sine Jarler. Jeg har nu ligesaa megen Vælde i Norge, som de den Gang havde, og Kongen gav dem dog Beshyrelsen over Halland, hvilket Landskab han forhen selv ejede; mig tykkes derfor I kan vel unde mig dette Leen, naar jeg bliver eders haand- gangne Mand, saa at jeg erholder dette Landskab af eder; det er noget, som min Søn Magnus ikke kan nægte mig, og jeg vil være eder redbon og forpligtet til al den Tje- neste, som følger med en saadan Værdighed.” Dette og mere deslige talte Erling, og det endte sig endelig dermed, at Erling blev Kong Valdemar haandgangen, men Kon- gen førte Erling til Sæde, gav ham Jarls Værdighed, og Bigen til Leen og Beshyrelse. Deryaa rejste Erling hjem til Norge, og var siden Jarl, saalænge han levede, og vedligeholdt bestandig Freden med den danske Konge. Erling havde fire Frillesønner: den ene hed Reidar, den anden Ogmund; de havde hver sin Moder; den tredie Finn, den fjerde Sigurd; deres Moder var Asa den Lyse; de vare yngre. Kongedatteren Kristine og Erling havde en Datter, som hed Ragnhild, og var gift med Jon Thor-

bergfæni fra Rødebjerg. Kongebatteren Kristine rejste bort fra Landet med en Mand, som hed Grim Rusle; de drog ud til Riklegaard, opholdt sig der nogen Tid, og havde nogle Børn sammen.

22. Olaf, en Søn af Gndbrand Skafhøgson og Maria, Kong Eisten Magnussons Datter, blev opfostreret hos Sigurd Agnhat i Dplandene. Men imedens Erling var i Danmark, begyndte han og hans Fosterfader at rejse et Parti, som mange Dplændinger sloge sig til; Olaf blev af dem tagen til Konge. De drog med deres Folk omkring i Dplandene, og undertiden ned i Vigen, undertiden øster til Skovegnene¹; men Skibe havde de ikke. Men da Erling fik Efterretning om dette Parti, drog han til Vigen, laae ude med sin Flaade om Sommeren, og var om Høsten i Oslo, hvor han blev og holdt Juul. Han holdt Spejdere oppe i Landet efter dette Parti, og drog selv op for at opføge dem, tilligemed Dm Kongebroder. Og da de kom til en Sø², toge de alle de Skibe, som vare der.

23. Den Præst, som forestod Gudstjenesten paa Gaarden Rybjøkul, som ligger ved Søen, bød Jarlen til Gjæstebud, og at de skulde komme der til Kyndelmesse. Jarlen lovede at komme, og syntes godt om at høre Gudstjeneste der; de roede derhen over Søen Aftenen førend Messedagen. Men Præsten havde noget ganske andet i Sinde; han sendte nogle Mænd hen at underrette Olaf og hans Parti om Jarlens Rejse. Han gav Erling og hans Folge stærk Drif om Aftenen, og lod dem drikke

¹) eller og til den Egn, som kaldes Markler. ²) efter nogle, hvilket er sandsynligt: Søen Raub, efter andre: Väneren i Sverrig.

meget. Da Jarlen vilde gaae til Sengs, bleve Sengene til dem redte i Drillestuen. Men da de havde sovet nogen Tid, vaagnede Jarlen, og spurgte, om det var Tid at gaae i Dttefang. Præsten sagde, at der var endnu kun gaaet lidet af Natten, og bad dem sove i Ro. Jarlen sagde: „Seg drømmer saa meget i Nat, og sover saa urolig.“ Han faldt anden Gang i Søvn, og vaagnede; hvorpaa han bad Præsten staae op, forat holde Gudstjeneste. Præsten bad ham sove, og sagde, at det var nu Midnat; hvorpaa Jarlen atter endnu en Gang lagde sig ned, og sov en kort Stund. Han befalede da sine Mænd at klæde sig paa, og sprang op; de gjorde saa, og toge deres Vaaben, gik til Kirke, og lode Vaabnene ligge udenfor, medens Præsten holdt Dttefang.

24. Dlaf fik Esterretningen om Astenen, hvorpaa de om Natten gik fer Mill, hvilket holdtes for en overordentlig hurtig Rejse; de kom til Rydøl under Dttefangen. Det var bældmørkt; Dlaf gik med sine Folk til Stuen, raabte Krigsraab, og dræbte derinde nogle af Jarlens Mænd, som ikke vare gaaede med i Dttefang. Men da de andre hørte Raabet, løb Erling efter sine Vaaben, og de søgte ned til Skibene. Dlaf mødte dem med sine Folk ved et Gjærde, og der kom det til Kamp, men Erling og hans Mænd trak sig tilbage langs ned med Gjærdet, som beskyttede dem. De havde langt færre Folk, mange af dem faldt, og mange bleve saarede. Det hjalp dem især, at Dlafs Mænd ikke kunde see dem, saa mørkt var det, men Erlings Mænd skyndte sig over Hals og Hoved til Skibene. Der faldt Are Thorgeirson, Biskop Gudmunds Fader, og mange andre Hirdmænd bleve saarede af Erlings Mænd. Erling blev saaret i den venstre Side, og nogle sige, at

han skal have tilføjet sig selv Saaret, da han trak sit Sværd. Dm var ogsaa meget saaret, og de kom kun med Nød og neppe til Skibene, og stødte strax fra Land. Det var alles Mening, at Olaf og hans Mænd havde haft saare liben Lykke med sig ved dette Møde, thi Erling og hans Mænd havde været folgte og fortabte, hvis de andre havde baaret sig klogere ad. Siden den Tid kaldte man ham Olaf Ulykke, men andre kaldte hans Parti Hættesvendene. Dette Parti drog derpaa, ligesom før, omkring oppe i Landet, men Erling Jarl drog ud til sine Skibe i Vigen, og var der om Sommeren efter, medens Olaf var med sit Parti i Dplandene og undertiden øster i Skovbygden, hvor de saaledes holdt sig den anden Vinter.

25. Men næste Foraar drog Olaf med sit Parti ud i Vigen, hævde de kongelige Indtægter, og opholdt sig der en stor Deel af Sommeren. Erling Jarl spurgte det, sejlede østerpaa imod dem, og de mødtes østenfor Fjorden¹⁾ paa det Sted, som hedder Stange; der holdtes et stort Slag, i hvilket Erling fik Sejer. Der faldt Sigurd Agnhæt, og mange af Olafs Mænd; men Olaf selv undkom, drog siden ned til Danmark, og var den næste Vinter i Kalborg i Jylland. Men Foraaret efter faldt han i en Sygdom, som blev hans Død; han er der begravet og holdes af de Danske for hellig.

26. Mikolaus Kufung, Povel Skoftesøns Søn, var Kong Magnuses Leensmand. Han fangede Harald, som udgaves for at være en Søn af Kong Sigurd Haraldsøn og Kongebatteren Kristine, saa at han altsaa havde Moder sammen med Kong Magnus. Mikolaus førte Harald til

¹⁾ i Bahus-Leen.

Bergen, og overgav ham til Erling Jarl. Det var Erlings Skif, naar Fjender bragdes til ham, at han talte lidet eller intet til dem, og alting i Stilhed, hvis han havde i Sinde, at lade dem dræbe; men dem derimod, som han vilde lade beholde Livet, talte han meget haardt til. Erling talte kun lidet med Harald, hvoraf man sluttede sig til, hvad han havde i Sinde med ham. Man bad da Kong Magnus om, at han skulde bede om Fred for Harald hos sin Fader. Kongen gjorde det. Jarlen svarede: „Sligt raade dine Venner dig; men du vil ikke længe beholde dit Rige i Fred, hvis du aldrig følger andre, end milde og velmenende Raad.” Derpaa lod Erling Harald føre over paa Nordnæs, hvor han blev halsbuggen.

27. Eisten hed en Mand, som holdtes for at være en Søn af Kong Eisten Haraldsøn; han var den Gang en ung Mand, endnu ikke ganske fuldvoren; der fortælles, at han en Sommer drog øster til Sverrig, og begav sig til Birger Jarl Brose. Han var den Gang gift med Brigitte, Kong Harald Gille's Datter og Eistens Fæster. Eisten fremsatte sit Bønde for dem, og bad Jarlen om Hjælp; begge gave ham et godt Svar derpaa, og lovede ham deres Bistand; han forblev der nogen Tid. Birger Jarl gav Eisten nogle Folk til Hjælp, gode Penge med paa Rejsen, og skiftes vel fra ham; baade han og hans Kone lovede ham sit Venskab. Eisten og hans Mand drog nordpaa til Norge, og kom ned i Viglen; der samlede sig strax Folk til ham, og hans Parti vorte anseelig; de toge Eisten til Konge, og bleve der med deres Parti om Vinteren i Viglen. Men saasom de manglede Guds, plyndrede de rundt omkring; Leensmændene og Bønderne samlede Folk imod dem, men naar der kom en overlegen

Magt imod dem; flyede de bort til Skovene, og opholdt sig længe i Udærfener; da opledes deres Klæder, saa at de maatte binde Bark om Benene; da kaldte Bønderne dem Birkebener. De gjorde ofte Strejftogte ned i Bygden, anfaldt ad forskjellige Veje, og angrebe pludselig der, hvor der kun vare faa Folk tilstede. De holdt nogle Slag med Bønderne med forskjelligt Held. Tre Feldtslage holdt Birkebenerne med ordentlig Fylking, og vandt Sejer i dem alle. Paa Krogestov var det nær gaaet dem ilde, da en Samling af Bønderne, en stor Hær, overfaldt dem; Birkebenerne dannede Forhugninger for dem, og undløb i Skoven.

28. Birkebenerne vare to Kar i Egen, uden at komme nordpaa i Landet. Magnus havde været Konge i tretten Aar, da deres Parti opstod. Den tredie Sommer fik de sig Skibe, sejlede frem med Landet, og forskaffede sig Folk og Gods. Først sejlede de omkring ved Bigen; men imod Enden af Sommeren, stævne de nordpaa, og drog sa hurtig afsted, at ingen kunde faae Efterretning om dem, førend de kom til Thronhjem. Deres Parti bestod for største Delen af Beboerne fra Skovbygden og af Elvegrimme; de havde ogsaa mange fra Thelemarken. Da vare de vel forsynede med Vaaben. Deres Konge Eisten var en smuk Mand, med et skjont men lidet Ansyn, han var ikke stor af Væxt; Indbyggerne i Skovbygden kaldte ham Eisten Meyla. Kong Magnus og Erling sade i Bergen, da Birkebenerne sejlede der forbi nordpaa, uden at de bleve det vaer. Erling var en ærgjerrig Mand, viis og forstandig, en udmærket Kriger, naar Ufred var forhaanden, en god Regent og Statsmand;

man holdt ham for grusom og streng, men Grunden var dog især, at han kun tillod faa af sine Fjender at opholde sig i Landet, skjønt han dog gav dem Livet, og dette bevægede mange til at slaae sig til Partierne, strax naar saadanne opstode imod ham. Erling var høj og stærkbygget, med temmelig kort Hals og noget opstaaende Skuldre, langligt og magert Ansigt, bleg i Ansigtet, og blev med Tiden meget graahærdet; han bar Hovedet noget til den ene Side; forresten var han høflig, men dog fornem i Læder; han bar gammeldags Klædebragt, lange Livstykker og lange Ermer paa Kjorteler og Skjorter, valste Kapper og høje Sko. Den samme Dragt lod han ogsaa Kongen bære, medens denne var ung; men da han kom til at raade sig selv, klædte han sig meget pyntelig. Kong Magnus havde et let Sind, holdt meget af Leg, og skjemtede gjerne.

29. Sigurd Raneføns Søn Nikolaus var en Søn af Skjalvør, Brynjulf Ulfaldes Datter; hun var en Søster til Halvor Brynjulfsson, og havde Moder sammen med Kong Magnus Barfod. Nikolaus var en stor Hovding; han havde en Gaard paa Helgeland paa Angel, hvilken kaldtes Steg; han ejede ogsaa en Gaard i Nideros nedenfor St. Hans Kirke; han var ofte i Kjøbstaden, og havde da over alle Borgerne at sige. Hans Datter Skjalvør var gift med Erik Arnesøn, der ligeledes var Leensmand.

30. Vor Frue Dag den sidste, da man gif fra Ottesfang, kom Erik til Nikolaus, og sagde: „Nogle Fiskere, min Svigerfader! som ere komne fra Søen, berette, at der sejle Langskibe ind ad Fjorden, og man mener, det maa være Birkebøenerne; det er nok derfor nødvendigt, at

lade alle Folk i Byen blæse sammen ude paa Dren med deres Vaaben." Nikolaus svarede: „Jeg gaaer ikke efter Fiskeres Snak; jeg skal sende Spejdere ud paa Fjorden, men vi ville holde Thing i Dag;" Erik gif hjem. Men da det ringede til Højmesse, gif Nikolaus til Kirke; Erik kom da til ham, og sagde: „Jeg troer, Svigerfader! at hin Esterretning er sand; her ere nu nogle, som paaftaae at have seet deres Seil; jeg mener, det er bedst, vi ride ud af Byen, og samle Folk, thi her ere kun faa i Byen." Nikolaus svarede: „Du klynker altfor meget, min Søn; lad os først høre Messe, og derpaa see, hvad der er at gjøre;" Nikolaus gif derpaa til Kirke. Men da Messen var sunget, gif Erik til ham, og sagde: „Svigerfader! nu ere mine Heste færdige; jeg vil ride bort." Nikolaus sagde ham Farvel; „vi ville holde Thing paa Dren," sagde han, „og see, hvor mange Krigsfolk der ere i Byen." Erik red bort, men Nikolaus gif hen i sin Gaard, og derpaa tilborbs, og da Maden blev tagen bort, kom der en Mand ind, og sagde: „Nu roe Birkebenerne op i Aaen."

31. Nikolaus befalede sine Mænd at væbne sig; og da de vare væbnede, lod han dem gaae op paa Loftsalen, men dette var det værste, han kunde gjøre, thi hvis de vare blevne nede, forat forsvare Gaarden, kunde Borgerne have kommet dem til Undsætning. Birkebenerne fyldte hele Gaarden med deres Folk, og omringede Loftsalen fra alle Sider. De raabte og tilbode Nikolaus Fred, men han afflog det. Derpaa strede de. Nikolaus havde Pile, Haandskud og Dvnstene til Forsvarsvaaben. Birkebenerne hug Hufene ned, og skjøde hæftig. Nikolaus havde et hvidt Skjold med forgyldte Nagler og Kanter. Birkebenerne

fljode, saa at Vilene gif igjennem det, og bleve siddende i Dmbindningen. Nikolaus sagde: „Sviger nu mit Skjold mig!” Han saldt der tilligemed en stor Deel af hans Folk, og hans Død beklagedes meget. Birkebenerne gawe alle Borgerne Fred.

32. Deryaa blev Eisten tagen til Konge der, og hele Folket underkastede sig ham. Han opholdt sig nogen Tid i Byen, drog deryaa ind i Throndhjem, hvor mange foreneede sig med ham. Thorfinn Svarte fra Snaas, som havde en Hoben Folk samlede, gif ham tilhaande. Ved Begyndelsen af Vinteren droge de ud til Byen; da kom Gudrun fra Saltnaes Sønnen til dem, Jon Killing, Sigurd og Wilhelm. Fra Nideros droge de til Orkedalen; da talte de to tusinde Mand; saa droge de til Dplandene, og derfra ud over Thoyn og Hadeland, og dernæst til Ringgerige.

33. Kong Magnus drog om Høsten med en Deel af sine Folk og Dm Kongsbroder til Tønsberg, og forblev der, men Jarlen blev tilbage i Bergen med en stor Deel Tropper, forat møde Birkebenerne, hvis de droge tilbage til Sæs. Kongen holdt Juul i Tønsberg. Han spurgte, at Birkebenerne vare oppe paa Re; han og Dm droge did imod dem; der var falden megen Sne, og Vejret var koldt, da de kom op paa Re; de gif fra Tøsten ud paa Bejen, fylkede der udenfor Gjærdet om Gaarden, og traadte Sneen ned, saa der blev en jevn Plads. De havde ikke fulde femten hundrede Mand. Birkebenerne vare paa de andre Gaarde, nogle af dem ogsaa hist og her i Husene. Men da de mærkede Hærens Komme, løb de sammen, og sloge deres Orden; og da de betragtede Kong Magnus

Hær, troede de, som virkelig var Tilfældet, at være dem overlegne i Antal, og begyndte strax Slaget. Men idet de søgte frem ad Vejen, kunde der kun gaae faa ad Gangen; men hvor Vejen ophorte kunde man neppe komme frem; deres Fylking blev derved forstyrret, og de, som gif forrest, bleve nedlagte; deres Banner blev nedhugget, og de, som gif det nærmest, vege, og nogle flyede. Kong Magnus's Mænd fulgte efter dem, og dræbte alle dem, de kunde naae. Da kunde Birkebenerne ikke komme til at fylke paa ny; der faldt mange, eller flyede; det gif da, som ofte hænder, skjønt det ellers er tapre og vaabendjærve Mænd, at naar de lide store Nederlag og forst en Gang ere komne paa Flugt, saa ville de fleste nødig vende om, og begive sig i Striden paa ny; det hele Parti spredte sig da ad til alle Sider. Kong Eisten havde ligeledes taget Flugten; han løb ind i et Huus, og bad om Slaanssel, samt at Huusbonden vilde skjule ham; men denne dræbte ham, drog derpaa hen til Kong Magnus, som han traf paa Gaarden Rumsnæs¹⁾; Kongen var inde i Stuen, og stob og varmede sig ved Ilden tilligemed mange andre. Nogle af hans Mænd gif da hen, og førte Liget did, og bare det ind i Stuen; Kongen bad sine Mænd gaae hen at see, om Liget var det rette. Der sad en Birkebener henne paa Bænken i Krogen, uden at nogen havde lagt Mærke til ham; men da han saae og kjendte sin Hovdings Lig, sprang han i en Fart op, løb frem paa Gulvet, hug med en Dre efter Kong Magnus, og traf ham paa Halsen ved Skulderen; men en Mand, som saae at

¹⁾ eller Rannæs.

Dren blev hævet, rev ham bort, saa at Dren i Faldet gik ned paa Skulderen, og foraarfagede et stort Saar. Han svang Dren anden Gang, og hug til Dren Kongebroder, der laae paa Dverbanken, og Hugget gik imod begge hans Been. Men da Dren saae, at nogen vilde dræbe ham, skyndte han sig og kastede begge Been op over sit Hoved, saa at Hugget kom i Bænkebrædtet; Dren sad fast, men der stode nu Baaben i Birkebeneren saa tæt, at han neppe kunde falde; da saae de, at han havde draget Larmene efter sig henad Gulvet, og man roste meget denne Mand's Haardsørhed. Kong Magnus's Mænd forfulgte længe de Flygtende, og dræbte hvad de kunde naae. Der faldt Thorfinn fra Snaas og en stor Mængde andre Thrønder.

34. Birkebenernes Parti var blevet meget talrigt; de vare haardsøre og meget vaaabendjærve, men temmelig urolige, og meget fremsusende, naar de troede at være mandstærke nok. De havde kun saa iblandt sig, som vare dygtige i Raadslagning eller øvede i Bestyrelsen af et Land eller en Krigshær, men om endog nogle forstode den Ting bedre, saa vilde Mængden dog altid have sin egen Villie, og satte al sin Lid til deres Mængde og Tapperhed. Af dem, som nu undkom, vare mange saarede, alle uden Penge, og kun slet forsynede med Baaben og Klæder; nogle tyede øster til Skovbygden, andre til Thelemarken, de fleste til deres Slægt. Alle søgte at komme bort, thi de havde kun lidet Haab om Fred hos Kongen eller Jarlen.

35. Kong Magnus vendte tilbage til Tønsberg, og blev meget berømt formedelsst denne Sejer. Det var den almindelige Mening, at Erling Jarl var sin Søn's Værn

og Støtte; men efterat Kong Magnus havde overvundet et saa stærkt og talrigt Parti med færre Folk, meente alle, at intet mere kunde modstaae ham, og at han vilde blive en saa meget større Krieger, end Jarlen, som han var yngre; og her ender Fortællingen om Kong Magnus og Erling Jarl.

Om Einar Skuleson.

Einar Skuleson var hos Brødrene Sigurd og Eisten; Kong Eisten var hans Belynder, og det var ham, som sit ham til at digte Dlafsbrape¹, som han sammensatte og fremførte i Throndhjem i selve Kristkirke, hvilket stede under mange Tæertegn, og en liflig Lugt opfyldte Kirken; man siger at Kongen selv gjorde den Bemærkning, at han satte megen Priis paa Kvædet. Kong Eisten gjorde meget af Einar, og en Gang fortælles der, at Kong Eisten var kommen til Sæde, men Einar var endnu ikke kommen. Kong Eisten havde den Gang gjort ham til sin Staller; det var i Throndhjem dette foresaldt. Einar havde været paa Nonnesøter² paa Bakke. Da sagde Kongen: „Strafskyldig er du nu, Skald, at du ikke kommer tilbords, skjønt du er Kongens Skald. Vi blive nu ikke gode Venner, uden du digter en Vise, førend jeg drikker af Bøgeret.“ Da kvad Einar en Vise:

Ds dydig Abbedisse
 Har trostet, dog ej mættet,
 Til Driftesynd ej lokker
 Indviet Kvindestare.
 Den kjeffe Konges Staller
 Til Spisning ej med Nonner
 Paa Bakke blev indbuden;
 Ei saa han glædes skulde.

Kongen fandt Behag deri.

¹) eller kaldet Geisse eller Straalen; oversat og indrykket bagved det 5te Bind af Oldnordiske Sagaer. ²) Et Nonneskoster af dette Navn.

2. Der fortælles ogsaa, at da Kong Sigurd opholdt sig i Bergen, foresaaldt den Tildragelse, at der holdtes Lege i Byen, og een forestillede en Jarlmand; denne Jarlmand tog et Kød og spiste det paa en Fredag¹, og Kongen vilde straffe ham derfor, og lod ham gribe og hudslette; og idet Einar kommer til, siger han: „Haardt handler I nu med Jarlmanden, vor Kamerad.“ Kongen sagde: „Det skal nu komme an paa dig; du skal digte en Vis, og medens du digter, skal man hudslette ham.“ Einar sagde: „Saa ønsker han nok, denne Jarlmand, at det ikke maa gaae altfor langsomt for mig;“ men fem Hug gabe de ham kun, da sagde Einar: „Nu er Visen digtet:

En ilde kristen Jarlmand
 Som Fjiden slaaer, har taget,
 I graadig Lyst til Kjødet,
 Et Kød fra Bondemanden;
 Fastbunden nu han føler,
 At Vaanden, efter Takten,
 Paa Skrog af Spillemanden
 En lystig Dands mon holde.”

3. Det hændte sig ogsaa en Sommer, at der kom en Kone til Bergen, som hed Ragnhild, en herlig Kone. Hun var gift med Novel Skoptesøn. Hun holdt et Langskib, førte sig saa prægtig op som nogen Leensmand, og opholdt sig noget der i Byen; da hun nu sejslede bort, betragtede Kongen hendes Bortrejse, og sagde: „Hvad for Skalde er der nu hos os?“ Der var Snorre Baardsøn; men han digtede ikke let, og det gik ikke saa raske for ham, som Kongen ønskede. Da sagde Kongen: „Det vilde

¹) Fastedag, da Kjødspise var forbuden.

ikke gaae saaledes, naar vi havde Einar her hos os," han var just den Gang bleven noget bortffjernet fra Kongen¹ formedelst Uagtsomhed; Kongen spurgte, om han var i Byen, og sagde, man skulde hente ham, og da han kom ned paa Bryggen, sagde Kongen: „Velkommen, Skald! Se en Gang hvilken prægtig Sejlads denne Kvinde sætter op! Digt nu en Vise, saaledes at den er ube førend Skibet kommer ud for Holmen!" Einar svarede: „Men det skal jeg vel ikke gjøre for intet." Kongen spurgte, hvad han da vilde have derfor? Einar svarede: „Du og syv af dine Hirdmænd, som nu ere dig nærmest, skal erindre hver sit Vers af Visen, og naar det slaaer fejl, give mig ligesaa mange Afke Honning, som I ikke kan erindre Ord." Kongen lovede det. Da kvad Einar:

De hule Bølger brydes
 Af raskest Kvindes Snekke,
 Dog aaben Sø den søger,
 Mens Sejl af Stormen vistes.
 Daa hele Forberige
 Et Skib i Lysting neppe
 En bedre Byrde fører
 Mod skumopsulmet Brænding.

Da sagde Kongen: „Det, tænker jeg, jeg kan huske: „De hule Bølger brydes," ja, det veed Gud: „mod skumopsulmet Brænding." Men det, som var derimellem, kunde de slet ikke komme paa. Einar blev da i Kongens Følge og var altid i Selskab med hans Mænd.

---

¹) eller: falden i Ugunst hos Kongen.

Gregorii første Færd.

De troeste af Brødrene's Raadgivere vare nu døde. Da tildege sig de Begivenheder, at en Mand, ved Navn Geirsteen, boede nordpaa i Norge, en rig, uretfærdig, trættefjær og urolig Mand. Han havde en Søn, ved Navn Hjarrande, og en anden, ved Navn Hising, ilbesindede, som deres Fader, og stolte i deres Færd. Deres Søster var Kong Sigurd Haraldsons Frille; de vare derfor hans Venner, og alle, Fader og Sønner, havde en Støtte i Kongen. Kort fra Geirsteen havde en Kone sine Jorder og Gaard, en anseet og ved sin Æt og mange gode Egenskaber agtet Kvinde, ved Navn Gyda, Søster til Ragnhild, der var gift med Dag Giliffson, en anseet Hovding i den østlige Deel af Landet, og som ejede Jorder ved Lonsberg. Geirsteen faaer Lyst til Gyda, og plager hende med sin Kjærlighed, som hun ikke besvarer; og da han mærkede det, fatter han Nag og Fjendskab til hende, og siger, det vil nok gaae hende ilde. Derpaa driver han sit Kvæg ind paa hendes Marker, tilføjer hende megen Skade, og angiver det til Grund, at hun har talt ilde om ham; men da hun seer sin Skade, talte hun saalunde: „Lidet godt har jeg af mine gjæve Frænder, da jeg maa lide saa mange Fornærmelser.“ Gyrd hed hendes Fostersøn¹⁾, en smuk og ras Mand; han svarede: „Sandt er det, hvad I siger, megen Skade har du lidt af Geirsteen; jeg finder, du vender Talen til mig, som den, der er pligtig at hævne dig; men den, som vil det, maa ikke tænke

¹⁾ det i Originalen staaende Ord kan ogsaa betyde Fostersader.

meget paa Følgerne for Kong Sigurds Skyld." Det hændte sig nu en Dag, at Gyda saae meget Kvæg staae paa sin Ager, og det havde gjort megen Skade. Hun blev meget vred, og griber et Spyd, og løber hen til Kvæget, og da møder hun sin Frænde Gyrd, som tog Spydet fra hende, og drev Kvæget bort og hen over Broen, der gik over den Na, som løb imellem deres Gaarbe; der møder han Geirsteen, og de springe imod hinanden; da sagde Geirsteen: „Ringe Mænd af liben Herkomst rejse sig nu imod os, og mene, at maale sig med os," hvorpaa han hugger efter ham. Gyrd afvender Slaget, og hugger igjen imod ham, træffer ham i den venstre Side, og det blev hans Banesaar. Derpaa opso- ger han Gyda; hun takker ham, og har allerede ladet to Heste gjøre i Stand til ham; paa den ene rider han, paa den anden er Dypakningen, og saaledes sender hun ham til sin Søster Ragnhild med Tærtegn, at hun skal forsvare ham imod hans Fjender, og til hendes Søn Gregorius: „men visnok," sagde hun, „vil herpaa følge en streng Forsølgelse." Manden kom øster i Landet, og til Grego- rius; denne havde et stort Følge, men syntes i Begyndel- sen ikke at tage sig meget af nogen Sag, og man talte me- get forskjelligt om hans Raskhed — — — — —

— — — — —
 kun lidet har jeg hidtil blandet mig i vanskelige Sager, og Ordet gaaer, at jeg kun er en ringe Anfører, men den, som skal oplaste sig til Modpart mod Kong Sigurd, maa have anseelige Hjælpemidler, vi maae derfor mere tage Hensyn paa vore ringe Kræfter, end paa det, som her behøves." Hun svarede: „Jb denne Mand din Bi- stand, at han kan beholde Livet, skjønt han har øvet denne

Gjerning, han har befriet vore Frænder for megen Dødel; agt min Bøn og din egen Hæder!" Gregorius svarede: „Det skal holde haardt, at staae op mod Kongen, og uværdigt synes det mig, at love min Bistand, uden at kunne udrette noget." Da sagde hun med Brede: „Længe vil du da blive en ringe Mand, naar du ikke bryder dig om, om dine Frænder blive dræbte, du vil ringes agtes af dine brave Slægtninge, thi trængende Nødvendighed var for Døren, førend denne Gjerning blev øvet." Gregorius sagde: „Du egger mig meget, Moder! Lad mig see Manden!" Han kommer frem, fremsætter sit Vrennede med Snille, og fortæller ham den hele Tildragelse, viser ham Tærtegnene, og hvor meget det laae hans Frænder Magt paa, at han paatog sig Sagen; og siger tillige, at hvis han skal blive Høvding, saa maa en Gang være den første, at han forsøger sig. Og i Følge af alt dette, hans Forestillinger, den trængende Nødvendighed og hans Moders Tilskyndelse, siger han endelig: „Meget hæftig, Moder! tager du dig af denne Sag; bringes det saa vel til Ende, som det nu er begyndt, og fuldendes med Hæder, da vil det blive Lykke for os, men jeg vil dog have de Mænd, som ere om os, til at give deres Samtykke og Bistand hertil, hvis jeg skal indlade mig i denne vanskelige Sag, saa at de dele Ansvarer med mig, samt sværge, at ville værge hans Liv; da vil jeg ikke unddrage ham min Hjælp." Det var tresindstyve Mand, hans Huuskarle, der levede som frie Mænd hos ham. Han tager nu mod Manden i Selskab med hans Huuskarle. Dette spørge Geirsteens Søner, blive rasende derover, og sige til Kong Sigurd, at de vil brænde Gydas (?) Gaard, og bemægtige sig alt Godset. Kongen beder dem først vel at overveje

det, og siger, at han vil kræve Bøder og undersøge Sagen. Brødrene fare nordpaa, øve mange Volds-gjerninger, men vove dog ikke formedelst Kongens Befaling at gjøre saa meget Ondt, som de have Lyst til. Og da de høre, Manden er kommen til Gregorius, fortælle de Kongen det, og bede ham skaffe dem Folk til at dræbe Gyrd og alle dem, der ville forsvare ham, og sige, at Leensmændene vise meget Overmod, naar de saaledes ville opstaae mod Kongen. Kongen siger, at man først skal fare frem med Skaansel, og sender en Mand, ved Navn Lodin, til Gregorius. Han var bekjendt som en Mand af Forstand og flere gode Egenskaber, kommer til Gregorius, og forestiller Sagen forstandig og med megen Velvillie paa Kongens Side, siger, at det er sammelig, at han giver efter for ham, og spørger, hvad Bød han vil give for Drabet paa Geirsteen. Han svarede: „Forfaavidt Kongen troer, man har forseet sig mod ham, da maa han selv raade, men angaaende Geirsteen, da var han selv Skyld i, hvad der er skeet, og hans Sønner have foretaget sig megen Udaad siden.” Lodin drager bort, og beretter Kongen sit Vrendes Udsald. Men da Brødrene høre dette, ophidsede de endnu mere, men Kongen vil dog endnu sende en Mand til Gregorius, ved Navn Nod, tilligemed tredive Mand; de komme til Gregorius, og fremkomme med deres Vrende med større Paa-trængenhed og Hæftighed, end det forrige Gang fremførtes, og sagde, de skulde dog tænke, Kongen vilde holdes for mægtigere, end hans Leensmænd, talte ham til, da han gjorde Vanskeligheder, og sagde: „Det er din Vligt og Skyldighed, at tage Hensyn til dit eget Bedste.” Gregorius svarede: „Før kom en brav Mand til os, og vilde udrette dette Vrende med Forstand og Velvillie, men jeg

kunde dog ikke billige hans Mening; du derimod driver den Sag med Paatrængenhed, men du forekommer mig ikke at være den Mand, der her skulde faae meget bragt i Rigtighed." Da de nu droge bort, holdt de Råad med hverandre, og Rød syntes, de skulde ikke vende tilbage med saa forrettet Sag; han bad dem vie efter sig i Skoven, men han vilde søge tilbage til Gaarden: „kanskæe," sagde han, „vi da kunne faae fat paa Manden, naar de ikke tage sig saa meget i Ugt." De kom tilbage til Gaarden femten i Tallet, og satte sig paa Bænkene i den Stue, hvor Gregorius plejede at drikke, og havde saaet sig en Tiggerdragt udenpaa deres Harnisk. Og om Aftenen da Gregorius kom ind i Stuen med sit Følge, spurgte han, hvorfor der vare Tiggere derinde, og gif hen til dem, og mærkede, hvem det var, hvorpaa han lod dem gribe og sætte i Fjædder, og om Morgenen bleve de drevne ud i Skoven til deres Kammerader. Derpaa blev stævnet til Thing, og Gregorius berettede, hvilken Svig disse Mænd vilde have udført. Da bleve de dømt fra Livet, og hængte. Dette spørger Kong Sigurd og Geirsteens Sønner; de bleve vrede, og bade Kongen give sig Folk, hvilket han gjorde. De droge øster i Vigen, uden at deres Rejse rygtedes, og de fore strax voldsom frem; da opholdt Gregorius sig i Tønsberg, og nogle sige, at det var Zuleasten, og Gregorius havde da mindst tænkt paa at udstille Vagt, men gaaer dem dog imøde, og sender Mænd ud til alle Sider, og der samler sig Folk til ham; deres Mødeløber ikke af uden Mandetab, og Enden bliver, at Geirsteens Sønner maae flye til Kongen. Og der fortælles, at en Gang da de spurgte, at Gregorius

skulde komme til Gjestebud hos sin Svoger, passede de paa, og kom til Gjestebudet, og dræbte Mændene, der skulde anrette det, men satte sig selv ned og spiste hvad der var; men Gregorius fik intet at vide herom, og kom siden i den Vaag, som gik ind ved Gaarden, og de havde i Sinde der at lægge sig til Leje. Da sagde Gregorius: „Mig forekommer det, at her ere mange Mænd samlede, maaskee der er Ufred; lad os prøve paa at lægge ud til Tungen ved Næsset; hvis det er Fjender, saa vil de komme imod os, men da skulle vi i en Hast begive os ind til Skibblejet, og komme først til Gaarden, og da kunne vi tage imod dem.“ Det gik som han tænkte; strax da de lagde ud, søgte de andre ud paa Næsset, men Gregorius skjød tværsøver, og naaede Gaarden først; og nu mødtes de, og strede med meget Mandetab. Gregorius var en fortrinlig Kriger, og nu gaaer Hising imod ham, og de gaae sammen og kæmpe, og Hising faldt der for Gregorius, hvilket meget berømmedes. Derpaa tog han hans Sværd, og stred videre, og da kommer hans Broder imod ham, og vil hævne sin Broder, og Enden bliver, at Gregorius fælder dem begge, Geirsteens Sønner. Han indlægger sig derved megen Hæder og Ære. Efter disse store Bedrifter søger Gregorius hen til Kong Inge, giver sig ganske i hans Vold, og de indgaae et nøje Vennskab med hinanden, og Gregorius bliver en sand Støtte for Kongen hele sit Liv. Gregorius var en hovedrig Mand, men han sparede hverken sig selv eller sit Gods, forat staae Kong Inge bi; derfor har det været et almindeligt Sagn blandt Folk, at han var den største og fortrinligste Leensmand i Mandsminde i Norge.

Navne-Register paa Personer og Folkeslag.

- U**age, Kong Svends Foged, 6, 244-46.
 Ubsalon, Erkebiskop, 7, 285.
 Udalbrift, Præst, 7, 170.
 Udelraad, Engellands Konge, 6, 41. 75.
 Udrian, Pave, 7, 221.
 Udbrift, see Udalbrift.
 Ule Oskeyn, 7, 247.
 Ulf Grode, Ottarson, 7, 211. 245. 282.
 Ulfhild, Kong Magnus den Godes Moder, 6, 47-48. 181. 189.
 Ulfiva, den norske Kong Svends Moder, 6, 16. 19-20. 33. 40. 78.
 Ulfsteen, Træl, siden Konge, 6, 281-83.
 Ulfunde Gyrdson, 7, 180. 183. 206. 218. 248.
 Andreas Døve, Sigurdson, 7, 170.
 — Keldusfittur, Grimson, 7, 192.
 — Præst, Brunson, 7, 159-61. 164-67.
 — Simonsen, 7, 214. 231. 245.
 Ure Einarson, 7, 204.
 — Thorgeirson, 7, 288.
 Urnbjörn Umbe, 7, 204-5.
 Urne, Bonde, 6, 279-80.
 — Brigidesfalle, Sydsælmand, 7, 257.
 — Brynjolffson, 7, 210.
 — Fjoruskeif, 7, 130-31.
 — Fredrickson, 7, 253.
 — Kongesvoger, 7, 212. 224. 254. 256. 267.
 — Sturlason, 7, 228.
 Urner Jarlesfald, 6, 17-19.

21. 39=42. 45. 53. 56.
61. 68=69. 71=74. 159=
61. 239. 259=60. 334=36.
339. 342=43. 345=46. 358.
- Arnor, Thjodolf Skalds Fader,
6, 301.
- Asa, Enke, 7, 95=97. 100.
— den Lyse, 7, 286.
- Asa=Thord, 7, 95; see Thord.
- Ashbjorn Falda, 7, 247.
— Leendmand, 7, 154.
— Snare, 7, 285.
— Thorgrimson, 6, 25.
- Aser, 7, 83.
- Affel, Erik Emund Stavnbo,
7, 185.
— fra Forland, 7, 259.
— Smidson, 7, 190.
- Aslaf, Bonde, 6, 157=58.
— Erlendson, 7, 224.
— Erlingson i Fæderen, 6, 218.
— Erlingson fra Sole, 7, 192.
— Hakonsen, 7, 181.
— Hane, 7, 135=36.
— den lunge, Tonsen, 7, 227=28. 241.
- Asmund Grankelson, 6, 24.
— Kong Evends Søsteren,
6, 236=37.
— Samundson, 7, 159. 164.
- Astolf Skuleson paa Reine, 6,
354. 7, 45.
- Asta Gudbrandsdatter, 6, 103.
354.
- Astrid, Olaf den Helliges Dron-
ning, 6, 48.
— Svend Tveffjægs Datter,
6, 42. 141.
— Ogmundsdatter, 7, 183.
- Atle, Bonde, 6, 36.
— Løge, Fader til Baard i
Sælaadal, 6, 60.
- Audun Hallson, 7, 232.
— den Røde, 7, 214.
— fra Vestfjorden, 6, 242=51.
- Baard Guttormson, 6, 354.
— fra Dplandene, 6, 196=201.
— Standale Brynjolffson, 7,
227. 282.
— i Sælaadal, 6, 60.
- Baldoin, Jorsalekonge, 7, 74=79.
- Baugeid, Abbedisse, 7, 249.
- Benedikt, 7, 181.
- Bentein Kolbeensøn, 7, 190=92. 194. 205. 207.
- Berglot Hakonsdatter, 6, 218.
223. 229. 232.
- Bergloter Ivarson, 7, 244=45.
- Bergthor Buk, 7, 119. 125=27.
— Marson, 7, 204.
- Bjadmynja Myrjartaksdatter,
7, 43.
- Bjadesk, Kong Eistens Moder,
7, 210.

- Bjarne Hallbjørnsen, 6, 25=27. 29.
 — fra Nunmedalen, 6, 87. 89.
 — den Døde, 7, 274. 276.
 — Sigurdson, 7, 221.
- Birger Jarl Brose, 7, 169. 220. 290.
- Birgitta Ilfsdatter, 6, 217.
- Birkebener, 7, 291=96.
- Bjørn Buk, 7, 212. 246.
 — Egilsson (Erlingson), 7, 181=82.
 — Kjobmand, 6, 4. 8=10.
 — Nikolausson, 7, 245=46.
 — Skald, hin Kreppehande, 7, 3. 12. 36=37. 40.
- Blotsvend, Sveafonge, 7, 128.
- Bolgarer, 6, 105.
- Borghild Dagisdatter, 7, 170.
 — Olafsdatter, 7, 93=94.
- Brand Biskop, 7, 276.
 — den Gavnilde, Bermundson, 6, 284=86.
- Brigitte, Harald Gille's Datter, 7, 169. 220. 290.
- Britter, 6, 351. 7, 40=41. 218.
- Bruse Thormodson, 7, 203.
- Brynjolf Ilfsalde, den Gamle, 6, 353. 7, 292.
- Budle, 6, 113.
- Buris Henriksson, 7, 256.
- Bedvar Halte, 7, 209.
- Bolverk Skald, 6, 107. 109=110. 114=15. 150. 205.
- Cecilia, 7, 145.
 — Gyrdsdatter, 7, 204.
- Dag Eiliffson, 7, 14. 19. 41. 57. 63. 218. 301.
 — Erlingson, 7, 170.
 — Kaareson, 7, 170.
- Danste, 6, 20=21. 44. 50. 73. 95. 142. 206. 208=15. 239. 241=42. 253=55. 258=59. 261. 265. 268. 270=71. 316. 328. 355. 357. 363. 7, 44. 128. 175. 184. 203. 279=81. 283=84.
- David Skottefonge, 7, 173.
- Digerbeen, 6, 21.
- Dotta Thorkeldsdatter, 6, 207.
- Dunimiz, 7, 161. 166.
- Edmund, Konge i Engelland, 6, 22. 75.
- Edvard den Gode, Udelraadson, 6, 41. 74=75. 77. 307. 323=28. 347.
- Egil Ulfakson, 7, 4. 6. 8=12. 19. 24.
- Eilif Jarl i Sledivig, 7, 85.
 — Rognvaldson, 6, 107.
- Einar, Andreas Brunsens Svoger, 7, 159. 161.

- Einar Arveson fra Keisjehole,
7, 193. 204.
- Fluga, 6, 302=6. 309=11.
- Lægepovelsen, 7, 195=96.
224.
- fra Nummedalen, 6, 87=89. 91=96.
- Præst Skuleson, Skald,
6, 54. 57. 7, 66. 74=75.
80. 140. 142. 157. 167.
211. 215=18. 230. 243=44. 298=300.
- Thambestjælver, 6, 8. 14=16. 19. 23. 29. 43. 50=51. 80=83. 93=94. 155=58. 184=86. 190=92. 218=25. 227=30. 233. 7, 19.
- Einar Ogmundson, 7, 193.
- Eisten Eistenson Meyla, Birsebenernes Konge, 7, 290=91. 294=95.
- Erlendson, Erkebiskop, 6, 217. 7, 272. 276. 279.
- Harald Gilles Son, Norges Konge, 7, 210=12. 215=20. 222. 225=31. 239. 252=53. 290. 298.
- Magnuðson, Norges Konge, 7, 13. 50. 54. 61. 64=65. 85=88. 90=96. 99=104. 108. 110=24. 127. 131=32. 226=27. 249. 287.
- Orre, 6, 292=94. 337. 345.
- Trapale, 7, 223.
- Eivind, Kong Magnuses Leendemand, 6, 174=75. 177.
- Albuc, Staller, 7, 42. 57. 59=60. 63. 126.
- Eldjarn fra Husevig, 7, 51=52.
- Ellisif (Elisabet), Harald Haardraades Dronning, 6, 107. 138. 140=41. 208. 332. 351.
- Elvegrimme, 7, 14. 16. 23. 156. 291.
- Emma, Dronning, 6, 41. 75. 323.
- Endride, 6, 275.
- Einar Thambestjælvers Son, 6, 80=83. 94. 218. 223. 229=30. 232.
- Heidafylja, 7, 274.
- Jonson, 7, 117. 228. 237=38. 243=44.
- den Unge, 7, 213. 259. 262. 264. 272.
- Engellandere, 6, 327. 332. 334. 338. 343=45. 349.
- Engelsmand, 6, 333. 7, 25. 278.
- Erik, 7, 181.
- hin Marsale, Sveafonge, 7, 128; see Erik Sejerfæl.
- Arneson, 7, 292=93.
- den Ejegode, Danefonge, 7, 54. 94. 127.
- Emun, Danefonge, 7, 153. 160=61. 184=85.
- den Gode, see Erik den Ejegode.
- Hæll, Endrideson, 7, 192.

- Erik Lam, Danekonge, 6, 276.
 — Oddson, 7, 185. 196.
 205=7. 209.
 — Sejersfal, Sveakonge, 6,
 42. 7, 128.
 — Evendson, Danekonge, see
 Erik den Ejegode.
 — Erkebiskop, 7, 204.
 ErlendGapanund, 7, 140=42.
 — fra Gerde, 7, 212.
 — Hjalde, Tounson, 6, 217.
 7, 272.
 — Islænder, 7, 178.
 — Jarl Thorfinnson, 6, 332.
 337. 7, 24. 35. 43. 58.
 — Væring, 6, 115=17.
 ErlingErlendson, 7, 35. 58. 63.
 — Kyrpiuge=Ornson Skafte,
 7, 212=14. 218. 226. 234=
 36. 240=41. 243. 245=47.
 254=64. 266=92. 296=97.
 — Skjalgson, 7, 19.
 Falsterboer, 6, 73.
 Filippus Arnason, 7, 212.
 — Birgeron, 7, 220.
 — Gyrdson, 7, 163. 226=27.
 259. 268.
 — Peteron, 7, 259.
 Finn Erlingon, 7, 286.
 — Ged, 7, 190.
 — Jarl Arnason, 6, 38.
 230=36. 238=40. 257. 261.
 264. 7, 183. 212. 286.
 — Gaud=Ulsson, 7, 196.
 207.
 — Skopteson, 7, 42. 45=46.
 56=57.
 Finner, 6, 258. 303. 309=
 12. 7, 16. 98. 109. 193=
 94.
 Fosner, 6, 296.
 Floke Birgeron, 7, 220.
 Franker, 6, 108. 7, 172.
 Frederik Rana, 7, 259. 264.
 274. 276.
 — Harald Haardraades Ban-
 nerfører, 6, 338.
 — Rommerst Keiser, 7, 73.
 Friser, 6, 297.
 Fyenboer, 6, 61. 240.
 Gaste den Starke, 6, 25. 27.
 Gammel, 6, 268=69.
 Geitrod Tatte, 6, 296.
 Geirsteen, 7, 301=6.
 Gjavalb, 7, 26=29. 31. 33=34.
 Giffard Balske, 7, 48=49. 51=
 52.
 Gille Bagrist, 7, 18.
 Gillekrift, see Harald Gille.
 Gisæl Skald Illugeson, 7, 5=
 8. 12=13. 25=30. 33=35.
 38=40. 43=45. 50.
 Giosur, Isleif Biskops Son,
 6, 319. 7, 28.
 Gjukunger, 6, 113. 7, 83.
 Glum Geireson, 6, 319. 322.

- Grane Skald, 6, 207.
 Gregorius Dagson, 7, 184.
   218=19. 221=27. 231=36.
   238=42. 244=52. 254. 256.
   301=6.
 Grim den Graa, 6, 8=11.
 — Kusli, 7, 287.
 — Thorgrimson, 6, 84.
 — fra Bistford, 7, 192.
 Grjotgård, 6, 228.
 Græfer, 6, 111=13. 118. 120.
   126. 129. 132. 136=37.
   7, 172.
 Gudbrand Skafshøjson, 7, 87.
   287.
 Gudine Jarl Ufnadson, 6,
   323. 333.
 Gudmund Biskop, Kreson, 7,
   288.
 — Ejolfson, 6, 275.
 Gudrid Birgersdatter, 7, 205.
 — Guttormsdatter, 6, 150.
 Gudrun Einarsdatter, 7, 193.
 — Nefsteensdatter, 6, 354.
 — Osvisdatter, 6, 319.
 — fra Saltvæs, 7, 294.
 — Sigrats Kone paa Mele,
   6, 84=85. 87.
 — Thord Tolefodds Datter, 7,
   44.
 Gudred, Sigurd Syrs Son,
   6, 103.
 — Skafshøjson, 7, 253.
 Gudred, Sydersernes Konge,
   7, 37. 251=52.
 Gunhild Erlendsdatter, 7, 43.
 — Sigurd Syrs Datter, 6,
   103. 218. 230.
 — Simon Thorbergsons Kone,
   7, 214. 251.
 — Evend Jarl Hafonsons
   Datter, 6, 218.
 Gunnar fra Gimse, 7, 181=82.
 — Gjældfer, 7, 259.
 Gunne Fil, 7, 159.
 Guttorm Kjölfson, 6, 354.
   7, 180.
 — Graabarde, 7, 150. 169.
 — Haraldson, 7, 159.
 — Ketilson, 6, 230.
 — Steg=Thorersson, 6, 150.
   7, 87.
 Gyda den Gamle, Haralds=
   datter, Dronning, 7, 94.
 — Gudine Jarls Datter, 6, 323.
 — Skoptedatter, 7, 301=3.
 — Toste Jarls Moder, 6, 326.
 Gyrd, 6, 330.
 — Amundesen, 7, 231. 234. 248.
 — Baardson, see Saade=Gyrd.
 — Gudineson, 6, 348=49.
 — Gydasostre, 7, 301=3.
 — Kolbeenson, 7, 192. 205.
   207.
 — Lavmand Gunhildson, 7,
   234.

Gyrger, Høvdning i Nislegaard,
6, 109=12. 118. 121. 123=
24. 126=27. 130=31. 133.
Gyride Dagsdatter, Gregorii
Eoster, 7, 234. 248.
Gøter, 6, 269. 273=74. 7,
45=46. 48. 52. 183=84.

Hader, 7, 8.

Hallide Marzen, 6, 109.
Hakon Udelsteenøfostre, 6, 31,
33. 7, 86.
— Kauf, 7, 93. 157=58.
— paa Forborde, 7, 25=26.
— hin Gode, see Hakon Udel=
steenøfostre.
— Hakon Ivarsonø Son, 6,
276.
— Hørdebred, Sigurdson, 7,
214. 225. 231=39. 241.
243=45. 247=53. 255=66.
— Jarl Ivarsen, 6, 218.
230=38. 254=58. 261.
263. 268=69. 272=73.
275=76. 7, 286.
— Jarl i Sverrig, 6, 281=
82.
— Lade=Jarl den Mægtige,
6, 218. 221. 223.
— Mage, 7, 186. 192.
207. 241.
— Povelsen, Jarl paa Ors=
kenoerne, 7, 24=25. 35. 64.

Hakon Pungelt Povelsen, 7,
192.
— Serksen, 7, 129=31.
— Sigurd Storgø Son, 7,
256.
— Thorerøfostre Magnuøson,
6, 355. 7, 1=4. 7. 14. 18.
Haldor Brynjolfsson, 7, 227.
231. 245=49.
— Brynjolf Ulfaldø Son,
6, 353. 7, 292.
— den Mægtige, 6, 286=89.
— Sigurdson, 7, 181=82.
— Snorresen, 6, 109=10.
129. 131. 134=35. 193=
205. 291.
— Skvaldre, Skald, 7, 67=
69. 72. 79. 152. 154.
Halvdan, Kong Sigurd Nisø
Jarl, 6, 280=81.
— Sigurd Nisø Son, 6,
103. 280=83.
— Sigurd Syrs Son, 6,
103. 230.
Halfred, 7, 42.
Halfel Huf, 7, 139. 220.
227=28. 233.
Hall Hudunson, 7, 232=33.
— Kodranøbane, Dtrygson,
6, 275=76.
— Thorgeir Lages Son, 7,
206=8.
Hallandøfarer, 6, 61.

- Hallbjorn Skevel, 6, 25.
 Halle, see Snegle=Halle.
 Halvard Gunnarson, 7, 223=24.
 — den Hellige, 7, 184=85.
 — Hiter, 7, 253.
 Hamder, 6, 366.
 Harald Fletter, 7, 4. 7. 159.
 — Gille, Norges Konge, 7, 139=45. 149=59. 167=69. 175=80. 206. 210=11. 220. 254. 261.
 — Gormson, Danekonge, 7, 256.
 — Gudinesen, Konge i Engelland, 6, 323=26. 328. 337. 339=41. 345. 347=49. 7, 94.
 — Haarfager, 6, 103. 280. 360. 7, 25.
 — Harald Kessjes Søn, 7, 127.
 — Hein, Danekonge, 6, 362.
 — Kesse, Erikson, 7, 127. 189.
 — Knudson (Harcod), 6, 21. 41. 76.
 — Maddadson, Jarl paa Orkenskærne, 7, 172. 215.
 — Sigurdson Haardraade, Norges Konge, 6, 103=9 (under Navnet Nordbrift: 109=34). 134=38. 140=52. 154=62. 164. 168. 171=181. 183=90. 193=235. 238=43. 245. 249=59. 261. 263=79. 283=84. 286. 288=90. 292. 294=96. 302. 309. 311. 315. 318=19. 323. 327=44. 346=57. 360=61. 363. 367. 7, 14. 19. 25=28. 50. 55.
 — Søn af Kong Sigurd Haraldson, 7, 289=90.
 — Valdemarson, Konge i Holmgaard, 7, 94. 256.
 — fra Wigen, 7, 221.
 Harek fra Thjotta, 6, 23=24.
 — Thorsteens Frænde, 6, 314=15.
 Havard den Fagre, 7, 203.
 — Hold, fra Keyre, 7, 231.
 — Klining, 7, 234. 244.
 Hedin Haardmave, 7, 195=96.
 Helena, Dronning, 7, 76.
 Helga Audreasdatter, 7, 159.
 — Ketilsdatter, 6, 89=90. 97=98.
 — Thormodsdatter, 7, 27.
 Helge Starrefson, 7, 204.
 Helgelander, 7, 113. 194.
 Henrik Frederikson, Kejser, 7, 73.
 — den Halte, 7, 253.
 — Wilhelmson, Konge i Engelland, 6, 350. 7, 66.
 Hisingersteinson, 7, 301. 306.
 Hisingboer, 7, 272. 275.

- Hjarrande Geirsteensen, 7, 301.
- Huge hin Digre, 7, 38.
- hin Prude, 7, 38=41.
- Hogne Langbjørnsen, 6, 225. 227.
- Hørdefnud, Danekonge, 6, 21=22. 39=41. 75=76. 185. 323. 328.
- Horder, 6, 159. 278. 7, 4. 68. 179.
- Hlluge Bryndelassald, 6, 108. 113.
- Svarte, 7, 25.
- Thorgrimsen, 6, 25=26. 29.
- Thorvaldson, 7, 25.
- Inge Urnesen, 7, 212.
- Baardson, 6, 354.
- Halsteensen, Sveakonge, 7, 169. 220.
- Harald Gille's Søn, Norges Konge, 7, 169. 180=83. 185. 190. 192. 199=206. 210=12. 214. 218=35. 237=42. 244=47. 249=54. 256. 259. 264. 267. 269. 272. 306.
- Stenkelsen, Sveakonge, 7, 45=47. 49. 52=54. 56. 94. 109. 150.
- Ingebjørn Sipel, 7, 259.
- Ingeborg, Andreas Præsids Datter, 7, 159.
- Enke, 6, 156.
- Guttormsdatter, Dronning, 7, 87. 131.
- Haldorsdatter, 6, 286. 289.
- Haraldsdatter fra Garderige, 7, 94. 256.
- Jarlemoder, Finnsdatter, 6, 38. 7, 212.
- Sigurd Syrs Datter, 6, 103.
- Ogmundsdatter, 7, 4.
- Ingegerd Birgersdatter, Kong Erikvers Kone, 7, 220.
- Harald Haardraades Datter, 6, 208. 332. 351. 362.
- Olaf Svenskes Datter, Dronning, 6, 1=3. 15. 107. 7, 94.
- Ingemar af Ulf, 7, 96=100. 153.
- Ingerid, Henrik den Haltes Kone, 7, 253.
- Rognvaldsdatter, Dronning, 7, 150. 169. 177. 180. 211=12. 223. 256.
- Kong Svend Ulfsons Datter, 6, 362.
- Iret, 7, 60=63. 105=6. 126.
- Jøleif, Biskop, 6, 319.

- Jølandere, 6, 26. 60. 91.
 167. 216. 292. 7, 28=31.
 204. 233. 249.
- Jørid, Sigurd Eyrs Datter,
 6, 354.
- Ivar Dyrte, Starrefsen, 7,
 204=5.
- fra Elda, 7, 244.
- af Hjøde, 7, 105=6. 116.
- Hakon Mages Søn, 7,
 241=42.
- Hvide, Hakon Jarls Fa-
 der, 6, 218. 233=34.
- Ingjaldson, 7, 178.
- Kolbeensøn, 7, 177. 203.
- Pragthandske, Biskop, 7,
 195. 204=5.
- Skald Ingemundson, 7,
 88=90. 170=74. 178. 186.
 188=89. 194=97. 206. 208.
- Sney, 7, 212.
- Döfursøn, 7, 158.
- Jariðleif, Konge i Garderige,
 6, 1=2. 4=5. 7. 9. 14=15.
 103. 106=8. 113. 138.
 140.
- Jon Birgeron, Erkebiskop,
 6, 330. 7, 205. 220. 272.
- paa Bjarkø, Bidkunnø
 Fader, 7, 8=9.
- Hakkell Hufø Søn, 7, 220.
 227=28. 233. 254. 261.
 274.
- JonKilling, Gudrunson, 7, 294.
- Kutiza, Sigurd Storgø
 Søn, 7, 256.
- Køde, Kalfsson, 7, 195.
 204=5.
- Loptson, 7, 159. 276.
- Mornef, 7, 117. 119.
 228. 237.
- Sigurdson, 7, 170.
- Smyril, Præst, 7, 195.
- den Starke, Ulffson, i Rode-
 valle, 6, 217.
- Evendson, 7, 251=52.
 259. 271.
- Svommer, 7, 140=41.
- Sørfversen, Sveakonge,
 7, 95. 220.
- Tabard, Bjarnefson, Præst,
 7, 221.
- Thorbergson fra Rode-
 bjerg, 7, 287=88.
- Dgmundson, Præst, 7,
 28. 32.=35.
- TorunThorbergøsdatter, 6, 217.
- Thormed Endridesøns Mo-
 der, 6, 275.
- Toter, 6, 159.
- Tyder, 6, 61. 260. 355. 7,
 40. 188. 203.
- Tæmter, 7, 86=87.

- Naare Kongebroder, 7, 170.
 Kale Sabjærnsøn fra Ugde, 7,
 42-43.
 Kalf Arnesen, 6, 12-14. 19.
 23. 25-30. 37-38. 151.
 231. 238-40.
 — Kringlesie, 7, 195. 197.
 — Thorgrimson, 6, 84-86.
 — den Brange, 7, 195. 204.
 Karl, 6, 262-63. 267.
 — Jarl Sonesen (Sorkver-
 sen), 7, 183. 220.
 — Sorkversen Sveafonge, 7, 94
 — hin Uøle, 6, 4-15.
 Katrine, Knud Lavard's Dat-
 ter, 7, 94.
 Ketil Kalfson, 6, 218. 230.
 — Krog, 6, 351.
 — Provst, 7, 209.
 — Nip, 6, 89-91. 96-97.
 Klement Arnesen, 7, 204.
 Knud den Gamle, eller Mæg-
 tige, 6, 8. 12. 14. 16.
 21-22. 41-42. 44. 75-76.
 103. 327. 363.
 — Harald Kesses Son, 7, 127.
 — den Hellige, Danefonge,
 6, 362-63.
 — Jarl Birgersen, 7, 220.
 — Lavard, 7, 94.
 Knyttlinger, 6, 16. 22.
 Kodran Gudmundson, 6, 275.
 Kol Kalesen, 7, 42-43.
 Kol i Thauskadale, 6, 91-92.
 Kolbein den Galne, 7, 233.
 — Hruga, 7, 210.
 — Klaffa, 7, 14. 19-23.
 — Thorhjetten fra Batalder,
 7, 178.
 — Thorhjetten af Hadeland,
 7, 190.
 Kolgrim den Lille, 6, 25. 27-29.
 Kollo Skald, hin Prude, 7,
 182-83.
 Kolumba den Hellige, 7, 139.
 Konstantin, Kejser, 7, 76.
 — Monomachus, Kejser, 6, 132.
 Kristine Birgersdatter, 7, 220.
 — Kong Inge Stenkelfsens
 Datter, 7, 94.
 — Knud Lavard's Datter, 7,
 94. 150.
 — Sigurd Torfalafarers Dat-
 ter, 7, 212. 226. 250.
 253-54. 256. 284-87. 289.
 — Stig Hvideladers Datter,
 7, 94.
 Kristrod, Harald Gille's Bro-
 der, 7, 151-52.
 Kurer, 6, 236.
 Kyrjalag, Kejser, 7, 73. 81=
 82. 84.
 Kyrpinge = Orm Svendsen, 7,
 211-12.
 Lagmand, Gudrodson, 7, 37=
 38.
 Langbarder, 6, 108.

- Lagepovel, 6, 195. 224.
 Lodin, 7, 141=43.
 — 7, 304.
 — Stappad af Brunestad,
 7, 203.
 — Esprud, 7, 209.
 — Diggjefalle, 7, 5.
 Lopt Præst, Semundson, 7,
 159=60.
 Lothar, rommerst Keiser, 7, 85.
- Magne, Biskop, 7, 145. 147.
 Magnus Barfod, Olafson,
 Norges Konge, 6, 362.
 7, 1=6. 8=9. 11=15. 18=
 20. 23=28. 31. 34=65.
 105. 109. 114=15. 118=
 19. 126=27. 139. 170. 175.
 189. 199. 254. 276. 292.
 — Birgersen, 7, 220.
 — den Blinde, Sigurdson,
 Norges Konge, 7, 94. 139.
 143=45. 147. 149=59.
 167. 170. 177. 181=86.
 190. 192. 194. 201=4.
 206. 209=10.
 — Einarson, Biskop, 7, 168.
 — Erlendson, 7, 35.
 — Erlingsen, Norges Konge,
 7, 255=56. 258=59. 261.
 264=66. 276=81. 286.
 289=92. 294=97.
 — Hakonson, Norges Konge,
 6, 330.
- Magnus, Harald Gille's Son,
 7, 211.
 — Harald Haardraades Son,
 6, 208. 264=66. 275=76.
 331. 351. 355=57. 7, 1.
 — Harald Kesse's Son, 7, 127.
 — Henrikson, Sveakonge, 7,
 169. 220. 253.
 — Olafson, den Gode, Nor-
 ges Konge, 6, 1=4. 6=10.
 14=25. 28=34. 36=51. 53=
 57. 59=77. 79=82. 87.
 91. 93=102. 106. 133.
 143=52. 154=75. 177=93.
 205=6. 208. 217. 230.
 233. 235. 238=39. 273.
 278. 327=28. 7, 132.
 — Ottosen, Hertug i Brund=
 vig, 6, 60.
 — den Starke, Nikolausjon,
 7, 127.
 Malmsfrid Haraldsdatter fra
 Holmgaard, Dronning, 7,
 94. 212. 256.
 Manuel, Keiser i Miklegaard,
 7, 73.
 Mar Hunrodson, 6, 109.
 Margrete Arnesdatter, 7, 212.
 — Birgersdatter, 7, 220.
 — Fredkoll, Ingesdatter, 7,
 54, 127.
 — Harald Gille's Datter, 7,
 220.
 — Knud Lavard's Datter, 7, 94.

- Margrete Threndsdatter, 6,
 98-102.
 Margrit Overcorfar, 7, 73.
 Maria, Kong Eisten Mag-
 nusens Datter, 7, 87. 287.
 — Harald Gille's Datter, 7,
 169. 220. 261.
 — Harald Haardraades Datter,
 6, 208. 332. 337.
 350.
 — Tomfru i Miflegaard, 6,
 132-34. 137.
 Markus paa Skoven, 7, 266.
 272-75.
 Mathilde, Kejserdatter, 7, 52.
 Melkholm Skottekonger, 7, 41.
 Mikael Katalaktus, 6, 109.
 113.
 Munan Ulfson, 7, 247.
 — Ogmundson, 7, 183.
 Myrjartak Tjalfeson, Tref-
 konger, 7, 43. 58-59.
 Morskare Jarl Gudineson, 6,
 323. 333-34.
 Mører, 7, 186.
 Nikolaus Arneson, 7, 212.
 — Kardinal, 7, 220-21.
 — Rufung, Povelsen, 7, 289.
 — Maase, 7, 219. 253.
 — Sigurdson, 7, 273-74.
 — Simon Skalpø Son, 7,
 220. 261. 263.
 Nikolaus Skegg, 7, 244.
 — Skjaldvorsen, 7, 237-38.
 244. 254. 292-94.
 — Evendson, Danekonger, 7,
 85. 127-28.
 Nordbrikt, see Harald Haard-
 raade.
 Nordmand, 6, 20. 51. 53.
 61. 107. 109. 121. 131-
 32. 137. 210. 214-15.
 239-40. 252-54. 259.
 263-64. 270-71. 273-74.
 276. 327-29. 332-35. 340.
 343-45. 357. 360. 363.
 7, 25. 39. 46-50. 60.
 62-64. 70-71. 128. 221.
 233. 281.
 Norste, 6, 188. 354. 7, 46.
 Nummedøler, 7, 113.
 Næreid i Sarpøborg, 7, 154.
 Rokke Povelsen, 7, 273.
 Odd Gellersen, 6, 51.
 — Rifina = Skald, 6, 73.
 192-93.
 — Ulfegsen, 6, 309-15.
 Oddny Jonsdatter, 7, 88.
 Olaf Bitling, 7, 251.
 — i Dal, 7, 93-94.
 — Gudbrand Skafhegø Son,
 7, 287-89.
 — Harald Keskø Son, 7,
 127. 189.

- Olaf den Hellige, Haraldson, Norges Konge, 6, 1=2. 4. 6. 9. 13. 15=16. 19. 22=28. 30. 32=34. 36. 41. 46. 48. 50=52. 54. 57. 62. 70. 74. 95=97. 103=4. 108. 119=20. 134=36. 149. 184. 190. 192=93. 216=17. 230=31. 233. 235. 277. 287=88. 318. 329=31. 353=54. 356. 360. 362. 7, 19. 77=78. 91=92. 132. 157. 220. 277. 281.
- Hunger, Danekonge, 6, 362.
- Kyrre, Norges Konge, 6, 208. 332. 335. 337. 348. 330=51. 354=67. 7, 1. 14. 55.
- Magnus Barfodds Sen, 7, 54. 64. 85. 87. 92=93. 117=19. 123=24. 127. 132. 170.
- Eveske, Konge, 6, 42. 141. 7, 94.
- Tryggvesen, Norges Konge, 6, 33. 78. 318.
- Oplandinger, 6, 231. 269. 277. 279. 7, 1. 266. 287.
- Orm Jarl Eiliffen, i Oplandene, 6, 218. 232. 235. 238. 7, 183. 212.
- Orm Kongebroder, Tyarsen, 7, 212. 251. 253. 261. 287. 289. 294. 296.
- Otmar den Hellige, 6, 324. 349.
- Ottar Balle, 7, 180. 206.
- Birting, 7, 133=35. 180. 199=200. 211=12. 218. 245. 282.
- Otto, Hertug i Brunnøvig, 6, 46. 49=50. 52. 58. 60.
- Wilhelm Bastards Broder, 6, 348.
- Peder Apostel, 7, 146.
- Souda = Illfson, Burdarsvend, 7, 180. 200. 207.
- Povel Andreasen, 7, 282.
- Filip, Semundson, 7, 159.
- Skoptesen, 7, 289. 299.
- Thorfinnson, Jarl paa Orskenerne, 6, 332. 337. 7, 24. 35. 43. 64=65.
- Rasn Gudrunsen, 6, 84=98.
- Ragna Nikolausdatter, 7, 219. 253.
- Orm Jarls Datter, 7, 212.
- Ragnhild, 7, 299.
- Erling Skaffes Datter, 7, 286.
- Hakon Jarls Datter, 6, 218. 7, 212.

- Ragnhild Magnus Barfods
Datter, 7, 127. 189.
- Magnus den Godes Datter, 6, 193. 233. 235. 238. 273.
- Skopte Ogmundsons Datter, 7, 218. 301=2.
- Svenke Steinarsons Datter, 7, 212.
- Ref, 6, 186. 188.
- Regbus, Bundernes Hovding, 6, 53=54. 57=58. 79.
- Reidar Erlingson, 7, 286.
- Grjotgardson, 7, 203.
- Thorgrimsen, 6, 163=78.
- Reinald, Biskop, 7, 158=59.
- Rettibur, Bundernes Konge, 7, 160. 162. 164. 166=67.
- Rikkard Rudejarl, 6, 41. 323.
- Roald Præst, den Langtalende, 7, 257=58. 267.
- Robert Langspyd, 6, 41. 323.
- Rodgeir den Mægtige, Hertug (Konge) paa Sicilien, 7, 73.
- Rommere, 6, 112. 7, 221.
- Ryger, 7, 6.
- Rsd, 7, 304=5.
- Skald, 6, 307=8.
- Rognvald Ingeson, 7, 150.
- Jarl Bruselson, 6, 37=38. 105=6.
- Jarl, Henrik den Haltes Son, 7, 253.
- Rognvald Jarl Kale, 7, 243=14.
- Kunta, 7, 259. 264.
- Ulsson, 6, 107.
- Saade=Byrd Baardson, 7, 180. 195. 199. 204. 218.
- Saracener, 6, 113. 316. 7, 70=71.
- Sauda=Ulf, 6, 217.
- Sage fra Wiggen, 7, 170.
- Sager, 6, 44. 7, 172.
- Serk fra Sogn, 7, 41. 57. 117.
- Serker, d. e. Saracener, 7, 70.
- Sigar, 7, 154.
- Sigard, 7, 163.
- Signy, Ketil Rips Kone, 6, 89.
- Sigrild Baardsdatter, 7, 170.
- Dagsdatter, 7, 248.
- Finn Jarls Datter, 6, 232. 7, 183.
- Ketilsdatter, 6, 218.
- Kong Inges og Hertug Skules Søster, see Sigrild Baardsdatter.
- Ranedatter, 7, 105. 107. 8. 116.
- Sagedatter fra Wiggen, 7, 54. 170.
- Storraade, 6, 42.
- Seta, 7, 224.

- Sigurd Agnhat, 7, 287. 289.
 — Bergthorson, Præst, 7,
 204.
 — Einar fra Nummedalens
 Broder, 6, 88=89.
 — Eijensson, 7, 223.
 — Erling Skakkes Søn, 7,
 286.
 — Fofnersbane, 6, 296.
 — Gudrunson, 7, 294.
 — Gyrdson, 7, 163.
 — Harald Gille's Søn, Nor-
 ges Konge, 7, 150. 169.
 180. 185. 194=95. 199=
 200. 202. 210=12. 214.
 218=27. 231. 247. 266.
 289. 298=99. 301=3. 305.
 — Hruva (Hjupa), 7, 259. 264.
 — Hund, 7, 62.
 — Jarl Havardson, af Keyre,
 7, 231=32. 237=39. 241.
 244=47. 257=60. 264.
 266=71.
 — Kaareson paa Østeraat,
 7, 170.
 — Kolbeensson, 7, 192. 205.
 207.
 — Kongens Frænde, 6, 98.
 100=2.
 — Kapa (Kappe), 7, 259.
 264.
 — Magnu'sson Torfalafarer,
 Norges Konge, 7, 35. 43=
 44. 50. 54. 63=85. 87.
 90=95. 100=25. 127=29.
 131=32. 135. 137=41.
 143=45. 147=50. 159.
 166. 209. 213. 250. 254.
 Sigurd Præst, siden Biskop i
 Bergen, 7, 145=46.
 — Raneson, 7, 41. 57. 63.
 96=98. 105. 107=15. 117=
 19. 121=25. 292.
 — Rife, Harald Haarfagers
 Søn, 6, 103. 280. 282.
 — Sigurdson, Harald Gille's
 Sønneson, 7, 226. 272=74.
 — Sigurdson paa Hvitastein,
 7, 117. 153. 155.
 — Skibdejer, 6, 294=95.
 — Strudhyrna, 7, 223.
 — Stemme (Stemmedegn),
 7, 169=78. 180=81. 186=
 99. 201. 203=10.
 — Stof, Endridesen, 7, 192.
 — Storg, 7, 256.
 — Syr, Haldanson, Ei-
 gurd Rife's Sønneson, 6,
 103. 198. 230. 354.
 — Uldstremg, 7, 5. 10. 14=
 19. 31. 34=35. 46. 109.
 — Thron den Oplandskes
 Frænde, 6, 152=53.
 Sigvat paa Mele i Rutafjord,
 6, 84=85.
 — Skald, 6, 31=34. 36. 88.
 93=97. 233=34.
 Simon Kaareson, 7, 212.

- Simon Skalp, Halkelsen, 7, 220. 227=31. 239. 251. 253=54. 261.
- Thorbergson, 7, 214. 251.
- Skaaneboer, 6, 44. 61. 67.
- Skjalvør, Brynjolf Ulfaldes Datter, 7, 292.
- Kong Magnus Barfods Søster, 7, 105. 107=9.
- Nikolaudatter, 7, 292.
- Skjalg, 7, 4=5.
- Erlingson, 6, 259.
- Skopte Ogmundson, paa Giffe, 6, 354. 7, 4. 41. 44. 55=57. 64. 219.
- Skotter, 7, 36. 38. 41.
- Skule Hertug Baardson, 6, 354.
- Kongssøstre, Tosteson, 6, 351. 354.
- Skogla-Toste, Sigrid Storraades Fader, 6, 42.
- Smaalændinger, 7, 128.
- Snegle-Halle, 6, 294=309.
- Snorre Baardson, 7, 299.
- Gode, 6, 198. 319.
- Sognboer, 7, 179.
- Solveig, Andreas Præst Brunsons Kone, 7, 159. 162.
- Sone, Gjøsternes Hovding, 7, 30.
- Stadar-Bjarne, 7, 259.
- Steen Skald Herdison, 6, 255=56. 333=35. 350=51. 355=58. 360. 366.
- Stefner, Konge i Engelland, 7, 217.
- Steg-Thorer, see Thorer fra Steg.
- Steinar, 7, 17.
- Stenkel, Sveakonge, 6, 269. 273. 275. 7, 45.
- Stephanus Legat, 7, 276. 279.
- Stig Hvidelæder, 7, 94.
- Stuf Skald Thordson, 6, 131=32. 140. 210. 257. 319=22. 344. 361.
- Sturla Brynjolfsson, 7, 210.
- Styrkar Blæserove, 7, 194.
- Staller, 6, 329. 346.
- Sunniva, Hakon Jarl Ivarsens Datter, 6, 276.
- Svenke Steinarson, 7, 14=15. 17=23. 212.
- Svend Alftvasen, Norges Konge, 6, 4. 7. 10. 12=13. 15. 19=21. 33. 318. 7, 87.
- Bergthor Bufs Son, 7, 251.
- Bryggesod, 6, 15. 7, 14. 18=19. 119.
- Erikson, Danekonge, 7, 94.
- den Herdste, 6, 152=53.
- Harald Fletters Son, 7, 4=5. 7. 9. 13.
- Jarl Gudineson, 6, 323. 348.
- Jarl Hakonson, 6, 218. 277.

- Svend fra Lyrgja, 6, 201=2.
 — Præst, 7, 194.
 — Sunda-Ulfsson, 6, 217.
 — Svendsen, Danekonge, 7, 253.
 — Svendsen, Sennesen af Erlend fra Berde, 7, 212.
 — Tveffjag, Danekonge, 6, 42. 44. 7, 256.
 — Ulfsson (Ulfstridsen), Danekonge, 6, 42=46. 61=62. 64=70. 72=74. 92. 141=45. 178. 181=82. 184=89. 195. 206. 208=16. 218. 224. 236=37. 240. 242=51. 253=55. 257. 259=65. 267=72. 276. 278. 326. 355=57. 362. 7, 94. 278. 286.
 Svenske, 6, 104. 141. 7, 49=51.
 Everre, Norges Konge, 7, 230. 264.
 Svinegrim, 7, 195.
 Samund Huusfrue, 7, 159. 164=65.
 Sabjern, 7, 228.
 Sorkver Karlson, Sveakonge, 7, 95. 220.
 Saza=Vaard, 7, 282=83.
 Zeit, Bisshus Biskops Sen, 7, 28=31. 34=35.
 Thjodolf Skald, 6, 43. 52=53. 55. 62=72. 105. 107=8. 113=14. 126. 130. 137. 141. 143. 147. 205. 210. 219. 251=53. 256. 258. 261. 275. 277=79. 284=86. 295=302. 316=17. 342. 344. 352.
 Thjostolf Ulfson, 7, 151. 180. 182=85. 189. 206. 209. 218.
 Thomas den Hellige, 6, 325.
 Thor, 6, 296.
 Thora, 7, 214.
 — Gudbrandsdatter, 7, 177.
 — Guttorm Graabardes Datter, 7, 150. 169. 177.
 — Tonsdatter, 6, 362.
 — Tagedatter fra Vig, 7, 170.
 — Sigurd Torfalafarers Moder, 7, 54.
 — Skoptesdatter, 6, 354. 7, 45.
 — Thorbergsdatter, 6, 208. 217. 230. 264. 332.
 Thoralde Kept, 7, 194.
 Thoraren Skjeggesen, 6, 136.
 — Stutfeld, Skald, 7, 65=66. 71. 78=79. 129=31.
 Thorberg Urnesen, 6, 208. 217. 292. 337. 354.
 Thorbjerg Halsdanddatter, 6, 230.

- Thorbjorn Gjaeldker, 7, 273.
 — Skaffeskaald, 7, 213. 258.
 276.
 Thord, 6, 330.
 — Folefod, 7, 44.
 — Glumson, 6, 319.
 — Gunnarson, 7, 259.
 — Hallbjorn Skevels Son, 6,
 25=29.
 — Huusfrue, 7, 225.
 — Islander, kaldet Ufa=
 Thord, 7, 95=98. 100.
 — Kat, 6, 319.
 — Skoptesen, 7, 42. 55. 57.
 — Thorgrimson, 6, 163=71.
 Thordis Skeggja, 7, 251.
 Thorer Englandsfarer, 6, 196=
 97.
 — Hund, 6, 312.
 — Hvinantorde, 7, 189.
 — Kong Magnuses Broder,
 6, 157=58. 186. 188=89.
 — en norst Mand, 6, 242=43.
 — fra Steg, 6, 148. 150.
 225=26. 331. 355. 7, 1=
 2. 4=5. 7=12. 14. 19. 24.
 87.
 Thorsinn Ingemundson, 7, 88.
 — Jarl, 6, 37=38. 238. 332.
 358.
 — Kjobmand, 6, 221=23.
 — Svarte fra Snaas, 7, 294.
 296.
 Thorgeir Steinarson, Læge, 7,
 206.
 Thorgerd, Thorgrim paa Stads
 Kone, 6, 84.
 Thorgils Birnesen, 6, 181.
 183.
 — Fisser, 6, 318.
 — Oddesen, 7, 197=99.
 — Snorresen, 6, 150.
 Thorgrim Hallsen paa Bru=
 nestad, 6, 25=29.
 — Reidarson, 6, 163.
 — Skindhue, 7, 62.
 — paa Stad i Rutafjord, 6,
 83=89.
 Thorkel Dyrdel, 6, 77=78.
 — Jostre, Sumarlidsen, 7,
 172. 175.
 — Geiresen, 6, 60.
 — Geysa, 6, 181=82. 189.
 206=7.
 — Hamarskaald, 6, 350. 7, 4.
 11. 35. 40. 46. 61.
 — Sigurdson, 7, 170.
 — Skallesen, 6, 349=50.
 Thorleif Brynjolffsen, 7, 210.
 — Skald, 6, 304.
 — Skjappe, 7, 192=93.
 — hin Spage, 7, 42.
 Thorleif den Fagre, 6, 209.
 211=12. 215.
 Thorljot Skorpustalle, 7,
 232.

- Thormod Endridejon, 6, 275=76.
 — Kolleson, 7, 26. 33.
 Thorolf Dryll, 7, 273.
 — Mostreffjæg, 6, 265=66.
 Thorsteen i Kudsholt, 7, 204.
 — Gydasen, 6, 251.
 — Islænder, 7, 27.
 — Siduhallson, 6, 79=83. 186.
 — Sigurdson, 7, 170.
 — Thorer Hund's Frænde, 6, 312=15.
 Thorvald Illugejon, 7, 33.
 — Lindson, 7, 25.
 Thorvard Kraknef, 6, 291=94.
 Thorvid, Gøternes Lavmand, 6, 273.
 Thronð Gjældfer, 7, 205=6.
 — i Opplandene, 6, 151=55.
 — Skage, 7, 178.
 — paa Stoffe, 6, 98=101.
 Thronder, 6, 15=16. 19. 24. 30=31. 66. 74. 139. 190. 209. 215. 231. 257. 318. 358. 7, 1. 4. 12=13. 38. 66. 171. 180. 182. 186. 210. 233. 265. 272. 277. 281=82.
 Tind, Illuge Svart's Broder, 7, 25.
 Tofe Bonde, 6, 156.
 Tofte, see Skogla=Tofte.
 Tofte Jarl, Gudineson, 6, 323. 325=27. 329. 236=40. 342. 344=45. 351.
 Tryggve, Kong Olaf Tryggvesson's Sen, 6, 318=19.
 Tuta Dverg, 6, 297=99.
 Tyffere, 6, 308=9.
 Ufeig, 7, 27 (see Gisl Skald).
 — Skidasen, 6, 309.
 Ulf Flyr, 6, 217.
 — Jarl, Sprakalegson, 6, 42. 326.
 — Ranesson, 7, 57. 63.
 — den Rige, 6, 279=80. 283=84.
 — Staller, Ospakson, 6, 131. 134=35. 217. 254=56. 329.
 Ulfhedin Sogolffson, 7, 190.
 Ulfhild, Olaf den Helliges Datter, 6, 46. 48=49. 60.
 Unibur, 7, 161: 165.
 Valdemar Tarsleiffson, 7, 94. 256.
 — Knudson, Danekonge, 7, 94. 150. 256. 279=80. 283=86.
 Valgard af Valle, 6, 141=43. 146.
 Valgerd, Gudmund Eiolffson's Søster, 6, 275.

- Balthjof Jarl Gudineson, 6, 323. 333=36. 348=49.
- Bandraad, d. c. Kong Evend Illsøn, 6, 262=63.
- Batu=Orm Dagson, 7, 184. 190.
- Bender, 6, 44=46. 50=51. 53. 55=56. 73. 236. 317. 7, 160=62. 164. 187=88.
- Bestergøter, 7, 49.
- Bicentius Diaconus, 6, 265.
- Bidkunn Jonson, 7, 8=10. 41. 57. 62=63. 95=99. 110=11. 126. 192.
- Bigboer, 7, 215. 246. 267.
- Bigfus, see Gisl Skald.
- Bilhelm Bastard, Konge i Engelland, 6, 41. 323=25. 347=50. 7, 66. 278.
- Biskop, 7, 213.
- Gudrunson, 7, 294.
- den Røde, Konge i Engelland, 6, 350.
- Siciliens Konge, 7, 73.
- Skindere, 7, 194.
- Borsboer, 7, 3.
- Børinger, 6, 109=113. 115. 117=21. 128=29. 131. 134. 137.
- Bærmelandere, 6, 269.
- Bølsunger, 7, 83.
- Boc, Dronning, 6, 108=9. 115. 132=34. 138.
- Bogmund Dreng, 7, 218.
- Erlingson, 7, 286.
- Ivarson, 7, 245.
- Orm Jarl Eiliffens Son, 7, 183.
- fra Sand, 7, 193.
- Skopteson, 7, 42. 45. 48. 56=57.
- Svipter, 7, 199. 218.
- Thorbergson, 7, 4.
- ThrondeSkagedSon, 7, 178.
- Olver Bonde, 7, 162=63.
- Ormund (Ogmund) Simonsen, 7, 214. 231. 258=60. 262. 264. 274=76.
- Sveakonge, 6, 42. 45.
- Ornolf Skorpa, 7, 274=76.
- Øksur Bonde, 7, 275.
- Werkebiskop, 7, 160.

Kettelfer. I 6te Bind: S. 208. L. 12 Ingeborg I. Ingegerd. S. 280. L. 24 Halon I. Halvdan. S. 283. L. 18 Halvdan I. Harald. S. 293. L. 2 Einar I. Eisten. I 7de Bind: S. 87. L. 16 Gutorm I. Gudbrand. S. 116. L. 25 han I. kan. S. 140. L. 20 Erlend Præst I. Einar Præst. S. 212. L. 23 Einarson I. Eannesens Son. S. 253. L. 8 Eftahaugson I. Eftahaugson. S. 256. L. 15 Kong Magnuses Meder I. Kong Valdemars Meder.

